www.veritas.org.rs

VERITAS
DOKUMENTACIONO-INFORMACIONI CENTAR

Билтен

181 Август 2021.

ДАНИ ТУГЕ И СЈЕЋАЊА

Сјећање на изгон Срба из РСК у августу 1995.

Личка Пљешивица

Јасеновац

САДРЖАЈ

Програм/Између двије годишњице 2
Саопштење 4
Приче из колоне – 25 године послије 6
Годишњице, помени, парастоси – (август 2020. Србија) 17
Годишњице, помени, парастоси – (август 2020. Црна Гора) 20
Годишњице, помени, парастоси – (август 2020. Република Српска) 21
Годишњице, помени, парастоси – (авг/септ. 2020. Хрватска) 24
Годишњице, помени, парстоси - (август 2020.- јул 2021.) 27
Погинули и нестали 54
Нови уписи 69
Идентификације од 1. августа 2020. до 1. августа 2021. 70
Процесуирање ратних злочина над Србима у РХ 72
Процесуирање Срба и припадника ЈНА за ратни злочин 89
Хапшења и екстрадиције Крајишких Срба по интерполовим потјерницама (јул 2020-јул 2021) 121
Судски процеси у РХ за накнаду штете 129
Судски поступци пред хашким трибналом и механизмом 139
Судски поступци пред ЕСЉП 142
Повратак и живот у РХ 146
Суочавање са прошлошћу 164
In Memoriam 179
Нова издања 188

VERITAS
DOKUMENTACIONO-INFORMACIONI CENTAR

ISBN 978-86-7092-007-1

БИЛТЕН 181 - АВГУСТ 2021

Издавач: *ДИЦ "Веритас"* Книн-Београд-Бања Лука. ПРЕДСТАВНИШТВО У БАЊА ЛУЦИ
За издавача : Саво Штрбац, предсједник
Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић
Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић, Ангелина Марковић, Небојша Тојагић, Никола Кобац и Слободан Перић
Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац
Штампа: ДонатГраф, Београд
за штампарију: Дарко Чалић
Тираж: 1000

e-mail: veritas@yubc.net
www.veritas.org.rs
veritas-dokumentaciono informacioni centar

Штампање овог Билтена суфинансирано је средствима Управе за сарадњу с дијаспором и Србима у региону Министарства спољних послова Републике Србије

ПРОГРАМ ОБИЉЕЖАВАЊА

двадесетшесте годшњице страдања Срба у агресији хрватске војске на РСК у августу 1995. године (Операција „Олуја“)

Уторак, 3.8.2021.

Београд и Бања Лука

10,00 Веритасово саопштење за јавност

11,00 Виртуелна промоција Веритасовог билтена „Дани туге и сјећања“

Среда, 4.8.2021.

Банстол

9,30 – Храм Благе Марије - света архијерејска литургија, након литургије биће служен парастос за све пострадале у злочиначкој акцији „Олуја“ 1995. године

Београд (Бусије)

19,00 – обиљежавање годишњице „Олује“ у организацији Владе Републике Србије, Републике Српске и СПЦ

Четвртак, 5.8.2021.

Бања Лука

11,00 Храм Христа спаситеља – Парастос

12,30 Полагање вијенаца код споменика на Пердувовом гробљу

13,15 Полагање вијенаца на гробу Б. Мартиновића на Новом гробљу

Петак, 06.08.2021.

Нови Град

10,00 Парастос – Храм Св. Апостола Петра и Павла

10,45 Паљење свијећа према „мосту спаса“ и спуштање вијенаца у ријеку Уну

Сводна

11,45 Помен и полагање вијенаца код Спомен крста у Сводни

Субота, 7.8.2021.

Петровац/Јањиле-Бравско

11,00 Парастос и полагање вијенаца код Спомен крста на Петровачкој цести

12,00 Посјета Спомен соби у Дринићу

(За детаљније информације обратити се у Бања Луци Перић Слободану на телефон +387(0)65-882-410 и у Београду на телефон Веритаса 011-3236-486)

Све манифестације, осим оне у уторак 04.08.2021. у 19 сати организује Веритас у сарадњи са локалним заједницама и СПЦ.

ВЕРИТАС

ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ ГОДИШЊИЦЕ

Од прошлог до овог августа десили су се неки догађаји који заслужују да се истакну у уводном тексту овогодишњег Билтена.

Непосредно пред обиљежавање двадесетпете годишњице "Олује", од тадашњег америчког амбасадора у Хрватској, Питера Галбрајта, , дознадошмо да је он лично Хрватима дао "зелено свјетло" за напад на САО Крајину и то из три разлога: због одбијања Плана З-4 од вођства РСК крајем јануара 1995, због догађаја у Сребреници од 11. јула исте године и процјене, његове и Туђманове, да се Срби из РС и РСК спремају да нападну заштићену зону "Бихаћки џеп", гдје би било четири пута више жртава него у Сребреници, што би довело до потпуног фијаска мировне мисије УН-а на подручју бивше Југославије. Другим рјечима, бирајући између двије зоне под заштитом УН-а, Американци су, признаје Габрајт, жртвовали, као мање зло, Србе у Крајини зарад муслимана у Бихаћу.

Потпредсједник хрватске Владе за друштвене дјелатности и људска права Борис Милошевић из српске заједнице учествовао је на проошлогодишњој прослави "војно-редарствене операције Олуја" у Книну, што је била ударна вијест у региону а и шире.

Ако има нешто позитивно у Милошевићевом одласку на прославу „Олује" у Книн, онда је то охрабрење рођацима убијених Срба да је дошло вријеме да могу слободније да причају о страдању својих рођака у ратним и поратним временима деведесетих. Мало ли је?

Поводом Дана Републике Српске Крајине, група Крајишника одржала је 19. децембра 2020. wебинар на тему Крајина у будућности.

Као Крајишник који још увијек биљежи страдања сународника у двадесетом вијеку, посебно у рату деведесетих, изражавам задовољство што идеја о Крајини међу Крајишницима и њиховим потомцима и даље живи и што се залажу да у остварењу те идеје користе памет и мудрост а не пушке и тенкове.

На измаку 2020. године потрес јачине 6,2 степена по Рихтеру добрано је растресао Банију, оштетивши више десетина хиљада објеката и однијевши седам живота, од тога пет у Мајским Пољанама, приградском насељу градиња Глине.

Била би велика штета да нестану Мајске Пољане, село које је име добило по краткој рјечици Маји, не само због милозвучног имена, већ и због расадника сваковрсних и раскошних талената као што су: кипар Симеон Роксандић, математичар Ђуро Курепа, оснивачи зенитизма браћа Мицић, пјесник Милан Пађен...

Прва клапа филма и серије "Олуја", редитеља и сценаристе Милоша Радуновића, пала је 6. јула 2021. у селу Памбуковица, недалеко од Уба, означивши почетак снимања "првог домаћег филма који говори о прогону Срба из Крајине 1995. године и једном од највећих страдања нашег народа". Главне улоге повјерене су Јови Максићу и Златану Видовићу, глумцима који су лично преживели страхоте рата, а Максић је чак и био у избегличкој колони у "Олуји".

Неколико дана, пред двадесетшесту прославу завршног етничког чишћења Срба са подручја РСК, Хрватска је обнародовала да ће Тесла представљати Хрватску на еурокованици!?

Да је Тесла жив не вјерујем да би и садашњу државу Хрватску признао за "своју домовину". И не само због тога што су му хрватски "домољуби" у Госпићу у фебруару 1992. минирали споменик, који је тек у априлу ове године враћен у тај град, већ и због тога што и данас у тој држави многи његови сународници живе у мраку.

Од прошлог до овог августа преминули су многи Крјишници, међу којима и Слободан Јарчевић и Симо Шијан, ратни министри у влади РСК, Миле Дакић, предсједник комисије РСК за ратне и злочине геноцида и предсједник Удружења за помоћ избјеглицама и прогнаницима из Хрватске,

Чедомир Марић, оснивач и први предсједник Удружења породица несталих и погинулих лица "Суза" ...

Саво Штрбац

САОПШТЕЊЕ

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА СРБА У АГРЕСИЈИ ХРВАТСКЕ ВОЈСКЕ НА РСК У АВГУСТУ 1995. ГОДИНЕ („ОПЕРАЦИЈА ОЛУЈА“)

Четвртог августа 1995. године оружане снаге Републике Хрватске, уз одобрење САД-а и подршку НАТО-а, у садејству са снагама Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Армије БиХ (АБиХ), извршиле су агресију на Српску аутономну област Крајина (с. Далмацију, Лику, Кордун и Банију), у саставу тадашње Републике Српска Крајина (РСК).

Агресија је извршена упркос чињеницама да је та област била под заштитом УН-а, под називом сектори “Југ” и “Сјевер”, и да су представници РСК дан прије у Женеви и Београду прихватили приједлог међународне заједнице о мирном рјешењу сукоба.

Против крајишких Срба (око 230.000 житеља са око 30.000 војника) ангажовано је око 200.000 војника, од којих је директно у операцији учествовало 138.500 припадника ХВ-а, МУП-а и ХВО-а. Ако се томе додају снаге А БиХ и НАТО, агресора је било више него становника у Крајини, а омјер војника био је најмање 7:1 у корист агресора.

За неколико дана неравноправне борбе сломљен је отпор Српске војске Крајине (СВК). Народ западне Крајине, њих преко 220.000, поучен “историјским искуством”, креће у дотад највећу српску “сеобу”, на исток браћи по вјери и нацији. И кад је престао сваки отпор СВК, агресор је убијао људе који нису хтјели или могли са својих вјековних имања, али и оне у избјегличким колонама, и до Уне и преко Уне, дубоко у територију тадашње Републике Српске.

На евиденцији Веритаса налазе се имена 1.877 погинулих и несталих Срба из ове акције и послије ње, од чега 1.228 (65%) цивила, од којих су око три четвртине били старији од 60 година. Међу жртвама се налази 553 (29%) жене, од којих су око четири петине биле старије од 60 година, што представља један од “црних” рекорда грађанског рата деведесетих прошлог вијека на просторима претходне Југославије.

Од укупног броја жртава до сада је расвијетљена судбина 1.185 лица, док се на евиденцији несталих води још 692 (37 %) лица, од чега 526 (78%) цивила, међу којима 266 (51%) жена.

Око 1.500 припадника СВК преживјело је заробљавање, од којих су многи суђени и осуђени на дугогодишње казне затвора због кривичних дјела ратног злочина. Око 3.200 старих и немоћних, који нису хтјели или нису могли напустити огњишта, на силу су интернирани у логоре за цивиле. Крајина је опустошена, опљачкана па порушена и запаљена. Нису били поштеђени ни црквени, културни, историјски српски, као ни антифашистички споменици.

Ова агресија, под кодним називом “Олуја”, спровођена је, као уосталом и оне које су јој претходиле (“Миљевачки плато”, “Масленица”, “Медачки џеп” и “Бљесак”), по тактици “спржене

земље", што је половином новембра 1995. године досегло размјере потпуног затирања српске заједнице у Крајини.

Иако је било очигледно да је хрватска власт предузела ову агресију због оптирања територије без српске већине која је на њему живјела, Савјет безбједности УН-а, осим "снажне осуде хрватске војне офанзиве великих размјера" (P 1009/95), није донио, ни овога пута, било какве казнене мјере против агресора.

Четврт вијека касније, тадашњи амерички амбасадор у Хрватској, Питер Галбрајт, објелоданио је да је он лично Хрватима прије састанка у Женеву дао "зелено свјетло" за напад на САО Крајину из три разлога: један од њих је одбијање Плана З-4 од стране вођства РСК крајем јануара исте године, други, и најзначајнији, јесте Сребреница, која се десила 11. јула, а трећи је процјена (његова и Туђманова) да се Срби из РС и РСК спремају да, под командом Ратка Младића, нападну заштићену енклаву „Бихаћки џеп", гдје би било четири пута више жртава него у Сребреници, што би довело до потпуног фијаска мировне мисије УН-а на подручју бивше Југославије. Другим ријечима, бирајући између двије зоне под заштитом УН-а, Американци су, признаје Галбрајт, жртвовали, као мање зло, Србе у Крајини зарад муслимана у Бихаћу.

Од неколико до сада процесуираних припадника сопствених оружаних снага за ратне злочине над Србима из времена "Олује", хрватски судови су до сада правоснажно осудили само једну особу (случај "Прукљан и Мандићи") и једну неправоснажно (случај "Кијани"). Први је етнички Албанац, а други етнички Србин.

И суд БиХ судио је и осудио једног припадника 5. МК А БиХ (Шефика Алића) за ратни злочин над четворицом припадника СВК, које је по заробљавању на Сувој међи на територију тадашње РСК, уз његову сагласност, убио муџахедин из састава исте јединице.

За злочине над Србима у "Олуји" судило се и тројици хрватских генерала пред Међународним кривичним судом за бившу Југославију (МКСЈ). Претресно вијеће је једногласно закључило да су двојица од тројице оптужених генерала били учесници удруженог злочиначког подухвата, чија је заједничка сврха била трајно уклањање српских цивила из Крајине силом или пријетњом силом, и осудило их на дугогодишње казне затвора, али је Жалбено вијеће, тјесном већином, са три према два, поништило првостепену пресуду и ослободило оптужене генерале по свим тачкама оптужбе.

Међународни суд правде (МСП) је кроз образложење своје пресуде из фебруара 2015. године операцију "Олуја" квалификовао као акцију етничког чишћења – Хрвати су хтјели српску територију без Срба очекујући да они сами оду, а не да их "униште у цјелости или дјелимично". А да би их натјерали да напусте своја вјековна огњишта, гранатирали су њихове градове и избјегличке колоне, убијали и физички и психички злостављали заостале цивиле и војнике и спријечавали им повратак, али ни то све скупа, по оцјени суда, није досегло ниво геноцида (недостаје "геноцидна намјера").

И умјесто да Хрватска послије поменутих судских поступака одустане од слављења "акције етничког чишћења и масовних злочина" као двоструког државног празника ("Дан побједе и домовинске захвалности" и "Дан хрватских бранитеља"), славље се из године у годину претвара у величање усташтва и изливе мржње према Србима.

Том и таквом слављу од прошле године, на срамоту свих проганих Крајишника и већине Срба који су остали или се вратили у РХ , придружише се и представници остатка Срба у Хрватској окупљених у Самосталној демократској српској странци (СДСС) као коалициони партнери странке на власти Хрватске демократске заједнице (ХДЗ), под чијом влашћу је и изведена акција "Олуја".

Обећања о заштити мањинских националних права, дата од хрватских званичника приликом уласка Хрватске у ЕУ прије осам година, претворила су се у своју супротност – српска заједница је постала још минорнија, обесправљенија и нападанија.

На све то, међународна заједница, укључујући НАТО и ЕУ, чија је Хрватска у међувремну постала чланица, ћути као што је ћутала и прије 26 година.

У Београду и Бањалуци, 3. августа, 2021. године

ПРЕДСЈЕДНИК

Саво Штрбац

ПРИЧЕ ИЗ КОЛОНЕ - 26 ГОДИНА ПОСЛИЈЕ

BBC na srpskom, 04.08.2020.

OLUJA, SRBIJA I HRVATSKA 25 GODINA POSLE:

Kad se pomene vojna operacija Oluja, Tatjani Trbojević se pred očima pojavi slika kako traga za trogodišnjom ćerkom.

„To mi je nešto najteže u životu bilo. Ne volim se ni sećati toga.

„Ide kolona, vi gledate svaku dečiju glavicu, oči su me bolele od napora, sve mislim da je moja, a nje nema", kaže ona za BBC na srpskom.

Operacijom Oluja hrvatske vojske i policije, od 4. do 8. avgusta 1995, okončan je četvorogodišnji oružani sukob, a prema nalazima Međunarodnog suda pravde, izveštaja UN tela i lokalnih nevladinih organizacija, u toj akciji je ovu oblast oko Knina napustilo više od 200.000 Srba.

Mnogo toga se promenilo za ovih četvrt veka, ljudi iz izbegličkih kolona su se skućili, odselili, deca su porasla, a jedina konstanta je da se svaka godišnjica Oluje različito obeležava u Hrvatskoj i u Srbiji.

Tatjana sa 22 godine i danas sa 50

'Nema nikog, ni mame ni deteta'

Kad je počela vojno-policijska akcija, Tatjanin prijatelj je došao iz Bosne i Hercegovine u Hrvatsku u Plaški i odveo njenu majku i ćerku kod njega u Bosanski Petrovac.

Tatjana je, kao medicinska sestra, bila na ratištu.

„Ja to nisam znala, bila sam na položaju, a ostavila sam je mami na čuvanje. Kad smo se vratili gde je bilo stanovništvo, nema nikog, ni mame ni deteta".

Za dan je prešla Bosnu - stopirala, vozila se i išla peške, samo da bi došla do Bosanskog Petrovca.

„Tad je već kolona krenula. Svi idu nizbrdo, ja uzbrdo. Srećom, našla sam je živu i zdravu", dodaje Tatjana koja je u vreme Oluje imala 25 godina.

Isto toliko već živi u Srbiji.

Od Hrvatske, preko Kosova, i kolektivnog smeštaja do Hrvatske

Ljubomir Tišma iz Ivoševaca nadomak Knina danas ima 25 godina.

Kada se pripremala akcija Oluja, bio je sedmomesečna beba. Njeov brat je imao sedam i sestra četiri godine.

Sluteći da se nešto loše sprema, njegov otac je suprugu i decu poslao na Kosovo kod rodbine.

„Otišli smo s majkom, otac je ostao", kaže Ljubomir za BBC.

Iako su sticajem okolnosti izbegli pre ostalih - čitav taj događaj se „dosta odrazio na njegov život i uopšte na život ljudi u Krajini".

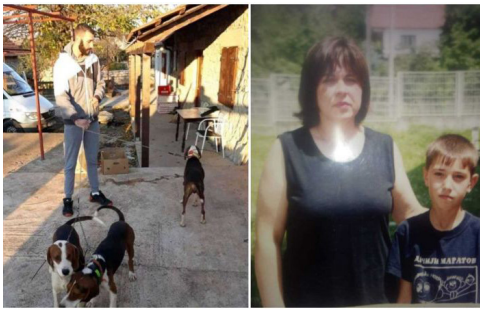
Međutim, odlazak 1995. godine biće tek prvi u nizu njihovih prinudnih selidbi. Dočekao ih je rat na Kosovu 1998. i 1999. godine.

„Kaže mi mater da smo s Kosova odmah posle NATO bombardovanja 1999. otišli u Srbiju", priča on.

Tišme su Kosovo napustili ponovo s bebom u naručju - dok su živeli u Prištini, 1998. rodio mu se najmlađi brat.

Porodica se tada obrela u Kaleniću, u barakama koje su pre rata bile namenjene radnicima obrenovačke termolektrane „Kolubara" - a koje su 1990-tih služile za kolektivni smeštaj.

„Tu su bili prognanici iz Krajine i sa Kosova. Slabo se sećam i tog

Ljubomir danas sa psima i kao mali sa učiteljicom

perioda, kao kroz maglu", opisuje Ljubomir.

Zna da je bilo dosta dece i da je imao drugare s kojima je, kaže, najčešće igrao fudbal, jer nisu imali puno igračaka.

„Kao detetu mi je bilo lepo, ali kasnije što si stariji sve te više boli šta se desilo našem narodu", dodaje.

Tišme su se odatle 2004. vratili „na ognjište" i već 16 godina su u selu blizini Knina.

Time je krug zatvoren.

U međuvremenu, Ljubomir se zaposlio, jedan brat mu je otišao u Englesku, sestra se udala, drugi brat živi sa roditeljima.

Trudnoća, Oluja i porođaj u Beogradu

Tačno 25 godina ima i Radovan Preradović.

Rođen je 2. septembra 1995. godine, kada je njegova porodica već stigla u Beograd.

„Tokom tog puta, pričala mi je majka, ja sam se okrenuo naopačke, pitanje je bilo da li ću zdrav da se rodim.

„Majka je na porođaju imala ukupno 50 kilograma", prepričava porodična sećanja Radovan.

Radovanovi roditelji i trogodišnja sestra su u koloni napustili dom u Dvoru na Uni.

„Dvor je dve godine pre toga bio bez struje, majka je u trudnoći jela samo prosušeno meso i neko povrće koje moglo da stoji mimo frižidera", prepričava on.

Upravo u Dvoru na Uni u ponedeljak je održana centralna komemoracija za stradale za vreme i posle akcije Oluja.

Ispred masovne grobnice je održan verski obred pomena za žrtve, a zatim je na školskom igralištu pročitana Izjava sećanja, kojima je prisustvovao i predsednik SDSS-a Milorad Pupovac.

U Dvoru na Uni je 8. avgusta 1995. ubijeno devet osoba s invaliditetom i mentalnim teškoćama u prostorijama tamošnje škole.

Radovanov otac je sve vreme bio u jedinicama vojske Republike Srpske Krajine, od 1991. do 1995. godine.

„Kad je dolazio s ratišta, moja mala sestra ga ne bi prepoznala, plašila se. Ona je bila vrlo živo dete i nemirno, ali u koloni nije reč progovorila", kaže Radovan.

Sestri je i dalje sve to vrlo emotivno, a on pošto ne pamti te događaje, kaže, lakše o njima može da govori.

Radovan Preradović sa sestrom i roditeljima

Kako je bilo snalaziti se?

Tatjana Trbojević danas ima 50 godina, radi kao konobarica i sad je - „svoj na svome".

U rodnom ličkom gradu Plaški kod Ogulina radila je u Domu zdravlja. Dete je dobila u jeku rata 1992. godina.

Nisu imali struje ni plina, ali su bili „mladi, pa ih je to nosilo". Sveće su, kaže, pravili od masti, a za sijalice su skidali akumulatore sa tenka.

Kada je pronašla ćerku 1995, iz Banjaluke je došla u Šabac, pa zatim kod devera u Beograd. Došli su u vojnim uniformama, bez ičega.

Promenili su još nekoliko adresa, dok nije našla posao u Batajnici.

„Imala sam dosta zlata po sebi, pa sam prodavala prsten po prsten da bismo imali za dete", svedoči Tatjana.

Jedna ćerkina rečenica iz tog perioda joj se posebno urezala u sećanje.

Inače, kaže, u Hrvatskoj je lepo živela, nisu oskudevali ni u čemu.

„Onda sam došla ovde i ćerki kupim loptu, a ona sa četiri godine kaže `volela bih da jednom imamo televizor da pogledam crtani`. To su strašne stvari".

Za ovih 25 godina kupili su plac, izgradili kuću, ćerka je završila fakultet, zaposlila se i „živе kao svi ostali".

„Sve u životu prođe samo čovek treba da ima zdrav razum i zdravlje", zaključuje Tatjana.

Izgradnja kuće, danas dvospratnice od skoro 200 kvadrata, obeležila je detinjstvo Radovana

Preradovića.

„Sećam se da se svake subote palila mešalica i da se radilo.

„Stalno se štedelo za kuću i znam da mi je kao detetu dosta stvari bilo dozvoljeno, ali nikad nisam smeo da rasturam pesak - svaka kolica peska bila su važna", priča Radovan, koji danas radi u firmi za uvoz lekova.

Naizgradnji su radili prijatelji i komšije.

„Moj deda je iskopao temelj. Dok su zidali kuću, jednom su se prebrajali, moj otac i desetak prijatelja, tu su bili šumar, ekonomista, šofer, ali nijedan zidar", ističe Radovan.

Smatra da je Oluja uticala na njegove roditelje da po svaku cenu budu rešeni da sazidaju kuću i ostave deci krov nad glavom.

Nema, kaže, posla koji nisu radili. Otac, po struci šumar, radio je i u prodavnici klavira, iako je o instrumentima znao „samo kako da ih pomeri".„Ništa nije išlo lako, ali ljudi su se borili. Ovde ima dosta porodica koje su došle u Oluji i svi rade, i onaj ko studira, radi".

Za njega je to najveća lekcija.

Jovica Ćordaš je imao 17 meseci u vreme Oluje. Kolone i izbeglištva se ne seća, ali se seća da su se i oni stalno selili kad je bio mali.

Oca, koji je bio vojno lice, sedam dana su čekali na granici, jer nije došao sa njima.

Od Donjeg Žirovca kod Dvora na Uni izbegličkim konvojem preko Batajnice i Zemun Polja za nekoliko godina stigli su do Misače kod Aranđelovca, gde i danas žive.

„Tu smo krenuli od nule", kaže Jovica za BBC dok odmara pored obližnjeg jezera Garaši.

On je danas profesor matematike i informatike u gimnaziji.

Deda mu je u ratu bio i ranjen.

„I kad se ja nekad ne setim da je godišnjica Oluje, deda se obavezno seti. Dođe i sedne ispred kuće, traži da mu puštam neke naše pesme i priča o svemu što se dešavalo", dodaje on.

Ljubomir Tišma danas roditelje posećuje vikendom jer radi u 300 kilometara udaljenoj Velikoj Gorici blizu Zagreba.

Iako se lepo slaže sa kolegama na poslu, ipak, kaže da međuetnički odnosi u Hrvatskoj i dalje nisu zadovoljavajući.

„Pričamo mi, ali nije to to. Da je lako biti Srbin - i nije", ističe mladić koji je prva četiri razreda osnovne škole pohađao u Velikim Crljenima u Srbiji, drugih četiri u Kistanjama u Hrvatskoj, a srednju školu u Kninu.

Kaže da je velika nemaština i da je to problem svima, bez obzira na nacionalnu pripadnost.

Jovica Ćordaš misli da još nije došlo do smene generacija i da „još ima i sa jedne i druge strane ljudi koji podržavaju priču razdora".

„Teško je, svašta se tu izdešavalo, ne zaboravlja se to lako, tako da nažalost to nije proces koji će brzo da se odvija.

„Naravno ne pričam o celom srpskom ili hrvatskom narodu, već o jednom delu", zaključuje Jovica.

Jovica sa pet i 25 godina

N1, 31.07.2020.

SRPSKA POSLANICA U SABORU O “OLUJI”:

PRED VAMA STOJI DEVOJČICA IZ KOLONE

Poslanica Samostalne demokratske sprske stranke (SDSS) Anja Šimpraga održala je emotivni govor u Hrvatskiom saboru osvrnuvši se na svoje lično iskustvo tokom i nakon vojno-policijske operacije "Oluja" i dobila aplauz.

Šimpraga je rekla da ovih dana svi pričaju o Oluji, bez obzira na to koliko zaista o tome znaju i jesu li preživeli te ratne strahote ili su ih samo posmatrali. Ona je tog leta 1995. godine imala tek osam godina.

„Svake godine u ovo vreme, dete progovara u meni. Sećanje jedne djevojčice iz kolone. Tog 4. avgusta 1995. imala sam tačno osam godina. Najednom i nebo je promenilo boju. Sparina je otežavala disanje, nije slutilo na dobro. S ruksakom za drugi razred osnovne škole bila sam spremna za put, put koji nije imao ime, put koji je vodio ko zna gde. Od Knina, do Petrovačke ceste, preko Banjaluke, a otud bez stajanja do Srbije. Kolona je bila duga, zvuk traktora i plač okruživali su nas. Poslednje komadiće kruha podelila sam s rodbinom, a taj miris me je pratio“, rekla je ona,

Poslednje komadiće hleba podelila sam s rodbinom. Moja ga je baka pekla, a taj miris me je pratio, prenosi N1 Zagreb.

Po dolasku u Srbiju, rekla je

Šimpraga, hteli su ih poslati u Niš, ali su uspeli da nagovore nadležne da ih puste u Beograd, gde su imali rodbinu.

„Pustili su nas do Novog Beograda. Tada sam odrasla. Za tu jednu noć“, poručila je Šimpraga.

Ona se s porodicom vratila u Knin 1999. godine.

Kako kaže, tad su opet bili kraj svoje reke i među svojim ljudima.

„Znala sam da su i moji vršnjaci Hrvati prošli patnju, strah i morali ići putem gde nije bio njihov dom. Ali sam isto tako znala da će ta ista deca s jedne i druge strane jednom sesti za isti stol i dogovoriti da se više nijednom detetu ne ukrade detinjstvo, pravo na sreću. Mali čovek je uvek taj koji pati, kojeg se ništa ne pita“, rekla je Anja Šimpraga, prenosi Jutarnji list.

„Gledajući svoje roditelje, njihove žuljevite i hrapave ruke, koje su danonoćno radile u polju kako bi svoju decu izveli na pravi put znala sam da je puno važnije biti čovek, nego samo Hrvat ili samo Srbin. Devojčica prošlost nije zaboravila. Učila je iz nje, ali budućnost joj je bila važnija i svima nama treba biti. Danas, 25 godina posle, ova devojčica iz kolone stoji pred vama. Imam samo jednu želju – gradimo društvo slobode, gradimo zajedničku budućnost“, poručila je Šimpraga, koja je na kraju govora dobila aplauz u Hrvatskom saboru.

Facebook, 01.08.2020.

PRIČA JEDNOG SRBINA IZ HRVATSKE

U Knin dolazim kao potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske zadužen za ljudska prava. Kao član Vlade, Srbin iz Hrvatske, svjestan opterećenja ratnog nasljeđa u društvu koje osjećaju Srbi u Hrvatskoj, ali ne samo oni, nego i svi građani Republike Hrvatske, moram razmišljati racionalno i odgovorno te pokušati doprinijeti boljem društvu i građenju kulture mira.

Nije mi bilo lako donijeti ovu odluku kako zbog privatne obiteljske tragedije, tako zbog svih onih Srba koji su u Oluji nekog izgubili, onih koji su u izbjeglištvu kao i onih koji su se vratili iako im je proces povratka opstruiran. Sudbinu tih ljudi dobro znam jer skoro cijeli profesionalni i politički staž, proteklih 18 godina, pomažem u rješavanju njihovih problema.

Ovih dana dok sam razmišljao što učiniti prisjetio sam se svojeg doživljaja Oluje. Samu Oluju sam dočekao u rodnom Šibeniku, brinući tih dana za oca koji je bio mobiliziran kao hrvatski vojnik, za svoje prijatelje koji su bili u Hrvatskoj vojsci, kao i za rodbinu koja je bila na drugoj strani.

Zahvaljivao sam tih dana Bogu što se otac vratio živ i zdrav i što su svi koje sam poznavao bili dobro.

Nakon što je otac demobiliziran odlazili smo na selo Bribirske Mostine gdje sam svjedočio pljački napuštenih srpskih kuća. Obilazili smo babu, očevu majku koja je ostala nakon Oluje tamo živjeti. Nije htjela napuštati svoju kuću, nije htjela poći ni k nama u Šibenik.

Početkom rujna otišao sam u Rijeku zbog fakultetskih obaveza. Sedmog rujna kasno popodne nazvala me sestra. Išla je s ćaćom obići babu.

Našli su je mrtvu, bila je ubijena vatrenim oružjem iz neposredne blizine. Ubojica je pronađen slučajno zbog vlastitog bahaćenja, smatrajući da nitko neće istraživati ubojstvo „četnikuše“, kako je sam rekao. Osuđen je na 7,5 godina, da bi izašao za 3,5 godine, nakon što je dobio predsjednikovo pomilovanje.

S teretom ove obiteljske tragedije, pa i kroz bol mojeg pokojnog oca, odluku da idem na obilježavanje Oluje u Knin mi je bilo još teže donijeti. Meni, koji sam dobio Domovnicu tek nakon Oluje premda sam rođen i cijeli život živio u Šibeniku.

U Knin idem otvorena srca, iskreno, s nadom da ova Vlada može napraviti taj tako važan korak, korak prema budućnosti, boljem društvu, društvu razumijevanja, poštovanja i tolerancije i da možemo izaći iz rovova u kojima smo ukopani. Nakon 25 godina potrebno je prestati s mržnjom, prestati s ratom.

A rat za mnoge u društvu,

nažalost, nije gotov, i to najbolje znaju djeca srpske nacionalnosti koja u svojim školama moraju trpjeti stigmu zbog nečeg s čime ni njihovi roditelji nemaju veze, i koja moraju osjećati krivnju samo zato što su Srbi. Baš kao što je to osjećala moja generacija tijekom i nakon rata.

Idem, jer želim olakšati njihovu budućnost. Idem jer mislim da je sazrio trenutak da politika razumijevanja i poštovanja drugog pobijedi politiku mržnje.

Oluja nije samo vojno-redarstvena akcija, ona je i golema kolektivna trauma. Za Hrvate je ona simbol početka dugo žuđenog mira i prestanka okupacije, za Srbe je ona trauma početka novog egzodusa, stradanja, straha, neizvjesnosti i nemogućnosti povratka u svoje domove.

Svjestan sam da moj dolazak u Knin neće kod većine promijeniti dva različita pogleda na Oluju, ali sam voljan prihvatiti svaku gestu koje ide ka tome da zajedničkom tolerancijom i uvažavanjem sami sebe potvrdimo kao demokratsko društvo koje može ostvariti suživot i prosperitet, bez obzira na svaku razliku, pa tako i onu u tumačenju zajedničke povijesti. Od mog odlaska u Knin, puno je važnije graditi atmosferu pomirenja i dijaloga u kojem kao društvo moramo priznati i prihvatiti sve žrtve bez obzira na nacionalnost.

01. avgust 2020.

Index, 05.08.2020.

Igor je iz Knina bježao u Srbiju

IGOR ČOKO beogradski je antropolog i fotograf: fatalne 1995. godine, kao dvadesetogodišnjak, bio je u "onoj" traktorskoj koloni koja je njega i mnoge rođene Kninjane trajno preselila u Srbiju. Ovih dana iz tiska izlazi Život u limbu, Knjiga ožiljaka, s njegovim fotografijama rodnog grada (koje objavljujemo na dnu intervjua) i tekstovima koje supotpisuje sa "zemljakom" Slavenom Raškovićem. S Igorom smo popričali o ratu, bijegu i izgubljenom zavičaju.

Sjećaš li se zadnje predolujne večeri u Kninu?

Moja zadnja večer u Kninu bila je, zapravo, nekih desetak dana prije Oluje. Kako bih izbjegao vojnu obavezu i odlazak na front, jer sam tada s 19 godina bio taman zreo, upisao sam Pravni fakultet na kninskom sveučilištu i tako sebi kupio slobodu. Međutim, desetak dana prije Oluje, svi studenti iz Knina i oni koji su na foru dovedeni iz Beograda, upućeni su u Petrinju na vojnu obuku. Te večeri, pred odlazak u Petrinju, u Kninu je bilo posebno, kao da si na vrhuncu svirke omiljenog benda. Grad pun mladih ljudi, kao nikad do tada. Nestvaran fleš. Nisam imao svijest o tome da se više neću vratiti. Očigledno su neki drugi imali cilj što s nama. Ta vojna obuka u Petrinji svodila se manje-više na kopanje rovova u okviru kasarne i vježbe povlačenja prema unutrašnjosti Banije. Tamo me je dočekala Oluja u nekoj uniformi koja je bila više robijaška nego vojna, s nekom neispravnom puškom u rukama. Bez metaka, naravno. Ne računajući pankerske maskirne hlače za svirke i "šutke" na koncertima, to mi je apsolutno jedino iskustvo s

uniformama i oružjem.

Kako je izgledala Oluja iz tvoje perspektive?

Iz perspektive trenutka u kome sam se nalazio, stravično. Najbliži susret sa smrću ikad. Onda je krenula avantura povlačenja ka Dvoru na Uni i put u nepoznato, neizvjesni trenuci, jer ne znaš što se dešava, ideš samo pravo i gledaš da ostaneš živ jer si upao u grotlo nečega sasvim nepoznatog. Tu shvatiš mikrotrenutak onoga što se zapravo oko tebe dešavalo prethodnih godina, a na što nisi obraćao pažnju jer si bio zaštićen nekom idejom koja je bila sumanuta za to vrijeme, a to su bili rock i mladalačka zajebancija. Uglavnom, dolaskom u Banju Luku i kasarnu Kozara, gdje je bio izbjeglički check point, počinjem shvaćati da od starog života nema više ništa, a da je sutra tek nepoznanica.

Možeš li se sjetiti kada ste uopće doznali da je počela vojna akcija i da se morate povlačiti? Tko vam je to rekao?

Samo nas je probudila kiša granata. Intenzivna, slojevita. Interesantno, pošto smo mi kao Kninjani bili omraženi u tom kampu, gdje su bile još tri studentske brigade, ostali su se pokupili iz kasarne oko ponoći, tako da smo jedini mi dočekali u kasarni početak akcije. Naravno da je "tutanj" jedina opcija u takvim okolnostima.

Kako je izgledao put, kuda ste išli?

Kroz Baniju, preko nekih pustih sela do Dvora na Uni, dalje pješke do Svodne kod Prijedora, zatim nekim otetim busom do Banje Luke i dalje na traktoru do Srbije sedam dana i noći. Vrijeme? Nije to tada postojalo niti se mjerilo.

Jeste li pucali na putu? Jesi li imao informacije o svojima, obitelji?

Pucali po šavovima, da. Stjecajem okolnosti saznao sam da su moji okej.

Kako je izgledao dolazak u Srbiju?

Žao mi je što u tom trenutku nisam imao fotoaparat. Nadrealne scene. Krećem se naspavati na deki ispred Fiata 1300 , a s radija piči bluz "It's been a long journey, all you got is one more mile...". Ne zamjeri, masa toga je isparila iz sjećanja, ali nadrealni detalji poput babe koja ispod torbe krije sinov Magnum, starca koji pošadom otvara limenku piva, nas nabijenih u toj prikolici, kolone na ulazu u Srbiju i zatvorenih granica jer nas nisu htjeli pustiti preko Pavlovića ćuprije, ulaska u Srbiju, kad su otvorili granice, nakon što se valjda neki oficir vojske Krajine zbog protesta propucao pred njima i dobrodošlice u Srbiju, gdje je pivo s pedeset centi naprasno poskupilo na pet maraka, milicije koja je kolone preusmjeravala ka Kosovu, Arkanovih tigrova i ostalih koji su odvajali muške vojno sposobne muškarce i odvodili ih u Erdut.

Kada si uopće ušao u tu prikolicu? Jesu li tebe uputili u Erdut?

U Banjoj Luci. Imao sam tu sreću da izbjegnem Erdut jer sam kao student imao priliku nastaviti studije u Prištini.

Od Banje Luke do granice sa Srbijom vozio si se u prikolici? Kako je uopće izgledala prikolica? Koliko vas je bilo u njoj, koliko ste se vozili?

Mislim da je to bilo neko kompletno selo u povlačenju, baš velika kolona. Klasična traktorska prikolica s mogućnošću postavljanja cerade. Bilo je krcato. Kažem ti, desetak dana, zaista se precizno ne sjećam više. Izašli smo iz prikolice u Sremskoj Mitrovici i tu na neku foru izbjegli put na Kosovo. Tamo sam otišao kasnije.

Od Banje Luke do Srbije desetak dana?

Pa, gužva na putu.

Kako je bilo u koloni? Strah, depresija, želja za osvetom? S kakvim emocijama danas pamtiš taj put?

Ideš u nepoznato. Mislim da je čovjek tada još uvijek vruć i da je apsurdno osvetnički razmišljati u tom trenutku. Neizvjesnost i stanje šoka, rekao bih. Strah od sutra, da. Tamo gdje idemo većina nas nikad nije bila, a mnogi su svjesni da nazad nema. Niti možeš, niti postoji. Fizički i administrativno. Danas iskreno jedva pamtim taj put. Izvlačim fleševe iz glave i smatram ga ludilo životnom avanturom.

Nakon Oluje ne gledam avanturističke filmove jer sam statirao u jednom idealno režiranom. A ako me pitaš za osvetu i to, nikad nije postojao takav osjećaj. Ja sam imao sreću da me kao klinca pukne rock, u ratu smo pravili fanzin i ozbiljne underground radio-emisije. Gledaš da se dočepaš nečeg takvog prvom prilikom...

Konačno, kako ti danas izgleda Knin? Čini mi se da ga onoliko i onako kako si ga snimao u knjizi može fotografirati samo netko tko ga i dalje sasvim iracionalno voli.

Knjiga ožiljaka je ispričala sve. Grad je temeljno fotografiran toliko za potrebe knjige. Kninjani-turisti u svom gradu ga fotkaju možda i više, ali moje fotografije su morale prikazati dimenziju od koje ljudi rado okreću glavu. Razumijem ih, život ide dalje i opet sunce sja, ali ako voliš grad iz kojeg si potekao koji te je formirao, moraš mu iz srca posvetiti jednu ovakvu teško probavljivu i mučnu pjesmu jer nećeš mu lagati u agoniji koja ga je zapečatila. Slaven i ja smo podijelili taj senzibilitet, gorak slatkiš s bodljama. Na kraju, ovo je univerzalna priča u kojoj će se prepoznati mnogi gradovi koji su prošli isto, a Knin je imao tu karmu da u njemu započne i završi naš pičvajz. Knin je danas napušteni, urušeni i zapušteni invalid u kome, paradoksalno postoji i funkcionira najbolji međuetnički suživot i neke kreativne inicijative da se čovjek zapita, koji se to "k" zapravo dogodio devedesetih!?

Blic , 05.08.2020.

"ROĐENA SAM DAN PRE OLUJE, BILA SAM POSLEDNJA BEBA KNINDŽA"

Nikolina, devojka od 29 godina, i Aleksandra, sa tek navršenih 25 godina, novinarke su "Blica". Nikolina, devojčica stara četiri godine, i Aleksandra, beba od dva dana, na današnji dan pre tačno 25 godina, dok još nisu ni imale sećanje, bile su samo još dva "deteta iz kolone", kako će zauvek biti upamćene.

Ovo je Aleksandrina priča:

Rođena sam 3. avgusta 1995. u Kninu. Ne sećam se kolone, spaljenih kuća, niti svih strahota rata. Jedino znam da su moji rođendani uvek proslavljani nekako setno i melanholično.

Svake godine, za moj rođendan, okupila bi se rodbina i prijatelji, ali nikad nisam bila sigurna da li obeležavaju moje rođenje ili "Oluju". Svi bi posedali oko trpeze, otvorila bi se i neka flaša kupovnog vina da se nazdravi, ali nijedno nikada nije bilo ni blizu onog iz naše konobe. Tako kažu. Tada bi se prisetili svih onih vrelih avgustovskih dana u koloni, straha, neizvesnosti... Svih onih koji su poginuli, užasnih prizora i svega što je izgubljeno. Priču bi zaključili rečima "bar se ovo dijete rodilo živo i zdravo, eto, bar nešto dobro da izađe iz svega onoga, naš mali, poslednji Knindža", dok im je nesiguran osmeh igrao na usnama.

A priča kreće mnogo pre mog rođenja. Moji roditelji su živeli u selu Prović kraj Benkovca. Za neupućene, u blizini Šibenika. Selo je etnički bilo pola hrvatsko, pola srpsko. Suživot u ovom selu najbolje oslikava činjenica da u njemu postoji zajedničko groblje, gde su sahranjivani i Srbi i Hrvati, a pravoslavni sveštenik i katolički fratar su zajedno igrali briškulu. Tako priča moj otac Jovan o svom rodnom mestu.

Međutim, kako je počeo rat, tako se u selu povukla debela i teška linija između ova dva naroda. Roditelji su ubrzo ostali bez posla samo zato što su Srbi. Okrenuli su se vinogradu i maslinjacima koji su ostali još od pradede i čukundede, te im to postaje glavni izvor prihoda. Paralelno sa svim ovim dešavanjima oni pokušavaju da dobiju dete, a to ide malo teže s obzirom na činjenicu da oboje imaju više od 40 godina. Međutim, moja majka

Stana uspela je da ostane u drugom stanju dva puta pre mene i da ima dva spontana pobačaja. Jednom od stresa, jer su joj javili da je moj otac poginuo na ratištu. Ipak, "samo" je granata pala na dva metra od njega, a zemlja iz rova se obrušila i zatrpala ga. To ga je spaslo. Posle je bio nagluv neko vreme, ali dobro.

Stana priča kako je tri godine spavala u trenerci i patikama, a kraj glave joj je bila torba sa najneophodnijim stvarima u slučaju da moj otac dođe s ratišta i kaže da mora da se krene. A onda, u njenom stomaku sam se razvila ja. Tada su doneli odluku da je za mamu i

mene bezbednije da odemo kod maminih roditelja koji su živeli u selu blizu Knina. U tom trenutku, to je bio najbezbedniji kraj za Srbe. U Kninu i okolini, većinski su živeli Srbi.

Otac na ratištu, majka kod svojih roditelja, ja nemirna u maminom stomaku. Krkljanac kreće - Knin će pasti. Slavonci su krenuli za Srbiju, valjda, a izgleda da ćemo i mi Dalmatinci. Stres. Ja sve nemirnija u maminom stomaku, pa sam požurila, malčice, da vidim šta se to dešava napolju kao kakva radoznala mačka. I ta osobina radoznalosti će me pratiti kroz život.

Dok se svi spremaju za put, mojoj mami kreću kontrakcije. Stana se odvaja od porodice koja kreće put Srbije, a boga pitaj u kom rovu je moj otac. Ona sama kreće u kninsku bolnicu da se porodi. U kninskoj bolnici utvrđuju da nema vremena za epidural niti bilo šta, zapravo, nema vremena ni za porođaj - granate već padaju u okolini. Ali ja nisam mogla da čekam. Ipak, srećom, porođaj protiče iznenađujuće brzo i bez bilo kakvih komplikacija. Zakmečala sam prvi put oko 13.30 sati. Niko nije baš siguran koje je vreme tačno bilo, pošto u takvoj situaciji nikome nije palo na pamet da gleda na sat. Stana je prebačena u bolničku sobu sa još šest porodilja i sedam beba. Nas sedmoro veličanstvenih smo poslednje bebe rođene u kninskoj bolnici pre "Oluje".

Oluja

Odmor od porođaja nije dugo trajao. Četiri sata posle mog rođenja, naređena je hitna evakuacija bolnice jer kreće bombardovanje. Knin će sigurno pasti. Majka sa mnom u naručju u još krvavoj bolničkoj spavaćici, kreće sa ostalim pacijentima prvo u podrum bolnice. Stana je pričala kako su u bolničkim hodnicima doslovce preskakali sve one ranjenike koje su dovlačili s ratišta, iako u ovoj zdravstvenoj ustanovi skoro da više nije bilo medicinskih radnika da im vidaju rane.

U podrumu bolnice su se tiskale porodilje, bebe, nekoliko medicinskih sestara, stari i bolesni. Bez igde ičega i bez igde ikoga. A napolju grme detonacije.

U nekom trenutku stiže vest da će doći autobus koji će ih izvesti iz Knina. I stvarno bi tako. Međutim, kada je autobus polupanih prozora i došao, rečeno je da u njega mogu da uđu isključivo medicinski radnici, a vozač se preprečio na ulazu u vozilo i nije dao nikome drugom da uđu. Stana, drčna krajiška žena, prišla mu je i dok je u jednoj ruci držala mene, drugom je iz sve snage udarila vozača koji je zapištao od bolova. Ne zna odakle joj snaga, nije ni razmišljala, samo je zamahnula i nadala se najboljem. Znala je samo da mora da bude u tom autobusu koji je možda poslednji koji je krenuo iz mog rodnog grada. Tako je Stana ušla u autobus, a za njom i ostale porodilje. Vozač nije imao druge, nego da upali autobus i krene prema Bosni.

U međuvremenu, moj otac je negde na ratištu, čekaju se naređenja koja slabo stižu osim, tada već izlizanog - "Za Krajinu!". Oko njega momci od 18 godina, izvučeni iz srednjoškolskih klupa. Postaje jasno da su ostavljeni da budu topovsko meso i da goloruki brane nešto što je već dogovoreno da je izgubljeno. Kreće povlačenje. Jedino mu se mota po glavi gde je moja majka. Da li je živa? Da li je beba dobro? Termin je uskoro. Kreće prema Kninu da je nađe, ali, srećom, nailazi na mog ujaka koji mu govori da je moja majka otišla na porođaj u Knin, ali da ne zna ništa više. Ubeđuje ga da u Knin ne ide, jer je već pao, ako je moja majka živa, u koloni je prema Bosni. Tako Jovan kreće, u vojnoj uniformi države koja više ne postoji, peške put Bosne.

Kada je prešao u Bosnu, priča Jovan, seo je u hlad nekog drveta da odmori. Nije bio svesan da je zaspao. Spavao je, ne zna koliko. Možda dva sata, možda dva dana. Datume već odavno nije znao. Probudio ga je neki dobar čovek iz kolone. Prevezao ga je na svom traktoru do Banja Luke.

Od Knina do Banja Luke Stana najviše pamti žeđ. Avgustovska žega, a nigde česme - samo cesta i nepregledno more ljudi. Nije jela ni pila već neko vreme. Od imovine kod sebe ima samo tor-

bicu u kojoj su dokumenta države koje više nema i, neobjašnjivo, u toj torbici, bio je i srebrni krst iz manastira Krke, duhovnog ognjišta spskog naroda u tom delu Hrvatske. Obučena je i dalje u krvavu bolničku spavaćicu, a mene nema u šta da presvuče. U nekom trenutku, shvata da od stresa nema mleka i nema kako mene da nahrani. Medicinske sestre iz autobusa nastavljaju da rade svoj posao, pa tako nabavljaju mleko u prahu za bebe. Ali ne i nešto za presvlaku beba. Meni od vrućine i prljavštine izlaze plihovi po stomaku.

Posle nekoliko dana puta do Banja Luka, u tom gradu smo mama i ja smeštene u njihovu bolnicu. Stana je zdrava, ozbiljno dehidrirana, ali dobro. Ja sam izgubila na težini, imam neku "šugu" po koži, ali preživeću. Kroz par dana, bile smo kao nove.

U tome, u Banja Luku stiže moj otac. Tamo se Jovan odmah baca na češljanje spiskova izbeglica u Crvenom krstu. Traži ime moje majke. Tamo nalazi ime "Stana Dobrota i ž. beba". Trčeći kreće u banjalučku bolnicu i tada me prvi put vidi. Ja već ima više od nedelju dana. Majka kaže da su mu krenule suze. Otac kaže da to nije tačno, nije plakao, njegova verzije priče je da me ja samo poljubio među "najlepše, buljave, plave oči" kojim sam ga netremice gledala. Oboje su saglasni oko toga da je nedugo zatim u bolničku sobu uletela medicinska sestra i metlom krenula da tera mog oca vičući "zarazićeš bebe!" Zašto? Pa, ispostavilo se da je moj otac došao direktno iz rova, nije se kupao neko vreme, a blato i znoj su formirali sloj na njemu "debljine dva prsta".

Okupao se u vojnoj kasarni i presvukao. Kaže da je onda ukrao sa nekog traktora deku. Prekrsti se svaki put kad to kaže kao da je počinio najveći greh. Trebalo mu je to ćebe jer moja majka nije imala u čemu da me iznese iz bolnice.

Dogovoreno je da moja majka sa mnom ostane još neko vreme u Banja Luci kod starih poznanika u stanu, dok će moj otac otići sam u Srbiju da pronađe rodbinu i da nam nađe novi domu u novoj zemlji. Tako je i bilo. Otac je u Srbiji naišao na Momira i Dušanku iz Lazarevca. Njih dvoje, kao stariji bračni par, u tim mutnim vremenima, imali su prvi mali sabirni centar u svom stanu kroz koji je prošlo 28 porodica uključujući i moju.

Konačno smo bili porodica na okupu posle nekih 15 dana puta u nekoj drugoj zemlji, u tuđem stanu. Ali bili smo zajedno. Momir i Dušanka postaju naši kumovi, krstili su me, a do smrti su me tretirali kao svoje peto unuče.

Prvi put sam videla svoj rodni kraj kad sam imala sedam godina. Majka me je odvela u "našu" kuću. Nije delovala kao kuća. To su bili samo sivi, zapaljeni zidovi, bez krova. Pokazala mi je prostoriju koju su spremali da bude moja soba, ali tamo su bili samo đubre, zapaljeni zidovi i na njima grafiti poput "Dinamovog" grba i "Srbuj - gladuj, sad je kasno, Čejo". U mom sedmogodišnjem umu nisam imala pojma šta to znači, ali mi se ta rečenica nekako urezala u glavu. U Kninu nisam osetila nikakve emocije. Nisam osetila da je to moj grad, da je tu moja kuća. Tako nešto ne osećam ni prema Beogradu, ni prema Lajkovcu niti Lazarevcu. Nijedan grad nije moj i svaki jeste na neki način.

Sa godinama sam shvatila zašto su za moj rođendan svi bili setni i zašto je bila poneka suza. Moj rođendan i ja smo samo živi podsetnici na "Oluju".

"Blic", 06.08.2021.

"NAJTEŽE JE KADA ME PITAJU ODAKLE SAM..." Nikolina je novinarka "Blica", i ona je "dete iz kolone"

Ovo je Nikolinina priča:

"Ovih dana putnički vozovi kroz Pađene ne prolaze. Čuje se tutanj samo pokojeg teretnog voza. Za stanovnike ovog malog sela nedaleko od Knina otkazivanje putničkih vozova nije mnogo uticalo na njihove živote. Jer vozovi ovde ionako ne staju već više od dve decenije. Nekada je ova železnička stanica bila polazna tačka prema Kninu ili, za neke, prema Zagrebu ili Beogradu. S ovog mesta od davnina su kretali brojni snovi prema svetu, kao u onoj kultnoj Arsenovoj pesmi."

Danas, tačno 25 godina kasnije najteže pitanje je ono najlakše: "Odakle si?" Stanem, zamislim se, pa počnem da objašnjavam, a zapravo život svih nas "dece iz kolone" put je prepun lutanja, životarenja i traženja korena i smisla.

Mnogi su iskoristili pravo na "putovnicu" kao jedino nasleđe mesta rođenja i otišli daleko od domovine ili onoga što su smatrali svojom domovinom, šta god ona bila.

Drugi, pak, poput mene ostali su ovde u Srbiji da grade krivu kulu od onih 20 maraka što je majka imala i ponela sa sobom tog 4.

avgusta 1995. godine. Ta kula ruši se i diže svakog dana - nekada je breme, nekada olakšanje.

Ima i onih trećih, koji su se vratili. Bio je to povratak u nepoznato, a opet najpoznatije i jedino sigurno što u životu imaju.

Sve u svemu, zaključak je isti: "Jednom izbeglica, izbeglica zauvek".

I nije to tužna priča o ratu, ja tu priču ne umem da ispričam, jer sam sa četiri godine, koliko sam imala, tek počela da razaznajem uspomene. To je priča o jednom trenutku i istoriji koji je prolomljen kroz hiljade ogledala, uvek drugačiji i uvek jednak.

Mislim da je jedno sećanje dominantno kod svih nas Krajišnika: sparina i nenormalna vrućina. Tog 4. avgusta pržilo je sunce jače nego ikada. Knin je najtopliji grad u Hrvatskoj leti, a zimi najhladniji. Tome valjda doprinose stene, kamen koji preko dana upija sunce pa se ne da disati.

Taj isti kamen usađen je u sve nas kao neka karakterna crta, pa moja baba i dan-danas zna da kopa baštu i izvlači kamen i uporno iz početka pokušava da oživi ono što je nemoguće oživeti. Ljudi od kamena, to smo mi.

Majka je imala 29 godina, jednako koliko i ja danas. Zamišljam sebe kako sada iz bezbrižnosti svoga stana ustajem i odlazim u nepoznato. Smešna sam samoj sebi. Brat je imao tek godinu i nešto više, beba u babinom naručju. Tata, tata nije bio tu. Kao i svaki tata tih godina.

Ono čega se sećam jeste da sam na toj sparini ja uporno insistirala da nosim crvene čizmice, a onda je na školsko igralište sleteo helikopter, ni dan danas ne znam zbog čega, samo znam da me je baba u tim istim crvenim čizmama i letnjoj garderobi vukla u gornji deo zaseoka Govoruše kroz prolaz koji se i dan danas zove "progon".

Moja majka, organizovana kao i danas, nosila je sa sobom tri ključne stvari: onih 20 maraka, zlato i slike, sve albume sa njihove svadbe, slike kad smo bili mali, mladost u Poreču, slike iz njihovih školskih dana, sve je bilo i dan danas je tu.

Išli smo autobusom jednog rođaka (kakva privilegija, nije traktor, pomislićete), koji je bio krcat ljudima, sumornim licima, sa hiljadu pitanja, sa nekom zlokobnom ćutnjom. Sve je stalo u jedan autobus kojim je očev rođak inače pčele vozio.

Niko, ali niko, kasnije smo više puta razgovarali o tome na slavama, rođendanima, kad se sastaju naši ljudi, nije ni slutio da se kući nikada više neće vratiti.

Svi su odlazili s mišlju "samo malo da se smiri situacija i vraćamo se".

A onda je put vodio dalje, samo dalje i tamo u Banjaluci, gde su majke stale da svoju decu smire, nahrane i presvuku nervozne, pospane i prljave, usledio je šok.

Pričala mi je tetka: "Presvlačim tvoju sestru u nekoj hali i u tom trenutku na televiziji su samo rekli: Knin je pao! A onda je krenuo plač, jauci, kolektivna histerija žena, dece koja su čuvši majke kako plaču krenula i ona. To je bio trenutak kada smo znali da je kraj, da povratka nema".

I nije ga ni bilo više nikada. Istinskog povratka nikada više.

Tatinu stranu priče ne mogu da ispričam, ni sam je nije često pričao. Znam samo da je on došao sa tenka u pusto selo i kuću, otišao do štala gde su bile krave, ovce i živina, pustio ih, da budu slobodne.

Hiljade očeva čuvaju svoje slike na te dane negde u mislima. Hiljade njih se nikada nije više vratilo. Hiljade ranjenih kao što je moj otac, ne priča mnogo o tim danima.

"U vazduhu se osetio danima miris pustinje. Po mirisu smo znali da je gotovo. To se rečima ne može opisati", rekao je jednom tata.

Ako razmišljam kome je bilo najteže, znam da sigurno nije bilo meni. O onome što je bilo posle ne želim da govorim. Godine siromaštva ostavljam samo nama da se sećamo.

Danas nije tako. U jednoj porodici Govoruša postoje sva tri čoveka sa početka priče. Baba se vratila, deo porodice je u Nemačkoj, a ja sam ovde. Neskućeni, lutalice u čekanju da će biti bolje i da će vozovi šinama ponovo ići ka budućnosti.

Istoriju, kako ono kažu, "pišu pobednici" i ja tim političkim pobednicima čestitam. Ali da li su pobednici gledajući sa Kninske tvrđave spremni da shvate da sećanja stotina hiljada onih u nepreglednoj koloni nikada neće izbrisati?

Časopis Prosvjeta, 21.05.2021.

TREBA DA BUDEMO LJUDI

Tlumac Beogradskog dramskog pozorišta, Jovo Maksić, morao je pojesti kruh sa sedam kora da bi danas bio ono što jeste. I na pozornici i u životu. Rodom iz sela Plavno pored Knina, nakon „Oluje“ je postao izbjeglica i umjesto da živi godine bezbrižne mladosti, morao se nositi s mnogim ožiljcima na duši i mukotrpno se probijati, ne znajući što mu donosi budućnost i nova sredina. Trebale su proći mnoge godine da bi Jovo Maksić postao hvaljeni i traženi glumac i trebalo je progutati mnoga iskušenja da bi ovaj čovjek prostodušnog pogleda stekao elementarnu mudrost o životu, koja u današnjim hirovitim prilikama mnogima od nas kao pijesak promiče kroz prste…

Vi ste bili izbjeglica iz Krajine. Kakve emocije nosite danas, 25 godina nakon strahota toga rata?

Jovo Maksić: Ne znam, to je teško reći. Kad odem u svoje rodno selo Plavno kod Knina, koje je nekad imalo dve hiljade stanovnika, vidim da ono sada ima osamdeset duša i svaki put ih je sve manje i manje. A onda vidim da su i ti komšije Hrvati, koji su se vratili u svoje kuće, da i ti ljudi nemaju više egzistencije tamo. Mi smo svi zapravo razrušili jednu zajednicu i napravili posle toga nešto još gore… Ja bih voleo da to selo živi, kogod da je sada u njemu i kolikogod da takvih ljudi ima, ali bojim se da to nije moguće. Ono sada izgleda kao neki starac koji umire i žalosno je to videti. I ne možete tu ništa pomoći. Ali, moramo imati nadu. Bez nade ne može da se dočeka sutrašnji dan. Nada je jedino oružje. Ja se sećam pred sam pad Krajine, da je mozak govorio da je sve gotovo, da smo mi izdani i ostavljeni na cedilu, i da smo obični pijuni u igri politike, ali mi nismo mogli da živimo sa tim saznanjem. Verovali smo, bez obzira što nam je razum govorio drugačije, da se ipak neće dogoditi ono najgore…Da nije bilo nade, mi ne bismo ni izbeglištvo nakon „Oluje“ preživeli i sve ono kasnije što smo preživeli. Kada smo došli u Srbiju, otvorio se neki novi život i neka nova nada. Želim da verujem da ću se uvek vraćati u to moje selo Plavno i ono će valjda živeti dokle god smo mi živi i dokle god su naša deca živa, da znaju da tamo imaju nešto. Uvek postoji nada da će se nešto u ljudima okrenuti i da će se oni vratiti tamo odakle potiču…

Zašto ste se odlučili za glumu kada sav normalan svijet odlazi da se bavi kompjuterima, marketingom ili politikom?

Jovo Maksić: Zašto sam se odlučio za glumu? Otkud znam, to je valjda ispalo sasvim slučajno. Bio je u toku rata neki pozorišni festival u Kninu a ja sam sebi tada rekao, hajď baš da vidim šta je to, ko zna da li ću sutra uopšte biti živ, ne zna se šta donosi dan a šta noć… Hteo sam da odem tamo gde trenutno nema rata. I onda sam poželeo da se bavim poslom ljudi koje sam gledao na pozornici. Prijavio sam se na prijemni ispit za glumu na Fakultetu dramskih umetnosti u Beogradu i – prošao. I onda sam sebi rekao da ako mi je Bog dao da budem na fakultetu a ne gladan u nekom rovu, u kojem mogu umreti za pola sata, onda daj da se time ozbiljno bavim. Mi smo bili klasa sastavljena od izbeglica iz Krajine, nas sedmoro i moj pokojni profesor Predrag Bajčetić je rekao kako je dobio sedam tvrdih kamenova od kojih pojma nije imao šta će isklesati...

Стање ствари, 04.08.2020.

Весна Дамјанић:

Мој дневник из колоне „Олује“

После 25 година, први пут имам снаге да прочитам свој дневник писан у августу 1995. и препознајем седамнаестогодишњу девојку која га је писала.

Хоћу да знам куда води овај пут мене и живот мој, чији је почетак и чији је крај…“, и тако, у себи у избегличкој колони која иде ка Србији понављам стихове Партибрејкерса, чију смо касету само четири дана раније у Книну, на легендарном зидићу, нон-стоп пуштали.

И пишем.

Имам седамнаест година. И овако видим свој свет тог августа 1995, дословце, без накнадних дотеривања и корекција, ни граматичких ни политичких. „Чак 240.000 припадника српског народа путује у непознато. Том броју припадам и ја са својом породицом, знаним и незнаним пријатељима.

Данас је дан четврти – 7. 8. 1995. и налазим се негдје иза Бање Луке на путу за Србију или нешто већ тако слично јер се циљ још не зна, али овај народ пуно то и не брине; углавном, Републике Српске Крајине више нема, она не постоји, пале су под усташку власт све њезине општине у року од 24 сата, сем Источне Славоније, за чију се судбину још не зна.

Хрвати су заузели и Книн и Кистање (6. 8. 1995. у 8 АМ) и остале градове. Колоне цивила у аутима, тракторима, на моторима, бициклима и пјешке са нешто мало својих ствари креће се споро, али и безбједно бар за сада (конвој не дирају хрватски војници и артиљерија).

То се зове велики егзодус Срба тј. ја то схватам као велику трагедију и жалост. Све су то ужасни призори и сцене, народ бјежи и оставља све своје. Ни ја сама не знам одакле да почнем и шта да запишем…

Како сам ја све ово до сада подниjела, ни сама не знам описати, ваљда је добро. Уморна сам, исцрпљена, у неком ишчекивању, страху…

Не знам како су људи у свијету реаговали на све ово. Крајина је очито ‘пала без метка’ након пет година борбе, људи сматрају да је њихова тј. наша земља продана од ‘наше’ Србије и Милошевића, али то ништа не мијења ситуацију.

И о томе не могу пуно писати јер ни сама не знам шта је тачно, а шта не. Моје писање морам привести крају јер се крећемо даље. Желим само да пут добро прође.“

И прошао је, али не лако. Након три дана, након гранатирања код Брчког, тешког преласка Дрине код Раче, стигли смо до Србије.

И након 25 година, тај пут још траје.

Моја најужа породица – родитељи и два брата – није се окупила на једном месту од 1997. године.

Тог 4. августа када је кренула „Олуја“ имала сам, рекох, седамнаест година. Већ четири године сам била избјеглица, јер је моје село, Велика Глава поред Шибеника, било прва линија фронта, а моја кућа је остала на хрватској страни.

Живела сам у Кистањама, а као гимназијалка, редовно сам писала дневник.

Да постанем новинарка одлучила сам касније. Што није случајно, наравно.

У колони сам чак дала и наслов свом путу – „Велика сеоба Срба РС Крајине“. Тек сада видим колико сам прецизно користила знакове интерпункције. И колико сам била тупа од шока, скоро без емоција.

Инцидената има и они само показују колико је важно да се истински разумемо и да заједно градимо будућност, поштујући жртве прошлости на обе стране.

Весна и њене другарице 1995. у Книну на тврђави и 25. година касније

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ
АВГУСТ 2020. - СРБИЈА

ПОЛИТИКА, 04.08.2020.

SRBIJA I REPUBLIKA SRPSKA U RAČI OBELEŽAVAJU STRADANJE SRBA U „OLUJI”
VUČIĆ: POMIRENJE DA – PONIŽENJE NIKADA

Дан сећања на све страдале и прогнане Србе у оружаној акцији „Олуја” обележио се у Рачи, у присуству председника Србије Александра Вучића, премијерке Ане Брнабић, председнице РС Жељке Цвијановић, српског члана председништва БиХ Милорада Додика и патријарха СПЦ Иринеја

СРЕМСКА РАЧА - Само уједињени можемо све, разједињени не можемо ништа, поручио је вечерас председник Србије Александар Вучић на обележавању страдања Срба у Хрватској у операцији „Олуја”, на мосту у Сремској Рачи којима су прогнани дошли у Србију.

Српски председник је подсетио да Србија и Република Српска од 2014. го-дине заједнички обележавају српска страдања, на шта је, истиче, поносан.

Истакао је, обраћајући се народу српском и грађанима Србије и Српске, нашим дичним Крајшницима, да од 2014. Србија и Српска заједнички обележава српска страдања и да је на то веома поносан...

„Вучић је истакао да је поносан што нису успели да нам забране да носимо српско име и презиме, јер Срби сада у правом смислу те речи имају своју слободну и независну државу, која може да устане у одбрану српских гробова и српске будућности.

„Више агресије не назива интервенцијама и кампањама, а злочине против нашег народа инцидентима и лошим искуствима већ правим именима”.

Такође, захвалан је Додику и свима у Србији што су разумели да морамо да имамо поштовање према себи и свом народу, али показујући поштовање према туђим жртвама.

Српски народе на заборави да нико више не говори о геноциду у НДХ над српским народом, поручио је Вучић, преноси Тањуг.

Каже да су направили зид ћутања у Јасеновцу на испразне приче политичке коме је дозвољено да положи цвет и стави усташких таблу у пречнику од неколико километара.

Напоменуо је да су Срби затирани само зато што су Срби и да су опустели од Козаре до Пребиловаца, као и да ни 10 година после Другог светског рата није било српског младића стасалог за војску.

Били су оркестрирани покличи да су Срби били криви за све и да та матрица је постављена и тешко ћемо је ми данас и сутра изменити, додао је Вучић.

Истиче да имамо обавезу према нашој деци у Србији и Српској да то урадимо и да им истином отворимо очи, али не маштајући да ћемо променити мишљење света, јер у Хрватској то нису сами радили.

Председник Србије наглашава да морамо, не ћутећи о злочинима који су и наши сународници починили, да укажемо на све ужасе које су Срби искусили.

Како је рекао, само је мала и унижена Србија која нема шансу за економски и демографски опоравак била прихватљива западним силама и свима око нас...

Вучић је рекао да то нећемо дозволити ма коликом ценом то плаћали.

Одговарајући на позиве да се у име помирења прослави годишњица Олује, а тиме и страдање Срба у Хрватској, Вучић је рекао да Србија није никог терала да призна геноцид, само да покаже пијетет према српским жртвама, онако како је

Србија имала снаге да не прећути злочине које су починили Срби...

Крајишници, извините, јер тракторима нисте могли у Београд

Председник Србије Александар Вучић упутио је посебно извињење Крајишницима, због те 1995. године, не само зато што је Србија подигла белу заставу, већ зато што је Србија, како је рекао, срамно ћутала, и јер им није дала да тракторима уђу у центар Београда.

„Сви прилази граду били су запоседнути да они који су живели у Београду не би видели размере трагедије и катастрофе нашег народа, да неко не би видео како народ тешко живи и од чега и од кога је побегао. Извините Крајишници, бескрајно вам хвала за оно што сте урадили за своју Србију", истакао је Вучић у Сремској Рачи на обележавању 25, годишњице Олује.

Он се позвао на речи једног немачког писца - да се без родне груде може, али без деце и свог народа не...

Он је указао да је Србија сада јача него што је била 2005. и 2015. и биће, каже, јача 2025. него што је 2020 и захвалио и Крајишницима на томе.

Осврнуо се и на Бранка Ћопића и његову песму Петровачка цеста, на како је рекао, прогоњеног Ћопића, за кога нема места у многим градовима бивше Југославије.

„Ћопић је спевао песму Петровачка цеста, а наш грех је што ништа нисмо знали, што смо ћутали док је он певао о деци избеглицама у Другом светском рату. Зато нам се то поново десило на истој, Петровачкој цести" указао је Вучић.

Он је рекао да је Олуја била највећи злочин етничког чишћења у коме је протерано више од 250 000 људи, убијено на хиљаду деце, стараца...

Трагично страдање невиног српског народа

Патријарх српски Иринеј рекао је да данас обележавамо тужан и трагичан догађај који је доживео наш невини народ пре 25 година и то не од неког далеког и непознатог народа, већ од народа који говори истим језиком и има готово исту веру.

Патријарх је након служења помена свим страдалим Србима у акцији „Олуја" на мосту на Рачи рекао да једина кривица српског народа који је живео у области Хрватске то што су то били етнички Срби и православни по вери...

„Обележавамо 25 година од страшног страдања, када је преко овог моста прешло 250.000 протераног и унесрећеног српског народа углавном нејачи лишеног својих домова и живота најближих, као најтрагичнији догађај у нашој историји, а наша браћа Хрвати га славе као највећи тријумф у својој историји", казао је Иринеј.

Наша освета за „Олују" су живот, слобода и мир

Вучић и Додик открили спомен плочу на мосту и положили венце

Председник Србије Александар Вучић и српски члан Председништва БиХ Милорад Додик открили су вечерас спомен плочу на мосту на Рачи, у знак сећања на све страдале и прогнане Србе у „Олују", који су тим мостом прешли у Србију.

Вучић и Додик су затим положили венце на спомен плочу, након што је патријарх Иринеј служио помен страдалима, преноси Тањуг.

Мост на Рачи је неми сведок страдања и патње Срба 1995. године, који су избегли из Крајине, у нападу хрватске војске и полиције у акцији „Олуја".

Преко тог моста, који спаја Семберију са

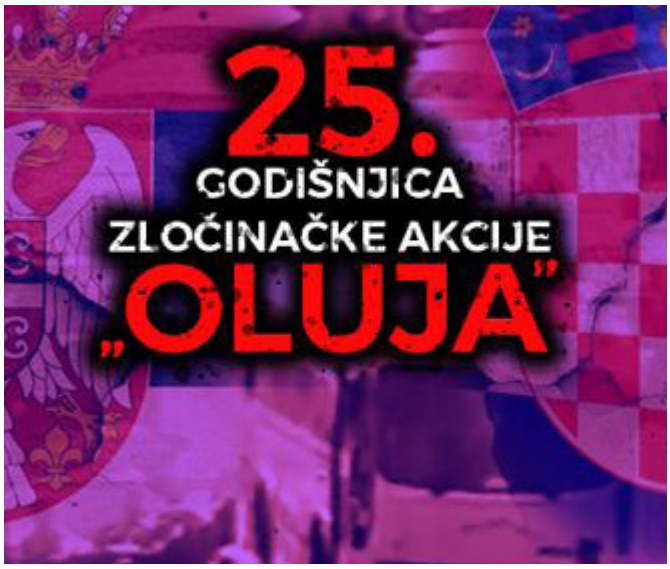
Србијом, спасавајући своје животе и животе своје деце од злочина и сигурне смрти, као жртве етничког чишћења, на стотине хиљада Срба прешло је тим мостом и дошло у Србију, у којој су нашли уточиште и наду.

На спомен плочи налази се ова порука, како би била урезана у свест свих будућих нараштаја.

Обележавању у Рачи, као представници Срба у Хрватској, присуствовала су деца из колоне која су пре 25 година прешла у тој колони у Србију, а онда су се, након неколико година, у жељи и чежњи за завичајем, вратили и почели да обнављају свој живот и живот свог народа у Хрватској и сада тамо живе, преноси Тањуг

Међу њима је била Ања Шимпрага, посланица у Сабору, која је прошле недеље одржала емотиван говор и изговорила реченицу: „Пред вама стоји девојчица из колоне", док су остали председници општина или заменици председника општина у којима Срби имају релативну већину или је у њима највећи број Срба који живе у Хрватској.

Србија и Република Српска шесту годину заредом заједно обележавају велику српску трагедију, прогон 250.000 Срба из Хрватске, поново на истом месту као и први пут, на мосту преко којег је највећи број избеглица на тракторима прешао Саву и ушао у Србију.

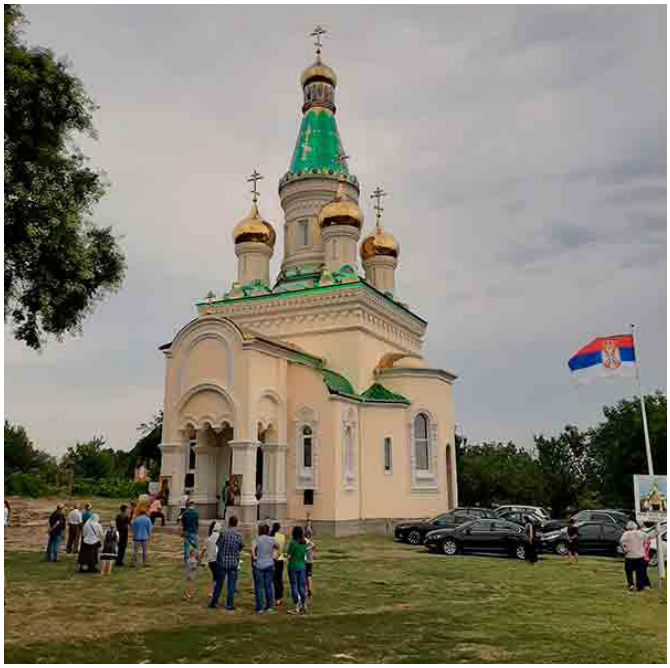

---

e-veritas, 04. 08.2020.

НА БАНСТОЛУ ОДРЖАН ПАРАСТОС ЖРТВАМА "ОЛУЈЕ"

У цркви Благе Марије на Банстолу, одржан је парастос жртвама Олује и Бљеска. Уз овогодишње, ограничено, присуство Срба са подручја Крајине који су 1995. пристигли у Србију служена је Литургија у Цркви Благе Марије. Литургију у помен жртвама Бљеска и Олује је служио Владика Сремски Василије уз саслужење свештенства СПЦ.

Осликавање Цркве Благе Марије, чији је завршетак осликавња успорен због здравствених околности протеклих месеци, једина је православна црква посвећена жртвама Бљеска и Олује. Један зид Цркве је планиран да на њему буду исписана имена погинулих током ратних дешавања.

Blic, Tanjug, 05.08.2020.

U CRKVI SVETOG MARKA POMEN ŽRTVAMA “OLUJE”

Pomen žrtvama hrvatske vojno-policijske akcije "Oluja" održaće se danas u Crkvi svetog Marka u Beogradu, kao i u drugim gradovima Srbije.

Kako se u saopštenju Komesarijata za izbeglice i migracije precizira tokom "Oluje" je iz svojih domova proterano više od 200.000 krajiških Srba, a život je izgubilo, ili se vodi kao nestalo, više od 2.000 ljudi.

"Uprkos tome što je od sukoba prošlo više od dve decenije, pokušaji uspostavljanja klime poverenja u regionu nisu dali rezultata, pa Hrvatska 4. avgust slavi kao dan pobede, dok Srbi žale za izgubljenim domovima i životima. Povratak Srba u Krajinu je sporadičan, a Hrvatska čini sve da se on nikad i ne desi, neprestano stvarajući tenzije i raspirujući nacionalizam", navodi se u saopštenju.

Komesarijat izražava zabrinutost "što se i ove godine uoči obeležavanja "Oluje" u Hrvatskoj vodi antisrpska propaganda, veliča ustaštvo i tako stvara atmosfera koja vraća region u devedesete".

Navode i da u Hrvatskoj i dalje nije obnovljena uništena imovina, nije vraćeno oduzeto poljoprivredno zemljište srpskim vlasnicima, nije sproveden ni Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina, nisu isplaćene penzije, dinarska i devizna štednja, a to su sve, saopštava se, pitanja od ključnog značaja za srpske izbeglice.

Komesarijat za izbeglice i migracije Srbije izrazio je zahvalnost međunarodnim organizacijama, bilateralnim donatorima i Delegaciji EU u Srbiji na uloženim sredstvima koja su doprinela poboljšanju života izbeglica i zatvaranje kolektivnih centara.

"Ipak se ne smeju zaboraviti nerešena otvorena pitanja koja otežavaju postizanje trajnih rešenja za izbegličku populaciju", ističe se.

"Srbija je spremna na saradnju i nastaviće da ispunjava sve svoje obaveze", navedeno je u saopštenju.

Od početka ratova na prostorima SFRJ 1991. godine, u Srbiji je utočište potražilo 610.000 Srba iz Hrvatske i BiH, od kojih danas status izbeglice iz Hrvatske ima još oko 19.000.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ
АВГУСТ 2020. - ЦРНА ГОРА

СВЕТИГОРА, 05.08.2020.

ПОМЕН ЖРТВАМА “ОЛУЈЕ” СЛУЖЕН У МАНАСТИРУ ОСТРОГ

Српски национални савјет Црне Горе, уз благослов Његовог високопреосвештенства Митрополита црногорско-приморског господина Амфилохија, поводом двадесет и пет година од злочиначке акције „Олуја“, организовао је помен за више хиљада невино страдалих жртава са подручја Северне Далмације, Лике, Кордуна и Баније.

Помен је, уз поштовање свих прописаних мјера Националног координационог тијела, одржан у Горњем манастиру Острог, а поред организатора, присуствовао му је и амдасардор Србије у Црној Гори др Владимир Божовић, као и један број Срба из Крајине који су се 1995. године доселили у Црну Гору.

Помен пострадалим Србима из Крајине служио је јеромонах Владимир Палибрк, који је казао да је прогонство ради Христа Бога трпио и Свети Василије, али га је Бог наградио због његовог трпљења.

„Узнијели смо наше молитве преко Светог Василија за оне који су невино пострадали у Крајини. Они се сада налазе у Царству небеском, радују се и моле се за нас, видећи нас сабране око имена Божијег и ове светиње.

Од Бога и од хришћанства смо научили да не будемо злотвори, да не прогањамо људе, да не гонимо ближње. А нама, хришћанима, сваки човјек је ближњи, казао је јеромонах Палибрк.

Предсједник Српског националног савјета др Момчило Вуксановић је рекао да је ова организација због новонастале ситуације у региону, и немогућности да заједно са својим сународницима обиљежи овај датум, одлучила да организује помен у манастиру Острог и на тај начин се сјети свих страдалих Срба из Крајине.

„Можда нас је и сам Свети Василије Острошки позвао да овдје поменемо све мученике који су страдали потпуно невини, да овдје обиљежимо тај датум који је за све нас био веома непријатан. Ми тај злочин памтимо и вјерујемо да ће ово сабрање постати традиционално, да ћемо се овдје окупљати да увијек поменемо и сјетимо се ових мученика. Овдје смо да кажемо да је Црна Гора била српска држава и да је још увијек и држава српског народа. За нас Срби, ма гдје живјели на земаљском шару, никада неће бити странци, и то треба да знају сви, и они који воде Црну Гору и они који воде српски народ“, казао је Вуксановић.

Његова екселенција амбасадор Србије у Црној Гори др Владимир Божовић је истакао да је на помен дошао како би изразио своју молитву за сву невино побијену дјецу и нејач у злочиначкој акцији Олуја.

„Српски народ је Христов народ, народ светосавски, који је увијек био на путу љубави све од светога косовскога мученика цара Лазара. Ми ћемо се као хришћански народ, сабран у овој светињи, увијек сјећати мученичког страдања Срба из Крајине, и увијек позивати на праштање, али истовремено не смијемо и не можемо да заборавимо“, казао је амбасадор Божовић.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ
АВГУСТ 2020. - РЕПУБЛИКА СРПСКА

РТРС, 05.08.2020,

СЈЕЋАЊЕ НА ЖРТВЕ ЕГЗОДУСА ИЗ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Бањалука обиљежава 25 година од егзодуса Срба у хрватској војној акцији "Олуја".

У Храму Христа Спаситеља служен је парастос за све погинуле, којем су присуствовали Срби који су преживјели највеће страдање у Хрватској, породице убијених, представници бројних удружења и градских власти.

И ове године организатор обиљежавања у Бањалуци је Документационо-информациони центар Веритас. Након парастоса, на Пердуовом гробљу, на споменику деветорици погинулих војника Српске војске Крајине положени су вијенци.

Према подацима “Веритаса”, током “Олује” из својих домова протјерано је више од 220.000 крајишких Срба, а на евиденцији се налазе имена 1.869 погинулих и несталих Срба, од којих 1.220 цивила.

Међународни суд правде је у пресуди из фебруара 2015. године операцију "Олуја" оквалификовао као етничко чишћење, али не и као геноцид, мада свјетски експерти за ту област тврде да је "Олуја" имала све карактеристике геноцида.

e-Veritas, 06.08.2020.

Полагање венаца на Пердуовом и Новом гробљу у Бања Луци

На Пердуовом гробљу у Бања Луци положени су венци и прислужене свеће у помен деветорице Крајишника Даламатинаца заробљених на Динари

Саво Штрбац, председник ДИЦ Веритас, рекао је новинарима да су их 26. јула 1995. године заробили припадници Хрватске војске и Хрватског већа одбране. Посмртни остаци шесторице Срба избучени су из вртаче на Динари 11. новембра 1998. године, док су три скелета ексхумирана из масовне гробнице у селу Камен код Гламоча у априлу 1996. године.

Штрбац је напоменуо да су њихови посмртни остаци сахрањени у заједничку гробницу 5. децембра 1998. године на Пердуовом гробљу. Споменик је подлигло Удружење Далматинаца из Бања Луке, маја 2024. године.

На Новом гробљу је затим одата пошта крајишкој легенди Бори Мартиновићу, који је преминуо 2003. године у Бања Луци.

РТРС, СРНА, 05.08.2020.

НОВИ ГРАД: ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД СТРАДАЊА СРБА У ЗЛОЧИНАЧКОЈ АКЦИЈИ "ОЛУЈА"

После Београда и Бањалуке, у Новом Граду обиљежено је 25 година од етничког чишћења Срба из бивше Републике Српске Крајине у хрватској злочиначкој акцији "Олуја".

Након парастоса у Храму Светих апостола Петра и Павла, прислужене су свијеће према "Мосту спаса" и спуштен вијенац у ријеку Уну.

У насељу Сводна, гдје је хрватска авијација гађала избјегличку колону, служен је помен и положени су вијенци код спомен-крста који је 2012. године подигао Документационо-информациони центар Веритас за шест цивила страдалих у избјегличкој колони.

Преко моста на ријеци Уни у августу 1995. године прешло је 100.000 избјеглица из Републике Српске Крајине, углавном са подручја Баније, Кордуна и Лике.

Програм обиљежавања у организацији Веритаса, завршава се у сутра служењем парастоса и полагањем вијенаца код Спомен-крста на Петровачкој цести у мјесту Бравско/Јањила, а у 12.00 часова предвиђена је посјета Спомен-соби у Дринићу.

Служењем парастоса у Храму Христа Спаситеља јуче је у Бањалуци обиљежено је 25 година од егзодуса српског народа из Републике Српске Крајине.

РТРС, 07.08.2020,

ОБИЉЕЖЕНО 25 ГОДИНА ОД СТРАДАЊА НА ПЕТРОВАЧКОЈ ЦЕСТИ

У Јањилама код Босанског Петровца обиљежено је 25 година од страдања Срба у злочиначкој акцији хрватске војске и полиције "Олуја".

Код Спомен-крста на Петровачкој цести служен је парастос и положени вијенци. Помен је служио епископ бихаћко-петровачки и рмањски Сергије.

Владика Сергије је подсјетио да се навршило пуних 25 година од стравичног злочина бомбардовања колоне избјеглица које су своје вјечне покоје задобиле управо на овом мјесту, недалеко од Босанског Петровца у селу Јањила, на мјесту познатијем као Петровачка цеста.

- То страдање мученика је засигурно њихов мост за Царство небеско, те на тај начин Петровачка цеста постаје цеста која води у вјечни живот – истакао је владика Сергије.

Владика је поручио свима онима који су немајући Бога у себи починили овај злочин, а чија имена нису позната људима, да су позната самом Господу, у којега нема тајне и све сакривено бива јавно и објелодањено.

Посјећена је и Спомен-соба у Дринићу.

Подсјећамо, 7. августа 1995. године, хрватски "мигови" бомбардовали су колону српских избјеглица на Петровачкој цести. Страдало је десет цивила, међу којима четворо дјеце и 21-годишња дјевојка.

Злочиначка војно-полицијска акција "Олуја" почела је 4. августа 1995. године офанзивом хрватске војске и полиције, те јединица ХВО-а на подручју Баније, Лике, Кордуна и сјеверне Далмације.

Дан касније, 5. августа, хрватска војска је ушла у готово напуштен Книн и истакла заставу Хрватске, док су колоне избјеглица преко српских територија у БиХ кренуле ка Србији.

Према подацима Веритаса, током "Олује" из својих домова протјерано је више од 220.000 крајишких Срба, а на евиденцији се налазе имена 1.869 погинулих и несталих Срба, од којих 1.220 цивила.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ
АВГУСТ /СЕПТЕМБАР 2020. - ХРВАТСКА

"НОВОСТИ", 03.08.2020.

У ДВОРУ НА УНИ ОДРЖАНА КОМЕМОРАЦИЈА ЦИВИЛИМА СТРАДАЛИМ У КРАЈИНИ

У ДВОРУ НА УНИ данас је одржана централна комеморација, коју Српско народно веће (СНВ) сваке године организује у неком другом месту у Хрватској поводом страдања Срба током и после војно-полицијске операције "Олуја", на којој је председник Савета СНВ Милорад Пуповац поручио да се треба осветити да су људи нападани и убијани и после акције Олуја, а њихова села паљена.

Најпре је на православном гробљу, у Двору, у присуству делегације СНВ предвођене Пуповцем, служен парастос испред масовне гробнице у којој су биле сахрањене 64 особа са територије ове општине, убијене од 4.до 13.августа 1995., од којих већина у избегличкој колони и после завршетка операције "Олуја".

Потом је одржана комеморација код Основне школе у Двору, где је 8.августа пре 25 године убијено 9 или 10 особа из психијатријске болнице и дома за старе у Петрињи, које су доведене у Двор, од којих је свега две идентификовано.

Пуповац је казао да се не смеју заборавити злочини све док не чујемо речи које ће утешити најближе онима који су страдали, док се не буде судило онима који су починили злочин.

Морамо се осветити да су убијани људи у избегличкој колони, али и после акције "Олуја". Посебно тешко је било убијање психијатријских пацијената поред којих су били представници међународних снага који су требало да их заштите, али то нису учинили, као И други који су требало да учине све да не дође до егзодуса. Они који су имали моћ нису се одлучили за то - казао је он.

Пуповац је указао да су међу жртвама злочина у основној школи једна Српкиња која је била инвалид у колицима, а Хрватица малог раста, које су биле као две сестре и које су заједно убијене. - Сахрањене су у Петрињи где је гробно место направљено тако да су два крста један поред другог. Нека то буде симбол начина на који ћемо се ми сећати ратних патњи 90-тих година у Хрватској, и на другим местима. Нека то буде симбол који ће показати како су они који су страдали били махом немоћни. Не знам да ли они са којима радим готово 30 година могу поднети моралну тежину таквих чинова. Не знам, али верујем да сваки човек, сваки ратник, политичар и сваки свештеник има дубоки морални осећај када се суочава са таквим чињеницама - казао је он.

Пуповац је рекао да ништа не може те злочине оправдати, ни прича о нацији, држави, ни о томе какав је онај други, шта нам је учинио онај други, што се неретко чини у службеним говорима.

Испред улазних врата Основне школе у којој се догодио злочин над хендикепираним лицима, по завршетку комеморације положене су руже.

"Srbi.hr", 06.08.2020.

PARASTOS U UZDOLJU: ŽRTVE JOŠ UVEK ČEKAJU OSUDE I PRESUDE

UZDOLJE - Predsednik Saveta SNV-a i saborski zastupnik Milorad Pupovac poručio je da će se i narednih dana okupljati na mnogim mestima šireg područja Knina i Dalmacije kako bi komemorisali nevine civilne žrtve „s ciljem da se ne zaboravi, da se osudi i da se gradi mir, mir u ovom kraju, zemlji, mir u odnosu sa susedima i mir i Hrvata i Srba".

Nakon parastosa u Uzdolju koji su služili sveštenici SPC, eparhije dalmatinske, trinaestu izjavu sećanja SNV-a, u kojoj se poziva na zaustavljanje mržnje i nasilja prema Srbima, pročitala je saborska zastupnica Anja Šimpraga...

SNV smatra da je vreme da se nakon 25 godina zločini rasvetle, da se stvori svest o tome zašto se tako nešto dogodilo i kolika je to šteta, ne samo za Srbe u Hrvatskoj, nego i za samu Hrvatsku, navodi se u saopštenju.

Osam ubijenih civila u Uzdolju

Okupljenima oko spomen ploče, porodicama i prijateljima žrtava iz Uzdolja, potom se obratio saborski zastupnik Milorad Pupovac poručivši kako su na današnji dan, pre dvadeset i pet godina, osmoro civila iz Uzdolja mučki i neljudski ubijeni: „Misleći da čine veliko delo, misleći da velike stvari opravdavaju ovakvo nedelo".

Pupovac je naglasio kako je okupljanje u Uzdolju suprostavljanje takvom mišljenju i verovanju koje iza sebe ostavlja ovakve tragove...

Sećanje na stradale komšije

Jedan od prisutnih na komemoraciji u Uzdolju bio je Nikola Berić koji se sa suzama i uzdahom prisetio svojih komšija koje su pre punih dvadeset i pet godina životom platili to što su bili Srbi.

– Teško mi je i danas i svaki put kada ih se setim. Svi smo mi bili komšije i rođaci. Ti ljudi nikome ništa učinili nisu. Ostali su verujući da im niko ništa neće, ili u neznanju šta bi se moglo dogoditi. Što vreme više prolazi, sve je teža pomisao na to kako su i zbog čega na taj način ubijeni -jedva izgovara Nikola.

Jedina preživela svirepa ubistva u Uzdolju je Bosiljka Šare koja je čula hice iz kojih je ubijen i njen suprug. Bosiljka se uspela sakriti begom u brdo i tako preživela. Punih osamnaest dana nakon zločina pronašli su je pripadnici UNHCR-a i odvezli u Knin.

Bez predstavnika državnih vlasti

Nakon komemoracije i parastosa na spomen obeležje stradalima u Uzdolju, vence su položili predstavnici SDSS-a i saborski zastupnici Milorad Pupovac i Anja Šimpraga, Bosiljka Šare u ime porodice žrtava, načelnik opštine Biskupija Milan Đurđević, predsednik Veća srpske nacionalne manjine Šibensko-kninske županije Borislav Šarić, te predstavnici manjinskog veća iz Biskupije.

Ove godine komemoraciji u Uzdolju nije prisustvovao niko od predstavnika hrvatskih vlasti.

U kaznenoj prijavi koju je pre tri godine podnela Dokumenta navodi se da su trojica pripadnika hrvatskih vojnih snaga 6. avgusta u Uzdolju kod Knina zatekli osmoro bespomoćnih, bezopasnih i vremešnih srpskih civila.

„Nakon zastrašivanja, psovki i pretnji, jedan od vojnika je iz automatske puške pucao na grupu starica i staraca i tom prilikom usmrtio Milicu Šare, rođenu 1922., Stevu Berića, rođenog 1933., Janju Berić, rođenu 1932., Đurđiju Berić, rođenu 1916., Krstu Šaru, rođenog 1931., Miloša Ćosića, rođenog 1923. i Jandriju Šaru, rođenog 1932. Jedna je osoba preživela te je uspela pobeći u obližnju šumu. Sava Šare, rođena 1922. Ubijena je zapaljena na kućnom pragu. Istog dana nepoznati pripadnici HV-a u Vrbniku, jednom od zaselaka tadašnje opštine Orlić, 6. avgusta 1995. ubili su civile Lazu Damjanića, rođenog 1933./34., i u zaseoku Zarići 28-godišnjeg Predraga Zarića", stoji u pomenutoj prijavi Dokumente.

"N1", 25.08.2020.

MINISTAR MEDVED U GRUBORIMA: DA SE OVAKVE STVARI IZ PROŠLOSTI NIKAD NE PONOVE

Hrvatski ministar branitelja, Tomo Medved, u ime Vlade Republike Hrvatske članovima porodica poginulih u Gruborima izrazio je saučešće. Ovakve komemoracije prilika su da odamo počast nevinima, koji nas podsećaju da je potrebno ulagati napore za dobrobit svih naših građana i da se ovakve stvari iz prošlosti više nikada ne ponove, naveo je. U Gruborima nadomak Knina održana je komemoracija srpskim žrtvama, civilima koji su ubijeni 25. avgusta 1995. godine u operaciji „Oluja".

Do zločina u Gruborima došlo je 20-ak dana nakon završetka Oluje. U selu 20 kilometara udaljenom od Knina ubijeno je šest srpskih civila, od kojih je samo dvoje bilo mlađe od 60 godina. Za zločin nikad niko nije odgovarao.

Predsednik SDSS-a Milorad Pupovac istakao je da je to zločin za koji niko nije odgovarao, a da su ljudi ubijeni s rukama podignutim u vazduh, dok je Boris Milošević, potpredsednik Vlade Hrvatske, istakao da su u „ovom zločinu zakazali država, policija, tužilaštvo, javnost i mediji".

„Ovakve komemoracije prilika su da odamo počast nevinima, koji nas podsećaju da je potrebno ulagati napore za dobrobit svih naših građana i da se ovakve stvari iz prošlosti više nikada ne ponove", rekao je Medved i dodao: „Znamo da članovima porodica nije jednostavno da vudu danas ovde, no danas su ovde uz vas i zvaničnici Vlade, među kojima nema osobe koja u ratu nije izgubila najmilije. Hrvatska može i mora da gradi društvo na pravednosti istine".

Medved je naveo da je poverenje zahtevno i politički i psihološki, ali je nužno zbog budućnosti. „Vreme je da počnemo gradimo našu budućnost na istini temeljenoj na činjenicima, na pronalasku svih nestalih. Otiđimo danas s porukom poštovanja i željom da tišinu koja vlada ovim mestom zameni životna radost njegovih stanovnika", zaključio je Medved.

"N1", 25.09.2020.

PLENKOVIĆ U VARIVODAMA: OVAJ JE ZLOČIN UVREDA ZA SUVREMENU HRVATSKU

U Varivodama je održan komemorativni skup za devetero mještana srpske nacionalnosti ubijenih na današnji dan prije 25 godina.

U Varivodama je održan komemorativni skup za devetero mještana srpske nacionalnosti ubijenih na današnji dan prije 25 godina. Na komemoraciji su bili premijer Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade Boris Milošević, Milorad Pupovac, predsjednik Srpskog narodnog vijeća, i izaslanik predsjednika Srbije Veran Matić.

Nakon operacije Oluja kojom je oslobođen velik dio Hrvatske, ovdje u Varivodama počinjen je težak zločin protiv nevinih i nemoćnih ljudi. U tom je zločinu okrutno pobijeno devet Varivođana, istaknuo je premijer Andrej Plenković.

- Duboko žalim zbog toga i izražavam sućut za članove vaše obitelji. Ovaj je zločin uvreda za suvremenu Hrvatsku jer vrijeđa ljudsko dostojanstvo, on je gaženje onih ideala za koji su se borila ogromna većina branitelja među kojima su bili i Srbi, koji su časno branili Hrvatsku. Zločin koji se ovdje dogodio u suštoj je suprotnosti s proglasom dr. Franje Tuđmana koji je pozvao sugrađane srpske nacionalnosti da ostanu u svojim domovima.

Počinitelji ovih zločina i Hrvatskoj su nanijeli štetu. Zbog takvih koji se nisu imali hrabrosti predati hrvatskim pravosudnim tijelima, hrvatski su generali u Haagu morali braniti čast hrvatske vojske sve do oslobađajuće presude.

- Zločin u Varivodama nije bio jedini takav. Ubijeni su u Gošićima, u Gruborima. Svi ti zločini počinjeni nakon operacije Oluja nikako se ne mogu opravdati, rekao je premijer. Legitimno pravo na obranu nije i ne može biti opravdanje za nedjelo.

ГОДИШЊИЦЕ, ПОМЕНИ, ПАРАСТОСИ
АВГУСТ 2020-ЈУЛ 2021

СИСАК - ЦАПРАШКА СЕЛА

RTRS, SRNA, 23.08.2020.

SLUŽEN PARASTOS SRBIMA UBIJENIM U CAPRAŠKIM SELIMA U HRVATSKOJ

BEOGRAD, 23. AVGUSTA / SRNA/ - U Crkvi Joakima i Ane u beogradskom naselju Kaluđerica danas je služen parastos za 15 srpskih civila koje su mučki i na prevaru na kućnim pragovima u capraškim selima na Baniji 1991. godine ubili pripadnici hrvatske paravojske "zenge" preobučeni u uniforme JNA.

Predsjednik Udruženja "Zavičaj" Nenad Abramović izjavio je za Srnu da je od izuzetnog značaja da se godišnjice stradanja obilježavaju, jer do prije pet godina niko osim porodica žrtava i komšija nije znao za ovaj veliki zločin nad Srbima na području Siska.

"Danas smo odali počast stradalim, ali i opomenuli javnost da se to desilo. Cilj te zločinačke hrvatske akcije je bilo da se Srbi zatru i da ispadne da su `sami Srbi ubili sebe`", rekao je Abramović i dodao da su organizovanjem parastosa i porodice ubijenih dobile neki vid satisfakcije.

Abramović je naveo da se zanemarljiv broj Srba vratio na područje Siska i ukazao da je Kotar Sisak prije Prvog svjetskog rata imao 110.000 Srba.

"Poslije Jasenovca, poslije zadnjih zločina u Sisku imate 10.000 Srba i 80.000 Hrvata. Znači čitava slika se izmjenila", rekao je Abramović.

Prema njegovim riječima, ako Hrvatska država želi da se pomiri sa Srbima onda mora da se pomiri sa 600.000 svojih građana koji nisu tamo nego u Srbiji.

"Sa nama je jedino pomirenje moguće. Dok se ne pomire sa nama - autohtonim narodom nisu se pomirili ni sa kim", poručio je Abramović.

Miško Vranešević, kome su pripadnici "zengi" tokom krvavog pira ubili oca Mladena /53/, naveo je da Hrvati 22. avgusta 1991. godine nisu birali žrtve već su nasumice ubijali svakog ko im se našao na putu.

"Nije mogla nikom živa glava da ostane", rekao je Miško, čiji je brat Zoran /26/, takođe, ubijen kada je krenuo ocu na sahranu.

On je naglasio da je za porodice dodatna rana što niko od Hrvata za počinjene zločine nije odgovarao.

"U njihovim očima mi smo bili paravojska, a ne oni. Hrvati kroje istinu kako njima odgovara, a mi ne možemo da dobijemo pravnu satisfakciju nego nam ostaje da se sjećamo i opominjemo", rekao je Vranešević.

Zločin nad 15 srpskih civila izvršen je 22. avgusta 1991. godine i jedan je od najvećih na području Siska, a predstavljen je kao zločin nad hrvatskim življem.

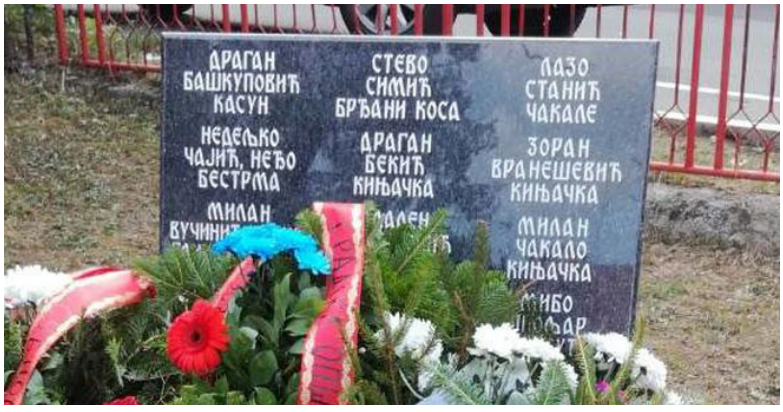
Toga dana su hrvatski vojnici, prolazeći kroz sela Čakale, Brđani, Trnjani, Staro Selo, Blinska Greda, Bestrma, Blinski Kut, Kinjačka, Brđanska Kosa, ubijali nasumice koga god su vidjeli ili im je izašao u susret, misleći da su pripadnici JNA, a na desetine ljudi je ranjeno.

Poslije ovog događaja, Srbi iz capraških srpskih sela više nisu odlazili na posao u Sisak, već su organizovali odbranu svojih sela i kuća.

Ubrzo su formirali i opštinu koju su nazvali Caprag, koja je bila u sastavu Republike Srpske Krajine.

U junu 2006. godine porodice ubijenih Srba su, posredstvom punomoćnika zagrebačkog advokata Luke Šuška, podnijeli krivičnu prijavu protiv "zengi", ali je u decembru te godine Županijsko državno tužilaštvo u Sisku odbacilo tužbu.

U obrazloženju tužilaštva navedeno je da je "područje na kojem je došlo do "štetnog događaja" bilo zahvaćeno raznim oblicima ratnog djelovanja, da je bilo pucnjave, da je u selima bila organizovana seoska straža, da su ta sela već bila privremeno okupirana i nalazila se u SAO Krajini".

МИРЛОВИЋ ПОЉЕ

N1, 06.09.2020.

VERITAS: ZA UBISTVO SEDMORO SRBA U MIRLOVIĆ POLJU JOŠ NIKO NIJE ODGOVARAO

Dokumentaciono informacioni centar Veritas podsetio je da je na današnji dan 1993. godine u selu Mirlović Polje, u blizini Drniša, kako su naveli "teroristička grupa iz sastava Hrvatske vojske izmasakrirala sedmoro srpskih civila".

U saopštenju je objašnjeno da je većina stanovništva zbog blizine fronta ranije napustila selo u kome su živeli i Srbi i Hrvati, tako da se u vreme ovog događaja u njemu nalazilo nešto srpskih civila koji su, „ohrabreni prisustvom Unprofora, ostali da čuvaju kuće i stoku."

„Iako se ovaj događaj odigrao pred očima brojnih pripadnika Unprofora, do sada, ni pred međunarodnim ni pred domaćim sudovima, niko nije procesuiran za zločin nad Srbima počinjen u Mirlović Polju", naveo je Veritas.

Dodali su da je rodbina ubijenih došla do informacija o učesnicima u tom zločinu i da je u novembru 2011. godine Veritas Tužilaštvu za ratne zločine Srbije, na njihov zahtev dostavio svu raspoloživu dokumentaciju, ali da je nakon sprovedenog pretkrivičnog postupka, predmet ustupljen hrvatskom tužilaštvu, pred kojim se istraga još vodi protiv NN lica.

„U Mirlović Polju je 1991. godine živelo 188 Srba, u septembru 2020. godine u selu nema nijednog Srbina", navedeno je u saopštenju.

МЕДАЧКИ ЏЕП

RTRS, 10.09.2020.

U CRKVI SVETOG MARKA SLUŽEN PARASTOS UBIJENIM SRBIMA

U Crkvi Svetog Marka u Beogradu danas je služen parastos Srbima ubijenim prije 27 godina u napadu hrvatske vojske na tri podvelebitska sela u okolini Gospića tokom akcije "Medački džep", koja predstavlja jedan od najvećih ratnih zločina počinjenih u Hrvatskoj.

U napadu na sela Čitluk, Divoselo i Počitelj, koja su bila pod zaštitom UNPROFOR-a, ubijeno je 88 Srba među kojima 36 civila. Među žrtvama je bilo 17 žena, dok je ubijeno 26 civila starijih od 60 godina.

Služenje parastosa organizovalo je Udruženje porodica nestalih i poginulih "Suza" čiji je predstavnik Dragana Đukić rekla da je i sada najteže porodicama koje još nisu pronašle tijela svojih najmilijih.

- Tada je ubijeno 88 lica, a za 11 se još traga i ne zna se gde su njihovi posmrtni ostaci tako da je najteže porodicama koje još nisu sahranile svoje članove dostojno čoveka - navela je Đukićeva.

Ona je dodala da i poslije skro tri decenije od tog zločina nema saosjećanja sa suprotne strane, niti pravde za žrtve, te da su presude odgovornima bile neadekvatne.

- Najtužnije je to što se priča o pomirenju, o saradnji, dobrosusedskim odnosima, a ne rešavamo one stvari za koje kažemo da su humanitarne, ali samo na papiru ili samo u izjavama zvaničnika - rekla je Đukićeva.

Ona je ukazala da u praksi nema saosjećanja, niti dobre volje da se riješi najhumanitarnije pitanje - da se nađu posmrtni ostaci i sahrane dostojno čovjeka.

Đukićeva je rekla da je neophodno saosjećanje i sa drugim žrtvama, što je, kako je ocijenila, put za pomirenje i suživot.

Dokumentaciono-informacioni centar "Veritas" saopštio je da je hrvatska vojska 9. septembra 1993. godine iznenada izvršila agresiju na srpska sela Divoselo, Čitluk i Počitelj, smještena južno i jugoistočno od Gospića u Medačkom džepu, koja su se 18 mjeseci nalazila pod zaštitom UN.

U ovoj akciji uopšte nije bilo ranjenika i ta činjenica, kao i rezultati pregleda tijela žrtava - razbijene lobanje, mnogobrojne prostrelne rane iz neposredne blizine, odsječeni dijelovi tijela, te teške opekotine, jer su ljudi živi bacani u vatru, upućuju na zaključak da je riječ o sistematskom ubijanju zarobljenih i ranjenih.

Za zločine počinjene u ovoj akciji Haško tužilaštvo je optužilo trojicu hrvatskih generala Rahima Ademija, Janka Bobetka i Mirka Norca, dok je istraga protiv Petra Stipetića obustavljena.

КОРАНСКИ МОСТ

SNV, 20.09.2020.

IZJAVA POVODOM KOMEMORIRANJA ŽRTVAMA RATNOG ZLOČINA POČINJENOG 21.9.1991. NA KORANSKOM MOSTU

Dana 4. avgusta 1991. trojica karlovačkih policajaca Mile Butina, Joža Milčić i Zlatko Škrlac ubijena su iz zasjede dok su u patroli prolazili kraj Budačke Rijeke. Sasvim sigurno da je to datum koji će za velik dio Kordunaša i Kordunašica značiti početak rata na tom području. Iste godine, 21. septembra u dva je vojna vozila prevoženo 25 pripadnika JNA iz kasarne Mekušje u kasarnu Centar u Karlovcu. Hrvatska policija je zaustavila vozila u blizini Koranskog mosta i naredila razoružavanje. Potom su vojnike bivše JNA razdvojili u dvije grupe, na redovne i rezerviste. Redovni vojnici su odvedeni u policiju, a rezervisti na drugi kraj mosta. Od sedamnaestorice zarobljenih pripadnika rezervnog sastava, na licu mjesta ubijena su trinaestorica: Savić Milić, Milovanović Slobodan, Babić Mile, Babić Nikola, Kozlina Božo, Peurača Mile, Bižić Vaso, Srdić Miloš, Lukač Milenko, Popović Nebojša, Gojković Svetozar, Komadina Zoran i Sipić Jovan. Trojica su se spasila skokom preko ograde mosta, a preživio je samo jedan od četrnaestorice ostalih na mostu. Od četvorice preživjelih, dvojica su ranjena.

Nacionalistička politika, koja je upravljala životima mobiliziranih rezervista i koja ih je tog kobnog dana dovela do mosta na Korani, bila je višestruko štetna i pogubna kako za hrvatski tako i za srpski narod na Kordunu i drugdje. Ista je to logika ratnog nasilja koja je naredila likvidaciju hrvatskih policajaca mjesec i nešto dana ranije. No, ništa manje štetna bila je i spremnost na agresiju iskazana ubistvom razoružanih rezervista.

Komemoriranje žrtvama zločina na samome mjestu zločina ili na mjestima njihovog ukopa nije postupak veličanja ratne politike ili makar to nije za srpski narod u Hrvatskoj. Za nas je to prije svega antiratni čin osude ratnohuškačkih politika, koje su u konačnici dovele do stradanja ne samo civila na svim stranama i od svih strana nego i onih vojnih obveznika, koji su do izbijanja rata vodili živote u miru sa svojim susjedima gradeći za sebe i svoje obitelji kuće i dobre odnose. Osjećaj dužnosti, sa kojim se zasigurno cijela ta generacija muškaraca može poistovjetiti, doveo ih u poziciju da mobilizirani uzmu puške u ruke odnosno u situaciju neposredne životne ugroženosti. Upravo su tako rezervisti završili na mostu na kojem su predali iste te puške u nadi da će taj čin biti dovoljan.

Živjeli bismo danas u mnogo boljem društvu da je čin predaje oružja tada i bilo kada tokom rata mogao jamčiti poštivanje pravila ratovanja. No, na svim su stranama ratni zarobljenici prolazili posebne torture bilo kroz zatočeništvo u logorima bilo tokom neposrednog terora. Raznovrsnost mučenja i zastrašivanja u ratu dobija svoj puni spektar i u tome do izražaja dolaze naročito oni kojima nasilje predstavlja sasvim prirodno okruženje.

U osudi straha i stradanja koje je grad Karlovac i svi u njemu morao podnositi tokom granatiranja, u osudi huškanja i poticanja na rat i mobiliziranja, te demoniziranja onih koji su odbili uzeti oružje, u osudi neodgovornih politika koje su paralelno sa ratnim pripremama dogovorale podjelu društvene svojine, te u osudi nehumane egzekucije golorukih zarobljenika, Srpsko narodno vijeće sa srodnicima žrtava i antiratnim aktivistima i građanima i građankama Karlovca okupit će se 21. septembra u karlovačkoj pravoslavnoj crkvi, a potom na grobljima Parunovac i Čatrnja. Na samom mjestu zločina to ove godine nije bilo moguće.

Aneta Vladimirov

Zamjenica predsjednika

Komemoracija za trinaestoricu srpskih rezervista ubijenih na Koranskom mostu koju je Srpsko narodno veće planiralo da održi 21. septembra odložena je zbog pritisaka i protesta hrvatskih branitelja. Da izbegne moguće incidente rukovodstvo SNV-a odlučilo je da komemoraciju i pomen za ubijene sunarodnjake održi u karlovačkoj pravoslavnoj crkvi. Liturgiju i parastos služio je prvi paroh karlovački Radoslav Anđelić.

Na komemoraciji se okupila rodbina ubijenih rezervista, kao i antiratni aktivisti i građani Karlovca. Za to vreme više stotina građana okupilo se na mestu zločina.

Nakon parastosa u Karlovcu, komemoracija žrtvama održana je na dva krnjačka groblja, Parunovac i Čatrnja. Rodbina stradalih nije dolazila u Karlovac već je parastos održan u manastiru Bogorodice trojeručice u Donjem Budačkom.

КАСАРНА БЈЕЛОВАР

Trebinje live, 29.09.2020.

MILAN TEPIĆ I STOJADIN MIRKOVIĆ DALI SU ZAKLETVU DA OTADŽBINU NEĆE IZDATI I ZA NJU SU DALI ŽIVOTE

Danas se navršava 29 godina od stradanja pripadnika JNA u kasarni u Bjelovaru, u Hrvatskoj, i herojskog podviga majora Milana Tepića, koji je sebe digao u vazduh, zajedno sa skladištem municije, kako bi spriječio da ono padne u hrvatske ruke.

Dok je trajala borba za kasarnu na Vojnoviću, major JNA Milan Tepić, komandant skladišta borbenih sredstava "Barutana" u selu Bedenik, nedaleko od Bjelovara, spriječio je da skladište padne u ruke Zboru narodne gade (zenge) žrtvujući sebe. Magacin je digao u vazduh sa 170 tona eksplozivnih sredstava.

Tom prilikom su stradali i on i devetnaestogodišnji vojnik Stojadin Mirković, koji, uprkos Tepićevoj naredbi, nije htio da se preda.

Mirković je iz oklopnog vozila bez predaha branio magacin. Život je izgubio tek pošto su Hrvati njegov BVP pogodili "zoljom". Hrvati su poslije predaje kasarne, strijeljali komadira straže sa Bedemika, starijeg vodnika Ranka Stevanovića.

Naoružanje i municija u skladištu u Bedeniku kod Bjelovara bilo bi okrenuto ka srpskom narodu da 29. septembra 1991. za brigu o njemu, gotovo slučajno, nije bio zadužen major Milan Tepić. Ovaj magacin nije bio njegovo radno mjesto, već su se oficiri iz Komande smjenjivali u njemu na svakih desetak dana.

- Lezite u rovove oko magacina i ne izlazite. To je naređenje! Ja znam šta ću da uradim - rekao je Tepić pred desetak golobradih vojnika, koliko ih je branilo magacin. Hrvati su s više strana uveliko nadirali u krug skladišta. Bilo je samo pitanje minuta kada će pasti i branioci i oružje koje su čuvali.

Prema nekim izvorima, na to ih je upozorio riječima: „Vojsko, slušajte me dobro! Ne znam koliko ćemo moći ovako još da izdržimo, ustaše će tek žestoko navaliti i nastojati da nas zaskoče. Zato su pažljivi sa vatrom i izbjegavaju da udare po skladištu, i ovo što mi imamo ovdje je za njih više nego dragocjeno. Kad dođe trenutak, kad se više ne bude moglo izdržati i kad dođe muka do oka, tražiću da se udaljite na pristojnu udaljenost od glavnog objekta. Da ne zamjerate mi ako sam negdje prema nekom pogriješio, ali hoću dvije stvari da uradim uz vašu pomoć. Da ustašama ne dam Bedenik, i da vi ostanete živi. Neka neko od vas sačuva moj ratni dnevnik. Jednom ljudi daju riječ, ona ostaje ili se pogazi. Ja sam dao riječ da ću da branim ovu zemlju, ako joj bude teško", napisao je, između ostalog, u posljednjem pismu major Tepić.

Vojnici su poslušali svog komandanta. Zauzeli su mjesta u šupljinama bedema kojima je magacin bio opasan. Za to vrijeme, major je zakoračio u minirano skladište i prišao akumulatoru. Trenutak kasnije sve je nestalo u dimu eksplozije.

U magacinu je bilo mnogo ubojnih sredstava, oko 170 tona protivtenkovske municije i mina. Sve je bilo smješteno u pet-šest hangara. Tepić je u vazduh digao jedan od njih. Da su svi otišli u vazduh, nestalo bi pola Bjelovara.

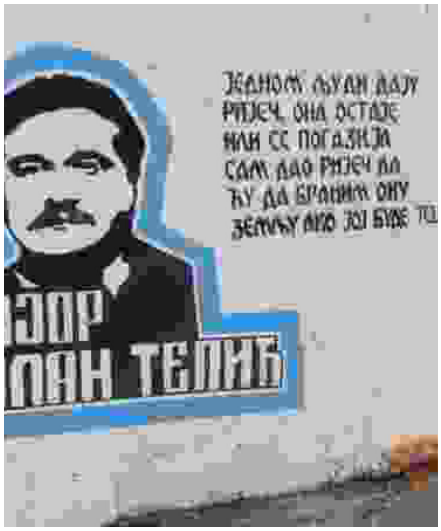
Tako je Milan Tepić ušao u istoriju na sličan način kao i resavski vojvoda Stevan Sinđelić i njegovo herojstvo u kasnijim narodnim prepjevima nikako nije moglo da izbjegne takvo poređenje.

Predsjedništvo SFRJ je krajem 1991. godine proglasilo majora Milana Tepića narodnim herojem, posljednjim i jedinim u proteklom ratu. Ordenom za zasluge u oblasti odbrane i bezbjednosti prvog stepena odlikovan je posthumno vojnik Stojadin Mirković.

Sveti arhijerejski sinod Srpske pravoslavne crkve posthumno je odlikovao Mirkovića ordenon Svetog Save trećeg stepena "za vrlinski život, požrtvovanost i posvjedočenu ljubav prema Bogu i bližnjem svom".

Njegovo ime danas nose ulice i kasarne u gradovima širom Srbije i Republike Srpske, a u njegovu čast Vojska Republike Srpske je ustanovila poseban Orden za zasluge u ratu.

Za zločine nad pripadnicima JNA, u to vreme jedine legitimne i regularne vojske u državi SFRJ, u čijem je sastavu u to vrijeme formalno pravno bila i Hrvatska, još niko nije osuđen.

RTS, 11.03.2021.

EMISIJA TRAG POSVEĆENA STRADANJU VOJNIKA STOJADINA MIRKOVIĆA:

HEROJ SA POVLENA

Imao je svega 19 godina i odbio je da posluša samo jedno naređenje - ono koje se odnosilo na predaju. U smrt, ali i večnost, otišao je sa svojim nadređenim, majorom Milanom Tepićem. Vojnik Stojadin Cole Mirković, junak je sa padina Povlena kojim se ponosi ceo valjevski kraj, ali o kome šira javnost, nažalost, malo zna.

Major Milan Tepić je 29. septembra 1991. godine, kako bi sprečio predaju skladišta municije pripadnicima hrvatskog Zbora nacionalne garde, minirao objekat u Bedeniku kod Bjelovara, u kojem je bilo 170 tona eksplozivnih sredstava.

Pored Tepića, poginuo je i vojnik na odsluženju redovnog vojnog roka, Stojadin Mirković koji, uprkos majorovoj naredbi, nije hteo da se preda.

Hrvatska strana je potvrdila gubitak 11 svojih vojnika, a posle predaje streljali su komandira straže na tom objektu Ranka Stevanovića.

Nepunih trideset godina je, možda, sa aspekta istorijske nauke, kratak vremenski period. U srcu majke koja je izgubila sina - svaki dan bez njega je godina, tuga kao čitav svemir.

Ekipa serijala Trag razgovarala je sa Stojadinovom majkom, njegovim drugovima, porodičnim prijateljima, predstavnicima lokalne samouprave iz Valjeva, istoričarima, posetili smo školu koju je pohađao i koja čuva uspomenu na povlenskog heroja.

Autorka emisije: Tatjana Manojlović

Reditelj: Bojan Vorkapić

Snimatelj: Hadži Vladan Mijailović

Montažer: Goran Radivojević

СИСАК - СЈЕЋАЊЕ НА УСТАШКИ ДЈЕЧИЈИ ЛОГОР

B92, 03.10.2020.

DEČJE GROBLJE MORA BITI MESTO POMIRENJA

Sisak -- Predsednik Srpskog narodnog veća (SNV) Milorad Pupovac obratio se na komemorativnom skupu za decu umrlu u prihvatilištima ustaškog Dečjeg kogora u Sisku.

Istakao je da to mesto "mora da postane mesto pomirenja ljudi koji različito misle".

Na komemoraciji na Dečijem groblju u Sisku ovog puta je bilo manje ljudi nego prethodnih godina iz epidemioloških razloga, a nisu prisustvovali predstavnici srpskih udruženja iz Srbije i Bosne i Hercegovine, prenela je agencija Hina.

Uz predsednika SNV-a Milorada Pupovca, kao gosti, pozdravljeni su predstavnici ambasade Republike Srbije u Hrvatskoj, kao i sisačka gradonačelnica Kristina Ikić Baniček.

Komemorativni skup je počeo pravoslavnim verskim obredom za pokoj duša žrtava logora - parastosom, koji je služio sisački paroh Veselin Ristić.

"Našom molitvom svedočimo kako ove nevine žrtve nisu zaboravljene. Ovde nismo došli da nekome sudimo, nego da svedočimo o strašnim događajima, kako se nikad i nigde ne bi pono-

vili. Pitamo se kako neko može negirati ova dela", rekao je Ristić.

Prisutnima se u ime SNV-a obratila Aneta Vladimirov, koja je pročitala odlomak iz knjige Nataše Mataušić "Diana Budisavljević - zaboravljena heroina Drugog svetskog rata", koji se odnosi na sisački Dečji logor.

Taj odlomak govori o velikim zaslugama sisačkog učitelja Ante Dumbovića u spašavanju i udomljavanju srpske dece iz logora, zbog čega je bio na stalnom udaru ustaške uprave logora, a dva puta bio i prijavljivan Ustaškoj nadzornoj službi. Njegovom zaslugom, kako piše u knjizi, sačinjena je i sačuvana vredna dokumentarna građa, koja prikazuje stvarnu sliku o logoru.

Stihove je na svečanosti recitovala zagrebačka osnovka Sofija Lalić.

Hina navodi da je za pola godine postojanja Dečjeg logora u Sisku, kroz njega prošlo oko 6.500 dece, od kojih je, prema informacijama Nataše Mataušić, zbog teških uslova života i zaraznih bolesti, umrlo 1.152 dece.

ШАБАЧКИ НОВИНАРИ

РТС, 09.10.2020.

ГОДИШЊИЦА УБИСТВА НОВИНАРСКЕ ЕКИПЕ РТС-А НА БАНИЈИ

На данашњи дан 1991. године, док су извештавали са ратишта у Хрватској, убијени су Зоран Амицић - новинар и уредник шабачког Дописништва РТС-а, Бора Петровић - сниматељ, Дејан Милићевић - асистент сниматеља и Сретан Илић - уредник у Радио Шапцу. За тај злочин још нико није одговарао.

На путу између Петриње и Глине, на Банији, остала је незавршена телевизијска репортажа и питање које већ 29 година чека одговор. Коме је, и зашто, новинарска екипа била мета?

То питање, сваког 9. октобра заједно постављају породице страдалих новинара, пријатељи и колеге.

У службени аутомобил у којем су се налазили Зоран Амицић, новинар и уредник шабачког Дописништа РТС-а, сниматељ Бора Петровић, асистент сниматеља Дејан Милићевић и Сретан Илић, уредник у Радио Шапцу, испаљено је више од 300 метака.

На иницијативу запослених у шабачком Дописништву РТС-а улица из које су Зоран, Бора, Дејан и Сретан отишли на последњи професионални задатак носи њихово име, а пре две године, испред зграде је откривено спомен-обележје.

ГОСПИЋ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ЛИКВИДАЦИЈЕ ГОСПИЋКИХ СРБА У ЈЕСЕН 1991. (17.10.2020.)

У Госпићу и околним мјестима, у јесен 1991. године, Хрватска војска и полиција су, углавном под маскама, одводили српске цивиле из њихових кућа и станова и ликвидирали их разним начинима и на више мјеста.

Ликвидирани су углавном виђенији Срби који су били лојални новоуспостављеном хрватском режиму. У том периоду је, према Веритасовим подацима, убијено најмање 124 лица српске националности, међу којима и 38 жена, од чега скоро половина 17. и 18. октобра. Међу ликвидиранима су и десет брачних парова и четири пара по једног родитеља и дјетета. До сада су пронађени и сахрањени посмртни остаци 50 ликвидираних, док се за осталима још трага.

Са ликвидацијама српских цивила био је упознат цијели политички, војни и полицијски врх хрватске државе. А након што су припадници ЈНА, крајем децембра исте године, пронашли 24 поугљенисана леша српских цивила у зони раздвајања сукобљених страна, упознати су, преко познатих свјетских медија и хуманитарних организација, и представници Међународне заједнице, под чијим "притиском" је тадашњи предсједник РХ Фрањо Туђман наредио истрагу о тим ликвидацијама. Иако су прикупљени докази указивали на наредбодавце и извршиоце тих убистава, случај је врло брзо стављен ад акта, а тијела убијених су из примарних премјештани у секундарне гробнице.

Тужилаштво Хашког трибунала, убрзо по оснивању, водило је интензивну истрагу о овом догађају и случај је, прије него је оптужница подигнута, уступљен хрватском правосуђу.

Жупанијско државно тужилаштво у Ријеци је у марту 2001. године подигло оптужницу против пет припадника хрватске војске и полиције због ратног злочина против цивилног становништва, а теретило их се за безразложно хапшење и ликвидацију најмање 50 лица.

Правоснажном пресудом Жупанијског суда у Ријеци, из марта 2003. године, осуђени су: ТИХОМИР ОРЕШКОВИЋ, тадашњи секретар Оперативног штаба у Госпићу, на 15 година, МИРКО НОРАЦ, тадашњи командант 118. бригаде ХВ-а, на 12 година и СТЈЕПАН ГРАНДИЋ, тадашњи комадант II бојне (пука), на 10 година затвора. Истом пресудом суд је, у недостатку доказа, ослободио Норца, Орешковића и ИВИЦУ РОЖИЋА за ликвидацију тројице Срба из Карлобага, који су 25. октобра 1991. године одвежени и убијени на локалитету Црни Дабар на Велебиту, док је против ЧАНИЋ МИЛАНА, због одустанка тужиоца, одбио оптужбу.

Међународне и домаће институције и организације из године у годину питају зашто нису процесуирани и остали припадници хрватске војске и полиције за које је "ван сваке сумње" у том судском поступку утврђено да су планирали, хапсили и учествовали у ликвидацијама госпићких Срба, по командној или индивидуалној одговорности, а таквих је више десетина, од којих су неки и данас на високим функцијама и положајима у хрватској војсци, полицији и власти, као што се то ради у другим случајевима и у другим државама региона.

Породице ликвидираних госпићких Срба посебно узнемирава и онеспокојава сазнање да су сва тројица осуђених већ одавно на слободи док се, с друге стране, ништа не предузима у проналажењу осталих (74) посмртних остатака њихових најмилијих.

У граду Госпићу је, према попису становништва из 1991, живјело 9.025 житеља, међу којима је било 36% Срба и 3% Југословена. По попису из 2011, у том граду је живјело 6.575 житеља, без ознаке националне припадности.

http://www.zlocininadsrbima.com/, 11. октобар 2020.

Помен за српске жртве Госпића у Београду биће 18.10.2020

Драга браћо и сестре,

позивамо Вас да нам се придружите у молитвеном сјећању на помену за српске жртве Госпића који су убијени почетком деведесетих година 20. вијека од хрватских паравојника, припадника ткз. Збора Народне Гарде и резервног састава хрватске полиције.

Зато братијо имамо разлога да дођемо у недјељу 18. октобра 2020. године од 09:00 сати у београдски Гавриловски храм на Топчидеру (Хумска улица, код Партизановог стадиона) јер ћемо се сабрати у молитиви и упалити свијеће за госпићке мученике.

ПОЖЕШКА КОТЛИНА

PORTAL NOVOSTI, 10.12.2020.

ZLOČIN BEZ KAZNE

Pomenom i komemoracijom 10. decembra obilježen je Dan sjećanja na stradanje stanovništva požeških sela 1991. godine kada je Hrvatska vojska pobila preko 40 civila koji su ostali u svojim selima i nisu se povinovali naredbi o evakuaciji

Pomen ubijenim u Požekoj kotlini

Na Dan ljudskih prava, u četvrtak 10. decembra, kraj krsta u Jeminovcu kod Požege, pomenom i komemoracijom obilježen je Dan sjećanja na stradanje stanovništva požeških sela 1991.godine. Hrvatska vojska 10. decembra 1991. pobila je preko 40 civila koji su ostali u svojim selima i nisu se povinovali naredbi o evakuaciji požeških vlasti. Nakon ubijanja, uslijedilo je sistematsko uništavanje, paljenje i krađa preko 600 kuća i isto toliko gospodarskih zgrada. Za ovaj zločin nitko nije odgovarao.

Pomen je služio paroh požeški protojerej Aleksandar Bijelić, dok je Nikola Ivanović, predsjednik VSNM-a Požeško-slavonske županije u svom govoru podsjetio na okolnosti stradavanja civila.

Vijence su položile delegacije ambasade Republike Srbije, Požeško-slavonske županije, Srpskog narodnog vijeća, VSNM-a Požeško-slavonske županije te gradova Lipika, Pakraca i Požege, SDSS-a i Udruženja antifašista i antifašističkih boraca iz Pakraca i Požege.

Podsjetimo, krajem oktobra 1991. hrvatske snage su po naređenju Kriznog štaba iz Slavonske Požege provele prisilnu evakuaciju 26 srpskih sela smještenih u Požeškoj kotlini. Iz sela je otišlo 2120 ljudi. Nakon evakuacije počinje organizirana pljačka i sistematsko paljenje i miniranje srpskih kuća kako bi se prikrili tragovi pljačke, s namjerom da se stanovnici napuštenih sela u njih više nikad ne vrate.

Dio starijih zbog starosti ili bolesti nisu htjeli ili mogli napustiti ognjišta, stradali su prilikom sistematskog paljenja i miniranja njihovih kuća. Većina mještana krenula je za BiH, a dio se sklonio u sela Vrhovci, Čečavski Vučjak i Šnjegavić, koja su odbila naredbu o evakuaciji.

U zoru 10. decembra 1991. hrvatske jedinice iz Nove Gradiške i Slavonske Požege počele su napad na ta sela koja su pala bez otpora, a stanovništvo krenulo bježati prema Bosni.

VSNM Požeško-slavonske županije, zajedno s mještanima, podigao je spomen obilježje nedaleko od sela Jeminovac u čast nevino stradalih civila čija većina tijela ni do danas nisu pronađena. Ovaj zločin je jedan od najsvirepijih i najtežih na teritoriju Hrvatske, naročito zbog činjenice da su žrtve bili upravo stari i bolesni ljudi koji su odlučili ostati na svojim ognjištima. Ujedno je i najmasovniji zločin nad ženama tokom rata u Hrvatskoj. Uz to, što nitko nije kažnjen i optužen, o zločin u je medijima gotovo prešućen.

ИСТОЧНА БИЛОГОРА “ОТКОС”

RTRS, 29.10.2020.

НАВРШИЛО СЕ 29 ГОДИНА ОД ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА У АКЦИЈИ “ОТКОС”

Данас се навршило 29 година од почетка акције “Откос” хрватске паравојске која је довела до масовног прогона и убиства Срба на подручју источне Билогоре, гдје је од 1991. до 1997. године страдало 66 особа, већином Срба и оних који су били у родбинским везама са српским породицама.

Акција “Откос 10” спроведена је с циљем ликвидације или протјеривања Срба са подручја Грубишног поља. Почела је 31. октобра нападом на Грубишно Поље, а у два наредна дана комплетно становништво из 23 села и одређени број житеља из још 15 села напустио је то подручје у избјегличкој колони, у којој се нашло 4.000 људи и више од 600 возила.

Они су прешли у БиХ, у којој још није било ратних сукоба, а у колони је било и 250 Хрвата, Чеха, Мађара и Рома.

Од укупног броја страдалих на подручју источне Билогоре, области која се налази у троуглу између Бјеловара, Дарувара и Вировитице, 41 је цивил.

Од тога их је 17 убијено прије акције “Откос 10”, као и 23 припадника Територијалне одбране, док су двојицу Срба, који су остали у хрватској војсци и полицији, ликвидирали “саборци”.

У акцији “Откос 10” до темеља су запаљене дрвене цркве билогорског стила, јединствени споменици културе нулте категорије под заштитом Унеска - храмови Светог Димитрија у Растовцу и Успење Пресвете Богородице у Доњој Рашеници, који датирају с почетка 18. вијека.

За злочине над Србима почињене у источној Билогори до сада је одговарао само Вељко Марић, припадник Збора народне гарде из Грубишиног Поља, којег је Вијеће за ратне злочине у Београду осудило на 12 година затвора због ратног злочина против цивила.

Марић је оптужен да је 31. октобра 1991. године у селу Растовац, општина Грубишно Поље, хицима из ватреног оружја убио Петра Слијепчевића, који је рођен 1926. године.

Српско правосуђе отворило је против Марића још једну истрагу због сумње да је у септембру 1991. године у Грубишном Пољу ликвидирао Србе Мићу Васиљевића и Владимира Кучеру, те мучио Звјездана Мачка.

Иако истрага није завршена, Марић је у јуну 2015. године из Србије, гдје је издржавао казну, пребачен у Хрватску.

Приликом трансфера, Хрватска се обавезала да ће наставити кривични поступак против Марића започет у Србији, али до сада нема потврде да испуњава преузету обавезу.

На подручју источне Билогоре до Другог свјетског рата живјело је 18.000 Срба, а, према попису из 2011. године, у том крају их данас има мање од 1.000.

КИП И КЛИСА

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА СРБА ИЗ ЗАПАДНОСЛАВОНСКИХ СЕЛА КИП И КЛИСА У НОВЕМБРУ 1991. ГОДИНЕ (18.11.2020)

Од 12. до 18. новембра 1991, припадници хрватске војне полиције у селима Кип (Дарувар), под сумњом да скривају оружје војног поријекла, и Клиса (Пакрац), ради „измјештања“ становништва, похапсили су 24 српска цивила, затим их довели у Марино село те их затворили и држали у подруму инпровизованог затвора “Рибарска колиба”, гдје су их психички и физички малтретирали. Најчешће су примјењивани сљедећи начини мучења: потапање у воду, прикључивање на индукторску струју, одсјецање ушију, резање по прсима и сољење рана, гажење ногама, ударање металним шипкама и дрвеним палицама. Само су шесторица преживјели мучења, док су осамнаесторица ликвидирани, с тим да се за тијелима петорице још увијек трага.

За ликвидацију поменутих цивила Жупанијски суд у Осијеку је у јуну 2011. од шесторице оптужених припадника војне полиције ЗНГ, осудио двојицу (Томицу Полетто на 15 година и Жељка Тутића на 12 година затвора), док је тројицу, у недостатку доказа, ослободио оптужбе, а против једног је оптужбу одбио због застаре кривичног гоњења. Пресуда је потврђена од стране Врховног суда РХ у децембру исте године.

У периоду од 8. октобра 1991. до 29. марта 1992. у логорима “Рибарска колиба” у Марином селу и “Стара циглана” у Пакрачкој Пољани, које је основала јединица за посебне намјене МУП-а РХ под командом Томислава Мерчепа, ликвидирано је, према ВЕРИТАС-овим подацима, више од 100 жртава, углавном цивила српске националности. Већина ликвидираних потиче из западнославонских насеља са подручја Пакраца и Дарувара али и са територија општина Гарешница, Кутина, Бјеловар и Загреб. Сва ова насеља налазила су се ван подручја у којима се српско становништво оружјем супротставило насиљу хрватских оружаних формација.

Послије хапшења, без судског налога, Срби су довођени у поменуте логоре, појединачно или у мањим групама, гдје су задржавани неколико дана и послије страховите тортуре, уколико нису подлегли мукама, извођени на стратишта и ликвидирани.

Жупанијски суд у Загребу је, у току 2005, након дугогодишњег поступка, правоснажно осудио петорицу припадника МУП-а Хрватске (Муниба Суљића, Синишу Римца, Игора Миколу, Миру Бајрамовића и Бранка Шарића) на казне затвора од 3 до 12 година, због убиства непознатог мушкарца и незаконитог лишавања слободе и изнуде тројице Срба, који су у октобру 1991. из Загреба доведени у Пакрачку пољану, гдје су их ликвидирала непозната лица.

Жупанијски суд у Загребу је у мају 2016. године неправоснажно осудио и Томислава Мерчепа, тадашњег команданта резервне јединице МУП-а РХ и савјетника у МУП-у РХ, на 5 година и 6 мјесеци затвора због

тога што "није спријечио себи подређене да врше незаконита хапшења, злостављања и убијања 31 цивила доведених из Загреба, Кутине, Рибњака, Јање Липе, Буjавице, Међурића, Збјеговаче и Пакрачке Пољане, од којих је 23 усмрћено", док су из чињеничног описа пресуде изостављене жртве (20) за које се није могло утврдити ко их је хапсио и ликвидирао. Врховни суд је, пресудом из фебруара 2017, преиначио првостепену пресуду тако што је оптуженом повећао казну на 7 година затвора, коју је умјесто у затворској ћелији, повремено "издржавао" у елитној бањи Крапинске топлице.

У марту ове године хрватски Врховни суд донио је одлуку да се осуђени Томислав Мерчеп пусти на условну слободу након издржане три четвртине затворске казне због: знатно погоршаног здравственог стања, раније кривичне неосуђиваности, потпуног придржавања кућног реда и што је дотадашњим издржавањем казне "у цијелости остварена сврха кажњавања".

У првом великом егзодусу Срба из западне Славоније у сукобу деведесетих, који је кулминирао након оснивања поменутих логора, на подручју општина Дарувара, Грубишног поља, Подравске Слатине, Пакраца, Новске, Ораховице и Вировитице, етнички је очишћено 193 насеља (10 градских и 183 сеоска), у којима је уништена већина кућа и имовине, а уништено је или оштећено и 27 православних храмова, док је ово подручје, због хрватског терора и притисака, напустило 52.320 Срба, од којих се велика већина више никада није ни вратила на своја имања.

Јуче су медији у региону објавили вијест да је умро ратни злочинац Томослав Мерчеп у 69 години живота, подсјећајући да је 2015. био и ВИП гост на инаугурацији хрватске предсједнице Колинде Грабар Китаровић.

ПОМЕН ВУКОВАРСКИМ ЖРТВАМА

zlocininad srbima.com, 29.10.2020.

ПАРАСТОС ВУКОВАРСКИМ ЖРТВАМА И ПАЛИМ БОРЦИМА БИЋЕ 22.11.2020. У БЕОГРАДУ

Драга браћо и сестре,

овим путем Вас обавештавамо да ће помен за вуковарске жртве које су убијене у другој половини 1991. године у Вуковару и Борову Насељу, бити одржан недељу 22. новембра у 09:00 сати у склопу литургије у Гавриловском Храму, у Београду (Хумска улица бр. 26).

То је прилика да се помолимо за наше невине сународнике који су убијени од хрватских паравојника, које су предводили: Томислав Мерчеп, Благо Задро, Миле Дедаковић - Јастреб, Марко Бабић - Млади Јастреб, Анте Врањковић, Бранко Борковић, Зоран Шипош, Томислав Јосић, Мира Дунатов, Јуре Марушић, Тихомир Пурда, Мартин Сабљић, Никола Ћибарић и др...

Случај Вуковар је једна од мрачних страница не само хрватског тужилаштва већ и новије хрватске историје. И поред чињенице да су породице настрадалих оптужнице поднели још пре две деценије, хрватско правосуђе није покренуло ниједан кривичан поступак, истрагу, а камоли донело пресуду према хрватским правојницима, који су у Западном Срему и Источној Славонији убијали чак и децу, млађу од 12 година (нпр. Горан Чечавац, од оца Мирослава и мајке Слађане у Борову Насељу).

Чак и оне оптужнице које је Република Србија доставила Хрватској октобра 2011. године, су од хрватске Владе проглашене

неважећим (?!), а сви они злочинци који су осуђени 1992. године испред Војног суда у Београду за злочине над вуковарским Србима, размењени у Неметину, крај Осијека 14. августа 1992. године и пуштени на слободу тзв. Панићева размена, по принципу "сви за све". Власти Републике Хрватске их нису кажњавали, напротив, добили су ордење и велика месечна примања.

Некадашњи господар живота и смрти у Вуковару 1991. године Томислав Мерчеп је правоснажно осуђен од хрватског Врховног суда у Загребу на седам година робије, углавном за убиства Срба цивила који су убијени у Пакрачкој Пољани и на подручиу Кутине... Парадокс је што Томислав Мерчеп издржавање казне служи у термалној бањи Крапинске Топлице.

Убиства Срба на подручију Вуковара и Госпића нису ушли у ту Мерчепову отпужницу. Зашто?

Ланац командовања је био такав да би се откривањем истине и пресудама јасно могао донети закључак да су убиства Срба у национално мешаним срединама: Осијек, Карловац, Дубровник, Задар, Шибеник, Сисак, Славонски Брод... биле организоване од највиших органа власти у тадашњој Хрватској. То је јавно изјавио односно потврдио 19. фебруара 2013. године Иван Векић, бивши министар полиције за време грађанског рата деведесетих година 20. века.

О атмосфери страха и криминала писао августа 1991. године повереник хрватске Владе за Вуковар, Марин Видић Били, врховништву у Загреб, али нико није реаговао. Они су знали да све иде по плану.

Овим путем желимо да позовемо све Вуковарчане, Сремце, Славонце, Крајишнике, родољубе, да присуствују овом молитвеном сећању, јер ако се ми не сетимо наших ближњих, како онда да се Бог сутра сети нас кад будемо улазили у Царство Небеско.

Организатор помена је удружење Српски Светионик.

ПОРОДИЦА ЗЕЦ

021,rs, 07.12.2020.

U ZAGREBU ODRŽAN POMEN UBIJENOJ PORODICI ZEC

U Zagrebu je održan pomen porodici Zec, koja je ubijena pre 29 godina. Ubice devojčice Aleksandre, njene majke Marije i oca Mihajla, nikada nisu izvedene pred sud i kažnjeni, kao ni njihovi nalogodavci.

Organizator komemoracije na Sljemenu, gde je u noći 7. na 8. decembar 1991. počinjen taj zločin je Antifašistička liga, a prisustvovao je i potpredsednik hrvatske Vlade i predsednik Srpskog narodnog veća Boris Milošević.

Pravosuđe nije procesuiralo počinioce zločina, a isplata jednokratne novčane pomoći Dušanu i Gordani Zec 2004. ostala je jedini čin podrške preživelima sa strane Republike Hrvatske. Uprkos građanskim inicijativama, ni danas nema spomenika na mestima pogubljenja na Trešnjevci i na Sljemenu.

ПАУЛИН ДВОР

Danas, 11.12.2020.

GODIŠNJICA UBISTVA 18 CIVILA U PAUNLIN DVORU KOD OSIJEKA

U noći između 11. i 12. decembra 1991. više pripadnika 130. brigade Hrvatske vojske (HV) upalo je u kuću Andrije Bukvića u selu Paulin Dvor kod Osijeka i kao odmazdu zbog smrti saborca likvidirali 18 civila – 17 Srba i jednog Mađara.

Zbog tog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, u martu 2003, optužena su samo dvojica pripadnika 130. brigade HV kao neposredni izvršioci.

Suđenje je trajalo do 2013. i na njemu je Nikola Ivanković osuđen na 15, a Enes Viteškić na 11 godina zatvora.

U Paulin Dvoru je 1991. živelo 168 stanovnika, od čega 147 Srba.

Prosečna starost likvidiranih bila j 64 godina, a među žrtvama je bilo osam žena i četiri bračna para.

Samo iz porodice Katić ubijeni su Dmitar (82), njegovi sinovi Milan (59) i Petar (54), snaha Bosiljka (47) i rođaka Draginja (69).

U ovom zločinu su ubijeni: Jovan Gavrić (1936), Boja Grubišić (1917), Anđa Jelić (1950), Boško Jelić (1944), Bosiljka Katić (1944), Dmitar Katić (1909), Draginja Katić (1922), Milan Katić (1933), Petar Katić (1937), Dragutin Kečkeš (1939), Milan Labus (1941), Milka Lapčević (1910), Vukašin Medić (1923), Milica Milović (1934), Spasoja Milović (1933), Milena Rodić (1928), Božidar Sudžuković (1913), Marija Sudžuković (1914), Darinka Vujnović (1934).

Zločinci su sutradan kuću Andrije Bukvića, u cilju uništavanja tragova zločina, eksplozivom sravnili sa zemljom.

Karlovačka inženjerijska brigada HV je tela pobijenih spakovala u belu plastičnu burad i prebacila na Velebit, u blizinu Gospića, oko 500 kilometara od primarne grobnice, gde su ih tek 2002. godine pronašli istražioci Haškog tribunala.

Godinu dana kasnije, porodice su ih identifikovale u Zavodu za sudsku medicinu u Zagrebu i većinu od njih sahranile u zajedničku spomen grobnicu u njihovom selu, koju su sami izgradili i finansirali.

Generalštab HV je odmah obavešten o zločinu. Zvanično je pokrenuta istraga koja nije dala rezultate.

Slučaj je ponovo pokrenut 1997. godine kada su haški istražioci počeli da se interesuju za to ubistvo.

МАШИЋКА ШАГОВИНА

СРНА, 19.12.2020.

ЗЛОЧИН У МАШИЋКОЈ ШАГОВИНИ 29 ГОДИНА БЕЗ КАЗНЕ

Данас се навршило 29 година од ратног злочина у Хрватској, када су хрватске снаге у нападу на српско село Машићка Шаговина код Новске убиле најмање 55 људи, а за овај злочин још нико није одговарао иако су познати налогодавци и непосредни починиоци убиства.

У ноћи са 18. на 19. децембар 1991. године, 363 припадника 108. и 121. бригаде ЗНГ-а /зенге/ и специјалаца из групе "Свилени" извршили су пјешадијски напад на српско село Машићка Шаговина, које је бранило око стотињак бранилаца, припадника Територијалне одбране из овога и сусједних српских села и добровољаца из Србије.

У току борбе за "проклету утврду", како су Хрвати због њеног изузетног геостратешког положаја звали Машићку Шаговину, "зенге" су, искористивши то што су браниоци са мјештанима славили Светог Николу, овладале цијелим мјестом, саопштено је из Документационо-информационог центра "Веритас".

Том приликом су, према српским изворима, ликвидирали најмање 55 људи, међу којима 31 цивила и припадника Територијалне одбране из овог села, док их је неколико десетина прошло вишемјесечну тортуру у хрватским казаматима.

Према свједочењима преживјелих српских логораша, "зенге" су пред собом редом палиле све куће, те убијале и цивиле и браниоце након полагања оружја и предаје.

Према хрватским изворима, акцију је испланирао бригадир Јосип Микшић, тадашњи командант 121. бригаде, а нападом командовао пуковник Анте Шолић, тадашњи командант Самосталне интервентне сатније /чете/ при 121. бригади.

Међу убицама цивила и заробљеника, преживјели мјештани су препознали Здравка Паритана, Стевана Кулића, обојица из Церничке Шаговине, и Ивана Клепића из Нове Градишке.

Према налогу хрватске војске, у Машићкој Шаговини је покопано 28 тијела, већина под именом, а скупљали су их и покопавали њихови рођаци, међу којима и Цветанка Милосављевић, која је морала покопати и своја два сина Тихомира /20/ и Драгана /23/.

Са ове локације до 2013. године ексхумирани су и српској страни предати посмртни остаци најмање шест лица, уз објашњење да су "страдали у борби", а у октобру исте године ексхумирани су посмртни остаци још 19 жртава, од којих је до сада 14 идентификовано, док се за остале жртве још не зна ни мјесто укопа.

Село је комплетно опљачкано и спаљено, изузев Задружног дома, у коме се налазила хрватска војска све до доласка војника УН.

У Хрватској ова акција се котира као "једна од првих херојских битака `домовинског рата`, у којој су, како кажу, `четници` претрпјели велике губитке - око 100 мртвих", док су хрватски губици износили 13 погинулих и више десетина рањених.

- Иако су у овој акцији убијани цивили и заробљеници, категорије које су у оружаним сукобима заштићене Женевским конвенцијама, иако су позната имена особа које су испланирале и извеле ову акцију, као и непосредни починиоци убистава, за овај злочин још нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима - подсјећа "Веритас".

У Машићкој Шаговини је, према попису становништва из 1991. године, живјело 209 становника, од којих 189 или 90 одсто Срба, 16 Хрвата и четири Југословена.

Двадесет година касније, по попису из 2011. године у овом селу је пописано седам житеља, и то два мушкарца и пет жена, без ознаке националне припадности.

ГОРЊИ ГРАХОВЉАНИ

Vesti, 29.12.2020.

VERITAS: ZABORAVLJEN ZLOČIN IZ GORNJIH GRAHOVLJANA

Dokumentaciono-informativni centar Veritas podseća da se ovog 29. decembra navršava 29 godina od zločina u Gornjim Grahovljanima kod Pakraca.

Pripadnici „Zengi“ su rano tog dana opkolili selo i sve žitelje sproveli do obližnje šume gde su ih poubijali na najsvirepiji način.

– Ukupno 18 žitelja srpske nacionalnosti, 16 iz ovog sela i dvoje iz Srednjih Grahovljana, „zenge“ su u toj šumi razapinjale, zakivale ekserima kroz ruke i noge na stabla, a na kraju ih likvidirali iz vatrenog oružja. Među žrtvama je bilo šest žena prosečne starosti oko 63 godine. Tada su likvidirani i Radovan Komlenac (21), njegova majka Dragica (53) i njena majka Jevrosima Barijakrat (79) – navodi Savo Štrbac, predsednik Veritasa.

On objašnjava da se za ovaj zločin saznalo tako što je jedan od meštana, 15-godišnji Slobodan Vidić kome je u toj šumi ubijen deda Dušan (57) sve to gledao.

– Nisu ga ubili već poveli sa sobom u kasarnu u Slavonskoj Požegi odakle ga je, nakon nekoliko meseci, izbavio policajac iz Pakraca Ivo Pedić i odveo u svoje rodno selo Jakšić jer mu je supruga Srpkinja u bliskom srodstvu sa porodicom ovog dečaka. Kada su „zenge“ to saznale počele su i njemu da prete da će ih sve ubiti jer čuva „četničko derište“, pa je ovaj dečak opet vraćen u kasarnu. Tamo ga je, 1993. godine pronašao kanadski pripadnik civilne policije UNPROFOR-a, kapetan D.B. Nikolson i preveo na srpsku stranu – otkriva Štrbac.

Slobodan Vidić je ovom policajcu ispričao za zločin, a kada su otišli u tu šumu našli su samo zabijene eksere i tragove metaka.

– Uverivši se da Slobodan govori istinu, Nikolson je narednih nekoliko meseci intenzivno tragao sa posmrtnim ostacima grahovljanskih Srba. Jedan trag je vodio u šumu u kojoj su i likvidirani, a drugi prema ribnjacima u Marinom selu kod Pakračke Poljane, gde je bio jedan od najzloglasnijih logora smrti u ratu devedesetih. Zbog opstrukcije i pretnji sa hrvatske strane, mesto ukopa ipak nije pronašao. Kapetan Nikolson je naprasno morao napustiti UNPROFOR i vratiti se u Kanadu, odakle je uskoro Srbima u Okučane poslao mnogo dokaznog materijala u vezi zločina u Gornjim Grahovljanima, uz napomenu da je isti materijal predao i svojoj komandi. Bez obzira na sve to, zemni ostaci grahovljanskih Srba ni do danas nisu pronađeni – navodi Štrbac.

Slobodan Vidić – jedini svedok zločina u Gornjim je 1994. poginuo na bihaćkom ratištu.

– Za ubistvo meštana Gornjih Grahovljana do danas niko nije odgovarao, ni pred domaćim ni pred međunarodnim sudovima – zaključuje Štrbac.

МАСЛЕНИЦА

Banija.online 22.01.2021.

SLUŽEN PARASTOS SRBIMA UBIJENIM PRIJE 28 GODINA U RAVNIM KOTARIMA I PREVOJU MALI ALAN

BEOGRAD - U Crkvi Svetog Marka u Beogradu 22. januara 2021. godine je služen parastos Srbima ubijenim prije 28 godina u Ravnim Kotarima i prevoju Mali Alan, u akciji hrvatske vojske "Maslenica 93". Parastos je organizovalo Udruženje porodica Suza.

Prema podacima "Veritasa" u akciji Maslenica poginulo ili nestalo 348 Srba, od čega 55 civila prosečne starosti 60 godina. Jedan od najtežih zločina desio već prvog dana agresije na prevoju Mali Alan na Velebitu, u neposrednoj blizini osmatračnice UNPROFOR-a, kada su pripadnici hrvatske specijalne policije iz zasede ubili i masakrirali 22 pripadnika Srpske vojske Krajine s područja Gračaca.

Ovaj masakr počinili su pripadnici Petog voda iz sastava 'Alfe', kojim je komandovao Milijan Brkić zvani Vaso, donedavni zamenik predsednika HDZ-a i potpredsjednik Hrvatskog Sabora u predhodnom sazivu. Operaciju "Maslenica" planirali i izveli Janko Bobetko, Ante Gotovina, Ante Roso, Mirko Norac i Mladen Markač, uz znanje i odobrenje Franje Tuđmana.

U vreme ove agresije načelnik artiljerije sektora "Velebit" bio je kosovski Albanac, Agim Čeku, do 1991. oficir JNA, od čijih granata je, usled neselektivnog granatiranja po dubini područja opština Benkovac i Obrovac, najviše i stradalo civila.

Iako je agresija izvršena na zaštićenu zonu UN-a i pred očima mnogobrojnih pripadnika UNPROFOR-a, do sada, ni pred međunarodnim ni pred domaćim sudovima, niko nije procesuiran za zločine nad Srbima počinjene u ovoj akciji stoji u saopštenju "Veritasa" povodom godišnjice ovog masakra.

ПОРОДИЦА ОЛУЈИЋ - ЦЕРНА КОД ЖУПАЊЕ

VESTI ONLAJN, 16.02.2021.

VERITAS: GODIŠNJICA UBISTVA PORODICE OLUJIĆ U CERNI 1992.

Dokumentaciono-informativni centar Veritas podseća da se sutra navršava 29. godina od ubistva porodice Olujić u Cerni kod Županje.

U popodnevnim satima, 17. februara 1992. godine pripadnici izviđačko-diverzantske satnije Hrvatskih obrambenih snaga (HOS) likvidirali su četveročlanu porodicu Olujić: Radomira (38), njegovu suprugu Anicu (37) i njihovu maloletnu decu Milenu (16) i Marka (13).

– Toga dana, u Komletincima, u zgradi Osnovne škole, gde je bio štab izviđačko-diverzantske satnije HOS-a, komandant ove jedinice Tomislav Madi je izdao naredbu pripadnicima čete: Mariu Juriću, Zoranu Poštiću, Davoru Laziću i nepoznatoj osobi nadimkom "Bosanac", da odu u Cernu i pobiju četnike za koje on zna, iako je znao da se radi o civilnim osobama. Naredio im je i da miniraju kuću, te im je za to dao puške, pištolje, mine, štapin, detonatorske kapisle i dva prigušivača. Pripadniku iste jedinice, Miji Starčeviću je naredio da ih tamo odveze, što je isti i učinio te im je u Cerni pokazao kuću u ulici Braće Radić na broju 51a. Jurić, Poštić, Lazić i osoba nadimkom "Bosanac" su ušli u kuću, i iz vatrenog oružja su ispalili više hitaca u članove porodice Olujić: deset projektila pogodilo je Radomira, šest Anicu, a po jedanaest maloletnu Milenu i dete Marka, zbog kojih su odmah umrli. Odmah posle hladnokrvne likvidacije četvoro članova porodice Olujić, ubice Poštić i Lazić u njihovoj kući pronašli su i uzeli lovačku pušku, patrone, 1.500 tadašnjih nemačkih maraka, kapu – beretku, lančić boje zlata s priveskom deteline s četiri lista i par zlatnih naušnica s tri plava kamenčića, a potom i kuću pokušali minirati, ali zbog nestručnog rukovanja do eksplozije nije došlo. Ubice su se sa ukradenim stvarima na isti način na koji su i došli u Cernu vratili do Komletinaca, gde su stvari i novac iz Olujićeve kuće predali Madiju – priča Savo Štrbac, predsednik "Veritasa".

Štrbac podseća da je ovo jedan od najmonstruoznijih zločina tokom poslednjeg rata u Hrvatskoj u kojoj su meta bila i deca.

– Pored likvidacija četveročlane porodice Kozbašić u Petrinji u novembru 1991, tročlane porodice Zec u Zagrebu u decembru 1991, četveročlane porodice Čengić u Erveniku kod Knina u januaru 1992, četveročlane porodice Radosavljević u Daruvaru u februaru 1992, ubistvo porodice Olujić iz Cerne spada u najmonstruoznije likvidacije jedne porodice u ratu devedesetih zbog njihove etničke pripadnosti – navodi Štrbac i dodaje da su mnoge od ovih porodica zapravo bile mešoviti srpsko-hrvatski brakovi.

Kazne

Štbac kaže da je hrvatskom pravosuđu trebalo punih 14 godina da se protiv odgovornih podigne optužnica.

– Optužnicu je 29. decembra 2006. podiglo Županijsko državno odvjetništvo u Vukovaru, a Županijski sud u Vukovaru je 15. februara 2008. odgovorne nepravosnažno osudio na ukupno 57 godina zatvora: Madija na 20, Jurića na 12, Poštića na 8, Lazića na 7 i Starčevića na 10. Vrhovni sud Hrvatske je 25. marta 2009, Juriću i Laziću kaznu potvrdio, dok je ostalim smanjio.

Ustaške oznake

Štrbac podseća da su ubice porodice Olujić su pripadnici Hrvatskih obrambenih snaga, koje je krajem juna 1991. osnovala

Hrvatska stranka prava, a januara 1992. su se potpuno integrisale u Hrvatsku vojsku.

– Zvanične oznake HOS-a su iste one koje su bile i za vreme Pavelićeve NDH-a, koje i danas njeni pripadnici, uprkos protivljenja aktuelnog predsjednika države Zorana Milanovića, drsko i nesmetano koriste u komemorativne svrhe širom Hrvatske – naglašava Štrbac.

Milena Olujić, ubijena kad joj je bilo 16 godina

ПОРОДИЦА РАДОСАВЉЕВИЋ

РТВ, ТАНЈУГ, 25.02.2021.

ПРЕ 29 ГОДИНА У ДАРУВАРУ УБИЈЕНА ПОРОДИЦА РАДОСАВЉЕВИЋ

БЕОГРАД – Председаник Документационо информационог центра ”Веритас” Саво Штрбац подсећа да је на данашњи дан пре 29 година у Дарувару ликвидирана четворочлана српска породица Радосављевић и истиче да је реч о једној од најмонструознијих ликвидација породица у рату деведесетих на подручју Хрватске.

Штрбац у саопштењу наводи да је 25. фебруара 1992. године у Дарувару Јожица Мудри, припадник Хрватске војске, ликвидирао породицу Радосављевић – Радета (36), његову супругу Јованку (32) и њихове синове Дејана (14) и Ненада (10).

Подсећа да се у правоснажној пресуди Окружног суда у Бјеловару од 7.јануара 1994. године, према којој је Мудри проглашен кривим за четвороструко убиство, наводи да је униформи војног полицајца у Радосављевиће из непосредне близине испалио 11 метака пуцајући им у главе.

”Пошто је Дејан и након пуцњаве давао знакове живота, Мудри му је кухињским ножем задао још осам убодних рана по грудном кошу и стомаку. Затим је тела мртвих Радосављевића посложио по поду трпезарије једно до другога, те их минирао пластичним експлозивом”, наводи Штрбац.

Додаје да је Мудри осуђен на јединствену казну од 13 година затвора, али да је Врховни суд преиначио казну на 15 година затвора.

Штрбац напомиње да је за тај злочин осуђен само Мудри који је, како наводи, током кривичног поступка тврдио да се на ликвидацију Радосављевића одлучио по налогу свог командира Мирослава Губеровића који му је за ликвидацију дао и аутомобил и још једног припадника јединице.

Наводи да су због тога отац Радета Радосављевића, Петар, и сестра Милица поднели тужбу против Хрватске тражећи накнаду штете.

”Отац је у међувремену умро, а Општински суд у Дарувару је одбио тужбени захтев уз образложење да Милица није живела са братом и његовом породицом, а такав став су заузели и Врховни и Уставни судови Хрватске”, наводи Штрбац.

Додаје са су судови пресудили да Милица Хрватској исплати трошкове парничног поступка у износу од око 25.000 евра.

Штрбац наводи и да је Јованкина мајка, Пела Медаковић, такође тужила Хрватску за накнаду штете, али да је и њена тужба одбијена.

Како каже, убиство породице Радосављевић у Дарувару спада у најмонструозније ликвидације породица у рату деведесетих на подручју Хрватске и Републике Српске Крајине због њихове етничке припадности.

Подсећа и на ликвидацију четворочлане породице Козбашић у Петрињи у новембру 1991. године, трочлане породице Зец у Загребу у децембру 1991. и четверочланих породица Ченгић у Ервенику код Книна у јануару 1992. и Олујић из Церне код Жупање у фебруару исте године.

”Супружници у поменутим породицама били су мешовитог хрватско-српског састава, осим породице Радосављевић у којој су оба супружника била српске националности”, наводи Штрбац.

ПЛИТВИЦЕ

Glas Srpske, 28.03.2020.

U SRIJEDU 30 GODINA OD "KRVAVOG USKRSA" NA PLITVICAMA

BEOGRAD - U srijedu, 31. marta, navršiće se 30 godina od "krvavog Uskrsa" na Plitvičkim jezerima, kada su hrvatske snage napale krajiške Srbe na tom području, pa se taj događaj, prema mnogim izvorima, uzima kao početak rata u Hrvatskoj devedesetih godina prošlog vijeka.

Upad oko 400 hrvatskih specijalaca na područje Plitvica 31. marta 1991. godine uslijedio je kao odgovor na "miting istine" koji su krajiški Srbi 25. marta 1991. godine organizovali sa zahtjevom da Nacionalni park "Plitvička jezera" ostane u sastavu tadašnje SAO Krajine i što su 29. marta "martićevci" iz Knina zauzeli upravne zgrade i postavili srpske trobojke.

U momentu napada u plitvičkim hotelima bilo je oko 400 turista, među kojima i grupa hrvatskih specijalaca, koji su se dan ranije infiltrirali među turiste, sa oružjem u koferima.

Srbi su očekivali napad hrvatskih specijalaca, pa su ih na prilazima Plitvicama od Slunja sačekali u zasjedi i sa barikadama od porušenih stabala.

Puškaranje je započelo između 6.00 i 7.00 časova ujutro, a brojčano nadmoćniji hrvatski specijalci su, uz pomoć onih među gostima, uspjeli da zauzmu hotele i do podneva uspostave kontrolu nad nacionalnim parkom.

Dalju eskalaciju sukoba spriječila je JNA, koja se između suprotstavljenih strana postavila kao "tampon zona".

Na hrvatskoj strani poginuo je "redarstvenik" Josip Jović /22/ iz Aržana kod Makarske, dok ih je dvadesetak ranjeno, a na srpskoj strani stradao je teritorijalac Rajko Vukadinović /32/ iz Korenice, dok je 17 Srba zarobljeno i krvnički mučeno sve do razmjene 13. avgusta iste godine.

Hrvatska je poginulog Jovića proglasila za prvu žrtvu "domovinskog rata" i svake godine na visokom nivou obilježava godišnjicu njegove pogibije, iako je tadašnji ministar policije Josip Boljkovac više puta govorio i u svojoj knjizi "Istina mora izaći van" naveo da je obdukcija pokazala da je Jović pogođen metkom iz takozvane "pumparice" - jurišne američke automatske puške uvezene iz Singapura, kakve je imala hrvatska policija.

Poslije ove akcije, hrvatska policija je na Plitvicama formirala policijsku stanicu, koja se održala do kraja avgusta te godine, kada je, zbog nemogućnosti funkcionisanja usljed kontrole JNA, i rasformirana.

Kontrolu nad Nacionalnim parkom "Plitvička jezera" preuzele su vlasti krajiških Srba i zadržale je sve do avgusta 1995. godine.

Plitvički događaj je nazvan "krvavi Uskrs" jer su tog dana pravoslavni vjernici slavili praznik Cvijeti, a katolici Uskrs.

U februaru 1991. godine Hrvatska je donijela odluke o nevažnju saveznih zakona na njenoj teritoriji i o razdruživanju sa SFRJ, nakon čega je SAO Krajina usvojila "Rezoluciju o razdruživanju sa Hrvatskom".

Polovinom marta iste godine, JNA je tražila od Predsjedništva SFRJ da se u državi uvede vanredno stanje, što nije urađeno usljed protivljenja predstavnika Hrvatske, BiH i Makedonije.

КУПРЕС

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОЛГОТЕ КУПРЕШКИХ СРБА -АПРИЛ 1992 (05.04.2021,)

Хрватске јединице, састављене од ЗНГ, ХОС-а, ХВО, 3. априла 1992. напале су српска села на купрешкој висоравни у југозападној Босни. Брзо су напредовали, јер са српске стране није ни било организоване одбране.

Бројчано надмоћнији, боље наоружани и са искуством из рата у Хрватској, до 6. априла заузели су сва српска села, укључујући и општински центар градић Купрес. За неколико дана хрватска војска убила је 54 српска цивила и територијалца, а око 150 одвела у логоре по западној Херцеговини и Хрватској, у којима су прошли праву голготу.

Хрвати су 6. априла у ресторану фирме "Квалитет" у Купресу сакупили 60-ак територијалаца и цивила и одмах по предаји, пред осталим заробљеницима, убили Стеву Лугоњу и Драгана Челебића.

Наредног јутра, око 4 сата, полуголе, по снијегу и хладноћи, тјерали су их пјешице према 23 километра удаљеној Шујици и на том путу из ватреног оружја ликвидирали Жарка Живанића. Од Шуице су их истог дана камионом превезли до Сплита и успут их физички и психички жестоко малтретирали. По доласку у Сплит, један хрватски војник је, ничим изазван, палицом ударио Петра Спрему, од ког ударца је пао и ударио главом о ивичњак, од којег пада му је пјена ударила на уста. У Сплиту су их заточили у злогласну Лору. Са њима је био и Петар Спремо, који ће неколико дана касније и умријети. Ту су затекли десетак комшија заробљених у Доњем Маловану и још неке Србе из Пребиловаца и Мостара.

У Лори наставак мучења: спајање на индукторску струју пољског телефона, "самоударање" главом у зид, међусобно ударање заробљеника…

Након шест дана проведених у Лори, камионима их довозе у Задар, гдје их раздвајају у двије групе. Понављају се већ виђени третмани из Лоре. Након два дана проведена у Задру, поново их товаре у камионе, с тим да су осморицу издвојили: браћу Љупка и Ратка Милића, Спасоја Канлића, Славка Драгољевића, Душана Никића, Мирка Чивчића, Душана Милишића и Јову Марића.

Остале довозе у Еминово село код Дувна, гдје су поново доживљавали малтретирања и иживљавања. Након два дана одвозе их у Вргорац. Али не све. И овдје су осморицу издвојили: браћу Драгана и Миливоја Машића, браћу Радована и Марка Машића, Ратка Лугоњу, Ђоку Марића, те Николу и Душана Дувњака.

У Вргорцу малтретирања као и на предходним локацијама. Од батина у ћелији умире Миле Спремо зв. Мигац, којег су логораши морали покопати у оближњем каменолому.

Након шест дана проведених у Вргорцу, одвозе их у Љубушки, гдје остају још 20-ак дана. Првих десетак дана исти третман као и у предходним логорима, док се других десетак ситуација нешто побољшавала.

Дана 14. маја 1992. доводе их у Житнић код Дрниша, гдје је извршена размјена. На носилима је размјењен и Стојан Зубић, који ће трећи дан по размјени од задобијених повреда умријети у книнској болници. Купрешки свештеник Зоран Перковић, који је заробљен са осталим Купрешацима и један од најжешће малтретираних, размјењен је на истом мјесту девет дана раније, а на размјену дошао са 8 сломњених ребара.

Посмртни остаци двојице Спрема су предати српској страни у новембру 1993. године. Од оних 16- орице, издвојених у Задру и Еминову селу, до данас ни трага ни гласа. А од оних који су преживјели голготу хрватских и херцеговачких казамата, многи су у међувремену помрли а они који су још живи, осакаћени су и физички и душевно. За описану голготу купрешких Срба, иако се знају имена свих жртава и преко стотину учесника у њховом страдању, још нико није процесуиран.

Од око 5.000 Срба по попису из 1991, на Купрешкој висоравни их сада живи 500-600.

ИЗБЈЕГЛИЧКО НАСЕЉА "МАЈА" НА КИМ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА ИЗБЈЕГЛИЦА ИЗ КРАЈИНЕ ОД НАТО БОМБАРДОВАЊА ИЗБЈЕГЛИЧКОГ НАСЕЉА "МАЈА" НА КИМ (21.04.1999)

У ноћи 20/21. априла 1999. године НАТО авиони су бомбардовали избјегличко насеље „Маја", смјештено у објектима пољопривредног газдинства "Ероник", у селу Бестражин недалеко Ђаковице, у којем су биле смјештене избјеглице из Републике Српске Крајине и Босне и Херцеговине. Напад је исљедио у три сата ноћу, а на насеље од седам објеката испаљено је око 50 пројектила, од којих су неки директно погодили објекте док су други падали око њих.

У једном објекту, који је директно погођен, пронађена су беживотна тијела: Гордане Илић из Госпића (35) и браће Дарка (28) и Давора (26) Воларевић, из села Радашиновци код Бенковца, док је осмогодишњи дјечак Миодраг Иванчевић из Грачаца још показивао знакове живота али је и он преминуо у току указивања љекарске помоћи.

У записнику о увиђају, којег је обавио истражни судија Општинског суда у Ђаковици Александар Рајевић, констатује се да је дјечакова смрт настала "експлозивним примарним

дејством јаког експлозивног таласа и дејством секундарних ефеката (затрпавањем)"; Гордани су "дијелови пројектила пресјекли стомак из кога су испали унутрашњи органи"; Даркова смрт је настала "као резултат деструктивног дејства силе огромне разорне моћи, а на глави недостаје мождана маса великог мозга", док је Даворова смрт "резултат деструкције можданог ткива и крварења у лобањи и мозгу".

Недалеко од тог објекта лежала су и четири угинула коња "са одсеченим деловима глава и распореним трбусима", које су такође погодиле бомбе НАТО авијације.

И тако животи људи и коња постадоше колатерална штета у "хуманитарној мисији" апсурдног и циничног назива "Милосрдни анђео".

Посмртни остаци крајишких избјеглица сахрањени су на православном гробљу Пискоте у Ђаковици, далеко од њихова завичаја, којег напустише у августу 1995. године спашавајући главе пред хрватском војском у акцији под кодним називом "Олуја" на западне дијелове РСК, који су се у то вријеме налазили под заштитом мировних снага УН-а.

За отети завичај и изгубљене животе избјеглица из Далмације и Лике још нико није одговарао.

БЉЕСАК

РТС. 01.05.2020.

СЕЋАЊЕ НА АКЦИЈУ "БЉЕСАК", ЗЛОЧИН ЗА КОЈИ НИКО НИЈЕ ОДГОВАРАО

Навршило се 26 година од хрватске војне акције "Бљесак" када је за само 36 сати из Западне Славоније у планском удару хрватске војске протерано 15.000 Срба. У акцији је убијено или нестало 283-оје људи, међу њима 56 жена и осморо деце. Удружења избеглих положила су венце на Споменик погинулим Србима у хрватским војним акцијама у Ташмајданском парку у Београду, подсећајући да за те злочине нико није одговарао.

И после двадесет шест година од акције хрватске војске и полиције многа питања су без одговора. Нападнуто подручје било је под заштитом Уједињених нација, а нико није помогао нападнутим Србима. Тај 1. мај и даље не бледи. Сваке године причамо једно те исто, нажалост, али шта можемо, тако је како је. Наше је да обележавамо, док год будемо могли до тада ћемо и ми долазити, да народ зна шта се дешавало, зашто смо протерани, а протерани смо зато што смо Срби", каже Милан Гаћеша из Удружења бораца Крајине

Више од 16.000 припадника хрватских оружаних снага кренуло је те 95. године, према подацима Веритаса, на западну Славонију.

Милорад Муникравић из Јединице специјалне операције "Црвене беретке" каже да је терористичким нападом пре двадесет шест година Хрватска уз обилату помоћ НАТО пакта напала заштићену зону УН Западну Славонију, односно Крајину и тиме је починила језив злочин са којим се и Хрватска и НАТО пакт ставили ван закона, тада су страдали недужни цивили, они су били циљ напада.

У тој операцији погинуле су и нестале 283 особе, 114 цивила и 11 полицајаца. Страдало је 56 жена, међу жртвама деца и стари. Расвијетљена је судбина 162 особе. Као нестали води се још најмање 120 особа.

"Ми сматрамо да нема никаквих норматива који умањују злочин једног народа над другим да бисте ви да у будућности имали боље односе са тим народом. Није тачно, него треба сви злочини Хрватски над Српским народом

да се испитају до краја и над Ромима, Јеврејима да би се успоставили онакви историјски односи какви су били", сматра проф. др Алек Рачић из Развојне академије Срба.

У Окучанима државни врх Хрватске почаст припадницима хрватских снага одао је одвојено.

"На данашњи дан пре сада пуно година хрватски јунаци су одлучношу, знањем, стпљењем, храброшћу ослободила овај део Хрватске и након акције Маслиница 93 омогућила неколико месеци касније да се Хрвастка коначно споји и ослободи", рекао је председник Хрватске Зоран Милановић.

"Дошли смо још једном одати почаст Хрватским херојима нашим браниteљима овде је 51 коцка ведрине у спомен онима који су дали свој живот за Хрватску слободу", каже премијер Хрватске Андреј Пленковић.

Да за Бљесак још нико није кажњен, подсећају представници Владе Србије. Министар полиције Александар Вулин пита када ће се расветлити судбина несталих.

N1, 01.05.2021.

U GRADIŠCI OTKRIVEN SPOMENIK SRBIMA KOJI SU POGINULI U AKCIJI „BLJESAK"

Predsednica Republike Srpske Željka Cvijanović i srpski član Predsedništva BiH Milorad Dodik otkrili su u Gradiški spomen-obeležje vojnicima i civilima poginulim u hrvatskoj vojno-policijskoj akciji "Bljesak" na Zapadnu Slavoniju 1. i 2. maja 1995. godine.

Cvijanović i Dodik su, kako je navedeno, spomenik za 1.241 poginulog Srbina iz Zapadne Slavonije otkrili zajedno sa gradonačelnikom Gradiške Zoranom Adžićem i predsednikom Udruženja proteranih Srba iz Zapadne Slavonije Krstom Žarkovićem.

Na spomeniku piše – „Klasje Zapadne Slavonije niče u poljima i visovima Republike Srpske. Život pobeđuje".

Posle otkrivanja spomenika, služen je pomen poginulim, a potom su položeni venci i cveće.

Predsednica Republike Srpske Željka Cvijanović izjavila je da je dužnost sećati se stradalih u Zapadnoj Slavoniji, dok je Dodik naveo da za ratne zločine u Zapadnoj Slavoniji niko nije odgovarao.

„Stradanja poput ovog nikada ne smemo zaboraviti i ona treba da okupe sve Srbe oko nacionalnog identiteta, crkve, RS i Srbije", kazao je Dodik.

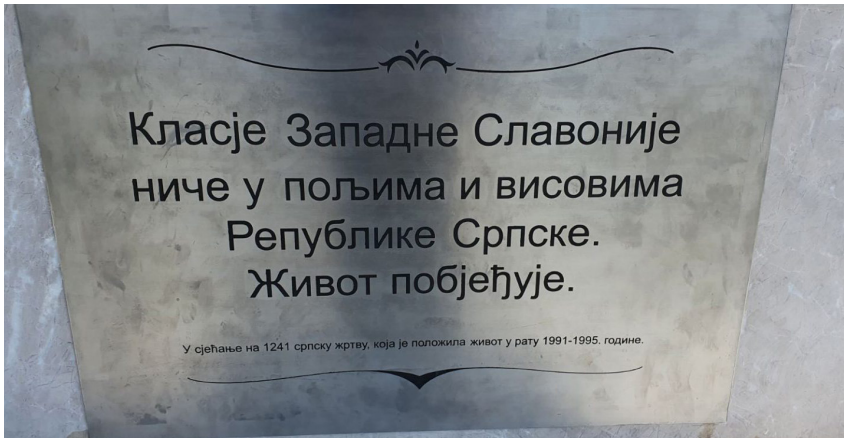
Otkrivanju spomenika prisustvovali su i ministar rada i boračko-invalidske zaštite RS Duško Milunović, narodni poslanik Ognjen Žmirić u ime Narodne skupštine Republike Srpske, kao i predsednica Udruženja žena žrtava rata Republike Srpske Božica Živković Rajilić.

Među prisutnima su bili i predstavnici Trećeg pešadijskog (Republika Srpska) puka, nevladinih organizacija, kao i Udruženja proteranih Srba iz Zapadne Slavonije.

Spomenik za 1.241 poginule osobe srpske nacionalnosti iz Zapadne Slavonije od 1991. do 1995. godine izgrađen je nedaleko od mosta na reci Savi.

Oko 16.000 pripadnika hrvatskih oružanih snaga je 1. maja 1995. godine napalo 15.000 Srba u zapadnoj Slavoniji i oko 4.000 vojnika Republike Srpske Krajine, koja je bila pod zaštitom UN.

U operaciji „Bljesak“ 1. i 2. maja 1995. godine ubijeno je ili se vodi kao nestalo 283 Srba, od kojih 55 žena i 11 dece.

СУРДУЛИЦА

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ СТРАДАЊА ИЗБЈЕГЛИЦА ИЗ КРАЈИНЕ ОД НАТО БОМБАРДОВАЊА СУРДУЛИЦЕ (30/31.05.1999)

У ноћи 30/31. маја 1999. године НАТО авиони су бомбардовали подручје општине Сурдулица са 4 пројектила велике разорне моћи. Погођена је специјална болница за плућне болести “Санаторијум” у југоисточном дијелу Сурдулице. Два пројектила су директно погодила павиљон у коме су биле смјештене избјеглице из бивше Републике Српске Крајине, а један је пао у павиљон старачког дома. Знатно је оштећен и павиљон са плућним болесницима. У тим објектима погинуло је 19 особа док их је више десетина повређено.

У павиљону са избјеглицама убијени су: Малобабић Босиљка (53) и њена дјеца Милена (20), Раде (19) и Миленко (16), Слијепчевић Мила (90), Манојловић Душан (72), Манојловић Милица (77), сви из Сјеничака, општина Карловац, Напијало Драгић (70) из Војнића, општина Војнић, Јањанин Богданка (74) из Маличке, општина Вргин Мост, Поповић Славко (60) из Доњег Скрада, општина Крњак, Будисављевић Петар (60) из Врховина, општина Врховине, Павковић Ђорђе (45) из Павковића, општина Крњак, Жигић Раде (52) из Тука, општина Кореница, Малешевић Даница (61) из Тушиловића, општина Крњак и Вучковић Миланка (65) из Косјерског, општина Дуга Реса.

У оближњем старачком дому убијени су: Рашић Стана (66) из Криве Феје, општина Врање; Милановић Босна (68) из Власина Округлице, општина Сурдулица, Величковић Десанка (67) из Калиманца, општина Владичин Хан; Рангелов Стамен (61) из Божица, општина Сурдулица.

Дијелови њихових тијела неколико дана су извлачени из рушевина и скупљана са околних стабала и вршена њихова реконструкција ради идентификације по припадности одређеној особи до препознатљивости. Међутим, дејства бомбардовања су била толико разорна да је комплетно уништен анатомски састав како чврстих тако и меких ткива за неколико тијела због чега су, упркос упорности и жељи патолога, троје избјеглица остали неидентификовани: Манојловић Милица и браћа Раде и Миленко Малобабић.

Њихови животи постадоше "колатерална штета" у "хуманитарној мисији" апсурдног и циничног назива "Милосрдни анђео".

И идентификовани и неидентификовани посмртни остаци избјеглица сахрањени су на Масуричком гробљу у Сурдулици, далеко од њихова завичаја у Лици и на Кордуну, којег напустише у августу 1995. године спашавајући главе пред хрватском војском у акцији под кодним називом "Олуја" на западне дијелове РСК, који су се у то вријеме налазили под заштитом мировних снага УН-а.

За отети завичај и изгубљене животе избјеглица из Лике и Кордуна и стараца из околице Сурдулице још нико није одговарао

БРШАДИН

Srbi.hr, 13.06.2021.

OBNOVLJENA SPOMEN PLOČA ZA NASTRADALE U BRŠADINU

Na mesnom groblju u Bršadinu postavljena je spomen ploča nastradalim meštanima Bršadina tokom proteklog rata u periodu od 1991. do 1996. godine.

Prethodna spomen ploča postavljena je od strane mesnog odbora još 2000. godine, ali na njoj nisu bila uklesana imena nastradalih tokom navedenog perioda.

– Danas smo se okupili na našem groblju da osvetimo obnovljenu spomen ploču koja je do sada bila postavljena na kapeli od strane mesnog odbora. Mi smo sada postavili spomen ploču sa imenima ljudi koji su poginuli u proteklom ratu devedesetih godina prošlog veka. Prethodna ploča bila je bez ispisanih imena, mi smo sad dodali imena ljudi koji su nastradali kako bismo upamtili one koji su dali svoje živote – istakao je bršadinski paroh protojerej Ljubenko Jović.

Na ideju da se na već postavljenu spomen ploču dodaju imena nastradalih došli su dugogodišnji organizator parastosa nastradalim meštanima Bršadina Željko Zuber i rođeni Bršadinac Milenko Živković, a u saradnji i dogovoru sa nadležnim sveštenikom.

– Opština Trpinja je finansirala izradu i postavljanje ove spomen ploče. Upravo, postavljanje ove spomen ploče mnogo nam znači jer ne želimo da zaboravimo ove ljude koji su stradali, da ne zaboravimo imena i prezimena ljudi koji su nastradali u svom selu, na svojoj njivi, na svom kućnom pragu. Drago mi je što je danas došlo dosta ljudi i što su se odazvali našem pozivu da prisustvuju ovom događaju – naglasio je Željko Zuber.

Parastos na Vidovdan

Svake godine Hrišćanska zajednica „Sveti apostol Jakov" i Srpska pravoslavna crkvena opština Bršadin održavaju parastos za sve poginule, na Vidovdan, 28. juna, a organizatori najavljuju da će parastos biti održan i ove godine. Od sada će se na mestu održavanja parastosa nalaziti i imena 37 meštana Bršadina.

Bršadin parastos žrtve rata

– Kada smo prošle godine održavali parastos nastradalim meštanima Bršadina, na ploči koja je stajala na kapeli nismo imali imena ljudi koji su stradali u zadnjem ratu, što u oružanim sukobima, što kao civilne žrtve rata. Predložio sam da postavimo novu ploču na kojoj bi bila ispisana imena nastradalih i to je došlo nekako samo od sebe, prošlo je trideset godina i mislim da je vreme i jedna moralna obaveza nas Bršadinaca da to uradimo sada, da to ne bi morali raditi mlađi ljudi koji trebaju da se bave svojom budućnošću. Svi ovi ljudi koji su nastradali su moji Bršadinci, među njima ima i mojih direktnih rođaka, ali motiv je bio da se setimo svih onih koji su izgubili svoje živote u jednom lošem vremenu – napominje Milenko Živković.

Nakon liturgije u hramu Svetog arhangela Gavrila održano je osvećenje pomenute spomen ploče koje je obavio nadležni sveštenik uz prisustvo više sveštenika iz okolnih mesta. Takođe, položen je i venac ispred porodica nastradalih dok je venac ispred Generalnog konzulata Republike Srbije u Vukovaru položio generalni konzul Milan Šapić.

ЈАДОВНО

РТС, 19.06.2021.

ЈАДОВНО – МЕСТО ГДЕ СУ УСТАШЕ УБИЈАЛЕ БЕЗ ИСПАЉЕНОГ МЕТКА И ЛАКО САКРИВАЛИ СВОЈА ЗЛОДЕЛА

Парастосом у храму Светих Апостола Петра и Павла у Смиљану и над крашким јамама – масовним гробницама на обронцима Велебита, одржан је помен жртвама логора Јадовно-Госпић-Паг. Дан сећања на Јадовно, на 80-ту годишњицу страдања, ораганизовало је Удружење потомака и поштовалаца жртава комлекса логора смрти НДХ "Јадовно 1941".

Под старом липом, крај цркве у Смиљану и родне куће Николе Тесле - заједничка гробница за 530 убијених Срба. Парастос у храму и наставак путовања, трагом страдалника 1941. и злочина који су прикривани. У јамама на Велебиту, и губилиштима на острву Паг, током четири месеца усташе су ликвидирале 42.000 људи – Срба, Јевреја и Рома, из Хрватске, Босне и Херцеговине и Србије. ”Мислим да је наш највећи посао, без којег је све ово бесмислено и привремено и да тако кажем, некакав одбљесак у мраку, једна свијећа задушница која полако тиња и која има свој рок и која ће се угасити, ако ми не постигнемо да свако дијете, припадник српског народа зна за Јадовно”, каже Данијел Савић из Удружења “Јадовно 1941.” из Бањалуке.

Јама Шаран, најпознатије је стратиште Јадовна, а новооткривена, јама Бадањ, код села Ступачиново, према документима Земаљске комисије за ратне злочине и изјавама самих злочинаца, прогутала је током јула и августа 1941. око 10.000 Срба и Јевреја.

До сада је лоцирано 13, а обележено девет велебитских бездана, масовних гробница јадовничких жртава, али се зна да тај број није коначан. Зна се да постоје 32 јаме, седам сабирних центара госпићке групе логора, али их је јако тешко наћи.

Душан Басташић из Удружења “Јадовно” 1941. истиче да злочинци нису случајно одабрали то подручје, које је пуно крашких јама.

Како наглашава, искористили су један природи феномен, у којима је жртве било једноставно ликвидирати није био потребан метак да би се убијало, и добро се претпостављало да ће се остаци једног дана јако тешко наћи.

Комплекс логора Јадовно, претеча је логора Јасеновац. Затворили су га Италијани крајем августа, после реокупације и по наредби Мусолинија. Жртве су остале, и безимене и знане.

“Део нас лежи ту, ми дошли да се сетимо, да се спојимо, да се исцелимо”, каже Момчило Мирић.

Против заборава боре се потомци и поштоваоци жртава комплекса логора Јадовно-Госпић-Паг, јер, како кажу, жртва је питање идентитета, идентитет питање интегритета, а интегритет, питање опстанка.

МИЉЕВАЧКИ ПЛАТО

РТРС, 21.06.2021.

У ЦРКВИ СВЕТОГ МАРКА НА ТАШМАЈДАНУ СЛУЖЕН ПАРАСТОС УБИЈЕНИМ СРБИМА

У Цркви Светог Марка у Београду данас је служен парастос за Србе убијене на Миљевачком платоу код Дрниша, 21. јуна 1992. године, у злочину који су извршили припадници хрватске војске.

Парастос је организовало Удружења породица несталих и погинулих лица "Суза", а присуствовали су представници удружења прогнаних Срба из Хрватске и преживјели становници тог краја.

Они су по завршетку парастоса положили вијенце и цвијеће на споменик у Ташмајданском парку погинулим Србима у ратовима деведесетих година прошлог вијека.

Директор Информационо документационог центра "Веритас" Саво Штрбац истакао је да је злочин на Миљевачком платоу услиједио неколико мјесеци након што је то подручје стављено под заштиту УН, а Срби се опустили вјерујући да ће их "плави шљемови" заштитити.

- Управо доласком заштитних снага УН почела је пропаст Републике Српске Крајине. Овај злочин био је други од доласка заштитних снага УН, а први је извршен над Србима у оближњем селу Нос Калик - рекао је Штрбац новинарима испред цркве.

Заробљеници које је из Шибеника преузимао Штрбац, као предсједник Комисије за размјену заробљеника Републике Српске Крајине, рекли су му касније да у Шибенику постоји видео-касета са Миљевачког платоа, која се изнајмљује као хорор филм, а на којој су Хрвати снимили сва злодјела која су починили у тој акцији.

Ипак, истиче Штрбац, нико није одговарао осим двојице хрватских војника, који су из забаве сљедећег дана убили Србина заробљеног, па натјераног да баца убијене другове у крашку јаму.

- Једним дијелом пута у повратку возили су се бродићем по Крки, па су из зезања наредили заробљенику Мирославу Суботићу да трчи и пуцали у њега као у зеца. Добили су симболичне казне, а остали нико. Пријавили су их њихове колеге Хрвати - рекао је Штрбац.

Предсједник Удружења "Суза" Драгана Ђукић подсјетила је у изјави за Срну да због монструозности злочина који је почињен над њима, 12 тијела нису била у препознатљивом стању и да се још увијек налазе у Книну под хумкама, без обиљежја.

Ђукићева је апеловала да се помогне породицама, како би могли да изађу из неизвјесности и сахране своје најмилије истичући да је "најважније да људи схвате да су и Срби жртве".

Генерални секретар Удружења Срба из Хрватске Милојко Будимир истакао је да су због присуства заштитних снага УН-а, потписаног примирја и Дјечјег фестивала који се одигравао у Шибенику, сви очекивали да се овакви злочини неће десити.

- Срби су толико били сигурни да тих злочина неће бити, а десило се оно што се десило нашем народу и за вријеме Другог свјетског рата, када су очеви оних који су извршили овај злочин на Миљевачком платоу починили исти злочин над православним Србима тога подручја - навео је Будимир.

У злочину на Миљевачком платоу, прије 29 година, убијено је 40 територијалаца, који су затим бачени у јаму, а ексхумирани су тек послије два мјесеца.

Српско село Нос Калик срушено је до темеља и спаљено, један дио становништва је побијен, а други интерниран на острво у шибенском архипелагу.

Тијела погинулих су масакрирана, бачена у крашку јаму и затрпана смећем.

Посмртни остаци ексхумирани су два мјесеца касније, али због тешког стања у којем су се налазили њих дванаесторо није идентификовано, а њихова тијела су још у заједничкој гробници на Книнском гробљу.

Породице и послије 29 година још чекају на ексхумацију и идентификацију, како би их достојно сахранили у породичну гробницу, са именом и презименом.

ДОЊА СУВАЈА

T-Portal, 03.07.2021.

Otkriven spomenik žrtvama ustaškog zločina u Donjoj Suvaji

Srpsko narodno vijeće u subotu je u Donoj Suvaji kod Srba otkrilo spomenik žrtvama ustaškog zločina počinjenog 1. srpnja 1941., a predsjednik SNV-a Milorad Pupovac kazao je kako je „zločin u Donjoj Suvaji, Osredcima i Bubnju bio jedno veliko zlo, no nažalost ne i jedino u Lici"

„Dana 1. srpnja 1941. godine ustaše su, vođene Maksom Luburićem, surovo mučile i ubile žene, djecu i starije mještane u Donjoj Suvaji. Ovaj spomenik podižemo na osamdesetu godišnjicu, u znak sjećanja na njihove živote i stravični smrtni čas, ali s vjerom u ideju pobjede čovjeka nad mržnjom", stoji na spomeniku, uz imena i prezimena 290 žrtava.

Kako stoji u priopćenju SNV-a, zločin u Donjoj Suvaji jedan je od prvih masovnih ustaških zločina nad ženama i djecom nakon kojeg je uslijedila kampanja čišćenja Like koja je u konačnici za reakciju imala i podizanje ustanka naroda Like.

Od 290 imena žrtava upisanih na spomeniku, većina su žene i djeca, a ostali su bili nemoćni i starci. Ovaj zločin počinjen u vremenu od samo dva sata bio je prvi zločin te vrste u nizu zločina koji su mu prethodili (Gudovac, majski zločin u Glina, Veljun) i izdvaja se po tome što je Maks Luburić odlučio napraviti korak više, ne samo ubiti muškarce, već žene i djecu, i to na najgori mogući način, klanjem i masakriranjem. Ovdje su se od 29. lipnja 1941. pa do početak srpnja primjenjivale sve najgore metode, svi najgori postupci viđeni u ratovima, progoni i prisilna preseljenja stanovništva", istaknuo je Pupovac.

Zločin u Donjoj Suvaji, Osredcima i Bubnju bio je, kako je kazao, "jedno veliko zlo, nažalost ne i jedino u Lici gdje je nastao prvi ustaški logor smrti Jadovno koji je u nepuna dva mjeseca trajanja odnio na desetke tisuća života".

Pupovac: 'ZDS' najsramotniji pozdrav u hrvatskoj povijesti

Pupovac je opetovano izrazio zabrinutost jer Hrvatska "još uvijek ne zna da li da oduzme pravo građanstva, javne i službene upotrebe, ustaškom pozdravu 'ZDS' koji predstavlja najsramotniji pozdrav u hrvatskoj povijesti i najsramotniji izraz stremljenja hrvatskog naroda za svojom slobodom".

"Taj pozdrav niti je bio, niti može biti, a niti jeste išta do simbola mržnje i zločina jer se samo sa strašću mržnje moglo pobiti ovoliko 'čeljadi'. Ovo nije bila 'tvornica smrti' kao kod nekih drugih naroda u II. svjetskom ratu, Donja Suvaja bio je strašan zločin iz mržnje, zločin istrebljenja", poručio je predsjednik SNV-a.

Pupovac je pohvalio odluku državnog vrha da se ove godine, "kao nikada prije do sada, posveti više pozornosti antifašizmu, kao što se moglo vidjeti u Brezovici, na mjestu okupljanja prvog partizanskog odreda".

"Svi moraju biti svjesni kako su krv i meso tog pokreta kod nas, za koji se kaže da je bio najveći u Europi, upravo ovdje. Duše ovih žena, djece i staraca, i onih njihovih koji od toga momenta nikada nisu odustali dok se prostor slobode, od 27. srpnja, nije proširio na cijelu tadašnju zemlju, uključujući i Hrvatsku, naš su antifašizam", ustvrdio je.

Pupovac je prozvao "visokorangirane hrvatske dužnosnike koji ovih dana zločine i zločince u ovome posljednjem ratu, samo zato što su naši dečki, aboliraju na prigodnim svečanostima" pozvavši ih da ne relativiziraju zločin jer "sve nas koji se sjećamo i pamtimo to vrijeđa kao građane ove zemlje".

Spomenik u Donjoj Suvaji

podignut je u okviru programa kulture sjećanja Odjela za kulturu SNV-a, sredstvima Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH. Autor spomenika je David Kabalin, a projekt izgradnje spomenika, u suradnji s mještanima Donje Suvaje, predvodio je urednički tim SNV-a - Milan Radanović, Marija Crnogorac i Aneta Vladimirov, navodi se u priopćenju.

ПРУГА ИЗМЕЂУ ТОПУСКОГ И ГЛИНЕ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ЕКСПЛОЗИЈЕ ВОЗА НА ПРУЗИ ИЗМЕЂУ ТОПУСКОГ И ГЛИНЕ (14.07.1993.)

Дана 14. јула 1993. године око 8 часова близу моста јужно од Глине дошло је до експлозије воза који је био пун путника, највише жена и дјеце, који су од Вргинмоста путовали на пијацу. Тај воз је само дан раније почео да саобраћа по пругама Кордуна и Баније и то оног дијела који је био под контролом Републике Српске Крајине, на којима је саобраћај био у прекиду од почетка сукоба. Воз се састојао од два путничка вагона предходно довежена камионима из Руме и локомотиве довежене на исти начин из Книна. Воз је истог јутра у супротном смјеру несметано прешао исту релацију. На пругу су биле постављене двије мине, од којих је само једна експлодирала и то испод половине првог вагона.

Од посљедица експлозије на лицу мјеста изгорјеле су двије жене: Данчула Маца (70) из Пјешчанице и учитељица из Блатуше Рокнић Сока (43) родом из Чемернице. Истог дана у глинској болници вишеструким тешким повредама подлегао је и Радујковић Јанко (70) из Брњавца. Перо Гвојић (36) из Мале Трепче остао је без обе ноге до изнад кољена, Јанко Јакшић (34) из Батинове Косе, остао је без једне ноге испод кољена, Радујковић Ђуро (44) из Брњавца, син поменутог Јанка, остао је без лијеве ноге до изнад кољена, док је још око 25 путника, углавном жена и дјеце, теже и лакше израњавано. Међу рањенима је била и кћерка изгорјеле учитељице Соке, Зорана (14), коју је експлозија избацила из воза и тако јој спасила живот.

Пола сата послије експлозије на мјесто несреће, поред представника српских власти, дошли су и представници УНПРОФОР-а који су истог дана саставили извјештај о овом догађају и под шифром "повјерљиво" доставили га њиховој команди за Сектор Сјевер.

Упркос изјавама присутних представника српске стране да је "ова операција вођена под хрватском командом која жели да дестабилизује подручје" пред најављено отварање моста на Масленици 18. јула, аутори извјештаја износе свој став да се овај догађај може сагледавати у "контексту настављања јаких превирања између различитих економских и мафијашких група које су активне у региону" које нису заинтересоване за мирно рјешавање односа између Крајине и Бихаћког џепа те између Срба и Хрвата.

О овом догађају говорио је и свједок оптужбе Слободан Лазаревић пред Хашким трибуналом на суђењу Слободану Милошевићу, хвалећи се да је он, као официр за везу са УНПРОФОР-ом у Кордунашком корпусу, методом дедукције ("Пошто је била зима, а пошто није било никаквих трагова, никаквих стопа у снијегу, било је јасно да ништа није дошло са те стране, значи морало је доћи изнутра.") закључио да нису Хрвати извршили диверзију на предметни воз. Никоме није било важно што се догађај десио у сред љета и што је, како ће се убрзо испоставити, "поуздани" свједок Лазаревић авантуриста и хохштаплер свјетског гласа.

Истина је да до данас за овај злочин нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима, а како ствари стоје, мала је вјероватноћа да ће за њега било ко и било када и одговарати. Можда и због тога што су све жртве српске националности.

ЛИКВИДАЦИЈЕ ДЕВЕТ ПРИПАДНИКА СВК НА ДИНАРИ

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ЛИКВИДАЦИЈЕ ДЕВЕТ ПРИПАДНИКА СВК НА ДИНАРИ (26.07.1995)

Девет припадника Српске војске Крајине (СВК) из сјевернодалматинских села заробили су на Динари 26. јула 1995. године припадници Хрватског вијећа одбране (ХВО) и Хрватске војске (ХВ). Везисти СВК "ухватили" су разговор на непријатељској страни који потврђује да су сви живи заробљени.

Ускоро је кренула и хрватска акција "Олуја", која је довела до пада РСК те егзодуса крајишких Срба и до много нових жртава, па је ова група са Динаре пала у други план.

У току 1998. године преко Комисије за нестала лица Херцег Босне стиже вијест да су ловци на Динари, у једној опожареној вртачи на предјелу "Медено Брдо", уочили гомилу костију.

Кости 6 скелета из вртаче на "Меденом брду", уз помоћ хеликоптера СФОР-а, извучене су 16. новембра 1998, док су посмртни остаци преосталих српских војника из ове групе ексхумирани из масовне гробнице "Камен" код Гламоча у априлу 1996.

Међу костима извађеним из вртаче на "Меденом брду" идентификовани су посмртни остаци: Вујко Ј. Здравка (1968), Радишић М. Миленка (1959), оба из Велике Главе, Манојловић С. Дамира (1971) из Ивошеваца, Мацура Н. Милана (1947) из Кистања, Урукало Ј. Љубомира (1948) и Урукало Б. Милорада (1951), оба из Братишковаца, а из масовне гробнице "Камен"; Ковачевић Л. Маринка (1962) и Ковачевић Н. Винка (1960), оба из Ервеника и Ераковић О. Жељка (1968) из Братишковаца.

Иако су кости биле опожарене, пронађени су докази који су идентификовали групу. У то вријеме још се у Републици Српској није обављала идентификација по ДНК методи, а пошто се класичним путем нису могле кости потпуно раздвојити и одвојити, породице су одлучиле да их сахране заједно на Пердуовом гробљу у Бања Луци.

Иако локација на којој су пронађени њихови посмртни остаци и повреде на пронађеним костима као и трагови на одјећи, обући и опреми, на несумњив начин указују да су убијени по заробљавању и бачени у вртачу, односно покопани у масовну гробницу, с очитом намјером да се ликвидирају као припадници непријатељске стране и затру трагови злочина, за овај злочин још нико није одговарао ни пред домаћим ни пред међународним судовима.

Удружење Далматинаца у Бања Луци је поменутој деветорици бораца СВК, на улазу у Пердувово гробље, 2004. године подигло споменик у облику четвероугаоне мермерне црне плоче, са стилизованим православним крстом на врху, окомито постављене на постоље.

ПОГИНУЛИ И НЕСТАЛИ

Radio slobodna Evropa, 23.10.2020.

SRBIJA I HRVATSKA ZAJEDNO TRAŽE NESTALE

Srbija će po zahtevu Hrvatske uskoro pretražiti tri lokacije u potrazi za nestalima u ratu u bivšoj Jugoslaviji, saopšteno nakon sastanka komisija za nestala lica Srbije i Hrvatske 23. oktobra u Beogradu.

Najavljeno je da će dve strane zajednički kroz terenske pretrage i istraživanje arhiva pokušati da rasvetle sudbinu 1.869 nestalih građana Hrvatske, za koliko ih se, prema evidenciji zvaničnog Zagreba, traga od rata.

"To je popis nestalih u koji spada i traženje osoba za koje se zna da su poginule ili ubijene ali se ne zna gde su njihovi posmrtni ostaci", rekao je Stjepan Sučić, predsednik Povjerenstva Vlade Hrvatske za zatočene i nestale.

On je saopštio da se ovih dana sprovode potrage na sedam potencijalnih lokacija u Ličko-Senjskoj županiji, da se pre toga na terenu radilo u Vukovarsko-Sremskoj gde se traži 526 posmrtnih ostataka stradalih 1991. godine, kao i da se na širem području Ovčare već tri godine traga za 65 ranjenika iz Vukovarske bolnice, što je slučaj u kom je Zagreb na ovom sastanku od Beograda zatražio da se dubinski pregleda dokumentacija i eventualno pronađu korisne informacije.

Veljko Odalović, predsednik Komisije Vlade Srbije za nestala lica, rekao je da će Srbija po molbi Zagreba proveriti lokaciju u Sremskim Karlovcima radi potrage za jednom stradalom osobom, mesto kod Bogojeva za koje se ne zna broj potencijalnih nestalih, kao i evenatualna grobna mesta nizvodno od Smedereva ka Đerdapu, gde će se ispitati da li su rečnim tokovima od 91. do 95. doplovila tela nekih od žrtava.

„Terenski rad u narednom periodu biće nam prioritet. Takođe, po zahtevima Hrvatske nastavićemo i sa dodatnim dubinskim pretragama u arhivama vezano za određene informacije koje Zagreb potražuje. Takođe, danas smo od Hrvatske ponovo zatražili da vidimo da li ima novih informacija vezano za Bjelovarsku kasarnu, Karlovačku kasarnu i Loru", naveo je Odalović.

Aktuelni zahtev Hrvatske, kako je saopšteno, je da Srbija produbi traženje u arhivama za konkretne slučajeve koji su najvećim delom vezani za ratna događanja u Vukovaru i okolini.

„Prioritet na kom insistiramo je da se otvore skrivene arhive sigurnosno-obaveštajnog sistema Jugoslovenske narodne armije jer očekujemo da se u njima nalaze podaci o premeštanju masovnih grobnica na području Hrvatske. Tražimo i povratak zaplenjene dokumentacije medicinskog centra iz Vukovara, kao i otvaranje arhiva i dokumenata koji se vežu za asanaciju na tom području", izjavio je Stjepan Sučić.

Ovom prilikom saopšteno je da je zajedničkim radom u periodu 91.-95. ekshumirano 485 tela uz tokove Save i Dunava u Srbiji i da je 300 posmrtnih ostataka predato porodicama u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini.

Veljko Odalović rekao je da je Hrvatska nudila Srbiji na ispomoć specijalizovanu opremu za pretragu terena i pse tragače i da je Beograd takođe voljan da pomogne.

„Mi smo spremni da dron sa georadarom, koji smo dobili nedavno, ustupimo za bilo koju lokaciju za koju interesovanje pokaže neka država regiona, bilo Hrvatska ili Bosna i Hercegovina", naveo je Odalović.

Predsednik komisije Vlade Srbije za nestale rekao je da dron, koji je donirala Velika Britanija, još nije stavljen u funkciju i izrazio nadu da će uz dodatna sredstva iz budžeta za nabavku manjeg dela potrebne opreme u punom kapacitetu biti na proleće.

U Beogradu je posle sastanka saopšteno da Hrvatska intenzivno radi na novoj knjizi nestalih lica koja bi, u saradnji sa Međunarodnim crvenim krstom i porodicama stradalih, uskoro trebalo da bude objavljena.

Veljko Odalović i Stjepan Sučić

BIRN,13.04.2021.

PITANJE NESTALIH BI MOGLO DA USPORI NAPREDAK SRBIJE KA EU, PORUČUJE HRVATSKA

Hrvatski predsednik Zoran Milanović izjavio je da se pitanje hrvatskih vojnika i civila nestalih u ratu 1991-95. mora rešiti pre nego što se Srbija pridruži Evropskoj uniji.

Milanović je danas saopštio da je razgovarao sa predstavnicima udruženja hrvatskih branitelja i da su se složili da se konačno mora utvrditi sudbina hrvatskih vojnika i civila nestalih tokom rata u Hrvatskoj.

„Pitanje nestalih mora se riješiti prije ulaska Srbije u EU. Znamo da naši susjedi znaju, i moraju znati, puno više o nestalima nego što čine i pokazuju. To pitanje je ljudsko, simbolično i državno“, rekao je Milanović nakon sastanka.

Prema podacima Ministarstva hrvatskih branitelja, još uvek se traga za 1869 ljudi nestalih u ratu.

Ovo nije prvi put da hrvatski zvaničnik zahteva od Srbije da otkrije informacije o nestalim osobama. Nekadašnji ministar branitelja Predrag Matić je 2014. godine izjavio da Srbija, Bosna i Hercegovina i Crna Gora moraju da proslede sve informacije koje imaju o nestalim Hrvatima ili će Zagreb pokušati da blokira put ka EU.

Iz Milanovićevog kabineta kažu da se na današnjem sastanku razgovaralo i o tužbama protiv Srbije koje su podneli hrvatski logoraši i mogućoj ratnoj odšteti „zbog agresije na Republiku Hrvatsku“.

U saopštenju se dodaje da je Milanović „izrazio razumijevanje za takva razmišljanja“, ali takođe i „ukazao na realne pravne prepreke koje postoje“ za takve pravne radnje.

Ipak, neke je iznenadilo to što je sastanku prisustvovao i Zoran Maras, predsednik Udruženja Specijalne policije, s obzirom na to da je on, u maju prošle godine bio u grupi muškaraca koja je prisustvovala državnoj komemoraciji povodom godišnjice operacije „Bljesak“ i nosio majicu sa fašističkim simbolima.

Milanović je napustio ovu komemoraciju upravo zbog amblema krajnje desničarskih Hrvatskih obrambenih snaga (HOS) na kome se nalazi ustaški pozdrav „Za dom spremni“

Zoran Maras

e-Веритас, 18.06.2021.

ДИЦ ВЕРИТАС: САОПШТЕЊЕ О НОВОЈ ИДЕНТИФИКАЦИЈИ ДВОЈЕ СРБА У ЗАГРЕБУ

Према званичном саопштењу Комисије за нестала лица Владе Републике Србије, јуче је у Заводу за судску медицину и криминалистику Медицинског факултета у Загребу, у присуству чланова породица, обављена идентификација посмртних остатака 2 жртве српске националности, које су страдале у акцији хрватске војске и полиције “Олуја” 1995. године на подручју Хрватске, а посмртни остаци су ексхумирани на гробљу у Шашу (1) и Книну (1).

И Министарство хрватских бранитеља у данашњем званичном саопштењу потврђује ову информацију, напомињући да су “идентификирани посмртни остаци 2 особе из Домовинског рата”, који су “ексхумирани из асанацијских и појединачних гробница на подручју Сисачко-мославачке, Шибенско-Книнске жупаније”.

Ни у једном ни у другом саопштењу не наводе се имена идентификованих жртава.

Због Веритасова залагања за принцип да свака жртва, без обзира на то којој је страни за живота припадала, мора имати име које се мора јавно навести и када се идентификују и сахрањују њени посмртни остаци, објављујемо основне особне податке те околности, начин, вријеме и мјесто страдања данас идентификованих жртава.

Један од идентификованих је Гуша Дмитра Божо (83) из Земуника Горњег, општина Задар. Божу су због болести и старости син Стеван и унук Милан из њихове куће у Земунику Горњем, која се налазила на првој линији фронта, у току рата деведесетих

смјестили у кућу једног пријатеља у селу Крвавице код Книна, гдје га је затекла и хрватска акција позната под кодним називом "Олуја". Стеван и Милан су са породицама кренули у егзодус из родног села. У дилеми да ли да оду и по Божу и да га поведу са собом у неизвјесност, превладала је логика, на коју су их потицали и сумјештани, да не ризикују своје животе због одласка у удаљене Крвавице јер ниједна војска неће нашкодити старом и болесном човјеку, међутим, развој догађаја није пратио њихову логику. Касније су чули да је Божо страдао под њима непознатим околностима. Божиног сина Стевана "Олуја" је одувала све до Аустралије, гдје је и умро и сахрањен прије двије године не дочекавши да пронађе очеве посмртне остатке. Божу су данас идентификовали Стеванова дјеца: унук Милан, који живи у Србији и унука Душанка, која се вратила у Хрватску. Данас су дознали да Божини посмртни остаци ексхумирани са гробља у Книну још 2001. године, а у попратној документацији пише да је узрок његове смрти "прострел главе". Унуци ће дједа Божу сахранити у породичној гробници у Земунику Горњем. Жеља им је да у догледно вријеме поред дједа сахране и оца.

Други идентификован је Видаковић Ђуре Мирослав (1959) из Словинаца, општина Сисак. “Олуја” га је затекла на положају. Кад се фронт распао, са своја два саборца, Кнежевић Бошком и Владић Божом, са особним возилом "Лада", са којим је он и управљао кренули су егзодус према Републици Српској. На путу од Костајнице према Црквеном Боку, на предјелу Зеленик – Евин Буџак, код Ловачке куће, пресрели суи х хрватски војници и, без икаквог упозорења на њих отворили ватру и сву тројицу на мјесту усмртили. Њихови посмртни остаци су били покопани на групном гробљу у Шашу код Суње, под ознакама НН, које је ексхумирани у марту 2017. године. Мирославови саборци раније су идентификовани, Кнежевић Бошко 04.06.2018., сахрањен на гробљу у Бајмоку (Србија), те Владић Божо 05.02.2019., сахрањен на гробљу у родним Словинцима.

Мирославова сестра Нена је обвијештена још 2019. да су идентификовани и посмртни остаци њеног брата и до данас је чекала позив на идентификацију. На данашњој идентификацији је дознала да је узрок смрти њеног брата “прострел главе”. Сестра ће брата сахранити у Београду на гробљу "Лешће", гдје им је сахрањен и отац као избјеглица, не дочекавши да пронађе и сахрани сина. Сахрани ће присуствовати и њихова мајка Ана, која због болести и старости није могла да путује у Загреб на идентификацију.

У задњих двадесет година из заједничких, масовних и појединачних гробница, укључујући и ексхумације у организацији самих породица, ексхумирано је укупно 1.633 посмртна остатка Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, укључујући и оне који су са њима ратовали (1.522 у РХ, 91 у БиХ и 20 у Р. Србији), од чега је до сада идентификовано 1.251 посмртних остатака, док их још 365 чека на идентификацију (сви са подручја РХ).

Тренутно се на ВЕРИТАС-овом списку несталих налази још 1.647 особа српске нациналности који су нестали у периоду 1991–1995. на подручју Хрватске и бивше РСК, међу којима је а је 1.189 цивила, од чега 456 жена.

ВЕРИТАС тренутно располаже подацима за више десетина познатих мјеста укопа са 163 посмртна остатка на подручју Хрватске, покопаних углавном под ознаком “непознат”, који и двадесет шест година по престанку рата, искључиво због опструкције хрватске стране, чекају на ексхумацију.

Република Србија

Влада

КОМИСИЈА ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

15.10.2020.

НА ГРАНИЧНОМ ПРЕЛАЗУ СРЕМСКА РАЧА ИЗВРШЕНА ПРИМОПРЕДАЈА ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА ПЕТ ЛИЦА

Дана 15. октобра 2020. године на граничном прелазу Сремска Рача, између надлежних тела за тражење несталих лица Републике Србије и Босне и Херцеговине, извршена је примопредаја посмртних остатака пет лица страдалих у сукобима на простору бивше СФРЈ у периоду 1992-1995. године.

Комисија за нестала лица је Институту за нестале особе БиХ предала посмртне остатке једног лица

ексхумираног на гробљу Лешће у Београду, а прелиминарно идентификованог ДНК методом. Том приликом од Института за нестале особе БиХ, Комисија је преузела посмртне остатке 4 лица. Посмртни остаци два лица су коначно идентификовани ДНК методом и биће предати породицама у Србији ради сахране. За посмртне остатке друга два лица утврђен је прелиминарни идентитет ДНК методом, а коначна идентификација у присуству чланова породица ће се обавити на Институту за патологију и судску медицину ВМА. Комисија ће након обављене коначне идентификације у сарадњи са надлежним органима организовати превоз свих преузетих посмртних остатака до места сахране.

04.02.2021.

НА ВМА У БЕОГРАДУ ОБАВЉЕНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА ТРИ ЖРТВЕ СРПСКЕ НАЦИОНАЛНОСТИ СТРАДАЛИХ У ТОКУ ОРУЖАНИХ СУКОБА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Дана 2. и 4. новембра 2021. године, у Заводу за судску медицину на ВМА, у Београду, уз присуство чланова породица, обављена је идентификација посмртних остатака три жртве српске националности, страдалих током оружаних сукоба на простору бивше Југославије, у периоду 1991 - 1995. године, на подручју бивше СФРЈ.

Посмртни остаци два лица преузети су, 15. октобар 2020. године, од Института за нестале особе БиХ, на граничном прелазу Сремска Рача. Ради се о лицима српске националности која су ексхумирана на гробљу Лав у Сарајеву.

Посмртни остаци трећег лица ексхумирани на градском гробљу Лешће у Београду. Ради се о војнику бивше ЈНА страдалом током оружаних сукоба 1991. године у Нуштару код Винковаца, Р. Хрватска. Идентитет свих посмртних остатака страдалих лица утврђен је методом анализе ДНК и њихова сахрана биће обављена у складу са израженим жељама породица.

Овим је настављен процес идентификација жртава српске националности, што је од посебног значаја за породице несталих лица, које годинама покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих.

05.02.2021.

НА ГРАНИЧНОМ ПРЕЛАЗУ СРЕМСКА РАЧА ИЗВРШЕНО ПРЕУЗИМАЊЕ ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА ЈЕДНОГ ЛИЦА

Дана 5. фебруара 2021. године на граничном прелазу Сремска Рача, Комисија за нестала лица Владе Републике Србије је од Института за нестале особе Босне и Херцеговине преузела посмртне остатке једног лица, српске националности, страдалог у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ, у периоду 1991-1995. године.

Посмртни остаци овог лица ексхумирани су из масовне гробнице „Шеледи“ у Босанском Петровцу, чији је прелиминарни идентитет утврђен ДНК методом, а коначна идентификација, у присуству чланова породице, ће се обавити на Институту за патологију и судску медицину ВМА у Београду.

Комисија за нестала лица ће након обављене коначне идентификације у сарадњи са надлежним органима организовати превоз преузетих посмртних остатака до места сахране, у складу са исказаном жељом породице.

* radi se o Nekterović Bošku

23.02.2021

ПРВИ САСТАНАК РАДНЕ ГРУПЕ ЗА ИЗРАДУ НАЦРТА ЗАКОНА О ПРИНУДНО НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА

У Палати Србија одржан је први састанак Радне групе за израду Нацрта закона о принудно несталим лицима којом председава министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања др Дарија Кисић Тепавчевић.

Предесавајућа је нагласила да је доношење Закона о несталим лицима, за које је иницијативу покренула Координација српских удружења породица несталих, убијених или погинулих са простора бивше Југославије, неопходно како би се правно и систематски регулисала категорија присилно несталих лица и њихов статус жртве. По том основу њиме би се остварила и права чланова породица несталих.

Први састанак радне групе за израду нацрта закона о принудно несталим лицима

Председник Комисије за нестала лица Вељко Одаловић истакао да је закон врло комплексан и да ће у периоду који следи бити предузете све неопходне активности како би већ на јесен ушао у скупштинску процедуру.

Председник Управног одбора Координације српских удружења породица несталих, убијених или погинулих са простора бивше Југославије, Драган Пјевач у свом обраћању нагласио је да породице несталих више од 20 година чекају своје најмилије и још увек верују да нису нестали, као и да у име породица моли да се овај закон донесе.

Дарија Кисић Тепавчевић се овом приликом захвалила на подршци министарствима Владе Републике Србије, невладиним организацијама, Међународном комитету Црвеног крста, као и Програму Уједињених нација за развој.

29.03.2021.

НА СТАРОМ ПРАВОСЛАВНОМ ГРОБЉУ У ШИДУ ПРОНАЂЕНИ ПОСМРТНИ ОСТАЦИ 3 НН ЛИЦА КОЈА СЕ МОГУ ДОВЕСТИ У ВЕЗУ СА ОРУЖАНИМ СУКОБИМА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ СФРЈ

Дана 25. марта 2021. године на Новом православном гробљу у Шиду, Комисија за нестала лица је у сарадњи са надлежним органима Републике Србије, на основу наредбе Вишег суда у Сремској Митровици, спровела изузимање коштаних узорака за ДНК анализу са посмртних остатака 3 НН лица ексхумираних на Старом православном гробљу у Шиду.

На старом православном гробљу у Шиду пронађени посмртни остаци 3 нн лица која се могу довести у везу са оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ

Према прелиминарним подацима 2 тела су женског пола док за једно тело није било могуће утврдити пол. Од свих посмртних остатака узети су узорци ради идентификације методом ДНК анализе.

Наиме, 11. марта 2021. године, Комисија је обавештена да су приликом ископавања нових гробних места на Старом православном гробљу у Шиду пронађени посмртни остаци 3 НН лица у необележеним гробним местима. Тела су била укопана у појединачним гробним местима и могу се довести у везу са лицима која су смртно страдала приликом повлачења колоне избеглица из Републике Хрватске у току акције хрватске војске и полиције „Олуја“, 1995. године.

Посмртни остаци свих пронађених НН лица прописно су обележени и одложени у заједничку гробницу на Новом православном гробљу у Шиду за потребе њихове идентификације.

25.05.2021.

ОДРЖАНА ДВА ПОСЕБНА САСТАНКА ЕКСПЕРТСКЕ ГРУПЕ

На иницијативу Специјалног изасланика председника Р. Србије за питање несталих лица у Р. Хрватској Верана Матића, а након недавно одржаног састанка у Загребу са председником Владе Републике Хрватске Андрејем Пленковићем, одржана су 17. и 25. маја 2021. године два посебна састанка Експертске групе за решавање случајева несталих лица на простору бивше СФРЈ.

Одржана два посебна састанка експертске групе

Наведени састанци су организовани на тему раније предатих захтева између

надлежних владиних тела за тражење несталих лица Р. Србије и Р. Хрватске, у циљу прикупљања додатних сазнања, информација и документације који могу допринети решавању случајева несталих лица.

Том приликом су детаљно анализирани захтеви обе стране, те су уочени њихови недостаци за даље ваљано поступање надлежних органа. У том смислу надлежном телу за тражење несталих лица Р. Хрватске је упућено неколико дописа за допуну података за предмете који се односе на нестала лица с листе Р. Хрватске и достављени конкретни предлози за поступање у случајевима нестанака лица са листе тражења Р. Србије.

Сви учесници на састанцима су се договорили да ће интензивирати рад на конкретним предметима несталих лица у циљу прикупљања додатних сазнања, информација и документације имајући у виду да хрватска страна и даље инсистира на архивама бивше ЈНА које су у добром делу исцрпљене. У складу са тим, потребно је довршити ове претраге, и тиме одговорити на све упућене захтеве хрватске стране како би се на тај начин питање архива коначно затворило. Сагласили су се и да је од посебног значаја за решавање проблематике несталих лица и прикупљање сателитских снимака локација могућих места масовних горбница и појединачних гробних места.

27.05.2021.

УСПОСТАВЉАЊЕ РЕФЕРЕНТНЕ ЛАБОРАТОРИЈЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У СВРХУ ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ НЕСТАЛИХ ЛИЦА

У просторијама Комисије за нестала лица одржан је састанак са представницима Међународне комисије за нестала лица и Националног центра за криминалистичку форензику Министарства унутрашњих послова Републике Србије, ради остваривања будуће сарадње и успостављања референтне лабораторије у сврху идентификације несталих лица на просторима бивше Југославије путем ДНК анализе.

Састанак је одржан на иницијативу МКНЛ у циљу одређивања адекватне лабораторије за процес обуке коју би спроводили стручњаци ове организације а односи се на тестирање ДНК, узимање коштаних узорака са посмртних остатака укључујући и изоловање ДНК профила. У ту сврху, МКНЛ је предложио почетак сарадње са НЦКФ који поседује акредитовану лабораторију за анализу ДНК.

Успостављање референтне лабораторије у Републици Србији у сврху идентификације несталих лица

На састанку је договорена посета стручњака МКНЛ лабораторији НЦКФ за анализу ДНК како би се информисали о тренутним капацитетима, начином и условима рада ове лабораторије, а након посете би се спровела анализа потреба за стручним усавршавањем, у сврху припреме одговарајућег програма обуке или другог вида едукације, а на основу потреба организацијског развоја.

У каснијој фази би МКНЛ организовао наменску обуку у лабораторији МКНЛ за анализу ДНК у Хагу, за запослене НЦКФ с конкретним фокусом на изоловање профила ДНК из узорака зуба и костију.

Овом приликом, председник Комисије Вељко Одаловић и Метју Холидеј, шеф за Западни Балкан МКНЛ, потписали су Споразум о лиценци за крајњег корисника Система управљања базом података за идентификацију (ИДМС), који уређује права и обавезе у вези са коришћењем ИДМС, који представља решење за обраду података засновано на интернету. Њиме се подржава и унапређује форензичка процедура у истрагама о несталим лицима.

18.06.2021.

У ЗАГРЕБУ ОБАВЉЕНА ИДЕНТИФИКАЦИЈА ПОСМРТНИХ ОСТАТАКА ДВЕ ЖРТАВЕ СТРАДАЛЕ У ТОКУ ОРУЖАНИХ СУКОБА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

У Заводу за судску медицину и криминалистику Медицинског факултета, у Загребу, уз присуство чланова породица, обављена је идентификација посмртних остатака две жртве српске националности, страдале током оружаних сукоба на простору бивше Југославије, у акцији хрватске војске и полиције „Олуја“ 1995. године, на подручју Републике Хрватске. Посмртни остаци ексхумирани су на гробљу у Шашу (1) и Книну (1).

Посмртни остаци 2 лица су идентификовани методом анализе ДНК и њихова сахрана биће обављена у складу са израженим жељама породица.

У Загребу обављена идентификација посмртних остатака две жртаве страдале у току оружаних сукоба на простору бивше Југославије

Од самог почетка процеса ексхумација и идентификација посмртних остатака које су вршене на подручју Републике Хрватске, по заједнички утврђеној методологији, нашој странијеомогућенмониторингте је и овог пута идентификацијама присуствовао мониторски тим Комисије за нестала лица.

Према подацима Комисије кроз овај процес, у периоду 2001. до 2019. године, из регистрованих, масовних гробница и појединачних гробних места ексхумирани су посмртни остаци преко 1400 жртава српске националности страдалих у оружаним сукобима на територији Републике Хрватске а посмртни остаци преко 980 идентификованих жртава су предати породицама ради сахране.

Овим је настављен процес идентификација жртава српске националности, чије породице живе у Републици Србији, што је од посебног значаја за породице несталих лица, које годинама покушавају да пронађу и достојно сахране посмртне остатке својих најближих.

07.07.2021

ТЕМА НЕСТАЛИХ ЛИЦА НА ТЕРИТОРИЈИ БИВШЕ СФРЈ НА СЕДНИЦИ ОДБОРА ЗА ДИЈАСПОРУ И СРБЕ У РЕГИОНУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На седмој седници Одбора за дијаспору и Србе у региону представљене су активности Комисије за нестала лица Владе Републике Србије на решавању проблематике несталих лица на територији бивше СФРЈ.

Поред чланова Одбора, народних посланика и представника Комисије за нестала лица, седници су присуствовали и представници релевантних државних институција, представници српских заједница из Републике Хрватске и Босне и Херцеговине, представници институција из Републике Српске и удружења породица несталих лица српске националности из Републике Хрватске, Босне и Херцеговине и Републике Србије и други појединци.

Седницу је отворио председник Одбора Милимир Вујадиновић, и том приликом је навео да је решавање питања несталих лица на територији бивше СФРЈ од посебног значаја за унапређење односа у региону . Истакао је да је централна тема и циљ ове седнице да се најважнијим представницима државе представи шта је Република Србија учинила на решавању проблематике несталих лица до сада. У даљем обраћању истакао је важност ове теме о којој говори податак да се на простору бивше СФРЈ још увек води као нестало око 10.000 лица, односно 10.000 породица тражи своје најближе. Од укупног броја несталих преко 40 одсто представљају лица српске националности. То говори о размерама и обиму несреће која је погодила овај народ и ову земљу“, истакао је Вујадиновић.

Тема несталих лица на територији бивше СФРЈ на седници одбора за дијаспору и Србе у региону Народне Скупштине

Активности на решавању проблематике несталих лица у оружаним сукобима на простору бивше СФРЈ представио је Вељко Одаловић, председник Комисије за нестала лица Владе Републике Србије и генерални секретар Народне скупштине. Он је истакао да је најтежа последица сукоба који се десио на простору бивше Југославије нерасветљена судбина, у овом тренутку према

подацима МКЦК из маја 2021. године, још 9.996 лица свих националности. „То јесте разлог за бригу, јер од првих нестанака, прошле су три деценије и то је нешто што за породице и све оне који су на било који начин у свему овоме, заједно са нама, фрустрирајућа чињеница“, додао је председник Комисје. Навео је и то да без обзира колико је до данас урађено по овом питању, ова проблематика не сме да губи приоритет. Одаловић је истакао да су лица која су нестала у сукобима на простору Хрватске, Босне и Херцеговине, Косова и Метохије највероватније тамо и сахрањена, а оно што регион очекује од Србије када се бави овом проблематиком, јесте да преузме одговорност иако, одговорност није само на српској страни. Истакао је да је ангажованост свих у Комисији, када се приступа овој проблематици, такав да питања националности нису приоритетна, већ намера да се помогне, било информацијом или било којим другим механизмом расветљавање судбина несталих лица. „Имамо активну улогу, добру намеру и добру вољу и то је оно што нас понекад доводи у врло деликатну и тешку ситуацију, упркос добрим намерама.“ Он је додао да све релевантне организације и службе учествују у расветљавању злочина, несталих лица и неоткривених гробница, али да непоступање надлежних институција у региону веома често успорава овај процес. Председник Комисије је говорио и о правином оквиру са регионом који је, када је у пиању Хрватска, проистекао из Дејтонског споразума, која инсистира на новом правном оквиру, што би по мишљењу Комисије додатно успорило разрешавање питања несталих лица. Одаловић је навео да је са Босном и Херцеговином потписан Протокол о сарадњи, као наставак сарадње која је већ постојала и водила се на основу закључака са регионалних састанка надлежних владиних тела за нестала лица. Са Црном Гором успостављен је посебан Протокол о сарадњи, с обзиром да Србија и Црна Гора нису биле стране у сукобу, а овим Протоколом регулисана је сарадња у размени информација и документације, као и пружање помоћи породицама несталих лица приликом примопредаје идентификованих посмртних остатака. Што се тиче међународне сарадње Одаловић је истакао сарадњу са две институције као веома значајне у овом процесу, Међународног комитета Црвеног крста и Међународне комисије за нестала лица, чији ангажман регион неретко покушава да маргинализује.

Одаловић је навео да је даљи подстицај о решавању питања несталих лица уследио кроз Берлински процес на лондонском самиту за Западни Балкан, где је стављен акценат на помирење и решавање питања која проистичу из сукоба на простору бивше Југославије. Додао је и то да је у седишту Међународне комисије за нестала лица у Хагу потписан Оквирни план, којим су домаће институције земаља потписница основале посебне групе за решавање проблематике несталих лица, неидентификованих посмртних остатака НН лица и базу података.

Председник Комисије предтставио је механизам Радне групе за лица која су нестала на подручју АП Косова и Метохије, а којим је до сада разрешено 75 одсто случајева несталих лица, односно судбине 6.064 лица на овом подручју.

Одаловић је у даљој презентацији навео да се према евиденцијама Комисије још увек тражи и води као нестало 2.397 лица. Поред евиденција Комисије у Републици Српској

као нестало води се 1.654 лица српске националности и да из наведеног произилази да је од укупног броја несталих на простору бивше СФРЈ и АП КиМ, око 4.000 лица српске националности.

Посебно је истакао посвећеност државних органа Републике Србије али и пуну одговорност и политичку спремност да се баве овом темом, док друге државе бивше СФРЈ као и привремене институције самоуправе у Приштини не показују политичку вољу за решавање судбина несталих лица, а посебно лица српске националности.

Након представљања Активности Комисије на решавању проблематике несталих лица, уследила је дискусија, где су гости и чланови Одбора изнели своје ставове по овом питању.

Сви говорници су се сложили о неопходности јачања регионалне сарадње у циљу решавања ове проблематике, прибављању ваљаних информација о местима покопа посмртних остатака, као и важности приступа архивама међународних институција и организација које су учествовале у мировним мисијама на простору бивше СФРЈ.

09.07.2021.

ЗАКОН О НЕСТАЛИМ ЛИЦИМА ТЕМА ОКРУГЛОГ СТОЛА У БЕОГРАДУ

Округли сто на тему доношења Закона о несталим лицима у организацији Удружења родитеља и породица ухапшених, заробљених и несталих лица СРЈ, одржан је 09. јула 2021. године у Београду.

Скупу су поред чланова удружења организатора присутвовали и чланови породица несталих лица, представници удружења породица несталих лица, чланови Радне групе за израду Нацрта закона о несталим лицима, посланик Народне скупштине Републике Србије и представници међународних организација.

Представљајући рад Радне групе и ток израде Нацрта закона о несталим лицима, чланови Радне групе су истакли да је последњу иницијативу за доношење Закона о несталим лицима је покренула 2019. године Координација српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије на састанку код Председника Републике Србије. Координација је доставила Модел закона о принудно несталим лицима и правима њихових породица који је био полазна основа Радној групи у изради Нацрта закона.

Закон о несталим лицима тема округлог стола у Београду

Након тога је Министарство за рад, борачка и социјална питања формирало Радну групу за израду Нацрта закона о несталим лицима која је до сада одржала укупно 4 састанка. Истакнуто је да Радна група има озбиљан и темељан приступ изради Нацрта закона о несталим лицима као и да има пуну подршку са највишег државног нивоа за доношење овог закона.

Чланови Радне групе су у својим излагањима истакли да ће се Нацртом закона о несталим лицима уредити заштита и унапредити права несталих лица, смртно страдалих лица за која није познато место укопа и чланова њихових породица, али и дефинише надлежност и поступак тражења, вођење евиденција и остала питања у вези са тражењем, ексхумацијом и идентификацијом несталих и смртно страдалих лица за које није познато место укопа.

Такође, истакли су да је предвиђено да Нацрт закона буде написан до септембра 2021. године, а пре него што буде званично објављен дати представницима удружењима породица несталих лица на сагласност. Након законом прописаних процедура које Нацрт треба да прође према мишљењу присутних чланова Радне групе, Закон о несталим лицима би могао да уђе у скупштинску процедуру до краја године.

Присутни представници удружења породица несталих лица као и чланови породица несталих лица су исказали своје задовољство самим током израде Нацрта закона као и појединим решењима која овај закон предвиђа, те су посебно задовољни делом закон који се односи на права породица несталих и смртно страдалих лица јер је предвиђено да ова права могу остварити и оне породице које су свој случај већ решиле.

На крају породице несталих лица су исказале задовољство саставом Радне групе за израду Нацрта закона о несталим лицима, њиховим приступом и досадашњим радом.

Удружење окупља породице несталих лица из периода 1991-1992. година – породице војника и резервиста бивше ЈНА и породице српских цивила са подручја Вуковара одведених пре почетка оружаних сукоба у Републици Хрватској од стране тада хрватских паравојних формација.

22.07.2021.

ОДРЖАНА ДЕСЕТА СЕДНИЦЕ КОМИСИЈЕ ЗА НЕСТАЛА ЛИЦА

Дана 22. јула 2021. године у „Клубу посланика“ у Београду одржана је десета седница Комисије за нестала лица којом је председавао председник Комисије Вељко Одаловић.

Поред чланова Комисије и представника стручне службе Комисије седници су присуствовали и представници удружења породица несталих лица са простора бивше СФРЈ и АП КиМ, као и међународних организација које су укључене у процес.

Одржана десета седнице комисије за нестала лица

Овом приликом председник Одаловић је обавестио присутне о именовању нових чланова Комисије, представио Извештај о раду Комисије у периоду од 1. јануара до 31. децембра 2020. године са планом рада за 2021. годину, као и спроведене активности током 2021. године. У протеклом периоду на територији Р. Србије спроведене су две ексхумације посмртних остатака НН лица и то у Шиду где су пронађени посмртни остаци 3 НН лица која се могу довести у везу са лицима страдалим у колони избеглица из Р. Хрватске током акције хрватске војске и полиције „Олуја“, а на локацији Кижевак код Рашке ексхумирано је најмање 9 посмртних остатака лица са простора АП КиМ. У даљем излагању је навео да је у 2021. години укупно идентификовано 9 лица, одржани бројни састанци на тему решавања проблема несталих лица и формирана Радна група за израду Нацрта закона о несталим лицима, која је до сада одржала 4 састанка. Председавајући је нагласио да у активностима које спроводе удружења породица несталих лица Комисија својим учешћем даје подршку њиховом раду. Тема несталих лица била је и предмет седница скупштинских одбора.

Део састанка био је посвећен унапређењу регионалне сарадње са другим учесницима укључених у процес тражења, ексхумација, идентификација посмртних остатака ради решавања случајева несталих лица са листе тражења Р. Србије.

Члан Комисије и представник Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Зоран Антић такође је узео учешће у седници и обавестио учеснике о току израде Нацрта закона о несталим лицима. Он је овом приликом изразио уверење да би Закон о несталим лицима требало да буде донесен до краја текуће године. Десета седница Комисије за нестала лица била је отворена и за представнике удружења породица несталих лица који су овом приликом имали могућност да члановима Комисије изнесу своје ставове, предлоге и питања која се тичу унапређења процеса решавања питања несталих лица.

SPUTNIK, 12.05.2021.

У Београду отворена спомен-соба страдалим Србима у рату у Хрватској

У центру Београда данас је отворена Спомен-соба страдалим Србима у рату у Хрватској од 1991. до 1995 године, а према подацима Комисије за нестала лица Владе Србије око 1.600 особа се и после 30 година воде као нестале.

Отварању су присуствовали министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Србије Дарија Кисић Тепавчевић и председник Комисије за нестала лица Владе Србије Вељко Одаловић који су сагласни у оцени да та соба испуњена емоцијама бола и патње, још једном подсећа на сва страдања и егзодус који су Срби протерани са својих огњишта доживели од "91. до "95.

Кисић Тепавчевић је обраћајући се породицама Удружења "Суза" навела да се осим бола и патње које се осећају у спомен соби осећа и њихова храброст и истрајност да истрају у борби док и последња особа која се води као нестала не буде пронађена.

"Прошло је више од 30 година од првих страдања и несталих лица на простору бивше Југославије и нажалост многа питања остала су и даље нерешена", казала је Кисић Тепавчевић.

Према њеним речима, у току је израда нацрта закона да се и правним актом регулише то, како је навела, изузетно важно питање за нашу земљу.

"На зидовима можемо да видимо слике несталих особа, ово је тек једна десетина фотографија, проблем јесте огроман, али држава је уз вас", поручила је Кисић Тепавчевић.

Министарка је истакла да то колико је значајно то питање говори и чињеница да је председник Србије Александар Вучић својим ауторитетом директно подржао захтев Координације српских удружења породица несталих, убијених и погинулих лица са простора бивше Југославије и директно подржао израду нацрта закона који се очекује у наредном периоду.

Председник Комисије Вељко Одаловић казао је да се према подацима које поседује 396 наших држављана - настрадалих војника и даље воде као нестали, као и 593 особе чији су нестанак пријавиле породице које су избегле и уточиште нашле у Србији и 684 особе са оперативне листе које су страдале у разним колонама, чија судбина није позната, а нису у званичној евиденцији.

"То говори о обиму и тежини злочина и страдања", казао је Одаловић и истакао да Комисија Владе Србије своје обавезе, које Хрватска злоупотребљава у својим изјавама политизујући их, редовно извршава.

Када је у питању српска страна, Одаловић каже да у овом тренутку имају захтеве усмерене ка Хрватској и да и даље инсистирају да се заврше ископавања на познатим гробним местима, којих је 36, као и да се разреши судбина и да одговор на питање чија су тела у мртвачницама у Загребу, Осијеку, Ријеци, где се налази 878 тела.

Додаје да су сигурни да је половина њих у мртвачницама извесно са локација где су ексхумирани Срби, а који нису идентификовани.

Такође, Комисија инсистира и да се да одговор шта је са судбином војника који су страдали у Бјеловарској касарни, шта је са онима који су били у злогласном логору - мучилишту "Лори", који нису пронађени, чија судбина није позната.

"Више од годину и по дана је прошло од последње ексхумације која је рађена у Хрватској, уважавамо да је био земљотрес, последице које су настале, али предуго је то да би породице могле да чекају и да не знају шта је са њиховим најмилијима, за које сам сигуран да могу бити идентификовани", казао је Одаловић.

Говорећи о фотографијама које су постављене на зид спомен собе, Одаловић је указао да су то страдалници.

"О њима причамо, они су нажалост сви вероватно мртви, али што породицама припада је да пронађемо посмртне остатке, да им предамо, да их сахране и да нађу свој мир и да инсистирамо да они који су злочини починили буду они који ће бити процесуирани", казао је Одаловић.

Драгана Ђукић из Удружења породица погинулих и несталих "Суза" навела је да је данас отворена спомен соба скромна, али да у ствари представља једну од иницијатива да се у будућности отвори озбиљан меморијал.

"Проблем већ предуго траје, преостали чланови породица умиру, сведоци умиру, врло је важно да се забележе чињенице док имамо живих сведока", казала је Ђукић и поручила да ако је неко себи дао за право да настардалима узме животе, наше је да памтимо.

Republika Hrvatska

Ministarsvo hrvatskih branitelja

21.09.2020.

ZAVRŠENA TERENSKA ISTRAŽIVANJA U LIČKO-SENJSKOJ ŽUPANIJI

Ministarstvo hrvatskih branitelja i ovim putem apelira na moralan i odgovoran pristup svih osoba koje raspolažu informacijama o nestalim osobama ili mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica da informacije pruže nadležnim tijelima Republike Hrvatske

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja – Uprave za zatočene i nestale, od 14. do 17. rujna 2020. provedena su terenska istraživanja na lokacijama za koje su prikupljena saznanja ukazivala da su mjesta neregistriranih grobnica iz razdoblja Domovinskog rata na području Ličko-senjske županije. Međutim, probna iskapanja nisu rezultirala pronalaskom posmrtnih ostataka humanog podrijetla.

Terenskim istraživanjem je sukladno nalogu Županijskog suda u Rijeci obuhvaćeno sveukupno pet lokacija na području naselja Lički Osik, Široka Kula, Smokrić, Krbavica i Čanak, dok je probnim iskapanjem obuhvaćena zemljana površina od 1100 m².

Terenska istraživanja predmetnih lokacija podrazumijevala su složenu pripremu i organizaciju svih čimbenika u procesu, a zbog tehničke zahtjevnosti obrade nekih lokacija koje su se nalazile uz rub minsko-sumnjivog područja (MSP-a), pripremne radnje koordinirane su i s drugim nadležnim tijelima.

S obzirom na to da ključnu prepreku u rješavanju sudbine nestalih hrvatskih branitelja i civila predstavlja nedostatak točnih informacija o mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica, Ministarstvo hrvatskih branitelja i ovim putem apelira na moralan i odgovoran pristup svih osoba koje raspolažu informacijama o nestalim osobama ili mjestima masovnih i pojedinačnih grobnica da informacije pruže nadležnim tijelima Republike Hrvatske, što je i dužnost propisana Zakonom o osobama nestalim u Domovinskom ratu (Narodne novine br. 70/2019).

U potrazi za osobama nestalim u Domovinskom ratu i smrtno stradalim osobama u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, Ministarstvo hrvatskih branitelja, u suradnji s drugim nadležnim državnim tijelima, nastavlja intenzivnu i neprekidnu provedbu terenskih izvida i istraživanja na lokacijama diljem Republike Hrvatske.

Podsjetimo, Republika Hrvatska, putem Uprave za zatočene i nestale Ministarstva hrvatskih branitelja, još uvijek traga za 1.869 nestalih osoba i posmrtnim ostacima poginulih osoba za koje nije poznato mjesto ukopa iz razdoblja Domovinskoga rata, pri čemu njih 136 čine osobe s područja Ličko-senjske županije.

13.04.2021.

TERENSKA ISTRAŽIVANJA I EKSHUMACIJE NA PODRUČJU HRVATSKOGA PODUNAVLJA

Terenska istraživanja i ekshumacije na području hrvatskoga Podunavlja

Radi pronalaska posmrtnih ostataka nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa, temeljem saznanja prikupljenih putem međuresorne suradnje, u organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja – Uprave za zatočene i nestale, u razdoblju od 15. veljače do 30. ožujka 2021. godine provedena su opsežna terenska istraživanja na području hrvatskoga Podunavlja.

Tako je probnim iskapanjima u Vukovarsko-srijemskoj županiji pretraženo devet lokacija na području Vinkovaca (2), Negoslavaca (2), Svinjarevaca, Nijemaca, Marinaca, Tovarnika i Cerića, u ukupnoj površini od 17.805 m2. Tom su prilikom na Gradskom groblju u Vinkovcima pronađeni su i ekshumirani posmrtni ostaci dvije osobe, koji su, radi pregleda i identifikacije, prevezeni u Klinički bolnički centar u Osijeku.

Probnim iskapanjima na području Osječko-baranjske županije pretražena je jedna lokacija, u Ernestinovu, kojom prilikom posmrtni ostaci nisu pronađeni.

Ministarstvo hrvatskih branitelja će i predstojećem razdoblju, nastaviti prikupljanje i provjeru saznanja o mogućim mjestima prikrivenih masovnih i pojedinačnih grobnica s posmrtnim ostacima žrtava iz Domovinskoga rata kako na području hrvatskoga Podunavlja, tako i na drugim ranije okupiranim dijelovima Republike Hrvatske.

15.04.2021.

IDENTIFICIRANI POSMRTNI OSTACI HRVATSKOG BRANITELJA NESTALOG 1991. GODINE U BOGDANOVCIMA

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, Uprave za zatočene i nestale, 15. travnja 2021. na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu provedena je završna identifikacija posmrtnih ostataka hrvatskog branitelja Tomislava Milića (1962.), nestalog tijekom Domovinskog rata 1991. godine i ekshumiranog iz pojedinačne grobnice u Bogdanovcima pokraj Vukovara.

Tomislav Milić pripadnik je 204. vukovarske brigade, u obranu Vukovara uključio se u svibnju 1991. godine kao pričuvni pripadnik hrvatskih obrambenih postrojbi. U obrani Vukovara sudjelovao je do njegove okupacije, a nestao je tijekom proboja na području Bogdanovaca u dobi od 29 godina.

Uz članove obitelji poginulog hrvatskog branitelja, identifikaciji su nazočili potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ivona Paltrinieri, predsjednica Saveza udruga obitelji zatočenih u nestalih hrvatskih branitelja Ljiljana Alvir te predstojnik Zavoda za sudsku medicinu i kriminalistiku prof. dr. sc. Milovan Kubat.

Izražavajući sućut obitelji, ministar Medved izrazio je zadovoljstvo konačnim rješenjem ovog slučaja te istaknuo posvećenost i upornost nadležnih tijela Republike Hrvatske predvođenih Ministarstvom hrvatskih branitelja u rješavanju ovog prioritetnog humanitarnog pitanja, usprkos svim izazovima.

Identifikacija je provedena sukladno svim epidemiološkim mjerama kako bi se minimalizirala mogućnost rizika od zaraze, a obitelji omogućila dostojna sahrana strada-

log člana obitelji.

Ministarstvo hrvatskih branitelja, kao i u dosadašnjim slučajevima, organizirat će pogrebnu skrb te će cjelovitu dokumentaciju dostaviti nadležnim istražnim i pravosudnim tijelima za potrebe poduzimanja radnji iz njihove nadležnosti.

07.05.2021.

IDENTIFICIRANI POSMRTNI OSTATCI PET OSOBA

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu, 7. svibnja 2021. provedena je završna identifikacija posmrtnih ostataka pet osoba.

Na završnu identifikaciju pozvane su obitelji šest osoba čiji je preliminarni identitet utvrđen metodom analize DNA. Identifikaciji se odazvalo pet obitelji, koje su prihvatile nalaze identifikacije te su tako završno identificirani posmrtni ostaci pet osoba nestalih i smrtno stradalih tijekom Domovinskoga rata na području Ličko-senjske, Zadarske i Požeško-slavonske županije.

Nakon današnje identifikacije, Republika Hrvatska putem Ministarstva hrvatskih branitelja traga za još 1.866 nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

21.05.2021.

U OSIJEKU IDENTIFICIRANI POSMRTNI OSTACI PET OSOBA S PODRUČJA VUKOVARSKO-SRIJEMSKE I OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

U Osijeku identificirani posmrtni ostaci pet osoba s područja Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, 21. svibnja 2021. na Kliničkom zavodu za patologiju i sudsku medicinu Kliničkog bolničkog centra Osijek provedena je završna identifikacija posmrtnih ostataka pet osoba stradalih tijekom Domovinskoga rata na području Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije.

Uz članove obitelji žrtava, identifikaciji su nazočili predsjednik Vlade Andrej Plenković, potpredsjednik Vlade i ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, državni tajnici u Ministarstvu hrvatskih branitelja Darko Nekić i Špiro Janović, ravnateljica Uprave za zatočene i nestale Ivona Paltrinieri te predsjednica Saveza udruga obitelji zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja Ljiljana Alvir.

Preliminarni identitet pet osoba, čiji su posmrtni ostaci pronađeni u pojedinačnim grobnicama ekshumiranim tijekom 2019., 2020. i 2021. godine, utvrđen je metodom analize DNA, a svih pet obitelji koje su se odazvale identifikaciji prihvatile su nalaze.

Među identificiranim osobama je i hrvatski branitelj Tomislav Balić, pripadnika 204. brigade HV-a koji je smrtno stradao 18. studenoga 1991. u pokušaju proboja iz opkoljenog Vukovara. Također, identificirane su tri civilne žrtve te jedan ročni vojnik bivše JNA koji je poginuo u napadu na Vukovar.

Izražavajući sućut obitelji Balić i obiteljima identificiranih osoba, predsjednik Vlade Andrej Plenković je rekao: „Ovo je bolna tema za Hrvatsku, međutim predanost koju Ministarstvo hrvatskih branitelja i udruge koje se bave pitanjem nestalih te njihove obitelji kontinuirano pridaju ovoj temi, kao i privrženost hrvatske Vlade da zaista utvrdimo precizno podatke o svima kako bi njihove obitelji napokon saznale istinu o svojim najmilijima te dostojno sahranile njihove posmrtne ostatke, to je naša trajna zadaća.“

Zahvalio je potpredsjedniku Vlade i ministru hrvatskih branitelja Tomi Medvedu, gospođi Alvir i svim čelnicima udruga na suradnji, kao i svima koji su sudjelovali u ovoj i drugim identifikacijama, zaključivši: „Obiteljima koje još uvijek traže svoje najmilije mogu samo poručiti da ćemo i nadalje nastaviti predano raditi na tome dok ne dođemo do podataka o sudbini svih nestalih.“...

18.06.2021.

IDENTIFICIRANI POSMRTNI OSTACI DVIJE OSOBE

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja 18. lipnja 2021. na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu provedena je identifikacija posmrtnih ostataka osoba smrtno stradalih u Domovinskom ratu. Tom prilikom završno su identificirani posmrtni ostaci dvije osobe nestale 1995. godine na području Sisačko-moslavačke i Šibensko-kninske županije.

Republika Hrvatska putem Ministarstva hrvatskih branitelja još uvijek traga za 1.860 nestalih i smrtno stradalih osoba u Domovinskom ratu za koje nije poznato mjesto ukopa.

25.06.2021.

IDENTIFICIRANI POSMRTNI OSTATCI NESTALIH I SMRTNO STRADALIH U DOMOVINSKOM RATU

U organizaciji Ministarstva hrvatskih branitelja, danas 25. lipnja 2021. godine, na Zavodu za sudsku medicinu i kriminalistiku u Zagrebu, provedena je završna identifikacija posmrtnih ostataka žrtava Domovinskoga rata. Tom su prilikom završno identificirani posmrtni ostaci dvije osobe nasilno odvedene i nestale 1991. godine na području Sisačko-moslavačke županije. Posmrtni ostaci su pronađeni i ekshumirani tijekom 2020. godine iz pojedinačnih grobnica na tom području.

U jednom slučaju se radi o hrvatskom branitelju zarobljenom u akciji u srpnju 1991. na cesti Hrvatska Kostajnica – Hrvatska Dubica, kod mjesta Slabinja, a u drugom o civilnoj žrtvi Domovinskoga rata nestaloj u listopadu 1991. godine prilikom napada i privremene okupacije Novog Sela Glinskoga...

15.07.2021.

HRVATSKI SABOR UVJERLJIVOM VEĆINOM GLASOVA IZGLASAO ZAKON O CIVILNIM STRADALNICIMA IZ DOMOVINSKOG RATA

Unatoč ogromnom pritisku s određenih političkih spektara, Hrvatski sabor je na 7. sjednici održanoj 15. srpnja 2021. usvojio Zakon o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata u drugom čitanju sa 107 glasova „za“, 5 „suzdržanih“ i 16, „protiv“.

Izglasavanjem ovog Zakona ispravljena je dugogodišnja nepravda i neadekvatan pristup prema civilnim stradalnicima. Napokon, 25 godina nakon završetka Domovinskog rata, imamo odgovarajući pravni okvir - na jednom mjestu regulirana prava civilnih stradalnika iz Domovinskog rata, čime im je pružena dugoočekivana pravna sigurnost.

Stupanjem na snagu ovog zakonskog rješenja omogućeno je ostvarivanje statusa i prava i onim civilnim stradalnicima Domovinskog rata koji ih dosada nisu mogli ostvariti.

Zakonom su propisani uvjeti i procedura za ostvarivanje statusa i prava kako bi se osiguralo da prava iz zakona ostvaruju samo nevine žrtve Domovinskog rata.

Da bi se utvrdilo tko može, a tko ne može ostvarivati statuse i prava iz ovog Zakona, koristit će se svi raspoloživi resursi i podaci institucija RH, a sukladno Zakonu o općem postupku svi podaci o kojima se vodi službena evidencija pribavljat će se po službenoj dužnosti, dok je na podnositelju zahtjeva obveza dokazivanja navoda na kojima temelji svoj zahtjev.

Otvorit će se rok za priznavanje statusa civilnog invalida iz Domovinskog rata po osnovi bolesti, ublažiti uvjeti za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu, poboljšati socio-ekonomski položaj korisnika uvođenjem novih prava.

Također, omogućit će se članovima obitelji nestalih civila u Domovinskom ratu koji još nisu proglašeni umrlim ostvarivanje prava po ovom zakonu.

Ističemo kako je u Zakonu izričito propisano da prava ne mogu ostvariti pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi koji su sudjelovali u oružanoj agresiji na Republiku Hrvatsku.

Stoga odlučno odbacujemo sve neutemeljene tvrdnje i neargumentirane optužbe kako će temeljem ovoga Zakona prava pa i mirovine moći ostvariti agresori i abolirani pripadnici neprijateljskih snaga, kao i nagađanja o mogućem broju civilnih stradalnika i korisnika prava iz ovog Zakona.

Uspostavit će se Evidencija civilnih stradalnika koju će voditi Ministarstvo hrvatskih branitelja. Procjenjuje se da bi u punoj primjeni Zakona moglo biti do 2500 novih korisnika statusnih prava, a sredstva za primjenu Zakona osigurana su u Državnom proračunu RH.

Iako je zakon vrlo jasan i detaljan, kod pojedinih političara nedostajalo je volje za njegovo razumijevanje i ispravno tumačenje pa su neki vidjeli odredbe koje u zakonu niti ne postoje, dok su drugi manipulativno tumačili inače nedvosmislene odredbe.

Tumačenjem Zakona na zlonamjeran način prvenstveno se uznemiruju hrvatski civilni stradalnici Domovinskog rata, stigmatizira ih se, a time se stvara nepovoljno ozračje i podjele u našem društvu.

Zahvaljujemo Zajednici udruga hrvatskih civilnih stradalnika Domovinskog rata na partnerstvu i suradnji, a stradalničkim udrugama Domovinskog rata i udrugama hrvatskih branitelja što su prepoznali važnost ovoga Zakona i podržali ga.

Zahvaljujemo i saborskim zastupnicima koji su podržali ovaj Zakon, jer su prepoznali da je to glas za hrvatske civilne stradalnike i žrtve, glas za one koji nisu napustili svoje domove i svoju domovinu onda kada je to bilo najpotrebnije, glas za one koji su hrvatskim braniteljima bili najveća motivacija u obrani i oslobađanju naše domovine.

Jako dobro znamo tko je bio žrtva, a tko agresor u Domovinskom ratu u kojem smo pobijedili te ćemo uvijek isticati i promicati vrijednosti i karakter obrambenog i osloboditeljskog rata, na ponos hrvatskih branitelja i civilnih žrtava...

НОВИ УПИСИ ПОГИНУЛИХ, УБИЈЕНИХ И НЕСТАЛИХ ЛИЦА ОД 1. АВГУСТА 2020. ДО 1. АВГУСТА 2021.

1. АРЛОВ БОГДАН син Николе, рођен 18.01.1930. године у Горњој Трстеници код Вргинмоста, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“ нестао је у колони код Двора. (Извор: Доцумента, МУП РХ, судска пресуда)

2. БРКИЋ ЉУБО син Душана, рођен 08.06.1944. Рађићи, Скендер Вакуф, живио у Ратковцу код Нове Градишке. Љубо је 25.09.1992. наишао на нагазну мину у селу Драгалић и на мјесту остао мртав. Сахрањен је на гробљу у селу Ратковац. (Извор: Бркић Ђорђе, брат од стрица)

3. ЋУРЧИЋ РАДОВАН син Вучића, рођен 04.08.1963. године у Чачку, гдје је и живио. Погинуо 13.10.1991. године на подручју Нуштра. (Извор: Мораваинфо.рс и Министарство одбране Републике Србије)

4. ДРПА ДРАГИЦА кћи Петра, рођена 21.10.1907. године у Трстеници код Вргинмоста гдје је и живјела. Драгицу је син за вријеме „Олује“ повезао са „Тамнићем“ према Двору и на путу Жировац –Двор колона је нападнута и пресјечена од припадника 5. Муслиманског корпуса. Млађи су се разбјежали, а Драгица је остала у камиону и од тада јој се губи сваки траг. (Извор: унука Еминовски Десанка)

5. КОМАДИНА МИЛЕ, рођен 1970. године у Цвијановић брду код Слуња, гдје је и живио. Погинуо је 01.10.1992. године у селу Лаћевац код Слуња. (Извор: Котур Ђука)

6. КУКАВИЦА РАНКО син Славка, рођен 18.08.1938. године у Шабцу, а живио у Милановцу код Славонске Ораховице. Ранко је остао у селу да распрода стоку, а остали чланови породице су отишли у избјеглиштво. Дана 28.04.1992. године комшија је видио да гори Ранкова штала и када је дошао да штале, пронашао је Ранка објешеног у истој. На тијелу му је било пуно модрица и подлива. Сахрањен је од стране породице уз помоћ комшија и у породичну гробницу у Милановцу. (Извор: син Ранковић Ратко)

7. ЛИНТА СРЂАН син Мирка, рођен 1973. године у Карловцу, живио у Горњем Сјеничаку код Вргинмоста. Срђан је био фудбалер, нада ногометног клуба Карловац. У току 1991. године отишао је у ЈНА и то у специјалну бригаду у Панчеву, одакле се у току 1992. године вратио у Горњи Сјеничак код оца и дједа. Погинуо 02.04.1994. године као командир чете СВК према касарни Горње Мекушје. (Извор: Светозар Данчуо)

8. ЛУКИЋ ЈАЊА кћи Раде, рођена 1903. године у Руиштима код Зрмање, а живјела у Великој Попини. Била је непокретна због чега је за вријеме акције „Олуја“ остала у кревету у својој кући. Неколико дана послије „Олује“ пронађена је у близини своје куће мртва, али није утврђен узрок смрти. Била је покопана на гробљу у Грачацу, одакле је ексхумирана у току маја 2002. године. Идентификована је класичном методом 07.05.2021. године на Заводу за судску медицину у Загребу. Сахрањена је у току јуна 2021. године на гробљу у Великој Попини. (Извор: Лукић Славица)

9. РАДУЛОВИЋ ПЕРО из Горњих Граховљана. Перо је живио у Горњим Граховљанима гдје је и убијен 16.12.1991. године заједно са Вујић Николом, двије жене, једним војником ЈНА. (Извор: Заилац Милица)

10. СИЈЕРИЋ СТАНИЦА кћи Јована, рођена 22.11.1921. године у Поникварима код Вргинмоста, гдје је и живјела. За вријеме акције „Олуја“ нестала у колони на цести Тргови-Двор. (Извор: Међународни Црвени Крст, МУП РХ, Доцумента)

11. СКОРИЋ ПЕТАР син Данила, рођен 1890. године у Биовичином селу код Книна,

гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“ остао код своје куће и од тада му се губи сваки траг. (Извор: унука Скорић Дубравка)

12. ТИНТОР ИЛИЈА, рођен 1933. године у Какми код Бенковца, гдје је и живио. Погинуо је 19.03.1992. године приликом наиласка на нагазну мину на подручју Какме. (Извор: Слободан Узелац)

13. ТОМИЋ СТАНКА, рођена 1903. године у Дугом Долу код Краловца, живјела у Подгорју. Станку је комшија је возо на трактору са осталим комшијама. Колону су Рујевца напали припадници ХВ-а и 5. Мусиманског корпуса 07.08.1995. године. Млађи су се разбјежали, а Станка је остала на тракторској приколици. Породица је неколико година касније сазнала да је Станка покопана на гробљу у Новској. (Извор: унук Томић Миле)

14. ВУЈАСИНОВИЋ МИЛУТИН син Лазара, рођен 01.02.1949. године у Задру, гдје је и живио. Милутин је радио као електричар код војске у Школи резервних војних официра у Задру. Убијен у кругу касарне сањперским метком 05.10.1991. године. Сахрањен на православном гробљу у Задру. (Извор: брат од стрица Вујасиновић Јово и сестра од стрица Вујасиновић Јасминка)

15. ВУЛИЋ МИЛАН син Николе, рођен 13.04.1945. године у Чапљини, гдје је и живио. Дана 30.04.1992. године заробљен у Габели и одведен у затвор Лора, гдје је виђен од других заробљеника, а онда му се губи сваки траг. (Извор: супруга Вулић Василија)

16. ВУКША ДАМИР син Саве, рођен 27.05.1971. године у Бенковцу. Убијен 27.10.1991. године у Загребу. (Извор: Списак палих и несталих бораца РСК рата 1990-1995. године који је вођен при Удружењу ратних војних инвалида Републике Српске Крајине и Зоран Лакић)

ИДЕНТИФИКАЦИЈЕ
ОД АВГУСТА 2020. ДО АВГУСТА 2021.

1. ГУША БОЖО син Дмитра, рођен 01.12.1912. у Земунику Горњем, општина Задар. За вријеме напада на Земуник Горњи склонио се код пријатеља у Книн у насеље Крвавице гдје је и убијен за вријема „Олује“.

Ексхумиран са гробља у Книну у току 2001. године.

Идентификован ДНК-а методом 18.06.2021. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањен 16.07.2021. године на гробљу у Земунику Горњем.

2. КОВАЧЕВИЋ МИКА кћи Петра, рођена 01.02.1912. године у Кричком Брдо код Доњег Лапца, живила у Беглуцима.

За вријеме Олује кренула у избјегличкој колони заједно са својом продицом и код Кленовца на Петровачкој цести погођена гелером приликом гранатирања колоне.

Њено тијело је реексхумирано 19.05.2020. године са гробља Растока код Рибника у Босни и Херцеговини.

Идентификована ДНК-а методом 22.06.2021. године на Заводу за судску медицину у Бања Луци.

Сахрањена 21.07.2021. године на гробљу у Беглуцима.

3. ЛУКИЋ ЈАЊА кћи Раде, рођена 1903. године у Руиштима, општина Грачац, живјела у Великој Попини код Грачаца. За вријеме „Олује“ остала код своје куће, гдје је и убијена неколико дана послије.

Ексхумирана је са гробља у Грачацу у току маја 2002. године.

Идентификована је класичном методом

07.05.2021. на Заводу за судску медицину у Загребу, зато што није имала ближих сродника да дају крв за ДНК-а анализу.

Сахрањена је у току јуна 2020. године на гробљу у Великој Попини.

4. МУЉАИЋ ГОЈКО син Николе, рођен 10.04.1963. године у Потпланинском селу код Дуге Ресе гдје је и живио.

Погинуо је за вријеме акције „Олуја“ на подручју Перјасице.

Саборци су га били покопали на мјесном гробљу Мрежница (Мала Коса) заједно са још једним саборцем.

Породица је у току 2011. године подносила захтјев за појединачну ексхумацију преко Комисије Србије и Управе за заточене и нестале, али пошто дуго времена није добила никакав одговор одлучила је да о сопственом трошку обави екхумацију и пренос посмртних остатака у Србију. Ексхумиран је 14. октобра 2015. године са гробља Мрежница. Супруга је посмртне остатке препознала класичном методом. Сахрањен је 17. октобра 2015. године на гробљу Деспотово код Бачке Паланке.

5. ОКЛОБЏИЈА ПЕТАР син Јанка, рођен 29.06.1918. године у Медаку код Госпића, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“ остао код куће гдје је и убијен.

Ексхумиран са гробља Житник у току октобра 2006. године

Идентификован ДНК-а методом 14.10.2019. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањен на гробљу у Сплиту. Веритас не располаже тачним датумом сахране.

8. СТАНКОВИЋ БОРО син Николе, рођен 02.04.1969. године у Окучанима, гдје је и живио. Погинуо за вријеме акције „Бљесак“ приликом пробоја кроз Нову Варош.

Ексхумиран са гробља Врбовљани у току маја 2011. године

Идентификован ДНК-а методом 14.10.2019. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Веритас не располаже са датумом и мјестом сахране.

6. ВЕСЕЛИНОВИЋ НЕБОЈША син Бошка, рођен 29.08.1955. Грачац, живио у Штикади код Грачаца. За вријеме „Олује“ остао код своје куће у Штикади гдје је и убијен.

Ексхумиран за гробља у Задру у току 2016. године.

Идентификован ДНК-а методом 07.05.2021. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањен 14.05.2021. године на гробљу у Штикади.

7. ВИДАКОВИЋ МИРОСЛАВ син Ђуре, рођен 07.04.1959. године у Костајници, живио у Словинцима. За вријеме „Олује“ убијен у Словинцима.

Ексхумиран са гробља у Шашу у току марта 2017. године.

Идентификован ДНК-а методом 18.06.2021. године на Заводу за судску медицину у Загребу.

Сахрањен 03.07.2021. године на гробљу Лешће у Београду.

8. ВРГА ЂУРО син Љубана, рођен 01.01.1957. године у Подгорју код Вргинмоста, гдје је и живио. За вријеме акције „Олуја“ кренуо у избјеглиштво и код Топуског убио се из пиштоља. Брат га је покопао у Батиновој коси у каналу поред пута, одакле је ексхумиран у току 2006. године преко Управе за заточене и нестале.

Сахрањен исте године на гробљу у Подгорју.

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НАД СРБИМА У ХРВАТСКОЈ

ЗАГРЕБ, -КУСТОШИЈАНСКА УЛИЦА - СЛУЧАЈ “ТРАНСПАРЕНТ”

JUTARNJI LIST, 05.02.2021.

ŠIRILI MRŽNJU OSUĐENI NAVIJAČI KOJI SU RAZVILI DEGUTANTNI NATPIS O SRPSKIM ŽENAMA I DJECI, NEĆE U ZATVOR

Sud je kao olakotnu okolnost uzeo da su okrivljenici pomagali stradalnicima na potresom pogođenoj Baniji, među njima i Srbima

Zbog degutantnog transparenta “J***t ćemo srpske žene i djecu” pri čemu je zadnje slovo ‘U’ stilizirano kao ‘ušato’ te skandiranja Ubi Srbina dok se maše baklja-ma, na Općinskom kaznenom sudu u Zagrebu šestorica “junaka” suočila su se sa osuđujućim, nepravomoćnim presudama.

L. J, B. Ž., J. G. Z., D. Č. i T. Š. proglašeni su krivima jer su se s još nekolicinom nepoznatih osoba 11. lipnja 2020. oko 21 sat na Kustošijanskoj ulici, prema dogovoru okupili i pokazali nepromišljene poteze mržnje i netrpeljivosti prema pripadnicima srpske nacionalne manjine.

Pa su tako četvorica osuđeni zbog javnog poticanja na nasilje i mržnju na po šest mjeseci zatvora, a u kaznu će im biti uračunato vrijeme provedeno u pritvoru. No, zatvora vidjeti neće jer je izrečena kazna s rokom kušnje od dvije godine. Jedan je pak, osuđen na pet mjeseci zatvora, a kazna mu je zamijenjena radom za opće dobro što pretvoreno u sate rada iznosi 450 sati jer mu se jedan dan zatvora zamjenjuje sa dva sata.

‘Posuli se pepelom’

Što se tiče novčane sankcije, moraju platiti tek po 500 kuna svaki sudskih troškova.

A u sudnici su se pred sucem posuli pepelom. Priznali su krivnju koja im se stavljala na teret optužnicom te se pokajali, međutim, nisu se bili složili s prijedlogom bezuvjetne kazne koju je za njih inicijalno tražilo tužiteljstvo.

- Kajem se. Bio sam pod utjecajem alkohola. Inače sam pripadnik Bad Blue Boysa. Od razornog potresa na Banovini samo dva dana nisam išao tamo sa BBB gdje organizirano pomažemo u kontinuitetu svim stradalnicima, a ne samo Hrvatima – pojadao se sucu L. J.

B.Ž. je izrazio kajanje te dodao da se “radilo o jednom incidentu za koji nema opravdanja”.

- Također, sa BBB sam odlazio pomagati na Banovinu. Konkretno, bio sam u selu Umetići gdje smo pomagali skidati crjepove s porušenih kuća. Radi se o selu u kojem konkretno žive isključivo Srbi – ustvrdio je.

G-Z. se također, nakon iskazanog žaljenja, pozvao na potres na Baniji dodavši da je tamo proveo sedam dana točnije u selu Žažina gdje je s prijateljima pomagao na sanaciji kuća.

Ne bi li umanjio kaznu, i D.Č. je iskazao kajanje za gnjusni krimen na Gajnicama te odmah dodao da je i on bio na Banovini s ostalim Bad Blue Boysima.

- Pomagali smo svima bez obzira na njihovu nacionalnu pripadnost. Svaki dan u drugom mjestu – iskazao je D.Č.

A T.Š. je, osim kajanja i spominjana volontiranja na Banovini u raznim mjestima, podsjetio i na razorni potres u Zagrebu kada je pomagao sa Bad Blue Boysima u evakuaciji trudnica i beba iz rodilišta u Petrovoj.

Sud je njihove obrane prihvatio u cijelosti. Stav je suda i da su "djelo počinili s izravnom namjerom budući su njihovom sviješću i voljom bila obuhvaćena sva obilježja kaznenog djela čije su ostvarenje i htjeli."

Olakotna okolnost

Što se tiče visina kazne, jedini se D. Č. složio sa predloženom kaznom tužiteljstva pa mu je zatvor zamijenjen radom za opće dobro. Za ostale optuženike, sud je mišljenja da će i uvjetne osude kod ostale petorice postići svrhu kažnjavanja s obzirom na postojanje čitavog niza olakotnih okolnosti počevši od toga da su osobe mlađe životne dobi, neosuđivane ali i jer su (ne)djelo priznali i pokajali se i time ubrzali kazneni postupak.

- Ovaj sud je posebno cijenio i uzeo u obzir okolnost da su okrivljenici kao volonteri pomagali stradalnicima na potresom pogođenom području Banovine, uključujući i pripadnike srpske nacionalnosti, što ukazuje da djelo predstavlja nepromišljeni eksces, a ne obrazac njihova ponašanja – stoji u obrazloženju presude.

ЗАГРЕБ- СЛУЧАЈ Д. Ж.

PORTAL NOVOSTI, 10.04.2021.

SLUČAJ D. Ž.

Novoizabrani predsjednik Visokog kaznenog suda Željko Horvatović, hvaljen zbog presude Glavašu, bio je 1992. na čelu vijeća Vojnog suda u Zagrebu koje je obustavilo postupak protiv hrvatskih vojnika osumnjičenih za ubojstvo srpskog civila D. Ž.-a. Vrhovni sud poslije je ustvrdio da je u tom slučaju neosnovano primijenjen Zakon o oprostu

Novi predsjednik Visokog kaznenog suda Željko Horvatović, hvaljen zbog postupka u kojem je osudio Branimira Glavaša zbog zločina nad srpskim civilima, bio je sudionik i jednog od najspornijih sudskih postupaka hrvatskog pravosuđa. Kao vojni sudac 1992. godine bio je predsjednik tročlanog vijeća koje je primijenilo Zakon o oprostu i obustavilo postupak nad hrvatskim vojnicima koji su isprva priznali ubojstvo srpskog civila u Zagrebu, rukovodeći se ničim dokazanim obrazloženjem da je likvidirani građanin srpske nacionalnosti djelovao "pročetnički". Ubojice ni do danas nisu kažnjeni, a zahvaljujući odluci vojnog tužitelja da ne podnese žalbu, sve naknadne sudske instance odbacivale su zahtjeve za obnovu postupka, pod obrazloženjem da je slučaj okončan rješenjem Horvatovićevog vijeća. Priča, k tome, prikazuje naličje sudbene vlasti pod vladavinom Franje Tuđmana, zato što se u njoj nazire konkretni utjecaj tadašnjeg vojno-političkog vrha u Hrvatskoj.

Riječ je o postupku četvorici hrvatskih vojnika koji su bili optuženi za likvidaciju civila D. Ž. 23. studenoga 1991. godine u Zagrebu. Njegovo beživotno tijelo pronađeno je na obali rijeke Save, kod odlagališta otpada Jakuševec. Ubojstvo je bilo tragična eskalacija višemjesečnih prijetnji koje je doživljavao na radnom mjestu, u sisačkoj rafineriji, i u Petrinji. Iz toga se grada nekoliko mjeseci prije preselio u Zagreb, nakon što su mu pod okriljem noći ispaljeni rafali po kući. Iako je na poslu potpisao lojalnost Republici Hrvatskoj, saznao je da je na spisku nepoćudnih Srba.

Iako u postupku nije iznesen nijedan validan dokaz o žrtvinoj kolaboraciji s neprijateljem, upravo je "pročetnička" orijentacija postala krucijalni dokaz za obustavu postupka

Nekoliko dana nakon ubojstva, s bojišta su pozvani i privedeni Robert Ahmetagić, Damir Šarić, Dragan Kostrić i Vinko Kovačević, inače njegovi dojučerašnji kolege iz Rafinerije. Kod istražnog suca dvojica su priznala zločin i detaljno opisala događaj. Žrtvu su zamijetili ispred restorana u kojem je održano vjenčanje njihovom suborcu. Pod obrazloženjem da ih špijunira, četvorka ga je strpala u automobil i odvela na područje Jakuševca, gdje je zatučen metalnom šipkom. Nakon ubojstva počinitelji su spalili njegove osobne dokumente i vratili se na svadbu, gdje su dočekali zoru. Po povratku u Sisak, zaključili su da je čovjek kojeg su ubili "mogao biti špijun, a i nije morao biti".

No onda su na drugom saslušanju povukli iskaz. Obitelj žrtve tvrdila je kako ima saznanja da su osumnjičene u pritvoru prije toga posjetili Ivan Bobetko i tadašnji ministar pravosuđa Bosiljko Mišetić. Osumnjičeni su sada negirali bilo kakvu vezu sa zločinom. Zamjenica okružnog javnog tužitelja Marinka Orlić njihove je argumente ocijenila nelogičnima i neuvjerljivima te je zatražila zadržavanje u pritvoru. Posebno je

upozorila na prvi iskaz Damira Šarića koji je izrečen u trenutku masovnog nestanka srpskih civila u Sisku: poručio je da zna "kako sa ovakvima treba postupati i kako oni u Sisku postupaju".

Iako je Općinski sud trebao voditi postupak, Vojni sud u Zagrebu proglasio se nadležnim zbog optuženih vojnika. Pred Vojno vijeće koje je vodio sudac Željko Horvatović, uz suce Vinka Mioča i Ratka Šćekića, okrivljeni vojnici izašli su 26. ožujka 1992. godine s optužbom za "obično" ubojstvo, a ne ratni zločin nad civilom. Negirali su krimen, ali su njihovi odvjetnici nastojali dokazati da je likvidacija "špijuna" bila takoreći razumljiva, bez obzira na to tko ju je počinio. Od prvoga dana obitelj žrtve tvrdila je da su optužbe o špijuniranju nevjerojatne besmislice i da je riječ o civilu koji se nije družio sa srpskim ekstremistima niti je bio politički aktivan. Njegova supruga, inače hrvatske nacionalnosti, više je puta isticala i da je u restoran gdje se održavalo vjenčanje redovno odlazio i družio se sa Srbima i Hrvatima iz Petrinje.

Vijeću Vrhovnog suda nije preostalo ništa drugo nego da konstatira sve zakonske povrede prilikom puštanja na slobodu ljudi koji su isprva bili priznali likvidaciju

No Horvatovićevo vijeće odlučilo je dozvoliti procesnu uspostavu narativa o neprijateljskom elementu. Unatoč protivljenju pravnih zastupnika obitelji žrtve, vijeće je odobrilo svjedočenje petrinjskog policajca Zlatka Galijana koji je ustvrdio da je žrtvu jednom vidio kako pjeva srpske nacionalističke pjesme, a drugi put da dijeli sendviče na nekoj demonstraciji. Drugi svjedok, zapovjednik optuženika, u svome je pak iskazu dao skandalozni kontekst. U nastojanju da pruži bilo kakve dokaze tvrdnji da se radilo o neprijatelju, otkrio je plan koji je, mimo pukih likvidatora, uključivao i zavjeru pojedinaca na isturenijim zapovjednim pozicijama. Ispričao je da je na preporuku petrinjskog policajca i svjedoka u ovom postupku u vojnu jedinicu uključio tamošnjeg Srbina, koji je imao zadatak "identificirati osobe koje su iz Petrinje pobjegle u Zagreb, a posebno one koje se nalaze u naseljima Novog Zagreba, i koje se nalaze u blizini kasarne 'Maršal Tito'".

Njegov doušnik je, prema ovom iskazu, prokazao D. Ž.-a kao nekakvog srpskog operativca koji je radio na vanjskom osiguranju te zagrebačke kasarne, koja u to vrijeme još nije bila predana u ruke Ministarstva obrane. Otkrio je da je i sama svadba bila organizirana na tome području "da bi mi mogli namamiti i razotkriti suradnike neprijatelja, tako da je i cilj pucanja ispred lokala bio da privučemo ljude koje bi to interesiralo i na taj način pokušamo razotkriti i eventualno uhititi, s time da ja nemam ovlaštenja da bilo kojega likvidiram". Postojala je, k tome, i osnovana sumnja da je toga dana D. Ž. iz stana odveden u smrtnu zamku.

Postupak nije pružio odgovor na pitanje tko je naredio planove koji su završili hladnokrvnim ubojstvom čovjeka s popisa za odstrel. Citirana svjedočenja postala su, k tome, vojna tajna. Takvim ih je proglasilo vijeće na čelu s Horvatovićem, obvezujući sudionike na šutnju o svemu što su tamo rekli i čuli. Iako u postupku nije iznesen nijedan validan dokaz o žrtvinoj kolaboraciji s neprijateljem, upravo je "pročetnička" orijentacija iz svjedočenja petrinjskog policajca postala krucijalni dokaz za obustavu postupka i oslobađanje optuženih vojnika. U rješenju o obustavi procesa koji su vodili Horvatović, Šćekić i Mioč piše da su svi optuženici u vrijeme izvršenja kriv-

ičnog djela bili pripadnici Hrvatske vojske, dok je D. Ž. "kontinuirano pročetnički djelovao" na području Petrinje. Budući da je kazneno djelo počinjeno u vrijeme najjačih borbenih aktivnosti protiv Republike Hrvatske, Vojni sud je zločin obuhvatio Zakonom o oprostu, koji je regulirao oprost nekih kaznenih dijela koja su počinjena vezano uz ratna djelovanja i agresiju na Hrvatsku. Događaj u kojem su gardisti umlatili nedužnog civila u Zagrebu tako je okarakteriziran kao posljedica rata. Da bi se to postiglo, žrtva je u rješenju Horvatovićevog vijeća proglašena neprijateljskom stranom, odnosno četnikom.

Vrhovni sud presudio je da je Vojni sud povrijedio Zakon o oprostu

Nakon takve odluke moglo je još doći do pravičnog preokreta, koji je bio u rukama vojnog tužiteljstva. Vojni tužitelj Mirsad Bakšić i zamjenik Ivica Ovčar odlučili su, međutim, da se neće žaliti, čime su faktički zacementirali rješenje Horvatovićevog vijeća. Sudeći po drugim srodnim slučajevima iz istih mjeseci – u kojima su hrvatski vojnici ubijali srpske civile – takva odluka nije bila eksces, nego izravna naredba političko-pravosudnih struktura tadašnje Hrvatske. Na primjer, na jednom drugom rješenju o puštanju uniformiranih ubojica više srpskih civila u Novskoj, koje je nastalo na istom Vojnom sudu u Zagrebu, rukom je bila ispisana bilješka tužitelja na kojoj piše: "Referirano VT-u (vojnom tužitelju, op. a.), naloženo da se ne žalim, 12. 11. 1992." Ostalo je nepoznato tko je tužitelju dao takvu direktivu. Poznato je, međutim, da je taj skandalozni naputak, koji su istraživači Centra za suočavanje s prošlošću Documenta pronašli u Hrvatskom državnom arhivu, nastao unutar istog tužilaštva koje je odlučilo ne žaliti

se ni na spomenuto rješenje Horvatovićevog vijeća.

Nekoliko mjeseci nakon takve odluke, Državno odvjetništvo ipak je podnijelo zahtjev za zaštitu zakonitosti, pod obrazloženjem da je u ovom slučaju Zakon o oprostu nezakonito primijenjen. Vijeće Vrhovnog suda u kojemu su bili suci Petar Novoselec, Erika Kocijančić, Marijan Svedrović, Rudolf Frančula i Milena Drakulić presudilo je da su vojni suci doista neosnovano koristili spomenuti zakon. No budući da se vojni tužitelj nije žalio, nisu mogli srušiti samo rješenje. Prema tadašnjim odredbama, ako je zahtjev za zaštitu zakonitosti podnesen na štetu okrivljenika, mogli su samo utvrditi povredu zakona ne dirajući u prethodni pravorijek.

Novoselcu, kao predsjedavajućem u vijeću Vrhovnog suda, nije preostalo ništa drugo nego da konstatira sve zakonske povrede prilikom puštanja na slobodu ljudi koji su isprva bili priznali likvidaciju. Novoselec je konstatirao da kazneno djelo ubojstva čak ni prema opisu optužbe nije učinjeno u oružanim sukobima ili ratu protiv Republike Hrvatske, što je osnovni uvjet za primjenu ovog zakona. "To što je eventualno Ž. D. 'kontinuirano pročetnički djelovao na području Petrinje', kako je navedeno u obrazloženju rješenja, nikako ne može opravdati postupak optuženika, ukoliko su ga oni ubili, a pogotovo taj postupak ne može dobiti legalni temelj, kao što je to učinjeno pobijanim rješenjem", naveo je Vrhovni sud, konstatirajući još jedan važan detalj: ni sami optuženici na glavnoj raspravi uopće "nisu govorili o tome da bi njima bilo od ranije poznato četničko, ili bilo kakvo drugo neprijateljsko djelovanje oštećenika".

Sudac Novoselec potom je iznio drugu, još bitniju činjenicu: čak i da je bila riječ o ubojstvu u drugom kontekstu, na likvidacije se ne može primjenjivati Zakon o oprostu. "Pravilnim tumačenjem i primjenom Zakona o oprostu, kao što je to i dosadašnja sudska praksa pokazala, od oprosta su izuzeti počinitelji najtežih kaznenih djela među koje spada, sasvim sigurno, i krivično djelo ubojstva, jer bi se u protivnom dao zakonski temelj ovakvim opasnim pojavama tj. samovoljnom postupanju i uzimanja pravde 'u svoje ruke', bez obzira na motive takvog postupanja. Upravo zato je Vojni sud u Zagrebu u konkretnom slučaju preširoko, vrlo ekstenzivno, tumačio i primijenio čl. 1. Zakona o oprostu, pa je stoga zahtjev za zaštitu zakonitosti državnog odvjetnika na zakonu osnovan", poručio je. Svi ovi zaključci, koji jasno pokazuju da su hrvatski vojnici neosnovano pušteni na slobodu, bili su tek adekvatan opis jednog pravosudnog skandala bez ikakvog učinka pravičnosti. Novoselec je zapravo samo plastično opisao premisu Tuđmanovog predsjednika Vrhovnog suda Milana Vukovića, prema kojoj hrvatska vojska ne može počiniti zločin u obrambenom ratu. Ovaj slučaj bio je upravo oživotvorenje njegove maksime. Suci koji su donijeli navedeni pravorijek ubrzo su najureni s Vrhovnog suda zalaganjem Vukovića i Državnog sudbenog vijeća koje je kontrolirao.

Nakon okončanja sudske farse u slučaju ubojstva civila na Jakuševcu i profesionalnog poraza svih instanci hrvatskog pravosuđa, njegova obitelj odlučila je preuzeti inicijativu. Od prvoga je dana nastojala upozoriti na zaštitu zločinaca i rješenje Vojnog suda. Poslala je pismo tadašnjem predsjedniku Vlade Franji Greguriću, u kojem je ukazano na vojnosudsko kršenje zakona, što je kasnije potvrdio i Vrhovni sud. U više su navrata članovi obitelji odlazili kod generala Janka Bobetka. Dobro su ga znali, bio je obiteljski prijatelj i suborac najbliže rodbine iz partizanskih dana. No Bobetko ništa nije poduzeo, barem što se tiče žrtvine strane. Sjetimo se da obitelj likvidiranog D. Ž.-a tvrdi kako je Bobetkov sin Ivan s Bosiljkom Mišetićem

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kzz 20/1993-3

P R E S U D A
U IME REPUBLIKE HRVATSKE!

Vrhovni sud Republike Hrvatske u Zagrebu u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda dr. Novoselec Petra, kao predsjednika vijeća, te Kocijančić Erike, Drakulić Milene, Švedrović Marijana i mr. Frančula Rudolfa, kao članova vijeća i stručnog suradnika Lipnjak-Bosanac Zlate, kao zapisničara, u krivičnom predmetu protiv opt. A.R. i dr. zbog krivičnog djela iz čl. 34. st. 1. KZRH, odlučujući o zahtjevu za zaštitu zakonitosti državnog odvjetnika Republike Hrvatske od 1. srpnja 1993. godine podignutog protiv rješenja Vojnog suda u Zagrebu od 24. studenog 1992. godine br. K 3/92 i Kv 768/92, u sjednici održanoj 8. rujna 1993., saslušavši zamjenika državnog odvjetnika Republike Hrvatske P.B.,

p r e s u d i o j e :

Utvrđuje se da je zahtjev za zaštitu zakonitosti državnog odvjetnika Republike Hrvatske osnovan.

Rješenjem vojnog suda u Zagrebu od 24. studenog 1992. godine br. Kv 768/92 i K 3/92 povrijeđen je zakon u odredbi čl. 1. st. 1. Zakona o oprostu od krivičnog progona i postupka za krivična djela počinjena u oružanim sukobima i u ratu protiv Republike Hrvatske u korist opt. A.R.,. ...Š.D.,. ...K.D. . ...K.V..

posjetio optuženike u pritvoru, nakon čega su oni povukli priznanja. Za zločine u Sisku i likvidacije ljudi sa zloglasnih popisa procesuirano je nekoliko visokih predstavnika lokalne vojno-policijske vlasti. Iako su se u javnosti pojavljivale takve optužbe na račun Bobetka mlađeg, on ih je negirao i nije bio optužen. Prije četiri godine davao je informacije DORH-u povodom istrage o nestanku dvojice građana srpske nacionalnosti u tome razdoblju, koji su zadnji put viđeni u automobilu kriznog stožera.

Zločin nad civilom D. Ž., koji je prije toga saznao da je također bio na popisu za likvidacije, ostao je nerazjašnjen, barem što se tiče hrvatskog pravosuđa. Izostanak žalbe na rješenje Horvatovićevog vijeća onemogućio je sve pokušaje oživljavanja slučaja. U rujnu 2002. Državno odvjetništvo preispitalo je čitav spis i zaključilo da ne može obnoviti nezakonito obustavljen sudski postupak. Sljedeće, 2003. godine obitelj žrtve podnijela je kaznenu prijavu, ovaj put pod obrazloženjem da je ubijeni civil žrtva ratnog zločina. Uz izravne počinitelje, ovdje su kao nalogodavci spomenuti Đuro Brodarac i Ivan Bobetko, no Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu odbacilo je tu prijavu ističući da u njoj nema dovoljno sadržaja i obilježja kaznenog djela ratnog zločina. Podignuta je u to vrijeme i optužnica za navedene likvidacije brojnih srpskih civila u Sisku, no ova žrtva nije uvrštena ni u taj postupak. Obitelj sama preuzima kazneni progon, ali istražni sudac Županijskog suda u Zagrebu odbio je provesti istragu, nakon čega je 2012. godine Vrhovni sud odbio žalbu na tu odluku s istim obrazloženjem: ne može se opet suditi za isto kazneno djelo koje je rješenjem zgotovilo vijeće Vojnog suda. Ustavni sud, kojem se supruga žrtve na koncu obratila, proglasio se nenadležnim u ovom slučaju.

Odluka Horvatovićevog vijeća o obustavi postupka i zastara bili su argumenti i Općinskog suda u odbijanju zahtjeva obitelji za naknadu nematerijalne štete. Dosuđeno je da udovica mora platiti parnične troškove u iznosu od 28 tisuća kuna. Nakon svega, ona se obratila i Evropskom sudu za ljudska prava. Iz odluke toga suda, koji je konstatirao da se istraga još vodi u Hrvatskoj, vidljivi su dodatni razmjeri cjelokupnog skandala. Naime, tek 2014. godine Državno odvjetništvo odlučilo je da se ipak mogu procesuirati ratni zločini za koje je ranije udijeljena amnestija. No po otvaranju istrage o ubojstvu tužitelji su ustanovili da su svi dokazi s poprišta zločina, uključujući i moguće biološke uzorke počinitelja, uništeni. Istraga je i dalje "u tijeku". Sudac Željko Horvatović nedavno je imenovan predsjednikom Visokog kaznenog suda. Nekadašnji kolega iz sudačkog vijeća Vojnog suda Ratko Šćekić sudac je na Vrhovnom sudu, a Vinko Mioč radi na Županijskom sudu u Zagrebu.

e-Veritas

Iza inicijala D.Ž. krije se ime DAMJAN Miloša ŽILIĆ (1940)

ЛОРА - СЛУЧАЈ "ДУИЋ И ДР

RTRS, 28.05.2021.

SUĐENJE ZA LOGOR "LORA", NOVI SVJEDOCI – SRPSKI LOGORAŠI

Poslije gotovo šesnaest godina od obnavljanja postupka protiv Tomislava Duića i Emilija Bungura, upravnika i zamjenika logora "Lora" u Splitu, novi svjedoci, srpski logoraši.

Dvadeset devet godina od boravka u tom kazamatu, "dramu Lore" , ponovo su preživjeli Damjan Tripković i Slaviša Zurovac. Otišli su da ispričaju istinu o preživljenoj golgoti. Do graničnih prelaza imali su pratnju naše i hrvatske policije.

Vidno potreseni, Tripković i Zurovac, kažu da su, od silnog uzbuđenja i bez pravnog zastupnika, iznijeli suštinu preživljenih logoraških muka.

Popis načina fizičkog i psihičkog mučenja je dugačak, a uz sve to, i komunikacija sa mučiteljima, Duićem i Bungurom.

Ovaj put u sudu, u zamijenjenim ulogama, Zurovac je iznio podatke iz neizbrisivih sjećanja.

- I imena sam rekao i datume i dane, i sve, i na kraju kaže "vi lažete, gospodine", čak smo došli u jednom momentu do konflikta, gdje je sudija intervenisao – kaže Zurovac.

Tripković kaže da su, na njegovo svjedočenje, Tomislav Duić i Emilijo Bungur, ćutali. Nikada im neće i ne može oprostiti.

ОСИЈЕК, “ГАРАЖА И СЕЛОТЕЈП” - СЛУЧАЈ “ГЛАВАШ И ДР”

JUTARNJI LIST, HINA, 02.07.2021.

KREĆE PONOVLJENO SUĐENJE BRANIMIRU GLAVAŠU I DRUGIMA ZA RATNI ZLOČIN U OSIJEKU 1991.

Suđenje ponovno kreće od početka jer je sutkinja Tanja Pavelin, koja je vodila prethodno suđenje, izabrana za sutkinju Visokog kaznenog suda

Suđenje Branimiru Glavašu i ostalim optuženima za ratni zločin u Osijeku 1991. godine u ponedjeljak, 5. srpnja, na zagrebačkom Županijskom sudu formalno kreće ispočetka zbog izmjene sudskog vijeća.

Suđenje ponovno kreće od početka jer je sutkinja Tanja Pavelin, koja je vodila prethodno suđenje, izabrana za sutkinju Visokog kaznenog suda. Sudskim vijećem u ponovljenom suđenju Glavašu i suoptuženicima predsjedat će sudac Dražen Kevrić, doznaje Hina na sudu.

Glavaš, nekadašnji osječko-baranjski župan, osnivač HDZ-a i ratni čelnik sekretarijata za obranu, a kasnije utemeljitelj i saborski zastupnik HDSSB-a od početka odbacuje optužbe za zlostavljanja, mučenja i ubojstva osječkim Srba.

Glavaš prijavio nekadašnjeg krunskog svjedoka

Prethodno suđenje u slučajevima ‘garaža’ i ‘selotejp’ zakazano je nakon što je Vrhovni sud početkom siječnju 2020. ukinuo odluku izvanraspravnog vijeća zagrebačkoga Županijskog suda iz ožujka 2019. prema kojoj se ponovljeno suđenje Glavašu trebalo odvojiti od postupka njegovim suoptuženicima.

Na prvom suđenju Glavaš i ostali osuđeni su na višegodišnje za zatvorske kazne, ali je pravomoćnu presudu ukinuo Ustavni sud. Glavaš je do tada odradio i većinu osmogodišnje kazne u zatvorima u BiH gdje je otišao uoči izricanja prve presude.

Glavaš je u međuvremenu u lipnju 2019. podnio kaznenu prijavu protiv Krunoslava Fehira za teško ubojstvo i ratni zločin na štetu Čedomira Vučkovića, a koju je Županijsko državno odvjetništvo odbacilo u srpnju 2020. navodeći da je vještačenje priloženo uz kaznenu prijavu izradila osoba iz Srbije koja prema hrvatskim propisima nema vjerodostojnost niti pravnu snagu u RH.

Fehir je tijekom prvog suđenja Glavašu bio krunski svjedok tužiteljstva s obzirom da je u dobi od 16 godina u kolovozu 1991. kao pripadnik tzv. Prištapske bojne, među ostalim, bio svjedokom mučenja Čedomira Vučkovića kojega su tjerali da pije kiselinu iz akumulatora u jednoj od garaža tadašnjeg Sekretarijata za narodnu obranu u centru Osijeka.

Na prethodnom ponovljenom suđenju Fehir više nije imao status krunskog nego običnog svjedoka, a Glavaš njegovo svjedočenje smatra lažnim. Štoviše, upravo njega smatra odgovornim za Vučkovićevo ubojstvo, zbog čega ga je i prijavio, a prijavu je potkrijepio i nalazom sudskomedicinskog vještaka Đorđa Alempijevića iz Beograda, koji je ustvrdio da su za Vučkovića kobni bili hici koje je u njega ispalio Fehir, a ne ispijena kiselina.

Odbacivanje Glavaševe prijave je ponukalo Fehira da protiv Glavaša podnesu kaznenu prijavu za lažno prijavljivanje kaznenog djela.

Milanović vratio odlikovanja Glavašu

Predsjednik RH i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga Zoran Milanović vratio je krajem svibnja Branimiru Glavašu sedam ratnih odlikovanja i čin general-bojnika koje mu je 2010. oduzeo tadašnji predsjednik Ivo Josipović.

Predsjednik Milanović je pojasnio kako je donošenje odluke o vraćanju državnih odlikovanja tražio sam Branimir Glavaš, jer je formalno već pet godina neosuđena osoba. Dodao je da će, bude li Glavaš ponovno pravomoćno osuđen, morati nastaviti ono što je napravio bivši predsjednik Ivo Josipović kada je Glavašu oduzeo odlikovanja.

N1.HR, 05.07.2021.

OBRANA TRAŽI DA SE SUĐENJE BRANIMIRU GLAVAŠU PREMJESTI U OSIJEK

Obrana Branimira Glavaša na današnjem početku ponovljenog suđenja na zagrebačkom Županijskom sudu zatražila je da se suđenje izmjesti iz Zagreba u Osijek. Riječ je o postupku u kojem se Glavaš i još neki optuženici terete za ratne zločine nad civilima u postupcima Selotejp i Garaža. Suđenje je počelo iznova zbog izmjene sudskog vijeća.

Kako je na početku ročišta rekao odvjetnik Filip Glavaš, u 14 godina promijenile su se okolnosti za odluku da se sudi u Zagrebu, "jer Branimir Glavaš više ne sudjeluje u aktivnom političkom životu, da ne govorimo o načelu ekonomičnosti, jer svi akteri prebivaju ili borave u Osijeku".

Nekoliko rasprava nije održano, kaže, jer pojedinci nisu bili u financijskoj mogućnosti doputovati u Zagreb.

"Potrošili smo 4 godine, a da se nismo pomaknuli s mjesta," objašnjava odvjetnik Glavaš, inače sin Branimira Glavaša, koji je na početku ovog suđenja bio osnovnoškolac.

Sudac Dražen Kevrić odgovorio je da jedino može taj zahtjev uputiti Visokom kaznenom sudu, čime je i zaključio ovo ročište.

Sam Branimir Glavaš na koncu je dodao da su njegovi odvjetnici ispustili spomenuti da je postupak započeo DORH u Osijeku, prozvavši državnog odvjetnika Miroslava Kraljevića, da je "zbog tog postupka nagrađen najvišim odličjem Mladena Bajića".

Podsjetimo, Glavaš je u ovom postupku bio pravomoćno osuđen, kaznu je služio u BIH, a tu je presudu ukinuo Ustavni sud. Optužnica je podignuta prije 16 godina, a Glavaševi branitelji smatraju da mu se dužinom postupka krše temeljna ljudska prava.

Glavaš, nekadašnji osječko-baranjski župan, osnivač HDZ-a i ratni čelnik sekretarijata za obranu, a kasnije utemeljitelj i saborski zastupnik HDSSB-a od početka odbacuje optužbe za zlostavljanja, mučenja i ubojstva osječkim Srba.

ПРЕДСЈЕДНИЧКА ПОМИЛОВАЊА У РХ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

PORTAL NOVOSTI, 13.03.2021.

FRANJO, MILOSTI PUN

Prvi dio istraživačkog feljtona o predsjedničkim pomilovanjima (1/4): Pročešljali smo odluke kojima su hrvatski predsjednici u proteklih 30 godina pomilovali 4207 osuđenika. Tuđman je pomilovao brojne pripadnike HV-a i MUP-a osuđene za ubojstva Srba, miniranja ugostiteljskih objekata u vlasništvu Srba, pa i silovanja. Pomilovanje je davao i narkodilerima, ali i nekim Srbima koji su bili po kratkom postupku osuđeni za pobunu

Otkako je prije nešto više od godinu dana stupio na dužnost predsjednika Republike, Zoran Milanović dobio je 141 molbu za pomilovanje, potvrđeno je Novostima iz Ministarstva pravosuđa i uprave, zaduženog za prikupljanje i obradu molbi zatvorenika. No do danas nije odlučio niti o jednoj. "Neću nikoga pomilovati. Treba ukinuti tu kvazi-monarhističku božansku ovlast predsjednika", govorio je Milanović u predizbornoj kampanji i pritom kritizirao svoje prethodnike koji su se obilato koristili tom ustavnom ovlašću. Od siječnja 1991. do danas hrvatski predsjednici pomilovali su 4207 počinitelja raznih kaznenih djela. Najveći broj njih, ukupno 3266, pomilovao je Franjo Tuđman. Slijede ga Stjepan Mesić sa 689, Ivo Josipović sa 185 te Kolinda Grabar-Kitarović sa 67 pomilovanih osoba.

Novosti su pregledale sve odluke o pomilovanjima. One koje su donesene do kraja 2003. godine, kada je na snagu stupio novi Zakon o pomilovanju, s obavezom objave pomilovanja u Narodnim novinama, pohranjene su u Hrvatskom državnom arhivu. Istim zakonom propisano je da predsjednik Republike pomilovanjem daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne. Izrečene kazne pred domaćim sudovima ili one koje se izvršavaju u RH predsjednik može i zamijeniti s blažima ili primijeniti uvjetnu osudu, a ovlašten je i za davanje prijevremene rehabilitacije, ukidanje ili određivanje kraćeg trajanja pravne posljedice osude te sigurnosnih mjera zabrane upravljanja motornim vozilom, obavljanja zvanja, djelatnosti i dužnosti ili protjerivanja stranaca iz zemlje.

Uprava Državnog arhiva nam zbog zaštite osobnih podataka pomilovanih nije dopustila da fotografiramo ili na bilo koji drugi

način umnožimo odluke koje su Tuđmanov i Mesićev ured u nekoliko navrata odbili dati na uvid novinarima i pravnim stručnjacima. Iako uz većinu njih nisu priložena mišljenja Komisije za pomilovanja i detaljan opis kaznenih djela zbog kojih su pojedinci osuđeni, istraživanjem smo utvrdili da su se bivši predsjednici smilovali popriličnom broju, kako ih je nazvao Milanović, "opskurnih tipova", s podebljim kriminalnim dosjeima.

Pored osuđenih za kaznena djela teškog ugrožavanja javnog prometa, izazivanja prometne nesreće, krivotvorenja isprava, krađe, lažnog predstavljanja, bijega iz oružanih snaga, protuzakonitog lova, posjedovanja oružja i prebacivanja osoba preko državne granice, među pomilovanima su i ljudi koji su bili osuđeni zbog zlouporabe položaja i ovlasti, primanja mita, otmice, masovnog raspačavanja droge, podvođenja, silovanja, spolnog zlostavljanja djece, ubojstava i ratnih zločina. Dio njih prijevremeno je pušten na slobodu zahvaljujući direktnom utjecaju samih predsjednika i njima bliskih krugova, ali i članova Komisije za pomilovanja u kojoj su se u proteklih 30 godina izmjenjivali razni znanstvenici, akademici, državni službenici, saborski zastupnici, generali HV-a i umjetnici. Iako predsjednici po zakonu nisu dužni imati to savjetodavno tijelo, Mesić i Josipović su sve svoje odluke o pomilovanjima donijeli na službeni prijedlog Komisije. Kolinda Grabar-Kitarović je pak u prvoj godini mandata, nakon skandala s prvom rundom pomilovanja koje udijelila, raspustila svoju Komisiju i potom odluke nastavila donositi samostalno.

Prijedloge Komisije za pomilovanja redovno je usvajao i prvi predsjednik Franjo Tuđman, koji je početkom siječnja 1991. u to tijelo imenovao profesora prava Milu Borasa (inače oca aktualnog zagrebačkog rektora Damira Borasa), svećenika Živka Kustića, profesora povijesti sa zagrebačkog Filozofskog fakulteta, nedavno prijavljenog za uznemiravanje studentica, Dragu Roksandića, članove HDZ-a Đuru Pericu i Mariju Peakić-Mikuljan te Marka Veselicu ispred Hrvatskoga društva političkih zatvorenika. Njihovi zamjenici bili su Tuđmanovi dvorski kulturnjaci, književnik Ivan Aralica i slikar Miroslav Šutej, a na čelu prve Komisije, koja je raspuštena u listopadu 1992., nalazio se Stjepan Herceg, tada pročelnik predsjednikovog Ustavno-pravnog savjeta i budući glavni državni odvjetnik.

Uz stavove Komisije, Tuđman je prihvaćao i inicijative ministara pravosuđa, po tadašnjem zakonu jedinih ovlaštenih za pokretanje postupka za pomilovanje aktom abolicije. Na taj je način 12. kolovoza 1991., u mandatu ministra Bosiljka Mišetića (koji se na posljednjim parlamentarnim izborima natjecao na listi Domovinskog pokreta Miroslava Škore), došlo do pomilovanja skupine od 24 osobe koje se smatralo "pobunjenim Srbima".

Zanimljivo je da je Tuđman u ratnim godinama institut pomilovanja koristio kao svojevrsnu nadopunu Zakonu o oprostu te se u nekoliko navrata i osobno založio za pomilovanje Srba, po kratkom postupku osuđenih zbog kaznenog djela pripremanja oružane pobune protiv RH. Tako je 2. studenog 1992. prisustvovao sjednici novoimenovane Komisije za pomilovanja, na čijem čelu se nalazio Vladimir Šeks, istaknuvši potrebu za "striktnim provođenjem državne politike". "Kao što su Zakonom o oprostu građani srpske nacionalnosti koji su uvučeni u pobunu protiv Hrvatske, a nisu počinili ratne zločine, oslobođeni od pokretanja sudskih postupaka, tako od daljnjeg izdržavanja kazne trebaju biti oslobođeni i oni koji su za slične radnje već osuđeni", priopćeno je tada iz Ureda predsjednika.

Tako je Tuđman najavio pomilovanja većeg broja Srba iz slavonskih sela Budimci, Poganovci, Bijela Loza i Ličani, u kojima je, prema pisanju medija, u proljeće 1991. pronađeno skriveno oružje. Naime, JNA je u tom kraju nakon

PredsjednikF. Tuđman potpisao je 3266 pomilovanje

izbora 1990. počela naoružavati lokalne stanovnike iz kasarni u Našicama i Osijeku.

Po padu kasarni dio stanovnika otišao je iz Hrvatske, a ostale je posjetio Šimun Šalić, predsjednik Skupštine općine Našice, uvjeravajući ih da neće biti nikakvih posljedica za one koji dobrovoljno predaju preostalo oružje. U nekoliko navrata MUP i Zbor narodne garde potom dolaze u taj kraj i preuzimaju minobacače, mitraljeze, automatske puške i veće količine streljiva. Međutim, naknadnom pretragom pronađeno je još oružja, zbog čega su 17. travnja 1991. uhapšene 143 osobe, od kojih 92 iz Budimaca. Većina ih je osuđena na kazne od nekoliko mjeseci do osam godina zatvora. Iz straha da će njihovi muževi biti razmijenjeni i poslani u Srbiju, supruge uhapšenih su uz pomoć Srpske narodne stranke (SNS) slale apele Tuđmanu i njegovoj Vladi. U zajedničkoj molbi njih 37, koji su pomilovani odlukom od 10. studenog 1992., izrazili su lojalnost RH i poručili su da nitko od njih nije upotrijebio naoružanje, "koje smo inače primili pod prisilom ilegalne srpsko-četničke vlasti, ili smo pak zavedeni da nam je ono nužno za obranu". Odlukom od 11. prosinca 1992. pomilovano ih je još 45.

Iste godine počela su pomilovanja pripadnika hrvatske policije i vojske, osuđenih zbog težih kaznenih djela. Tako je Tuđman pomilovao četvoricu Karlovčana koji su početkom 1992. bili osuđeni zbog miniranja 30-ak objekata, uglavnom restorana, kafića, kioska, obrtničkih radnji i automobila u vlasništvu Srba. Presudom Općinskog suda u Karlovcu tada 25-godišnji Danijel Kusturin i 24-godišnji Darko Kučinić osuđeni su zbog teškog kaznenog djela protiv opće sigurnosti, odnosno miniranja objekata, na dvije i pol te dvije godine zatvora, a Berislav Ferić i Darko Skupnjak, obojica policajci koji su im davali materijal za izradu ili gotove eksplozivne naprave, na po 10 mjeseci. Na temelju odluke predsjednika Republike od 28. svibnja 1992., Ferić je pomilovan tako što je oslobođen od neizdržanog dijela kazne, a Kučinić tako što mu je zatvorska kazna zamijenjena uvjetnom, uz rok kušnje od pet godina. Odlukama od 22. srpnja i 10. studenog 1992. prvooptuženi Kusturin u potpunosti je oslobođen od izvršenja izrečene kazne zatvora, a trećeoptuženi Darko Skupnjak od njenog neizdržanog dijela.

Krajem 1992. na slobodu je pušten i Mladen Puškarić zvani Stipica, pripadnik ZNG-a, koji je 19. studenog 1991. ušetao u zgradu ogulinske policije i tamo ubio trojicu privedenih srpskih civila. Suđeno mu je za obično ubojstvo, a zahvaljujući pomilovanju u zatvoru je odležao tek nekoliko mjeseci od dosuđenih devet godina. Nakon izlaska na slobodu se vratio na ratište, a danas je umirovljeni pukovnik HV-a i vlasnik stana u Ogulinu koji mu je dodijeljen zbog stradavanja u ratu.

Još je skandaloznije pomilovanje njegovog sugrađanina Ivana Mihalića Mehe, pripadnika 143. brigade HV-a, koji je nekoliko dana nakon pada Vukovara, gdje mu je ubijen bratić, upao u ogulinsko zapovjedništvo obrane i ondje pobio sedam pripadnika krajinske vojske, zarobljenih kod Otočca. Za taj zločin nije odgovarao sve dok dva mjeseca kasnije, nakon svađe na privatnom slavlju međunarodnog priznanja Hrvatske, rafalom nije pokosio Milana Turkovića i svog rođaka Franju Mihalića. Vojni sud u Karlovcu 26. lipnja 1992. osudio ga je na 14 godina zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika, a Tuđman ga je pomilovao u tri navrata: u svibnju 1994., kada mu je kazna umanjena za pet godina, četiri mjeseca kasnije kada mu je skraćena za još četiri godine, te u veljači 1997. kada je pušten na slobodu.

Povodom prvog dolaska pape u Hrvatsku pomilovan je Munib Suljić, pripadnik Merčepove postrojbe i ubojica 12-godišnje Aleksandre Zec i njene majke Marije

Za Mihalićevo pomilovanje osobno se založio kardinal Franjo Kuharić, koji je u proljeće 1995. poslao pismo Hrvoju Šariniću, tadašnjem predstojniku Tuđmanovog ureda.

.....

Na prijedlog Komisije, u kojoj su uz Šeksa bili Velibor Kikerec, predsjednik Hrvatskog časničkog zbora, Franjo Dubrović i Vladimir Šubat iz predsjedničkog ureda, HDZ-ovi Marija Peakić-Mikuljan i Ivan Tolj te SNS-ov Veselin Pejnović, Tuđman je smanjio kazne Ivici Majetiću i Darku Pilu, pripadnicima HV-a koji su u noći 10. siječnja 1992. upali u kuću pomorca Jugolinije Duška Šaponje u selu Borova kraj Virovitice.

"Imali su kapuljače na glavi i vikali gdje je oružje… Duško je rekao da nema nikakvo oružje, a oni su ga izgurali i odveli, navodno u policiju", ispričala je Novostima 2014. Dubravka Jagodić, supruga pokojnog Šaponje, čije su beživotno tijelo sljedećeg jutra pronašli radnici lokalne tvornice. "U njega su ispalili oko 70 metaka, pola glave mu je nedostajalo, na vratu su bile vidljive rane od noža, desna mu je ruka rafalom gotovo odsječena. To im nije bilo dosta, nego su ga tako unakaženoga vezali za auto i vukli do ulaza u selo", opisala je Jagodić, koja je u noći ubojstva u kući ostala s majkom i dvojicom sinova. Darko Pil se nakon sat vremena vratio do kuće, kundakom istjerao Dubravkinu majku i 11-godišnjeg

Sašu, a nju silovao na istom krevetu na kojem je ležao 10-mjesečni Milan.

Obojica su uskoro uhapšena, a nakon priznanja krivnje Vojni sud u Bjelovaru je u travnju 1992. Majetića osudio na 12 godina zatvora i Pila na 15. Vrhovni sud je potom prvome smanjio kaznu na devet, a drugom na deset godina. Za razliku od Majetića, koji je u zatvoru odležao nešto više od godinu dana jer mu je 1993. pomilovanjem izrečena kazna umanjena, a potom i uvjetovana, Pilu je u istom navratu kazna odrezana za tri godine, potom 1996. za još jednu, a tada mu je, kako se navodi u priloženom mišljenju o pomilovanju, "honorirano sudjelovanje u Domovinskom ratu".

Na slobodi se našao u veljači 1997., kada je s još 65 hrvatskih branitelja pomilovan na prijedlog tadašnjeg ministra pravosuđa, a sadašnjeg predsjednika Ustavnog suda Miroslava Šeparovića. Majetić je nakon izlaska na slobodu poslan na ratište u BiH gdje je izgubio obje noge, a Pil je nakon nekoliko godina ponovno završio u zatvoru, ovaj put zbog teških imovinskih delikata. Pomilovanje je tražio i od predsjednika Mesića, no ono mu je odbijeno u svibnju 2002. U proljeće 2012. ponovno je priveden jer je, prema pisanju medija, na otoku Krku opljačkao i pokušao zadaviti 69-godišnjakinju.

Početkom rujna 1994., povodom prvog dolaska pape Ivana Pavla II u Hrvatsku, pomilovanja su dodijeljena većem broju osuđenika među kojima je bio Željko Soldo, oficir JNA hrvatske nacionalnosti, osuđen na deset godina zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i uništavanja kulturnih i povijesnih spomenika. Tokom suđenja na dubrovačkom Okružnom sudu utvrđeno je da je Soldo, u svojstvu zamjenika komandanta Trećeg motoriziranog bataljuna tzv. Trebinjske brigade, sudjelovao u pripremi i izvršenju napada na Dubrovnik 6. prosinca 1991. u kojem je poginulo 14 civila, 28 ozlijeđeno i uništen velik broj gradskih palača, crkvi i zgrada, poput one Interuniverzitetskog centra s bogatom bibliotekom. Presudu je 1994. potvrdio Vrhovni sud, koji je napad na Dubrovnik ocijenio kao "kulturni zločin neviđen u novijoj povijesti". U periodu između presude dubrovačkog suda i one Vrhovnog, kojom je odbijena Soldina žalba, pokrenut je postupak za njegovo pomilovanje. Kako je pisao Feral Tribune, formalno ga je pokrenula njegova supruga, ali je iza svega stajao general HV-a Mate Šarlija Daidža, koji je osuđenika htio izvući na slobodu i uključiti ga u HVO. Dubrovačkim braniteljima je govorio da je to "dogovorio sa zna se kojom dvojicom (Tuđmanom i Gojkom Šuškom, op.a.)".)

...

Povodom prvog dolaska pape u Hrvatsku pomilovan je i Munib Suljić, pripadnik postrojbe Tomislava Merčepa s bogatom kriminalnom biografijom. Suljić je u javnosti najpoznatiji kao ubojica 12-godišnje Aleksandre Zec i njene majke Marije krajem 1991. u Zagrebu. Iako je ubojstvo priznao tokom istrage, na kraju njegov iskaz zbog proceduralnih grešaka nije razmatran na sudu, a Suljić je oslobođen krivnje. Tuđmanovom odlukom iz 1994. kazna od 10 mjeseci zatvora zbog iznude zamijenjena mu je uvjetom, uz rok kušnje na tri godine. Suljić je potom u nekoliko navrata osuđivan zbog reketarenja i prometnih delikata, a zbog ratnih zločina u Pakračkoj Poljani 2005. osuđen je na deset godina zatvora. Kaznu nikada nije odslužio jer je u trenutku izricanja presude bio u bijegu. Iduće godine uhićen je u Haagu, odakle je prebačen u zagrebačku zatvorsku bolnicu u kojoj je uskoro preminuo od karcinoma.

PORTAL NOVOSTI, 20.03.2021.

MILOST ZA UBOJICE SRBA (2)

Drugi dio istraživačkog feljtona o predsjedničkim pomilovanjima (2/4): Na prijedlog ministra pravosuđa Miroslava Šeparovića i Šeksove Komisije u kojoj je bio general Mladen Markač, predsjednik Tuđman je u drugoj polovici 1990-ih pomilovao gotovo sve dotad osuđene za ubojstva srpskih civila nakon "Oluje". Na slobodi se tako našao i Veselko Bilić, ubojica bake današnjeg potpredsjednika Vlade Borisa Miloševića

Obučen u uniformu vojnog policajca, 20-godišnji Jožica Mudri je 25. veljače 1992., oko 19 sati, došao u kuću Rade Radosavljevića iz Daruvara. Nakon višesatnog razgovora s 36-godišnjim civilom, Mudri je, motiviran njegovom srpskom nacionalnošću, izvadio pištolj i iz neposredne blizine ispalio 11 metaka u Radu, njegovu suprugu Jovanku te maloljetne sinove, Dejana i Nenada, pucajući im u glave. Budući da je 14-godišnji Dejan i dalje davao znakove života, ubojica mu je kuhinjskim nožem zadao još osam ubodnih rana u trbuh i prsni koš. Potom je mrtva tijela posložio jedno do drugog na pod trpezarije te ih minirao eksplozivom. Prije bijega iz kuće Radosavljevića, pripadnik HV-a je ukrao video-rekorder i daljinski upravljač koje je kasnije poklonio svojoj djevojci.

Jožica Mudri, koji je 1992. likvidirao cijelu obitelj Radosavljević, danas je predsjednik Sportskog ribolovnog društva Toplica

Pred Okružnim sudom u Bjelovaru, gdje mu nije suđeno za ratni zločin, nego za ubojstva, teško djelo protiv opće sigurnosti i krađu, Jožica Mudri je tvrdio da se na smaknuće cijele obitelji odlučio nakon što mu je njegov nadređeni Miroslav Guberović rekao "da mora likvidirati tog smrada" i dao mu u tu svrhu na raspolaganje automobil i pripadnika njihove jedinice Miroslava Moulisa, koji mu je pokazao kuću Radosavljevića.

Međutim, na kraju je u siječnju 1994. za četverostruko ubojstvo osuđen samo direktni počinitelj, i to na jedinstvenu kaznu od 13 godina zatvora, koju mu je Vrhovni sud uskoro preinačio u 15. Mudri nije odležao niti trećinu kazne jer mu ju je predsjednik Franjo Tuđman odlukama o pomilovanju tokom 1995. i 1996. umanjio u četiri navrata. Na koncu mu je u svibnju 1997., povodom proslave sedme godišnjice hrvatske državnosti, i to na prijedlog ministra pravosuđa Miroslava Šeparovića, tada jedinog ovlaštenog za pokretanje postupka pomilovanja po službenoj dužnosti, neizdržani dio kazne zamijenio uvjetnom osudom s rokom kušnje od pet godina.

.....

Osim za pomilovanje Jožice Mudrog, koji je danas predsjednik Sportskog ribolovnog društva Toplica, a u međuvremenu je bio i član Izvršnog odbora sportske zajednice Grada Daruvara, time je utaban put za puštanje na slobodu nekolicine pravomoćno osuđenih za ubojstva starijih Srba nakon akcije "Oluja", ali i Dinka Mijatovića, policajca koji je 19. veljače 1992. likvidirao direktora slatinske poslovnice Jugobanke Nikolu Kosića.

Toga dana, u poslijepodnevnim satima, vojni policajci Luka Perak i Damir Hokal pojavili su se na vratima Kosićeve kuće u Slatini, oteli ga i odveli u karaulu na Dravi, gdje ga je čekao Mijatović. Mijatović je potom Kosića odveo u jednu prostoriju u kojoj se nalazio nepoznati muškarac. "Sjećam se da ga je Mijatović prije nego što će pucati pitao: 'Je li, stvarno nećeš ništa reći o tome kome si dao novac? Četnicima?' Poslije je Kosićevo beživotno tijelo u Dravu gurnuo taj muškarac koji je bio s nama", posvjedočio je Perak pred Vojnim sudom u Osijeku, koji je njega i Hokala zbog otmice osudio na po godinu dana uvjetno, a Mijatovića zbog ubojstva na četiri i pol godine zatvora.

Odlukom o pomilovanju od 6. studenog 1995., Tuđman je Mijatovića oslobodio izvršenja preostale kazne. Prema pisanju Feral Tribunea, za pomilovanje je najzaslužniji Ante Šimara, ratni povjerenik Vlade RH za Slatinu i nekadašnji HDZ-ov saborski zastupnik kojem je Mijatović bio osobni tjelohranitelj. Navodno je Mijatović iz zatvora prijetio da će reći sve što zna ne ispuni li se obećanje o njegovu brzom oslobođenju. Naime, Šimara je nakon Kosićevog ubojstva postao direktor, a potom i većinski vlasnik Slatinske banske, nastale preuzimanjem imovine i svih potraživanja lokalne filijale Jugobanke. Nikola Kosić se do danas vodi kao nestala osoba.

Na prijedlog novoimenovane Komisije za pomilovanja, u kojoj su uz njenog novog-starog predsjednika Vladimira Šeksa te spomenutog Penića bili Mladen Markač, general protiv kojeg će haško tužiteljstvo uskoro podignuti optužnicu zbog ratnih zločina u "Oluji", Ljubomir Antić, povjesničar i jedan od osnivača HSLS-a, te HDZ-ovi Vesna Škare-Ožbolt, Mirko Tankosić i Ivan Tolj, dok su njihovi zamjenici bili slikar Ivan Lacković Croata i pravnik Mario Včelik, pomilovan je Zvonimir Lasan Zorobabel. Taj pripadnik 15. domobranske pukovnije HV-a 1996. je osuđen na šest godina zatvora zbog ubojstva Janka Ćakića 20. kolovoza 1995. u selu Zečevo nedaleko od Kistanja. Nakon što mu je ispalio hitac u glavu, Lasan je tijelo 58-godišnjeg Srbina zapalio zajedno s njegovom kućom. Kazna mu je u veljači 1997., i to na prijedlog ministra Šeparovića, prvo umanjena za tri godine, a potom je nakon tri mjeseca sasvim oslobođen. Još dok je bio u zatvoru, Lasana se zajedno s Nikolom Rašićem i Ivanom Jakovljevićem, također pripadnicima HV-a, sumnjičilo da je istog dana kada i Ćakića ubio i Savu Šolaju, 70-godišnjaka s invaliditetom koji se nakon "Oluje" vratio živjeti u Oćestovo kod Knina. Zbog nedostatka dokaza, sva trojica su oslobođena.

Na slobodi se uskoro našao i njihov nekadašnji suborac iz 15. pu-

kovnije Veselko Bilić zvani Srećko, koji je ranije bio pripadnik HOS-a. Bilića, koji je od 1976. do 1993. počinio osam teških kaznenih djela, šibenski Županijski sud je u siječnju 1996. osudio na osam godina zatvora jer je mjesec dana nakon "Oluje", u Pavićima, zaseoku Bribirskih Mostina, iz bezobzirne osvete ubio Daru Milošević, baku aktualnog potpredsjednika hrvatske Vlade Borisa Miloševića. Kako se navodi u presudi, Bilić je 7. rujna 1995. oko četiri sata ujutro upao u kuću 76-godišnjakinje, jer je mislio da se unutra nalazi pripadnik krajinske vojske kojeg je htio zarobiti i iskoristiti za rad na obnovi svoje zapaljene kuće u obližnjem Krkoviću. Nakon što se uvjerio da je Dara Milošević sama, predstavio joj se kao ustaša i iz neposredne blizine ispalio metak u čelo.

Na suđenju, tokom kojeg je svoju žrtvu u nekoliko navrata nazvao četnikušom, utvrđeno je da je Bilić toga dana neovlašteno nosio uniformu HV-a jer je zbog zdravstvenih problema demobiliziran prije završetka "Oluje". Naredne godine Vrhovni sud mu je osmogodišnju kaznu umanjio za pola godine, tvrdeći da se radi o običnom ubojstvu, bez elemenata bezobzirne osvete.

Bilić je iste godine nepravomoćno osuđen na godinu dana zatvora zbog silovanja žene srpske nacionalnosti u selu Gorica, no ta mu je kazna zbog nedostatka dokaza naposljetku ukinuta. Ukupno je izdržao tri i pol godine kazne koju je dobio zbog ubojstva Dare Milošević. Nakon što mu je u studenom 1997. najprije odbijena molba za pomilovanje, predsjednik Tuđman mu je 13. svibnja 1998. kaznu umanjio za dvije godine, a zbog dobrog vladanja i zdravstvenih problema u istom mjesecu naredne godine, povodom Dana državnosti, neizdržani dio kazne zamijenio s uvjetnom na pet godina. Bilić je 2009. bio svjedok obrane generala Ante Gotovine u Haagu, gdje je tvrdio da su za zločine počinjene tokom i nakon "Oluje" odgovorni "pijani pojedinci".

U svom je svjedočenju izjavio da je ubojstvo Dare Milošević bilo slučajnost, ne iskazavši nikakvo kajanje. "Svi u Krajini bili su za mene neprijatelji i četnici, od 18 godina nadalje. Pa što sam trebao reći 'Dobra večera, bako' nakon svega što su meni učinili", rekao je Bilić. Danas živi u Šibeniku, a umirovljeničke dane krati pišući pjesme, većinom vjerske tematike. Ubojica starice jednu od njih je naslovio "Stop nasilju nad ženama".

Na prijedlog Miroslava Šeparovića, aktualnog predsjednika Ustavnog suda, 27. svibnja 1998. je za dvije godine umanjena kaznu Dani Krznariću iz Otočca, osuđenom na sedam godina zatvora zbog ubojstva Mile Radakovića u ličkom selu Jošani. Kako se navodi u izvještaju Hrvatskog helsinškog odbora, 65-godišnji Radaković je dva mjeseca nakon "Oluje" metalnom šipkom zatučen do smrti.

U istom navratu pomilovan je hrvatski prognanik Vlado Gavrić, koji je 28. travnja 1995., na benzinskoj stanici kraj hotela "Slaven", smještenoj uz autocestu nedaleko od Nove Gradiške, ubio 25-godišnjeg Srbina Tihomira Blagojevića. Prema spisima iz tog slučaja, Gavrić je policiji izjavio da je "10 do 13 dana prije štetnog događaja došao na ideju da počini ubojstvo osobe srpske nacionalnosti". Zbog toga je svakodnevno odlazio na parkiralište ispred hotela, gdje je

Veselko Bilić, ubica 76-godišenje Dare Milošević

Veselko Bilić, rani radovo

prisluškivao razgovore prisutnih da bi "mogao utvrditi da žrtva bude osoba srpske nacionalnosti, a ne da slučajno ubije nekog drugog". Kada je Blagojević kobnog dana došao na benzinsku stanicu po gorivo, Gavrić mu je prišao s leđa i zario mu nož u prsa.

Kako su Novosti već pisale, ubojstvo se dogodilo na području razgraničenja pod nadzorom UNCRO-a, gdje su se autocestom mogli kretati ljudi s obje strane. Iz osvete, grupa ljudi bliskih Blagojeviću je ubrzo postavila zasjedu na autocesti, otela nekoliko hrvatskih putnika, a po nekim izvještajima nekolicinu i ubila. Taj incident poslužio je kao povod za pokretanje vojno-redarstvene akcije "Bljesak", praćene zbjegom tisuća srpskih civila i brojnim zločinima koji do danas nisu procesuirani. Županijski državni odvjetnik iz Požege je Vladu Gavrića optužio zbog ubojstva 10. srpnja 1995., ali suđenje nije bilo ni započelo kada ga je Tuđman 27. svibnja 1998. pomilovao oslobodivši ga od kaznenog progona.

Naredne godine, povodom proslave Dana državnosti, za dvije godine umanjena je kazna Mariju Dukiću, pripadniku 134. domobranske pukovnije, kojeg je Županijski sud u Zadru početkom 1998. osudio na šest godina zatvora zbog ubojstva civila Petra Bote. Dukić se, zajedno s Gojkom Ljutićem i Nevenom Brčićem, u večernjim satima 28. rujna 1995. dovezao do Botine kuće u benkovačkom selu Kolarina, za koje su Dukić i Brčić izjavili da je "četničko mjesto". Boti su naredili da im preda svoje ovce, a dok su Brčić i Ljutić ukrcavali blago u kombi, Dukić ga je smaknuo s dva metka. Istom presudom Dukić je oslobođen optužbe da je početkom rujna 1995. u Mokrom Polju ubio gotovo slijepu staricu Savu Babić (82), iako je nedaleko od njenog leša pronađena čahura ispaljena iz njegovog pištolja. Dukić je tvrdio da je pištolj kupio desetak dana nakon tog zločina.

.....

Neposredno nakon završetka akcija "Bljesak" i "Oluja", Franjo Tuđman je potpisao dvije odluke o pomilovanjima kojima je na slobodu pušteno 502 građana srpske nacionalnosti protiv kojih se pred vojnim sudovima u Zagrebu, Bjelovaru, Karlovcu i Splitu vodio postupak zbog sumnje da su počinili kazneno djelo oružane pobune. Odlukom od 15. svibnja 1995. od daljnjeg kaznenog progona oslobođeno ih je 47, a drugim aktom od 30. prosinca iste godine, na prijedlog ministra Šeparovića, još 455. "U okružnim zatvorima trenutno su pritvorene još 244 osobe protiv kojih se vodi kazneni postupak, a čije pomilovanje nije obuhvaćeno odlukom predsjednika. One su osumnjičene za djela oružane pobune u težem obliku te za ratne zločine, od kojih je 31 uhićen za vrijeme akcije 'Bljesak', a ostali su uhićeni za vrijeme i neposredno poslije vojno-redarstvene akcije 'Oluja'", poručio je tada Šeparović, najavljujući brojne procese za ratne zločine, u kojima se sve do sredine 2000-ih gotovo isključivo sudilo pripadnicima krajinske vojske i JNA.

U jednom od takvih postupaka osuđen je Nikola Mladenić, general-major JNA i predstavnik komande Vojnopomorske oblasti iz Rijeke. Optužnicom mu se, zajedno s 31 drugim pripadnikom JNA, stavljalo na teret da su od 14. rujna 1991. do 28. siječnja 1992. zapovjedili ili prenijeli podčinjenima zapovijedi o opkoljavanju svih gradova i civilnog stanovništva na području Splita i okolice te otvaranju vatre po gradovima, naseljima i civilnom stanovništvu.

"Znam da je za Split i okolicu – za slučaj napada na vojne objekte – bilo označeno 36 strateških ciljeva koji su bili predviđeni za gađanje. Sve te planove, koji su rađeni u Generalštabu, spalio sam čim su događaji počeli izmicati kontroli. U Hrvatskoj sam rođen, tu živim i tu ću umrijeti, Hrvat sam po nacionalnosti i kako bih mogao biti okupatorom svoje domovine i proglašen ratnim zločincem", rekao je Mladenić pred splitskim Županijskim sudom, koji ga je 1993. osudio na 15 godina zatvora. Vrhovni sud mu je potom kao olakotnu okolnost uzeo što je smanjio ratnu štetu na hrvatskoj strani te se, za razliku od drugih optuženih, dobrovoljno vratio u zemlju i odazvao na suđenje. Kaznu mu je umanjio za pet godina. U zatvoru, gdje je u više navrata maltretiran, proveo je četiri godine i sedam mjeseci, nakon čega ga je u svibnju 1997. Tuđman oslobodio neizdržanog dijela kazne.

"Osuđen sam zato što sam, po njima, znao za sve što se događa i što sam 'tonuo u zločin zajedno s JNA'. Nigdje nije navedeno što sam konkretno učinio protiv Hrvatske, ali sam proglašen krivim za sve poteze JNA na području srednje Dalmacije. Stavljen mi je na teret napad na sinjske kasarne, a zna se da je te kasarne napao HV. Terećen sam za sve događaje u Splitu, premda se zna da je Sveto Letica (zapovjednik Hrvatske ratne mornarice, op. a.) prvi napao brodove JRM-a i da su brodovi tek onda odgovorili", kazao je Mladenić 1998. u intervjuu za Feral Tribune.

Naredne godine Tuđman je udijelio pomilovanje Franji Borovcu, oficiru JNA hrvatske nacionalnosti iz Virovitice, koji je u travnju 1996. osuđen na pet godina zatvora, također zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. "Kriv je što je u razdoblju od 10. rujna do 15.

prosinca 1991. na području Šida, Orolika i Srijemskih Laza, u vrijeme napada tzv. JNA i četničkih paravojnih formacija na RH, u namjeri stvaranja Velike Srbije, kao potporučnik tzv. JNA i zapovjednik voda haubica od 122 mm u sastavu tzv.

Gardijske brigade topničkog diviziona, određivao elemente za otvaranje vatre i zapovijedao vojnicima da s vatrenih položaja pucaju na Tovarnik, Komletince, Slakovce, Stare Jankovce, Nove Jankovce, Otok, Privlaku, Nuštar, Cerić, Đeletovce i Vinkovce, bez izbora vojnih ciljeva, pri čemu je od ispaljenih granata poginulo i ozlijeđeno više osoba, dok je potpuno i djelomično oštećeno više obiteljskih kuća, stanova, gospodarskih objekata i crkava", navodi se u presudi koje su Novosti dobile od Županijskog suda u Osijeku.

Borovac je u svojoj obrani tvrdio da ga je rat zatekao u Zadru, gdje je završio Vojnu akademiju i odakle je htio pobjeći. No to mu nije uspjelo jer su ga avionom odvezli u Beograd na promociju i potom poslali u Požarevac, odakle je prebačen na ratište. Također je tvrdio da je jednom odbio zapovijed te da je u više navrata pokušao sabotirati napade na hrvatska mjesta, zbog čega su mu nadređeni prijetili smrću i slanjem trudne supruge u logor. Nakon raspuštanja rezerve i povratka u Hrvatsku krajem 1991., Borovac se dragovoljno priključio ZNG-u, a potom i HV-u. Kao hrvatski vojnik je ratovao u bitkama kod Pakraca, Lipika i u Posavini. Tuđman ga je pomilovao u svibnju 1998. tako što mu je neizdržani dio kazne zamijenio s uvjetnom, uz rok kušnje od tri godine.

PORTAL NOVOSTI, 29.03.2021.

GODINE TIGROVA (3)

Treći dio istraživačkog feljtona o predsjedničkim pomilovanjima (3/4): Pored Srba osuđenih za ratne zločine te oca i sina iz Makarske koji su sudjelovali u ubojstvu pripadnika gardijske brigade Tigrovi, Stjepan Mesić je za svog mandata pomilovao Dejana Milića, višestruko kažnjavanog pripadnika iste brigade HV-a, te Stjepana Grandića i Sinišu Rimca, osuđene zbog likvidacije srpskih civila

Kada hrvatski predsjednik pomiluje zločinca koji je ubijao srpsku djecu samo zato što su druge nacionalnosti, onda je to čin za svaku osudu i duboka antieuropska i anticivilizacijska odluka s one strane razuma, poručio je početkom 2010. tadašnji srpski predsjednik BORIS TADIĆ svom hrvatskom kolegi STJEPANU MESIĆU, koji je na samom kraju predsjedničkog mandata pomilovao SINIŠU RIMCA, osuđenog na osam godina zatvora zbog ubojstva srpskog civila u Pakračkoj Poljani. Zbog odluke kojom je aktom milosti nagradio tog bivšeg pripadnika postrojbe TOMISLAVA MERČEPA i tjelohranitelja GOJKA ŠUŠKA, poznatijeg kao jednog od ubojica članova zagrebačke obitelji ZEC, Mesić se s kritikama suočio i u Hrvatskoj. Ovdašnji mediji tada su pisali o "crnoj, bespotrebnoj mrlji kojom je ukaljao svoj ugled", pozivajući predsjednika na odlasku da se pokaje. "Nemam se zbog čega kajati jer pomilovanja nemaju veze s kaznom. Uostalom, sva pomilovanja koja je predložila Komisija, ja sam prihvatio. Nijednom nisam mijenjao njen stav", uzvratio im je Mesić.

Odluci kojom je Rimcu skratio kaznu za godinu dana prethodio je čitav niz spornih pomilovanja, kojima je Stjepan Mesić na slobodu pustio veći broj osuđenih zbog preprodaje droge, zlouporabe položaja i ovlasti, iznuda, pljački, ratnih zločina i ubojstava. Za razliku od FRANJE TUĐMANA, koji je većinu odluka o pomilovanjima potpisao u debeloj tajnosti, drugi hrvatski predsjednik je za gotovo svaku od svojih polagao račune javnosti. Pritom je odgovornost uvijek prebacivao na Komisiju za pomilovanja, na čijem je čelu do kraja 2001. bio JOSIP BOLJKOVAC, bivši ministar unutarnjih poslova koji je slovio za Mesićevog bliskog prijatelja.

Odlukom od 23. travnja 2005. Mesić je za jednu godinu srezao kaznu Nikoli Dragušinu zvanom Niger, koji je 1996. osuđen na 20 godina zatvora zbog zločina nad Hrvatima na području Pakraca

...

Jednom od skandaloznijih Mesićevih odluka umanjene su kazne pripadnicima MUP-a koji su 3. rujna 1991. sudjelovali u ubojstvu poznatog istarskog ugostitelja Srbislava Petrova

....

Manje je poznato da je u lipnju 2000. Mesić pomilovao DEJANA MILIĆA, višestruko osuđivanog pripadnika Tigrova iz Našica. Milića, koji je 1988. osuđen zbog teške krađe, a 1993. zbog napada na službenu osobu u obavljanju dužnosti, još se 1992. sumnjičilo da je zajedno sa ŽELJKOM BELINOM, DUBRAVKOM LESKOVAROM, IVANOM GRGIĆEM i ZDRAVKOM PLESECOM 18. prosinca 1991., obučen u uniformu HV-a i naoružan automats-

kom puškom, upao u kuću Srbina PETRA MILEUSNIĆA iz Novske. Nakon što su Mileusnića pretukli i ostavili da leži u nesvijesti, ubili su njegovu 21-godišnju kćer GORANKU, suprugu VERU i susjedu BLAŽENKU SLABAK. Zagrebačko vojno tužiteljstvo uskoro je odustalo od progona Grgića i Pleseca, a protiv Beline, Leskovara i Milića pokrenuto je suđenje. No postupak vođen pred Vojnim sudom u Zagrebu okončan je u studenome 1992. zbog primjene Zakona o oprostu. Pet godina kasnije Dejan Milić osuđen je na 12 godina zatvora jer je 30. ožujka 1998. u zaprešićkom disko-klubu "Podmornica" ubio TOMISLAVA ILIĆA, s kojim se sukobio ranije te večeri, te ozlijedio još dvije osobe. Kako se navodi u odluci o pomilovanju koju su Novosti pronašle u Državnom arhivu, gdje se čuvaju sve odluke donesene do kraja 2003., kada je na snagu stupio novi Zakon o pomilovanju, s obavezom objave imena pomilovanih u Narodnim novinama, Mesić mu je tu kaznu 11. srpnja 2000. umanjio za jednu godinu. Na temelju kaznene prijave Petra Mileusnića, Milić je u ožujku 2013. naposljetku proglašen krivim i za ratni zločin počinjen u Novskoj. Kažnjen je s još devet godina zatvora.

.....

Uz pripadnike hrvatske vojske i policije, Mesić je pomilovao veći broj Srba osuđenih zbog ratnih zločina. U javnosti je najviše odjeknula njegova odluka od 26. ožujka 2001. kojom je oslobodio VASU GRAOVCA, MILENKA MILAKOVIĆA, BOGDANA BANIĆA, ĐURU KUZMANOVIĆA i MILOŠA HORVATA. Njihovo pomilovanje uvjetovano je puštanjem na slobodu MARINA MARIĆA, NEDJELJKA VARIĆAKA i ŽELJKA DRAŠKOVIĆA, koji su u srpskim zatvorima odsluživali visoke kazne zbog špijunaže u korist Hrvatske za vrijeme rata. "Predložili smo za pomilovanja petoricu hrvatskih državljana koji nakon Oluje nisu napustili Hrvatsku. Riječ je o ljudima starije životne dobi, a oni su osuđeni nategnutim sudskim presudama koje su donesene pod političkim pritiskom. To nisu osuđivani zbog ubijanja civila, nego pljačke imovine Hrvata", priopćeno je tada iz Komisije za pomilovanja.

Najzanimljiviji je slučaj spomenutog Miloša Horvata, kojeg je 1997. Županijski sud u Osijeku bez čvrstih dokaza osudio na pet godina zatvora zbog kaznenog djela genocida, odnosno "narušavanja tjelesnog i duševnog zdravlja Hrvata koje je kao jedan od osnivača Štaba teritorijalne obrane u baranjskom selu Branjini od kolovoza do prosinca 1991. prisilno raseljavao". Optuženi je tvrdio da je u navedenom periodu radio u Njemačkoj, gdje živi od 1970-ih, te da je u Baranju dolazio samo tokom praznika, pri čemu nikada nije nosio oružje. U dokaznom postupku je utvrđeno da nije nosio ni odoru, ikoga ispitivao ili mučio, niti prijetio ubojstvom, no svejedno je osuđen na pet godina zatvora. Pored manjinskih organizacija, za Horvatovo oslobođenje založio se JACQUES PAUL KLEIN. Prema pisanju medija, Klein je prije nego što je napustio mjesto prijelaznog upravitelja UNTAES-a u pismu Tuđmanu zatražio da se Horvata pusti na slobodu.

....

Naredni godina, u početku normalizacije odnosa Hrvatske i Srbije, te obustave preko 200 kaznenih postupaka u kojima se Srbe pred hrvatskim pravosuđem teretilo za ratne zločine, a za koje je, prema riječima tadašnjeg državnog odvjetnika MLADENA BAJIĆA, "zaključeno da su olako pokrenuti", Mesić je umanjio kazne još desetorici pravomoćno osuđenih za to kazneno djelo. Odlukom od 19. prosinca 2002. za jednu godinu skratio je kaznu MILANKU STANISAVLJEVIĆU, nekadašnjem čuvaru logora Bučje, koji je 1995. osuđen na 10 godina zatvora. U presudi požeškog Županijskog suda navodi se da je Stanisavljević kao pripadnik srpskih paravojnih formacija sudjelovao u zastrašivanju, protuzakonitom odvođenju i zatvaranju većeg broja osoba hrvatske nacionalnosti. "Nanosio im je velike patnje i teško narušavao zdravlje na način što je ZLATKA ERLBEKA i MARIJANA ŠMITA tukao batinama, plastificiranim električnim kablovima, nogama i drugim podesnim sredstvima, posebno grupe zatvorenika odvodio i prisiljavao ih na prinudni rad oko mjesta Bučje i u okolnoj šumi, te zajedno sa

Zbog pomilovanja Siniše Rimca prosvjedovao je predsjednik Srbije

stražarima navedenog logora provodio mjere izgladnjivanja, što je dovelo do teškog narušavanja njihovog zdravlja", piše u presudi.

Aktom milosti predsjednik je nagradio i BRANKA STANKOVIĆA, nekadašnjeg inspektora milicije SAO Krajine osuđenog na šest godina zatvora, na način da mu je kaznu također umanjio za jednu godinu. Stankovića je Županijski sud u Osijeku 2002. proglasio krivim, utvrdivši da je krajem 1991. i početkom 1992., zajedno sa ZORANOM RUJEVIĆEM, u milicijskoj stanici u Dardi "u najmanje deset navrata ispitivao ADAMA MESARA, koji je prethodno uhićen kao pripadnik MUP-a, pri čemu su ga tukli, nanijevši mu tjelesne ozljede od čijih posljedica mu je smanjena funkcija sluha". Stanković je u svojoj obrani tvrdio da je Mesara ošamario "samo jedanput prilikom obavijesnog razgovora vođenog nakon što smo u njegovoj septičkoj jami našli pušku, a on nije htio priznati da ima još jednu".

Odlukom od 23. travnja 2005. Mesić je za jednu godinu smanjio kaznu NIKOLI DRAGUŠINU zvanom NIGER, koji je 1996. pravomoćno osuđen na 20 godina zatvora zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva. Dragušin je osuđen na najvišu kaznu zato što je 19. kolovoza 1991. rukovodio napadom na Pakrac, sudjelovao u otmici ravnatelja pakračke bolnice VLADIMIRA SOLARA te zato što je svojim podređenima u prosincu 1991. naredio egzekuciju hrvatskih civila u Veberovom sokaku. Zbog pomilovanja tog bivšeg zapovjednika Teritorijalne obrane Pakraca prosvjedovala je Udruga hrvatskih ratnih vojnih invalida Domovinskog rata, smatrajući da je takav postupak "uvreda za sve poginule branitelje, njihove obitelji i one koje još uvijek traže svoje zatočene i nestale".

Višestruko osuđivani pripadnik Tigrova – Dejan Milić

Na prijedlog Komisije za pomilovanja od 23. travnja 2005. za tri godine srezana je kazna DAMJANU VUKMIROVIĆU iz Gornjih Vrhovina, također osuđenom na maksimalnu kaznu zatvora. Prema pisanju Novog lista, Vukmirović je bio kapetan i zapovjednik voda krajinske vojske u razdoblju od 1991. do 1995., kada je zapovjedio topničko djelovanje po Otočcu, zbog čega je život izgubilo najmanje šest civila. Mesić ga je odlučio pomilovati unatoč protivljenju Ministarstva pravosuđa, iz kojeg su upozorili da je Vukmirović za vrijeme izdržavanja kazne stegovno prijavljivan. U istom navratu pomilovan je SLOBODAN BOSANAC, koji je sredinom 1995. ubio više civila u Voćinu i na području sjeverozapadno od Papuka. Proglašen je krivim i zato što je u kolovozu 1991. u Voćinu uhitio poslovođu hotela BRANKA ILIĆA te ga odveo u pravcu logora, nakon čega se Iliću gubi svaki trag. I u slučaju Bosanca Ministarstvo se protivilo smanjenju kazne, međutim predsjednik Mesić mu je 20-godišnju kaznu umanjio za dvije godine.

Pažnju medija i organizacija za zaštitu ljudskih prava privukao je slučaj DRAGIŠE ČANČAREVIĆA, zapovjednika Četvrte policijske postaje u Borovu koji je na tu dužnost imenovan nakon mirne reintegracije. U sastav MUP-a preuzet je iz redova krajinske milicije, a prije imenovanja prošao je stroge sigurnosne provjere. No tri godine kasnije uhapšen je pod sumnjom da je 1991. zapovijedao i sudjelovao u fizičkom i psihičkom maltretiranju zarobljenih civila i vojnika hrvatske nacionalnosti. Čančarević je na suđenju tvrdio da je riječ o zamjeni identiteta, da je 1991. u miliciji u Borovu bio u ekipi za očevid te da nije imao pristup zatvorenicima. Iako na kraju nije dokazano da je zapovijedao zatvorom, Županijski sud u Vukovaru ga je u travnju 2001. osudio na 13 godina zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika, a kao otegotna okolnost mu je uzeta "predanost i revnost u nanošenju psihičkih i fizičkih boli". U listopadu iduće godine Vrhovni sud je djelomično prihvatio njegovu žalbu te ga pravomoćno osudio na deset godina.

Još za boravka u zatvoru Čančarević je zbog lažnog svjedočenja i klevete tužio sedmoricu svjedoka, od kojih su neki tvrdili da ga poznaju od 1975., kada je tobože radio u Kombinatu Borovo i imao guste brkove. Međutim, osuđeni je u to vrijeme imao 14 godi-

na i išao u osnovnu školu. U istom je navratu podnio kaznene prijave protiv vukovarskog suca ANTE ZELJKA zbog nesavjesnog rada i trojice policajaca zbog krivotvorenja dokaza tokom istražnog postupka. Kako su Novosti već pisale, u međuvremenu je dokazano da su vukovarski policajci krivotvorili zapisnik o oduzetim stvarima iz Čančarevićevog stana, odnosno u njega dodali fotografije zarobljenika koje je navodno zlostavljao, pa im je izrečena "upozorba neposrednog rukovoditelja za počinjeni propust". Kao i u drugim prijavama i tužbama koje je podigao, ni u ovom slučaju nisu utvrđeni elementi kaznenog djela. Čančareviću, kojem je pomoć pružio Građanski odbor za ljudska prava na čelu sa ZORANOM PUSIĆEM, odbijen je i zahtjev za reviziju sudskog procesa. U zatvoru je naposljetku odležao devet godina jer mu je odlukom od 5. listopada 2006. predsjednik Mesić kaznu umanjio za jednu godinu. Tu odluku kritizirao je dio mainstream medija, nazvavši Čančarevića "krvnikom iz Borova". "Očito postoji želja da se ne pomiluje Srbe. Oni koji tako misle neka pokrenu to pitanje preko onih institucija koje imaju inicijativu za zakonsku regulativu, da se kaže da Srbe ne možemo pomilovati, bez obzira na okolnosti nakon što su osuđeni za bilo koji zločin. To će u Europi biti pozdravljeno pljeskom", poručio im je Mesić.

U prosincu 2009., u istom navratu kada je pomilovao Sinišu Rimca, Mesić je za jednu godinu umanjio kaznu BRANKU LJUBIŠIĆU, kojeg je Vrhovni sud osudio na 14 godina zatvora zbog ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika. Kako se navodi u presudi, Ljubišić je od početka siječnja do kraja svibnja 1992. bio zapovjednik osiguranja srpskog logora u Bileći, gdje su mučeni hrvatski branitelji s dubrovačkog područja. "Ljubišić je naređivao čuvarima da nas tuku, a i sam nas je tukao. Jednog je zarobljenika tukao električnim kabelom od glačala tako da mu krv nije prestala teći tri dana. Naređivao nam je da jezikom ližemo parket u prostoriji u kojoj smo se nalazili, i to bi morali raditi po cijeli dan", posvjedočio je jedan od zarobljenih pripadnika MUP-a.

....

Jednom od skandaloznijih Mesićevih odluka umanjene su kazne pripadnicima MUP-a koji su 3. rujna 1991. sudjelovali u ubojstvu poznatog istarskog ugostitelja SRBISLAVA PETROVA. Toga dana u večernjim satima policajci IVAN STRMEČKI, ZDENKO TOMAIĆ te bivši specijalac EKREM KADIRIĆ zvani VALTER, koji je za tu priliku pobjegao s liječenja u Ljubljani, na jednom raskrižju kod Buja zaustavili su vozilo kojim je upravljao Petrov. Potom su mu stavili lisice na ruke te ga prisilili da s njima ode na predio Kućibreg, gdje ga je Kadirić do smrti izmlatio čekićem. Petrovljevo mrtvo tijelo je vratio u automobil, polilo ga kerozinom i zapalio. Na suđenju pred Okružnim sudom u Rijeci uskoro se doznalo da je Petrovljevo ubojstvo naredio NIKO BARUN, tadašnji zapovjednik Policijske stanice Buje, koji je bez ikakvih dokaza zaključio da je ugostitelj vođa "četničke bande". "Nakon ubojstva Petrova sastali smo se Strmečki, Kadirić i ja s Barunom. Strmečki je Barunu ispričao detalje ubojstva, a on nam je čestitao. Rukovali smo se, a nisam siguran je li bilo i ljubljenja", priznao je tokom istrage Tomaić, tada zamjenik zapovjednika umaške policije. Suđenje za ubojstvo Petrova jedno je od najdugotrajnijih u povijesti hrvatskog pravosuđa. Naime, prvo suđenje iz 1992. i drugo iz 2000. godine završili su proglašenjem krivih svih optuženih, ali oba puta Vrhovni sud je ukinuo presudu. Naposljetku su 2003. Barun i Strmečki pravomoćno osuđeni na osam, odnosno sedam godina zbog poticanja na ubojstvo, a Kadirić, koji je do 2000. bio u bijegu, na zatvorsku kaznu od 15 godina. Odlukom od 27. listopada 2004. Stjepan Mesić je Barunu umanjio kaznu za tri godine, a u 2007. odbio mu je novu molbu za pomilovanje. U lipnju 2005. pomilovan je i Strmečki, tako što mu je kazna umanjena za godinu i šest mjeseci.

Bez kritika iz regije nije prošla ni odluka od 2. lipnja 2005. kojom je za dvije godine srezana kazna STJEPANU GRANDIĆU, pripadniku tzv. gospićke skupine koji je uz MIRKA NORCA i TIHOMIRA OREŠKOVIĆA osuđen na dugogodišnju kaznu zbog zločina nad srpskim civilima na gospićkom području. Grandić, koji je bio ratni zapovjednik u Perušiću, osuđen je na 10 godina jer je organizirao i sproveo likvidaciju 20-ak civila. Dana 25. listopada 1991. naredio im je da se iz bivšeg skladišta streljiva perušićke kasarne, gdje su bili zarobljeni, ukrcaju u kamion. Na lokaciji Lipova glavica potom su ih likvidirali pripadnici HV-a te njihova tijela polili benzinom, zapalili i ostatke prekrili zemljom. Molbu za pomilovanje Grandić je ponovio naredne godine, no ona mu je odbijena.

NOVOSTI HOBOĆKI

ПРОЦЕСУИРАЊЕ СРБА И ПРИПАДНИКА ЈНА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Hina, 14.08.2020.

PROCESUIRANJE RATNIH ZLOČINA: OTVORENE ISTRAGE ZA SEDAM SLUČAJEVA RATNIH ZLOČINA U LOGORIMA I ZATVORIMA

Radi se o kompleksnim predmetima koji zahtijevaju specifična stručna znanja, dugotrajna i iscrpna istraživanja radi prikupljanja potrebnih dokaza…

ZAGREB – Državno odvjetništvo Republike Hrvatske objavilo je u danas ažurirane podatke koji se odnose na ratne zločine počinjene u logorima i zatvorima tijekom Domovinskog rata po kojima se trenutno istražuje sedam slučajeva ratnih zločina počinjenih nad logorašima i zatvorenicima.

DORH je objavio ažurirane podatke vezane za procesuiranje ratnih zločina počinjenih u logorima i zatvorima potaknut, kako je na naveo, nedovoljnim poznavanjem hrvatske javnosti s radom tužiteljstva i postupcima koji se vode ili su vođeni.

Državno odvjetništvo kontinuirano radi na otkrivanju i procesuiranju počinitelja ratnih zločina počinjenih tijekom Domovinskog rata. Radi se o kompleksnim predmetima koji zahtijevaju specifična stručna znanja, dugotrajna i iscrpna istraživanja radi prikupljanja potrebnih dokaza, pronalaženja mogućih svjedoka, proučavanja opsežne dokumentacije, suradnju i zajednički rad s drugim državnim tijelima i institucijama", ocijenio je DORH.

Bjelovar, Split, Zagreb i Osijek

Analizirajući otvorene istrage, DORH je priopćio da je u tijeku sedam istraga koje se odnose na ratne zločine počinjene u logorima i zatvorima tijekom Domovinskog rata. Tužiteljstvo je preciziralo da su u tijeku istrage koje vode Županijska državna odvjetništva u Bjelovaru, Splitu, Zagrebu i Osijeku.

DORH napominje da je Županijsko državno odvjetništvo u Bjelovaru u lipnju 2014. pokrenulo istragu protiv 11 osoba zbog ratnog zločina u logoru Bučje, ali je istraga trenutno prekinuta budući da su okrivljenici nedostupni tijelima progona. Pred Županijskim državnim odvjetništvo u Splitu trenutno je u prekidu istraga otvorena u lipnju 2016. protiv D. V. zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva koji je, između ostalih lokacija, počinjen i u kninskom zatvoru.

Tužiteljstvo je dodalo da je Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu istražuje tri osobe zbog sumnje da su iz glinskog zatvora izveli četvoricu zarobljenika te ih usmrtili. Uz to, zagrebački ŽDO još četiri osobe istražuje zbog sumnje da kao zapovjednici milicije SAO Krajine nisu spriječili mučenja ratnih zarobljenika u zatvoru u sklopu Spomen-doma na Šamarici.

Zločin u Velepromet

Prema podacima DORH-a u tijeku je istraga osječkog Županijskog državnog odvjetništva protiv četvorice okrivljenika koje se tereti za odvođenje i zlostavljanje ratnih zarobljenika u logoru Velepromet, a isto tužiteljstvo je u ožujku donijelo rješenje o provođenju istrage protiv D. H. zbog ubojstva maloljetnog S. R. počinjenog u logoru Velepromet.

DORH je istaknuo da su na bjelovarskom Županijskom sudu u tijeku četiri postupka za ratne zločine, a isto toliko ih se vodi na osječkom Županijskom sudu. Na Županijskom sudu u Slavonskom Brodu u tijeku su dva postupka, dok je na vukovarskom Županijskom sudu postupak protiv S. D. zbog zločina u Velepromet još uvijek u fazi optuženja.

Tužiteljstvo je istaknulo da se na splitskom Županijskom sudu vodi postupak protiv 40 okrivljenika zbog psihičkog, fizičkog i seksualnog zlostavljanja civila i pripadnika Hrvatske vojske i Hrvatskog vijeća obrane u kninskom zatvoru. Na istom sudu se vodi postupak zbog zlostavljanja zarobljenih pripadnika srpskih paravojnih postrojbi u splitskoj Lori i šibenskom zatvoru Kuline.

Sve raspoložive mjere

Pred riječkim Županijskim sudom u tijeku je pet postupaka za ratne zločine, dok je na zagrebač-

kom Županijskom sudu u tijeku suđenje petorici optuženika za mučenje zatvorenika u KPD Glina.

DORH je zaključio da i dalje poduzima sve raspoložive mjere i radnje u cilju prikupljanja podataka o zasad nepoznatim počiniteljima i nalogodavcima zločina počinjenih u logorima i zatvorima te da će javnost informirati o poduzetim i utvrđenim radnjama čim se za to ostvare zakonske pretpostavke.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ - НАЈПЕРФИДНИЈЕ ЕТНИЧКО ЧИШЋЕЊЕ

VESTI, 08.11.2020.

ISTRAGAMA PLAŠE SRBE

Policija je sredinom prošle nedelje privela još jednog Srbina, Milivoja Đorđevića iz Negoslavaca, pod sumnjom da je 20. novembra 1991. godine kao 17-godišnjak učestvovao u premlaćivanju zarobljenika u hangaru poljoprivrednog dobra „Ovčara".

Milojko Budimir, generalni sekretar Udruženja Srba iz Hrvatske kaže da su Krajišnici umorni od svega.

– Nadam se da će nemila dešavanja i hapšenja u Negoslavcima biti poslednji čin jedne nerazumne politike koja traje, evo, već tri decenije. Srbi su i dalje jedini krivci za rat i jedini mogući počinioci ratnih zločina, a nema naznaka da će se išta promeniti nabolje – naglašava Budimir.

Predsednik DIC Veritas Savo Štrbac hapšenje Srba u Negoslavcima povezuje sa dve bitne stvari.

– Jedna je godišnjica pada Vukovara, 18. novembra, jer je već postala tradicija da se pred taj datum podilazi građanima Hrvatske, a gde ćete bolji način nego hapsiti „zle Srbe". Drugi bitan razlog je predstojeći popis stanovništva. Hrvati iz Vukovara, ali i svih drugih mesta gde Srba još ima u značajnijom meri, na svaki mogući način pokušavaju da ih u tim sredinama smanje na manje od „jedne trećine", što je prema Ustavu Hrvatske dovoljno da ta nacionalna manjina ima pravo na svoj jezik i pismo. Vukovar je zbog velikog broja Srba zato poseban trn u oku – upozorava Štrbac.

Štancuju optužnice

Prema podacima koje je hrvatsko pravosuđe 2017. dostavilo svojim kolegama u Srbiji na spisku „aktivnih predmeta" 1.360 ljudi.

– U toj brojci su i oni pod istragom, sa podignutom optužnicom ili već presuđeni. Međutim, od tada je pokrenuto stotinak novih istraga, poput ovih za zločine na Ovčari za koje su osumnjičeni Srbi iz Negoslavaca. Prosečno, svake godine je oko 38 tih novih predmeta, što je svojevrstan fenomen, jer bi broj novih predmeta trebalo da se smanjuje, a događa se suprotno – naglašava predsednik DIC Veritas.

Dvostruki aršini

Savo Štrbac ukazuje da hrvatsko pravosuđe i dalje ima dvostruke standarde kada je reč o procesuiranju ratnih zločina.

– Srbi iz Negoslavaca su optuženi da su učestvovali u špaliru na Ovčari, gde su hrvatski zarobljenici batinjani. Međutim, kako je posle 29 godina moguće dokazati da li su udarili jednom, dvaput ili uopšte nisu u tome učestovali. Drugo, sve i da su bili tada na Ovčari i bili deo špalira, da li je to po sebi ratni zločin? Podsetiću da je u sudskom procesu za Grubore ustanovljeno i koja hrvatska jedinica je bila tamo i ko su ti ljudi poimence, pa opet su svi oslobođeni, jer sud nije mogao da utvrdi ko je od njih tačno pucao, a ko izdao naredbu. S druge strane, u mnogobrojnim procesima, Srbi su osuđivani za ratni zločin i zato što bi ukrali neku domaću životinju ili televizor ili što su nekome udarili šamar, a dovoljno je bilo da su bili u dato vreme tu ili blizu mestu događaja – ističe Štrbac.

RTRS, SRNA, 15.01.2021.

ŠTRBAC: ČAK 59 SRBA IZVEDENO PRED HRVATSKE SUDOVE PROŠLOG DECEMBRA

BEOGRAD – Čak 59 Srba u Hrvatskoj je samo u decembru protekle godine izvedeno na glavni pretres pod optužbom za ratne zločine pred tri okružna suda – u Osijeku, Zagrebu i Splitu, navodi direktor Informaciono-dokumentacionog centra "Veritas" Savo Štrbac.

NAJPERFIDNIJE ETNIČKO ČIŠĆENjE

On ističe da je procesuiranje Srba u Hrvatskoj za sva krivična djela, pa i za najteža, ratne zločine, najperfidniji način etničkog čišćenja (uz uništavanje srpske imovine), te da je ta metoda preuzeta i u Federaciji BiH i na Kosovu i Metohiji.

"Ono što je najstrašnije, po nama koji radimo u ovoj grupi oko 'Veritasa', jeste što je to postala rutina i što to više nikoga ne interesuje. Od svih tih 59 slučajeva mediji su do sada zabilježili u decembru samo presudu generalu Borislavu Đukiću i ništa više", upozorava Štrbac.

On objašnjava da su, budući da je sukob na nacionalnom nivou počeo prvo u Hrvatskoj i pošto su Hrvati ostvarili sve što su željeli, njihove metode koristili i Bošnjaci i Hrvati na području BiH, te Albanci na Kosovu i Metohiji.

Štrbac navodi da se tako Srbi drže lege artis – sve po zakonu, što dalje od granica to jest, od Kosova i Metohije, Hrvatske ili BiH.

ZASTRAŠENI LjUDI SE NE VRAĆAJU

"Kada ljudi čuju da su oni ili njihov prijatelj ili komšija procesuirani, pa još i osuđeni na neku dugogodišnju kaznu, oni će, naravno, rađe biti u nekom najcrnjem kolektivnom smještaju ili mučiti muke izbjegličke bilo gdje nego vraćati se pa nevini odlaziti na izdržavanje 10 ili 15 godina robije", navodi Štrbac.

Štrbac objašnjava da važi isti princip kada je riječ o otimanju srpske imovine u BiH i učestalom uništavanju imovine Srba na Kosovu i Metohiji.

"Kad čovjeku zapališ kuću, uništiš mu grobove i crkve, on tada, ako je i mislio da se vrati – gubi svaku nadu. To su Hrvati koristili maksimalno i još koriste, pa i ono što se u međuvremenu popravi oni to devastiraju, ruše i miniraju", naglašava Štrbac za Srnu.

Sa "ostacima ostataka Srba" na Kosovu i Metohiji, po istom principu, rade Albanci, koji su, kako ističe Štrbac, "u hiljadama" ratovali na strani Hrvata u građanskom ratu.

"To je najperfidniji način etničkog čišćenja – procesuiranje Srba za sva krivična djela, pa i za najteža – ratne zločine", dodaje Štrbac.

"VERITAS" SPREMA KNjIGU

Prema njegovim riječima, to je ko Skadar na Bojani – ono što se obnovi legalno to se ilegalno ruši.

"Sve je to zabranjeno zakonom, ali se ne otkrivaju i ne procesuiraju počinioci. Rijetko da je otkriven onaj ko je ubijao te ostatke ostataka Srba i u Hrvatskoj i na Kosovu i Metohiji, a posebno je rijetko da je neko procesuirao one koji svakodnevno uništavaju imovinu i privatnu i kolektivnu", navodi Štrbac.

On napominje da je "Veritas" pripremio knjigu sa oko 4.000 imena Srba procesuiranih pred hrvatskim sudovima za ratne zločine, a biće pomenuto i 21.500 Srba koji su već do 1996. godine bili procesuirani za oružanu pobunu.

Objašnjavajući finese "igre koju Hrvati igraju sve do današnjih dana", Štrbac ističe da laici ne razlikuju oružanu pobunu od ratnog zločina, pa se tokom procesuiranja `zamumulji i zakukulji` i, ako nije ratni zločin, onda jeste oružana pobuna, a može da se kvalifikuje i kao ratni zločin".

"Naknadna ubistva, premlaćivanja – to je sirov način tjeranja ljudi i to se bilježi, ali ovakva procesuiranja su najperfidniji način etničkog čišćenja", kaže Štrbac.

Glas Srpske, Tanjug, 03.12.2020.

PROCESUIRANJE SRBA U HRVATSKOJ POSTALO SVAKODNEVNA POJAVA

BEOGRAD – Procesuiranje Srba za ratne zločine pred hrvatskim pravosuđem, uključujući i hapšenja, ekstradicije, suđenja, otpuštanja iz zatvora, postala je svakodnevna i uobičajena pojava za koju više ni mediji nisu zainteresovani, što potvrđuje i nedavna ekstradicija Dragutina Hajdua (70) iz Vukovara koju niko nije objavio, saopštio je danas dokumentaciono informacioni centar Veritas.

U saopštenju koje je potpisao predsjednik Savo Štrbac navodi se da je prije dva dana Velika Britani-

ja izručila Hrvatskoj Hajdua, inače mađarske nacionalnosti, kojeg je 16. marta ove godine brtitanska policija uhapsila na londonskom aerodromu Hitrou na osnovu međunarodne poternice raspisane od strane hrvatskog pravosuđa. Njega Županijski sud u Osijeku tereti da je 21. novembra 1991. godine u Vukovaru, kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, zajedno sa još tri osobe u Vukovaru zlostavljao 15-godišnjeg Sinišu Rajkovića i pri tom ga lišio života.

Za to djelo je suđeno Stevanu Curniću koji je za njega osuđen na 15 godina zatvora, a niko u to postupku nije ni spomenuo ime Dragutina Hajdua.

Porodica navodi da je Dragutinova žena srpske nacionalnosti i da je u ratu bio na srpskoj strani, ali da nije činio nikakve zločine, kao i da je uvjerena da ga je prijavila bivša žena njegovog rođenog brata iz osvete zbog razvoda sa njegovim bratom.

Dodaje se da je on početkom marta, prije hapšenja u Londonu, boravio u Vukovaru gdje mu je obnovljena i kuća, i gdje je sređivao razne papire zbog čega je odlazio i u policiju, a za to vrijeme, kao ni prije 15 godina, nije imao nikakvih problema sa organima krivičnog gonjenja.

Veritas podsjeća da je u ovoj godini uhapšeno osam osoba iz bivše RSK po hrvatskim poternicama zbog ratnih zločina, od kojih je četvoro uhapšeno van Hrvatske, a jedan u Hrvatskoj prilikom ulaska iz Mađarske, dok su trojica uhapšena na području Hrvatske.

Takođe, na osnovu međunarodnih poternica koje je raspisao Biro Interpola u Zagrebu, širom svijeta do sada je uhapšeno 178 Srba, od kojih su 66 ekstradirana u Hrvatsku, a protiv 25 njih postupak je obustavljen ili je optužba odbijena, uglavnom nakon prekvalifikacije djela ratnog zločina u oružanu pobunu.

Trenutno se u hrvatskim zatvorima zbog krivičnih djela ratnih zločina nalazi 31 osoba srpske nacionalnosti, pripadnika bivših JNA i SVK, od kojih je 16 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

СЈЕВЕРНА ДАЛМАЦИЈА - СЛУЧАЈ “ПАВЛОВИЋ”

GLAS SRPSKE, 12.09.2020.

SRBIN MILAN PAVLOVIĆ STAR 76 GODINA

PUŠTEN IZ HRVATSKOG ZATVORA

Iz hrvatskog zatvora u Glini danas je na uslovni otpust pušten Srbin Milan Pavlović /76/, bivši pripadnik JNA, koji je bio osuđen u Hrvatskoj na četiri i po godne zatvora za navodni ratni zločin u Šibeniku.

Pavlović, rođen u mjestu Kuk u opštini Slunj, trebalo bi da u toku dana u sopstvenoj organizaciji pređe u Srbiju, čiji je državljanin i gdje je imao prebivalište prije hapšenja, saopšteno je iz Dokumentacino-infmoracionog centra “Veritas”.

Pavlovića je crnogorska policija uhapsila 21. marta 2017. godine na graničnom prelazu u Bijelom Polju po međunarodnoj potjernici koju je za njim raspisao zagrebački Biro Interpola zbog navodnog ratnog zločina nad civilnim stanovništvom u sjevernoj Dalmaciji 1991. godine.

U odsustvu ga je sud u Šibeniku 1992. godine proglasio krivim i prvobitno osudio na 15 godina zatvora za “paljenje kuća na području Knina, uključujući sela Kijevo, Maljkovo, Potravlje, Satrić i Dabar, te za granatiranje Sinja, Šibenika i Drniša”.

Istom presudom obuhvaćeni su i Ratko Mladić, Špiro Nikolić, Marko Sunarić, Slavko Lisica, Đuro Karajlović, Momčilo Milosav i Božo Iglendža Božom.

Crna Gora je 27. jula 2017. godine izručila Pavlovića u Hrvatsku, gdje mu je na njegov zahtjev dozvoljena obnova postupka.

Preciziranom optužnicom od 21. decembra 2017. godine stavljeno mi je na teret učešće u združenom napadu na civile, kao i na civilne, kulturne, industrijske i privredne objekte.

Pavlović je priznao krivicu pa ga je Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Splitu presudom od 18. maja 2018. godine osudilo na četiri i po godine zatvora, protiv koje se odrekao prava na žalbu.

Prema informacijama koje je “Veritas” dobio od rod-

bine, Pavlovića je u septembru 1991. godine blokada zatekla u Šibeniku u kasarni "Marko Orešković" u činu zastavnika.

Po izlasku iz Šibenika njegova jedinica je jedno vrijeme ostala na području Grahova i Drvara, a od 1993. godine je penzionisan.

Prema izvještaju državnog tužilaštva Hrvatske iz septembra 2017 godine, od 1991. do 30. juna 2017. godine zbog ratnih zločina bili su pokrenuti krivični postupci protiv 3.556 osoba. Od toga je na taj dan istraga vođena protiv 47 optuženih, a obustavljena je protiv 1.349 lica.

Protiv 2.066 okrivljenih pred nadležnim sudovima podignute su optužnice, od čega ih je 608 proglašeno krivim i osuđeno, a protiv 630 prvostepeni su postupci još bili u toku.

"Veritas" napominje da je na osnovu međunarodnih potjernica koje je raspisao Biro Interpola u Zagrebu, širom svijeta do sada uhapšeno 173 Srba, od kojih su 64 izručena u Hrvatsku.

Od tog broja, do sada je protiv 25 Srba postupak obustavljen ili je optužba odbijena, uglavnom nakon prekvalifikacije djela ratnog zločina u oružanu pobunu, što ima za posljedicu gubitak obeštećenja za vrijeme provedeno u pritvoru.

Trenutno se u hrvatskim zatvorima zbog krivičnih djela ratnih zločina nalazi 25 lica srpske nacionalnosti, pripadnika nekadašnje JNA i Srpske vojske Krajine, od kojih je 16 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

ГЛИНСКА ПОЉАНА - СЛУЧАЈ ?

BANIJA, PU SISAČKO − MOSLAVAČKA, 29.09.2029.

PRIPADNIK TO DVOR OSUMNJIČEN ZA RATNI ZLOČIN U GLINSKOJ POLJANI

SISAK - Policijski službenici Policijske uprave sisačko-moslavačke dovršili su kriminalističko istraživanje vezano za kazneno djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, koje je neutvrđenog dana početkom mjeseca studenog 1991. godine počinjeno na području Gline u mjestu Glinska Poljana.

Kriminalističkim istraživanjem je utvrđeno da je tijekom trajanja oružanog sukoba između regularnih policijskih i vojnih postrojbi Republike Hrvatske i oružanih formacija tzv. SAO Krajine, kao pripadnik teritorijalne obrane Dvor, tada 26-godišnjak u svojstvu zapovjednika izviđačkog odjeljenja, nakon što je prethodno sudjelovao u dovođenju dva civila hrvatske nacionalnosti tada 54-godišnjeg i 59-godišnjeg muškarca u prostorije komande odreda teritorijalne obrane Dvor stacionirane u Glinskoj Poljani, pod izlikom da navodno surađuju s hrvatskom vojskom, nakon ispitivanja odveo navedene civile iz komande u nepoznatom smjeru gdje ih je na neutvrđenom mjestu usmrtio hicima iz vatrenog oružja, a njihova tijela do danas nisu pronađena.

Policija je protiv osumnjičenog koji je nedostupan tijelima kaznenog progona Republike Hrvatske podnijela Posebno izvješće Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu kao nadopuna kaznene prijave.

ПОГЛЕДИЋ КОД ГЛИНЕ - СЛУЧАЈ "ЗЛОНОГА И ДР."

JUTARNJI LIST, HINA, 03.12.2020.

PODIGNUTA OPTUŽNICA ZA UBOJSTVA ČETIRI ZAROBLJENA HRVATSKA VOJNIKA KOD GLINE

Izveli su iz glinskog zatvora četvoricu zarobljenih pripadnika Hrvatske vojske i doveli na brdo Pogledić gdje su ih usmrtili

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je u četvrtak optužnicu protiv 66-godišnjeg i 62-godišnjeg državljana Srbije koje optužnica tereti da su u rujnu 1991. na brdu Pogledić kod Gline ubili četvoricu zarobljenih hrvatskih vojnika.

U optužnici se precizira da su dvojica okrivljenika, zajedno sa za zasada nepoznatim pripadnicima vojne policije Teritorijalne obrane (TO) Gline, po nalogu obavještajnog oficira TO Gline izveli iz glinskog zatvora četvoricu zarobljenih pripadnika Hrvatske vojske i doveli na brdo Pogledić gdje su ih usmrtili hicima iz osobnog naoružanja.

Dvojica okrivljenika su nedostupni hrvatskom pravosuđu, a u optužnici podignutoj pred zagrebačkim Županijskim sudom predloženo je da se protiv okrivljenika produlji istražni zatvor do

okončanja kaznenog postupka.

Za isto kazneno djelo na sisačkom Županijskom sudu već je suđeno Radi Miljeviću koji je bio uhićen u ožujku 2006. prilikom dolaska u Glinu. Miljević je više od četiri godine proveo u istražnom zatvoru, ali nakon osuđujuće presude i ponovljenog postupka Vrhovni sud ga je oslobodio krivnje.

ВУКШИЋ И ПРОВИЋ - СЛУЧАЈ "ДРЧА И ДР:"

ŽDO SPLIT, 11.12.2020.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV DVOJICE OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je, nakon provedene istrage, podiglo optužnicu protiv dvojice okrivljenika (1964. i 1969.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog kривičnog zakona Republike Hrvatske. (11. 12. 2020.)

Optužnicom se okrivljenike tereti da su od 26. rujna 1991. do kraja 1991. godine kao pripadnici srpskih paravojnih postrojbi tzv. SAO Krajine i bivše JNA postupali protivno odredbama članka 53. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. kao i protivno članku 13. Dopunskog protokola Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol I od 8. lipnja 1977.) te članka 52. Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I od 8. lipnja 1977.). Tereti ih se da su u privremeno okupiranim mjestima Vukšić i Prović odjeveni u vojne uniforme i naoružani vatrenim oružjem, u cilju zastrašivanja i protjerivanja preostalog hrvatskog stanovništva te onemogućavanja njihovog povratka, uporabom nepoznatog zapaljivog sredstva palili i uništavali imovinu osoba hrvatske nacionalnosti. Okrivljenici su, tereti ih se, zapalili gospodarski objekt u vlasništvu A. N., kao i obiteljske kuće u vlasništvu V. N., A. N., M. N., S. R. i S. N. Uz navedeno, okrivljenici su uz pomoć bagera djelomično porušili obiteljsku kuću, dvorišni zid i gospodarski objekt u vlasništvu LJ. K.

Počinjenjem ovog kaznenog djela mještanima Vukšića i Provića prouzrokovana je materijalna šteta u iznosu od najmanje 1.648.300,00 kuna.

СУЊСКА ГРЕДА - СЛУЧАЈ "ВИДАК"

ŽDO ZAGREB, 07.12.2020.

OBJAVLJENA OSUĐUJUĆA PRESUDA ZBOG KAZNENOG DJELA RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

U kaznenom predmetu protiv optuženog državljanina Republike Srbije i Republike Hrvatske (1959.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog kривičnog zakona Republike Hrvatske, Županijski sud u Zagrebu je, nakon provedene rasprave, 4. prosinca 2020. objavio presudu kojom je optuženika proglasio krivim za počinjenje navedenog kaznenog djela te ga osudio na kaznu zatvora u trajanju od sedam godina. (7. 12. 2020.)

Optuženik je proglašen krivim da je kao pripadnik srpskih paravojnih postrojbi 29. kolovoza 1993. u Sunjskoj Gredi, tijekom oružanog sukoba između regularnih oružanih snaga Republike Hrvatske s jedne strane i srpskih paravojnih postrojbi s druge strane, suprotno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, usmrtio civilnu osobu (hrvatski državljanin, 1938.).

Optuženiku je, nakon objave presude, produljen istražni zatvor na temelju članka 123. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku.

ЈОШЕВИЦА - СЛУЧАЈ "ЖАРКОВИЋ И ДР."

RTV BANOVINA, 17.12.2020.

STROŽE KAZNE TROJICI KOJI SU 1991. U JOŠEVICI ZAPALILI ŽIVE HRVATSKE CIVILE

ZAGREB - Vrhovni sud postrožio je s 10 na 15 godina zatvorske kazne trojici pripadnika paravojnih postrojbi tzv. Republike Srpske Krajine koji su ratne 1991. u Joševici spalili muškarca i ženu u kući i iz vatrenog oružja usmrtili muškarca koji je pobjegao kroz prozor.

Nepravomoćnom presudom zagrebački Županijski sud je 13. srpnja u odsutnosti osudio Dušana Žarkovića, Bogdana Jednaka i Dušana Martića na po deset godina zatvora zbog ratnog zločina protiv civila, no Vrhovni sud je slijedom žalbe tužiteljstva zaključio da nisu dovoljno cijenjene otegotne okolnosti zbog čega je povisio kazne na 15 godina zatvora, prenosi "RTV Banovina".

Optuženici su osuđeni jer su 1991. tijekom oružanog sukoba ubijali civilno stanovništvo zbog nacionalne netrpeljivosti i pljačke imovine, što je rezultiralo smrću troje civila 6. studenog 1991. u Joševici od kojih im nije prijetila nikakva opasnost. Nikolu Krештalica usmrtili su iz vatrenog oružja, dok su Đuro i Gina Krештalica u kući živi spaljeni.

Trojica pripadnika zloglasne paravojne grupe koji su bili poznate kao osobe sklone nasilju i pljački došli su u kuću žrtava po vozilo i novac koji su ranije od njih tražili, a nakon što su ih ubili zadržali su njihovo vozilo.

Državno odvjetništvo je u žalbi navodilo da je Županijski sud podcijenio otegotne okolnosti na strani optuženika koji su na najokrutniji mogući način usmrtili žrtve, pri čemu su jednu žrtvu smatrali srpskim izrodom zbog udaje za Hrvata.

Radilo se o nenaoružanim civilima koji su se pljački imovine suprotstavili samo verbalno, slijedom čega, osim svoje nacionalne pripadnosti, optuženicima nisu dali nikakvog povoda za usmrćenje, navelo je državno odvjetništvo u žalbi.

ГОСПИЋ - СЛУЧАЈ "ДОПУЂА"

ŽDO RIJEKA, 15.12.2020.

DONESENO RJEŠENJE O PROVOĐENJU ISTRAGE ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Rijeci je, nakon zaprimanja kaznene prijave Policijske uprave ličko-senjske i naknadnih izvida provedenih u suradnji sa službenicima ove policijske uprave, 11. prosinca 2020. donijelo rješenje o provođenju istrage protiv državljanina Republike Srbije (1957.) zbog postojanja osnovane sumnje da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva opisanog i kažnjivog po članku 120. stavak 1. osnovnog Krivičnog zakona Republike Hrvatske. (15. 12. 2020.)

Postoji osnovana sumnja da je okrivljenik 4. kolovoza 1995. kao zapovjednik 105. Vazduhoplovne brigade srpske vojske Krajine, zajedno sa danas pokojnim zapovjednikom 92. Mješovite avijacijske brigade vojske Republike srpske, iz razloga odmazde zbog djelovanja artiljerije Hrvatske vojske po vojnom aerodromu Udbina, donio odluku da se izvede bombardiranje grada Gospića bez posebno izabranih ciljeva. Navedeni napad je obavljen istog dana u 17,20 sati kada je borbeni avion poletio sa aerodroma Udbina i djelovao bacanjem jedanaest bombi na samo središte Gospića, kojom prilikom je od eksplozija avio-bombi došlo do smrtnog stradavanja tri civilne osobe, a veći je broj civila zadobio teške i lake tjelesne ozljede.

По сазнањима Веритаса, ријеч је о Ратку Допуђи и и сад пок. Милану Перићу

ПЕТРИЊА, ГАВРИЛОВИЋЕВ ТРГ - СЛУЧАЈ “ОСТОЈИЋ”

JUTARNJI LIST, HINA, 14.12.2020.

ZA RATNI ZLOČIN PROTIV HRVATSKIH CIVILA IZ 1991. PRIJAVLJEN BIVŠI PRIPADNIK FORMACIJA SAO KRAIJNE

U rujnu 1991. godine usmrtio je civila hrvatske nacionalnosti, tada 45-godišnjeg muškarca, čije tijelo do danas nije pronađeno

Sisačko-moslavačka policija dovršila je kriminalističko istraživanje nad hrvatskim vlastima nedostupnog bivšeg pripadnika paravojnih formacija tzv. SAO Krajine koje sumnjiče za ratni zločin protiv hrvatskih civila sredinom rujna 1991. godine.

Policija je izvijestila da je osumnjičenik, tada 36-godišnjak, 16. rujna 1991. u krugu poduzeća na petrinjskom Gavrilovićevom trgu, kršeći pravila Međunarodnog prava za vrijeme oružanog sukoba, kao pripadnik paravojnih formacija tzv. SAO Krajine, usmrtio civila hrvatske nacionalnosti, tada 45-godišnjeg muškarca, čije tijelo do danas nije pronađeno.

Policija je protiv osumnjičenog koji je nedostupan tijelima kaznenog progona podnijela posebno izvješće Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu kao nadopunu kaznene prijave.

Veritas info., 23.03.2021.

ZLOČIN U “GAVRILOVIĆU

ŽDO Zagreb rješenjem broj: Kis-DO-26/2021 od 23.03.2021. otvorilo je istragu protiv Dmitra ostojića (1955) zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Tereti se da je 16 septembra između 11:00 i 16:00 sati u Petrinji u krugu preduzeća "Gavrilović", kao pripadnik paravojne oružane jedinice tzv. SAO Krajine, prilikom napada na navedeno preduzeće , odjeven u vojnu uniformu, nakon što su predhodno pripadnicu srpske paravojske izdvojili Iliju Dumbovića i Ivana Sodića, dok su ih vodili hodnikom prema upravnoj zgradi, Dmitar je navodno izdvojio Iliju Dumbovića i uvukao ga u jednu od prostorija tog dijela pogona nakon čega ga je usmrtio nožem. Dumbovićevi ostaci nikad nisu pronađeni, te se i danas vodi kao nestao.

Postupak se vodi u odsustvu okrivljenog.

ГРАБЕРЈЕ КОД ПЕТРИЊЕ - СЛУЧАЈ “?”

SLOBODNA DALMACIJA, HINA, 23.12.2020.

RATNI ZLOČIN NE ZASTARIJEVA: SISAČKO-MOSLAVAČKA POLICIJA PRIJAVILA MONSTRUMA KOJI JE 1991. UBIO DVOJE HRVATSKIH CIVILA

Sisačko-moslavačka policija prijavila je nedostupnog bivšeg krajinskog teritorijalca kojega sumnjiči da je 1991. u Graberju kod Petrinje ubio dvije civilne žrtve – 74-godišnjakinju kojoj je prethodno iz dvorišta ukrao traktor te 84-godišnjakinju koja je to vidjela.

Policija navodi da je tijekom ratne 1991. tada 26-godišnji osumnjičenik kao pripadnik teritorijalne obrane Dvor, nakon što je ukrao traktor iz dvorišta obiteljske kuće tada 74-godišnjakinje, u ženu pucao iz vatrenog oružja. Njeno tijelo je ekshumirano 20. lipnja 1996. godine.

Kako bi uklonio svjedoka počinjenog ubojstva nad 74-godišnjakinjom, osumnjičeni je potom iz vatrenog oružja usmrtio i tada 84-godišnjakinju, čije tijelo do danas nije pronađeno, a koja se nalazila u blizini ubijene 74-godišnjakinje, kažu u policiji.

Dodaju da su protiv osumnjičenog koji je nedostupan hrvatskim tijelima kaznenog progona podnijela posebno izvješće Županijskom državnom odvjetništvu u Zagrebu kao nadopunu kaznene prijave.

ДАРДА - СЛУЧАЈ "?"

JUTARNJI LIST, 20.01.2021.

ZAVRŠILA KRIM ISTRAGA: OSJEČKO-BARANJSKA POLICIJA KAZNENO PRIJAVILA 73-GODIŠNJAKA IZ DARDE ZA RATNI ZLOČIN POČINJEN '92.

Osumnjičeni je trenutačno nedostupan redarstvenim vlastima Republike Hrvatske

Zbog sumnje u počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva, konkretno ubojstvo 53-godišnjeg hrvatskog državljanina u Dardi u ožujku 1992. godine, PU osječko-baranjska podnijela je kaznenu prijavu protiv 73-godišnjeg hrvatskog državljanina.

- Provedenim kriminalističkim istraživanjem utvrđena je sumnja da je 73-godišnjak u mjesecu ožujku 1992. godine, kao pripadnik teritorijalne obrane Darda, iskoristio okolnosti rata i privremenu okupaciju mjesta te, na ulici u Dardi, pucanjem iz vatrenog oružja usmrtio civila, tada 53-godišnjeg hrvatskog državljanina, priopćili su iz PU osječko-baranjske čiji su službenici ovo kriminalističko istraživanje proveli u suradnji sa Županijskim državnim odvjetništvom u Osijeku i Sigurnosno-obavještajnom agencijom. Osumnjičeni je trenutačno nedostupan redarstvenim vlastima Republike Hrvatske.

МАЊАЧА - СЛУЧАЈ "ЛУКАЈИЋ"

SRNA, 20.01.2021.

EKSTRADICIJA IZ HRVATSKE, PUKOVNIK LUKAJIĆ SPROVEDEN U KPZ BANJALUKA

Pukovnik Vojske Republike Srpske u penziji Dane Lukajić, koji je u Hrvatskoj osuđen na šest godina zatvora zbog ratnog zločina, sproveden je u Kazneno-popravni zavod u Banjaluci, rečeno je Srni u Ministarstvu pravde Republike Srpske.

Ekstradicija Lukajića iz Hrvatske u KPZ u Banjaluci izvršena je danas.U Sudskoj policiji Republike Srpske Srni je rečeno da su Lukajića preuzeli sa graničnog prelaza Velika Klaudiša.

Lukajiću je Županijski sud u Zagrebu na teret stavio ratni zločin nad zarobljenicima na Manjači kod Banjaluke. Osim po komandnoj odgovornosti, optužen je i da je lično maltretirao zarobljenike.

Lukajić je uhapšen 30. juna 2018. godine u Ličkom Petrovom Selu zbog sumnje da je počinio zločin nad ratnim zarobljenicima na Manjači kod Banjaluke u septembru 1992. godine.

Uhapšen dok je putovao na obilježavanje Dana sjećanja na Jadovno i 77 godina od stradanja više od 40.000 ljudi u kompleksu ustaških logora smrti Gospić-Jadovno-Pag.

N1, B92.net, Beta, 13.02.2021.

U HRVATSKIM ZATVORIMA 30 SRBA – ZBOG RATNIH ZLOČINA

Zagreb — U zatvorima u Hrvatskoj trenutno se zbog krivičnog dela ratni zločin nalazi 30 Srba.

Njih 17 pravosnažno osuđeno dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presude, saopštio je danas Dokumentaciono informacioni centar Veritas.

Navodi se da je na osnovu međunarodnih poternica koje je zbog navodnih ratnih zločina raspisao Biro Interpola u Zagrebu, do sada širom sveta uhapšeno 178 Srba, pripadnika bivše JNA i Srpske vojske Krajine (SVK), od kojih je njih 69 isporučeno Hrvatskoj.

"Od ekstradiranih, do sada je protiv njih 25 postupak obustavljen ili je optužba odbijena, uglavnom nakon prekvalifikacija krivičnog dela ratni zločin u oružanu pobunu, dok su ostali pravosnažno osuđeni ili su postupci koji se vode protiv njih, još u toku", stoji u saopštenju.

ЦЕТИНГРАД - СЛУЧАЈ “ШТАКОР”

e-Veritas

ИЗ ЗАТВОРА ПУШТЕН ДАРКО ШТАКОР, ОСЛОБОЂЕН СВИХ ОПТУЖБИ (13.02.2021.)

Јуче је из истражног затвора Жупанијског суда у Ријеци пуштен на слободу Србин Дарко Штакор (1968) родом из Кокирева код Војнића, који је у њему провео пуних пет мјесеци.

Наиме, Штакор је, у присуство своје двоје малољетне дјеце, ухапшен 12. септембра 2020 приликом уласка из Мађарске у Хрватску на основу потјернице коју је за њим расписало хрватско правосуђе због наводно почињеног ратног злочина над цивилним становништвом у рату 90-тих на подручју Кордуна.

Ову информацију Веритас је данас добио од Даркових рођака, који су нам пренијели и Даркову поруку да је ослобођен свих оптужби, што би требало значити да је против њега поступак обустављен.

Крајем јануара ове године из истражног затвора у Осијеку пуштена су да се бране са слободе и тројица Срба из Негославаца код Вуковара: Ђокић Драженко (1957), Крстић Војин (1972) и Ђорђевић Миливоје (1974), који су похапшени у октобру и новембру прошле године и против којих је након хапшења отворена истрага због кривичног дјела ратног злочина против ратних заробљеника. Наиме, судија истраге је прихватио захтјев одбране да им се истражни затвор замјени са јемством заснивањем заложног права на некретнинама у њиховом и власништву других особа које су допустиле заснивање заложног права у корист РХ као јемство да окривљени неће побјећи, а вриједност заложених некретнина креће се у износима од око 500.000 куна (око 67.000 евра) за сваког.

Хапшења горе поменутих Срба попратили су скоро сви медији у региону, а њихово пуштање из истражног затвора, са или без обуставе поступка, односно са или без јемства, ниједан медиј није ни забиљежио, као што нико више не извјештава ни са суђења Србима пред хрватским судовима.

Примјера ради у фебруару ове године заказани су главни претреси у 12 предмета који обухватају 26 оптуженика, сви припадници бивших ЈНА и Српске војске Крајине (СВК), што потврђује Веритасову тезу да је процесуирање Срба за ратне злочине пред хрватским правосуђем, укључујући и хапшења, суђења у отпуштања из затвора, постала свакодневна и уобичајена појава за коју више ни медији нису заинтересовани.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу због наводно почињених ратних злочина у грађанском рату на подручју Хрватске и бивше РСК деведесетих прошлог вијека, широм свјета до сада је ухапшено 178 Срба, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих су 69 и екстрадирани у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-орице поступак и обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, док су остали правоснажно осуђени или су им поступци још у току.Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 30 особа српске националности, од којих је 17 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

СЛУЧАЈ “НЕГОСЛАВЦИ”

DNEVNO.HR, 15.02.2021.

‘NITKO NIJE OBJAVIO DA SU UHIĆENI SRBI IZ NEGOSLAVACA PUŠTENI NA SLOBODU’

Dokumentacijsko-informativni centar Save Štrpca „Veritas” objavio je kako se u hrvatskim zatvorima trenutačno nalazi 30 osoba srpske nacionalnosti zbog krivičnih djela ratnih zločina.

Od tog broja, kako se navodi, 17 osoba je pravomoćno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravomoćnost.

Neki od njih su pušteni da se brane sa slobode poput Darka Štakora (Kokirevo, Vojnić) za kojim je zbog sumnje u ratni zločin na Kordunu hrvatsko pravosuđe raspisalo tjeralicu po kojoj je i uhićen prilikom povratka iz Mađarske.

Štrbac protiv medija

„Veritas” također izražava nezadovoljstvo činjenicom da “hrvatski mediji javljaju o uhićenjima, no ne i o puštanjima na slobodu:

“Krajem siječnja ove godine iz istražnog zatvora u Osijeku trojica Srba iz Negoslavaca kod Vukovara, Đokić Draženko, Krstić Vojin i Đorđević Milivoje, pušteni su da se brane sa slobode. Njihovo puštanje nitko nije ‘zabilježio’”, kaže Štrbac o trojcu uhićenom u listopadu 2020., zbog krivičnog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika.

ГЛИНА - СЛУЧАЈ "ПАЛАНЧАН И ДР."

JUTARNJI LIST, HINA, 26.02.2021.

ČETVORICA OSUĐENA ZBOG ZLOSTAVLJANJA U GLINSKOM LOGORU 1992., MEĐU ZAROBLJENIMA BIO I VANĐELIĆ

Zapovjednik zarobljeničkog logora i načelnik sigurnosti štaba Teritorijalne obrane Glina Stanko Palančan (65) osuđen je na 10 godina

Zbog zlostavljanja hrvatskih policajaca i vojnika u glinskom zatvoru koji je ratne 1991. i 1992. služio kao zarobljenički logor zagrebački Županijski sud u četvrtak je u odsutnosti nepravomoćno osudio četvoricu srbijanskih državljana.

Zapovjednik zarobljeničkog logora i načelnik sigurnosti štaba Teritorijalne obrane Glina Stanko Palančan (65) osuđen je na 10 godina, upravitelj glinskog zatvora Đuro Birač (64) na devet godina, a njegov zamjenik Rade Baždar (64) na pet godina zatvora. Stražar Stevan Bjelajac (64) kažnjen je sa sedam godina, presudom koju je u četvrtak objavila sutkinja Željka Skomeršić.

Optužnica ih je teretila za zlostavljanje veće grupe hrvatskih policajaca i pripadnika Zbora narodne garde koji su zarobljeni u Hrvatskoj Kostajnici, kod Tušilovića i u Petrinji te dovedena u glinski logor.

Palančan, prema tvrdnjama tužiteljstva, nije spriječio podređene u psihičkom i fizičkom zlostavljanju zarobljenika, a neke je i osobno mučio i tukao. Tijekom ispitivanja zatvorenici su u Glini batinani palicama i električnim kablovima, a mučeni su i strujom iz indukcijskog telefona.

Tužiteljstvo je u završnom govoru isticalo da je zlostavljanje, ali i psihička tortura trajala šest mjeseci, dok su odvjetnici okrivljenih odbacivali krivnju.

Prema pisanju medija među zarobljenicima glinskog logora bio je i čelnik Fonda za obnovu nakon potresa Damir Vanđelić koji je za 24 sata izjavio da je presuda za ratni zločin došla prekasno te da su kazne premale.

БАНСКИ ДВОРИ - СЛУЧАЈ "БАЈИЋ И ДР:"

ŽDO ZAGREB, 30.12.2020.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV ŠESTORICE OKRIVLJENIKA ZBOG POKUŠAJA UBOJSTVA PREDSTAVNIKA NAJVIŠIH DRŽAVNIH TIJELA I RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv pet državljana Republike Srbije (1939., 1949., 1955., 1951. i 1957.) i jednog državljanina Srbije i Hrvatske (1958.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv Republike Hrvatske ubojstvom predstavnika najviših državnih tijela u pokušaju opisanog i kažnjivog po članku 233. KZ-a RH u vezi s člankom 17. stavak 1. i 2. OKZ-a RH, i zbog kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva opisanog i kažnjivog po članku 120. stavak 1. OKZ-a RH. (30. 12. 2020.)

Podignutom optužnicom okrivljenike se tereti da su 7. listopada 1991. postupali u cilju da ugroze Ustavom propisano državno i društveno uređenje i sigurnost Republike Hrvatske usmrćenjem tadašnjeg Predsjednika Republike Hrvatske, i znajući da će djelovanjem avio bombama i većim brojem raketa zrak-zemlja po gusto naseljenom centru Zagreba usmrtiti i druge osobe koje se zateknu u njegovoj blizini i prouzročiti velika razaranja objekata.

Tereti ih se da su postupali protivno odredbama članka 3. stavak 1. točka a), članka 32. i članka 147. IV Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te članka 4. stavak 2. točka a) i članka 13. Dopunskog Protokola uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977.

Okrivljenike se tereti da tijekom oružanog sukoba oružanih snaga Republike Hrvatske i JNA na području Republike Hrvatske, postupali prema ranije stvorenom planu zapovjednog vrha JNA s kojim je drugookrivljeni pukovnik JNA, pomoćnik komandanta za vazduhoplovnu podršku u komandi Ratnog vazduhoplovstva i protivvazdušne obrane JNA, upoznao prvookrivljenog general-majora JNA, komandanta 5. Vazduhoplovnog korpusa RV i PVO JNA te ujedno i komandanta Operativne grupe za borbeno komandovanje.

Istoga dana je drugookrivljenik helikopterom Gazela došao na aerodrom Udbina gdje se nalazio 105. Lovačko-bombarderski avijacijski puk RV i PVO JNA te se sastao sa trećeokrivljenim majorom JNA, načelnikom Štaba i zamjenikom komandanta navedenog puka, koji je temeljem ranije zaprimljene zapovjedi koju mu je u prije navedenom cilju izdao nadređeni mu komandant 5. Vazduhoplovnog korpusa RV i PVO JNA i u skladu s detaljnom zapovijedi drugookrivljenika upoznao s time da četvrtookrivljeni, kapetan I. klase JNA, referent II. Detašmana kontraobavještajne grupe RV i PVO JNA raspolaže obavještajnim podacima o prostorijama u kojima bi se trebao nalaziti tadašnji Predsjednik Republike Hrvatske.

Optužnicom se trećeokrivljenika tereti da je izdao zapovijed petookrivljenom kapetanu I. klase JNA, komandiru 249. Lovačko-bombarderske avijacijske eskadrile, navedenog 105. LBAP, da kao pilot aviona "Super Galeb G-4" s četvrtookrivljenikom kao kopilotom i šestookrivljenim kapetanom I. klase JNA kao pilotom drugog aviona "Super Galeb G-4" obave bombardiranje i raketiranje Banskih dvora u Zagrebu i objekata u njegovoj blizini. Potom su, tereti ih se, četvrtookrivljenik, petookrivljenik i šestookrivljenik u navedenom cilju, s dva aviona "Super Galeb G-4" istoga dana oko 15,00 sati doletjeli s aerodroma Udbina do Zagreba. Petookrivljenika se tereti da je prema uputama četvrtookrivljenika kao svoga kopilota, avionskim bombama MK-82 obavio bombardiranje prostorija Banskih dvora u kojima se tadašnji Predsjednik Republike Hrvatske trebao nalaziti na sastanku s tadašnjim predsjednicima Predsjedništva SFRJ i Saveznog izvršnog vijeća SFRJ.

Šestookrivljenik je potom, tereti ga se, na Banske dvore i objekte u blizini ispalio 16 raketa BR-VZ 128 mm M-74 "Munja" koje su pogodile objekte u blizini Banskih dvora, ali u opisanom cilju nisu uspjeli jer je tadašnji Predsjednik Republike Hrvatske sa svojim gostima ranije napustio navedene prostorije.

Uslijed navedenih djelovanja smrtno je stradao jedan civil, dok je jedan civil zadobio teške tjelesne ozljede, a tri civila tjelesne ozljede. Na Banskim dvorima i okolnim objektima nastala je materijalna šteta u ukupnom iznosu od 36.946.387,00 kuna.

U optužnici je predloženo da se protiv šestorice okrivljenika, koji su svi u bijegu i nedostupni hrvatskom pravosuđu, na temelju članka 127. stavak 4. i članka 131. Zakona o kaznenom postupku, a po zakonskoj osnovi iz članka 123. stavak 1. točka 1. i 4. Zakona o kaznenom postupku, produlji istražni zatvor do okončanja ovog postupka.

Podsjetimo, Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je 12. prosinca 2017. donijelo rješenje o provođenju istrage protiv ukupno šest osoba zbog postojanja osnovane sumnje na počinjenje opisanih kaznenih djela. Donošenju rješenja je prethodio višegodišnji rad na prikupljanju personalnih dokaza i relevantne dokumentacije. Iako se u odnosu na neke od okrivljenika s obzirom na dužnosti koje su obnašali u JNA i ranije moglo pretpostaviti da su povezani s počinjenjem predmetnih kaznenih djela, za pokretanje kaznenog postupka protiv bilo koje osobe, pa tako i protiv ovih osoba, nužno je bilo utvrditi konkretne radnje u kojima su sudjelovali prilikom počinjenja kaznenih djela, kao i potvrditi to personalnim i materijalnim dokazima.

Kako se u konkretnom slučaju radilo o osobama u samom vrhu zrakoplovstva i obavještajnih službi Jugoslavenske narodne armije, tako se tek tijekom 2016. godine zajedničkim radom Županijskog državnog odvjetništva u Zagrebu, Ravnateljstva policije MUP-a RH, Službe kriminalističke vojne policije MORH-a i sigurnosnih službi, uspjelo doći do konkretnih personalnih dokaza i dokumentacije koji su korisni za vođenje kaznenog postupka.

Tijekom istrage je utvrđeno da su s počinjenjem ovih kaznenih djela povezane i druge osobe iz političkog i vojnog vrha bivše SFRJ, no kazneni postupak nije moguće voditi protiv osoba koje su preminule zbog čega se istraga i nije usmjeravala na prikupljanje dokaza o njihovoj kaznenoj odgovornosti za predmetni događaj.

Dodajemo kako su tijekom istrage provedena sudsko-medicinska vještačenja i balistička vještačenja ubojitih sredstava korištenih od strane zrakoplova Jugoslavenske narodne armije prilikom napada na Banske dvore, a prikupljena je dokumentacija o pričinjenoj materijalnoj šteti na Banskim dvorima i okolnim objektima te je potom, provedenim financijskim vještačenjem utvrđeno kako ona iznosi gotovo 37 milijuna kuna.

Tijekom istrage je ispitan veći broj svjedoka koji se nalaze u Republici Hrvatskoj, a putem međunarodne pravne pomoći pred Višim sudom u Beogradu ispitani su okrivljenici i svjedoci koji žive u Republici Srbiji.

S obzirom da se kroz duže vrijeme nije mogla utvrditi adresa stanovanja šestookrivljenika koji je u vrijeme pokretanja istrage imao prijavljenu adresu prebivališta u Južnoafričkoj Republici, to je s obzirom da su bili prikupljeni svi drugi dokazi istraga prekinuta 10. srpnja 2019. i potom nastavljena 7. listopada 2020. ispitivanjem šestookrivljenika putem međunarodne pravne pomoći pred Višim sudom u Beogradu jer je utvrđeno da se preselio u Republiku Srbiju.

Политика, 01.03.2021.

Суд наложио превод оптужнице са хрватског на српски

Адвокати које је загребачки суд доделио по службеној дужности незаинтересовани за одбрану официра ЈНА

Загребачка оптужница за напад на Банске дворе предата је генералу Љубомиру Бајићу и другим окривљенима, посредством Вишег суда у Београду, у оригиналу – на хрватском језику. По замолници Хрватске, суд у Београду је доставио поштом оптужницу Жупанијског државног одвјетништва (ЖДО) из Загреба без превода на српски језик. Хрватско тужилаштво је саставило и објавило оптужницу крајем децембра, готово три деценије после ваздушног напада на седиште Фрање Туђмана.

Правни заступник генерала Бајића и пилота ЈНА из ове оптужнице, адвокат Душан Братић, каже за „Политику" да су оптужени вратили писма обратном поштом судији за претходни поступак Милану Дилпарићу са захтевом да им се обезбеди превод на српски језик и ћирилично писмо.

– Молим вас да наложите судији Дилпарићу да се изврши превођење оптужница, па да се тек након пријема превода од стране оптужених извести држава молиља да су оптужнице примљене, како би могли да врше своје право на одбрану и благовремено уложе одговор на оптужницу – написао је адвокат Братић у молби председнику Вишег суда у Београду Александру Степановићу.

Обратио се и судији Милану Дилпарићу, подсетивши га притом да је у случају „Погледић", где је оптужен припадник паравојске, такође по замолници Хрватске, наложио превођење решења о спровођењу истраге које треба да обави судски преводилац за хрватски језик.

– Захтевам да за окривљене, генерала Бајића, пуковника Јеремића, пуковника Миличевића, пуковника Допуђу и пуковника Чеду Кнежевића, обезбедите примену Устава Републике Србије и Законика о кривичном поступку Републике Србије и одредите превођење оптужнице на српски језик и ћириличко писмо па након тога извршите уручење и потом тек обавештавање Хрватске о датуму уручења – наводи се у допису судији за претходни поступак.

„Политика" се обратила Вишем суду у Београду са питањем да ли је истина да је оптужница нашим држављанима уручена на хрватском језику и да ли ће бити преведена: „Оптужница ЖДО у Загребу дата је преводиоцу Бранислави Чоловић", био је одговор који смо добили из Вишег суда у Београду.

Дакле, наш суд је наложио превод и поштовање уставних и законских права окривљених у овом случају, али тек после интервенције осумњичених и браниоца Душана Братића, који је у писму судији нагласио војне чинове окривљених у другој држави, насталој после насилног отцепљења од СФРЈ, коју су они бранили.

Нагласио је да је Љубомир Бајић генерал мајор и пилот суперсоничне авијације, а да су Слободан Јеремић, Ђуро Миличевић, Ратко Допуђа и Чедо Кнежевић по чину пуковници и пилоти.

– Судија за претходни поступак Милан Дилпарић написао је у једном одговору на моју притужбу да ја упорно у поднесцима поред имена осумњичених наводим њихове чинове у војсци, а да то није

од значаја и да су сви једнаки у кривичном поступку, наглашавајући да је небитно да ли је неко пешадинац или артиљерац. То показује да судији смета образовање окривљених, који су одликовани, њихов друштвени положај и признате заслуге за народ и државу – каже Братић.

Обратио се и Жупанијском суду у Загребу, који је генералу Бајићу одредио хрватског браниоца по службеној дужности, са захтевом да њему и колеги Димитрију Илићу из Београда дозволи да заступају свог браћеника.

– Кривични поступак због сумње да су оптужени извршили ракетирање и бомбардовање Банских двора је по природи ствари чињенично изузетно сложен и испреплетен суптилним односима припадника војне организације које прати законом установљена обавеза чувања војних тајни, због чега су ограничени у својој одбрани. На другој страни свим оптуженима је одмах по доношењу решења о спровођењу истраге одређен истражни притвор због чега не могу да дођу на суђење јер би невини били лишени слободе и фактички у Хрватској издржавали казну затвора пре суђења – наводи Душан Братић.

Ове чињенице је нагласио у писму загребачком суду, указујући да право на изабраног браниоца окривљенима гарантују Међународни пакт о грађанским и политичким правима, међународни уговори, али и Устав Републике Хрватске.

– Насупрот тим гаранцијама стоји Закон о одвјетништву Републике Хрватске који прописима супротним међународном праву и сопственом Уставу спречава остварење достигнутих слобода и права човека и грађанина – објашњава Братић.

„Управо из ових разлога судови У БиХ одлукама поступајућих већа за ратне злочине омогућавају браниоцима из иностранства да бране оптужене који су њих изабрали, док у Србији законодавство такве препреке и не поставља па адвокати из Хрватске пред судовима и другим државним органима слободно обављају своју заступничку службу", наводи у писму Жупанијском суду у Загребу.

У списима предмета „Бански двори" су адресе и бројеви телефона свих оптужених, али не и хрватске „одвјетнице", браниоца по службеној дужности. Она није ни покушала да ступи у контакт са браћеницима у Србији, нити се ико од хрватских адвоката интересовао да присуствује првом саслушању окривљених у Београду.

БРАНА ПЕРУЋА - СЛУЧАЈ "ГЕНЕРАЛ ЂУКИЋ"

SLOBODNA DALMACIJA, 07.12.2020.

ĐUKIĆ DOBIO 10 GODINA ZA MINIRANJE BRANE PERUĆA

Nisu se u ponedjeljak iza podne obistinile želje umirovljenog general majora vojske Jugoslavije Borislava Đukića, koji je očekivao da će biti oslobođen krivnje za organiziranje miniranja brane Peruća krajem siječnja 1993. godine.

Sudsko vijeće pod predsjedanjem suca Dinka Mešina "odrezalo" je Đukiću 10 godina zatvora nepravomoćnom presudom za ratni zločin protiv civilnog stanovništva te mu je produljen istražni zatvor u kojem se nalazi od ožujka 2016. godine, a uračunato mu je i vrijeme provedeno u ekstradicijskom pritvoru od sredine srpnja 2015. godine do ožujka 2016. kada je izručen Hrvatskoj.

Đukić je u optužnici bio zajedno s generalom Ratkom Mladićem, tada zapovjednikom 9. kninskog korpusa JNA, sada pokojnim generalom Milom Novakovićem, zapovjednikom tzv. Srpske vojske Krajine te majorom Milanom Koricom, tada zapovjednikom svih pograničnih jedinica milicije SVK-a.

Razdvojeni postupak

Kako je Đukić jedini bio dostupan hrvatskom pravosuđu, postupak u odnosu na njega je razdvojen. Đukić je već jednom bio osuđen na devet godina zatvora, no Vrhovni sud je tu presudu ukinuo.

Osuđen je da je kao zapovjednik tzv. 221. motorizirane brigade Kninskog korpusa tzv. Vojske SAO Krajine postupao suprotno Ženevskoj konvenciji te je organizirao rušenje brane HE Peruća s ciljem potpunog potopanja gradova Sinja, Omiša i Trilja pri čemu bi smrtno stradalo 50-ak tisuća stanovnika i njihova imovina. Zato je naredio da se u temelje brane, po presudi, na četiri mjesta umetne 20 do 30 tona TNT eksploziva koji je bio povezan telefonskim kabelom s indukcijskim strojem. Đukić je zapovjedio povlačenje svoje vojske i aktiviranje eksploziva. Zbog

eksplozije je došlo do urušavanja i oštećenja brane, odnosno rušenja tornja na njoj. Zahvaljujući pravodobnoj intervenciji radnika Hidroelektrane "Peruća" spriječeno je rušenje brane, potpuno potapanje i dovođenje u opasnost života više od 50 tisuća stanovnika.

– Gospodo suci, pred vama je nevin čovjek koji već šestu godinu bez krivice leži u istražnom zatvoru. Pogoršalo mi se zdravstveno stanje, a u zatvoru sam izložen vrijeđanju na nacionalnoj osnovi. Odgojen sam u patrijarhalnom duhu od roditelja antifašista, boraca NOB-a. Po ukupnom opredjeljenju bio sam i ostao ljevičar. Odrastao sam u višenacionalnoj sredini duboko uvjeren u snagu i značaj bratstva i jedinstva. Ponosan sam što sam kao visoki oficir i u toku ratnih događanja sačuvao višenacionalnu strukturu jedinice kojom sam komandovao. Sve ovo mi je bilo putokaz da kao visoki oficir ne učinim ništa nečasno, bilo po mojoj naredbi, niti lično, i duboko suosjećam s porodicama svih žrtava rata – rekao je u Đukić, uz ostalo, u svojoj obrani. No, ništa od toga nije mu pomoglo da izbjegne osuđujuću kaznu.

- Činjenica je da je u presudi navedeno drugačije činjenično stanje od onog u optužnici jer je ovo sudsko vijeće ostavilo u izreci samo ono što je smatralo da je nesporno dokazano, a sve ono što je bilo upitno ili se temeljilo na "rekla-kazala" je ispušteno. Vi ste negirali tijekom postupka svoju odgovornost, no tijekom postupka je utvrđeno da ste vi počinili ovo kazneno djelo. Što se tiče planiranja, nema dokaza za to, ali ima za organiziranje rušenja i to prvenstveno iz iskaza svjedoka koji su bili na vašoj strani tijekom Domovinskog rata, a ne vidimo razlog zašto bi oni baš vas imenovali kao odgovornog bez razloga – kazao je, među ostalim, u obrazloženju presude sudac Dinko Mešin. Istaknuo je da je kao olakotna okolnost uzeta Đukićeva života dob te obiteljske prilike koje je naveo u obrani kada je rekao: "Od teške tuge zbog mog odsustva i svega što proživljavam u zatočeništvu, doveo sam obitelj u veoma tešku situaciju. Supruga i mlađa kćer su završile u bolnici".

- Otegotna okolnost jest sam cilj ovog čina jer ovo nije bio "bezvezni" objekt, a da je rušenje uspjelo to bi za posljedicu imalo pravu katastrofu jer bi gotovo cijela Dalmacija bila poplavljena. Vi ste bili jedan od glavnih zapovjednika, nije bilo nikakvog razloga da se uništavaju objekti koji nisu bili od vojne važnosti. Mogli ste se oduprijeti naredbi, bilo je takvih primjera poput onog admirala Vladimira Barovića koji je odbio naredbu da bombardira primorske gradove u Hrvatskoj te je sebi oduzeo život. Vi ste usprkos mogućnosti izbora učinili to što ste učinili i to je otegotna okolnost – rekao je sudac Mešin.

Đukićev odvjetnik Željko Ostoja smatra da bi po svim zakonima Đukić trebao u ponedjeljak u ponoć biti slobodan čovjek jer je istekao maksimalan istražni zatvor od četiri godine i 9 mjeseci.

- Očekujemo da Vrhovni sud neće sam sebi skakati u usta i da će nakon 15-ak dana general biti pušten – rekao je Ostoja okupljenim novinarima. A kad izađe mi ćemo dalje voditi pravnu bitku – kazao je Ostoja.

RTRS, Srna, 02.03.2021.

GENERAL ĐUKIĆ IZ ZATVORA PREBAČEN U KBC SPLIT

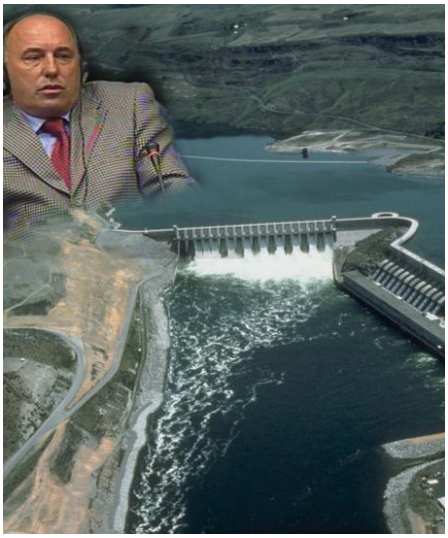
General JNA Borislav Đukić, koji je nedavno nepravosnažno osuđen na 10 godina zatvora zbog rušenja brane Peruća 1993. godine, prebačen je iz splitskog zatvora u Klinički bolnički centar Split, javili su hrvatski mediji.

Dalmatinski portal navodi da je general iz zatvora u KBC prebačen juče zbog virusa korona, kao i da je prošle sedmice u zatvoru došlo do naglog širenja zaraze.

Ovaj portal navodi da je prije pet dana pozitivno bilo 30 pritvorenika i službenika, a sada je, prema podacima Ministarstva pravosuđa, pozitivnih čak 56 lica, od čega 41 pritvorenik.

- Jedna osoba lišena slobode hospitalizovana je u vanjskoj bolnici. Hospitalizacija je moguće povezana s pozitivnim testom na bolest kovid 19 – odgovorili su iz Ministarstva pravosuđa na pitanje zbog čega je Đukić prebačen u bolnicu.

Đukić se u splitskom zatvoru nalazi od 2016. godine. Na prvom suđenju za Peruću osuđen je na devet godina zatvora. Na ponovljenom suđenju dobio je godinu dana zatvora više.

МАЛИ ГРЂЕВАЦ - СЛУЧАЈ “ЧУЈО И ДР”

DOCUMENTA.HR, 04.03.2021.

OSLOBAĐAJUĆA PRESUDA ZA ZLOČINE U MALOM GRĐEVCU

Trojica optuženika, Željko Čujo, Nikola Macura i Aleksandar Pribjegović, pripadnici paravojne srpsko-terorističke organizacije samozvanog “Bilogroskog odreda, nakon provedenog prvostupanjskog postupka, oslobođeni su optužbe za počinjenje ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Optuženicima se sudilo u odsutnosti, a postupak je proveden pred vijećem Županijskog suda u Zagrebu.

Rasprava je započela 30. siječnju 2020., a tijekom dokaznog postupka saslušano je više svjedoka, no nitko nema neposrednih saznanja o predmetu kaznenog postupka. Putem video – linka saslušan je i svjedok koji prebiva u Republici Srbiji.

Odluka o eventualnoj žalbi na prvostupanjsku presudu bit će pod jurisdikcijom Visokog kaznenog suda koji je počeo s radom 01.01.2021.

Tijek kaznenog postupka:

Na Županijskom sudu u Zagrebu započelo je suđenje protiv trojice optuženika, pripadnika paravojne srpsko-terorističke organizacije samozvanog “Bilogroskog odreda, za ratni zločin protiv civila. Optuženici su nedostupni hrvtaskim pravosudnim rijelima pa im se sudi u odsutnosti.

Optužnicom Okružnog državnog odvjetništva iz Bjelovara, u međuvremenu je specificirana u odnosu na odredbe međunarodnog humanitarnog prava, posebice u odnosu na ženevske konvencije i prateće protokole, na teret im se stavlja da su dana 13. lostopada 1991. godine u Malom Grđevcu ispred društvenog doma, protivno odredbama međunarodnog prava, kao pripadnici navedene postrojbe, prilikom povlačenja s tog područja, a ankon što je III. okr. Pribjegović Aleksandar rekao da pobiju civilne osobe Jandrić Ivana, Nemet Ernesta i Nađ Šandora, koje su kao taoce čuvali u podrumu osnovne škole, I. okr. Čujo Željko i II. okr. Macura Nikola su ih najprije vezali, a potom udarali neidentificiranim tupotvrdim predmetom po glavi i svim djelovima tijela nanjevši im i to Jandrić Ivanu podljev krvi zatiljno i tjemeno, opsežne modrice na leđima i nagnječenje kod lopatice, modrice po rukama i nogama, krvarenje u mozak i grudnu šupljinu što je dovelo do hemoragičnog i traumatskog šoka, uslijed čega je umro, Nemet Ernestu modrice po licu i svim dijelovima tijela, razderotinu na licu, te povredu kože potkožnog tkiva i kosti lubanje sa udubljenjem, tako da je uslijed zgnječenja mozga umro i Šandor Nađu udubljenje iza lijevog uha sa lomom kostiju i zgnječenjem mozgovinekoja proviruje van rane nagnječinje, više modrica po trbuhu, leđima, rukama i nogama, a koji je uslijed nagnječenja i zgnječenja mozgovine umro, pa su time počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava – ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

МАЊАЧА - СЛУЧАЈ “ГРАОРАЦ””

SLOBODNA DALMACIJA, 11.03.2021.

VRHOVNI SUD, IPAK, ODBIO OBNOVU POSTUPKA MIRKU GRAORCU, OSUĐENOM U SPLITU NA 15 GODINA : ‘NEMA DOKAZA DA JE 1992. BIO NA DRUGOM MJESTU‘

Vrhovni sud odbio je zahtjev za obnovom postupka Mirku Graorcu (79) osuđenom na 15 godina zatvora za ratni zločin nad civilnim i ratnim zarobljenicima koje je počinio kao zapovjednik “vanjske straže” u koncentracionom logoru Manjača u BiH tijekom 1992. godine. Ovo je drugi put da je zatražio obnovu postupka u kojem je u lipnju 2000. godine na Županijskom sudu u Splitu proglašen krivim što je potvrđeno pravomoćnom presudom višeg suda u veljači 2001. godine.

Osuđen je tada na jedinstvenu kaznu zatvora od 15 godina, a prvu obnovu je zatražio prije 11 godina što mu je također odbijeno jer se procijenilo kako nije predložio ni jedan dokaz koji već nije evaluiran tijekom prethodnih postupaka. Sukus odluke je da izjave svjedoka koje je predložio i koji nemaju saznanja da je bio u Manjači, ne znače da Graorac nije tamo bio, pogotovo ako postoje oni koji su ga vidjeli i svjedočili o tome.

DESET SVJEDOKA

U zahtjevu za obnovom postupka Mirko Graorac je naveo kao nove dokaze izjavu deset svjedoka, među kojima i svog tadašnjeg odv-

jetnika iz Splita, sada pokojnog, Nenada Bobana koji tvrde da imaju saznanja da se nikad nije nalazio u logoru Manjača te dokumentaciju iz koje proizlazi da nije bio pripadnik vojnih ili policijskih postrojbi.

Županijski sud u Splitu je u studenom prošle godine zahtjev odbio navodeći kako nije iznio nove činjenice i nove dokaze koji bi bili prikladni da prouzroče njegovo oslobođenje i eventualnu osudu po blažem zakonu. Uvidom u sudski spis utvrdili su kako se tijekom postupka 2000. godine na glavnoj raspravi branio upravo na isti način da nije bio pripadnik vojnih ili policijskih postrojbi Republike Srpske ne osporavajući pri tom okolnosti da je u inkriminirano vrijeme bio na tom području.

Sud je već prije osuđujuće presude provjerio takvu obranu Mirka Graorca i ocijenio da nije osnovana. Pri tom je imao u vidu iskaze više svjedoka koji nisu imali nikakvog razloga da ga neosnovano terete, bivših zatočenika logora Manjača koji su rekli da je bio tamo na dužnosti zapovjednik vanjske straže.

Prilikom donošenja svoje odluke sud je i tada imao u vidu i iskaze svjedoka koji ga nisu teretili te je obrazložio razloge zašto vjeruje da su svjedoci koji ga optužuju govore istinu. Nakon njihovog odbijanja Mirko Graorac se žalio Vrhovnom sudu koji je njegovu žalbu odbio kao neosnovanu.

Naveli su u svom rješenju kako je Graorac u zahtjevu dostavio pisane izjave svjedoka koje su većim dijelom i javnobilježnički ovjerene. U njima svjedoci navode kako prema njihovim saznanjima Graorac u inkriminirano vrijeme nije bio ni u kom svojstvu u logoru Manjača te Graorac traže da ih se ispita.

Međutim, Vrhovni sud smatra kako za njihovim ispitivanjem nema potrebe jer su već u svojim izjavama naveli isto ono što su svjedoci obrane govorili i do sada tijekom postupka. Da su kojim slučajem ti svjedoci u izjavama naveli da je Mirko Graorac u inkriminiranom razdoblju nalazio na nekom mjestu ili u nekoj situaciji zbog koje bi bila isključena mogućnost da je u isto vrijeme bio i u logoru Manjača, tada bi bilo potrebe provesti izvide radi utvrđivanja navedene okolnosti, stoji u rješenju.

Okolnosti o kojima ti svjedoci govore, i oni novi i oni otprije saslušani, su već preispitane tijekom kaznenog postupka i tijekom odlučivanja o prvom zahtjevu za obnovom postupka. Te okolnosti nisu nove, nego Graorac tvrdnje koje je već tada iznosio sada pokušava dokazati na drugi način.

Nadalje navode kako su sve isprave koje je priložio u zahtjevu već otprije pregledane, kako tijekom suđenja tako tijekom prvog odlučivanja o obnovi postupka. Zbog svega navedenog su odbili obnovu postupka.

ODORA MILICIJE

Graorac je tada osuđen za ratni zločin nad civilima i ratnim zarobljenicima u razdoblju od 17. lipnja do kraja rujna 1992. godine koje je počinio obnašajući dužnost zapovjednika "vanjske straže" rezervne milicije "Republike srpske" u koncentracionom logoru Manjača kod Banja Luke.

U logoru se u zatočeništvu držalo preko 3000 osoba smještenih u barakama koje su prethodno bile staje i to tako da je oko 700 osoba bilo smješteno u jednu baraku. Pripadnici vanjske straže kojom je zapovijedao Mirko Graorac sudjelovali su u sustavnom premlaćivanju zatočenika koje se provodilo u tom logoru.

Osim što su pretraživali zatočene osobe i uzimali im vrijedne predmete, pripadnici "vanjske straže" su sudjelovali i u noćnim "prozivkama" koje su završavale teškim premlaćivanjima zatočenika. Takvim zlostavljanjem su i zatočenici koji su svjedočili na suđenju zadobili i teške ozljede pa su tako jednome slomljena četiri rebra, drugome i trećem izbijeni zubi, a svi su dobili brojna nagnječenja po tijelu.

Na Županijskom sudu u Splitu su se provela dva suđenja, jedno 1996. godine kada je dobio je 20 godina zatvora te drugo 2000. godine kada je osuđen na 15 godina što je i postalo pravomoćno. Tijekom suđenja teretilo ga je sedam bivših zarobljenika Manjače koji su ga prepoznali kao zapovjednika straže koja je sudjelovala u sustavnom premlaćivanju zatočenika.

Na suđenju su se suočili s Mirko Graorcem i ostali pri svojim iskazima. Svjedočila je i žena koja je u to vrijeme živjela u Banjoj Luci gdje ga je više puta vidjela u odori milicije te jednom prigodom kada je došao kombijem koji je prevozio zarobljenike iz Manjače. U svojoj obrani Graorac je rekao da je otišao iz Splita nakon umirovljenja iz prometne policije preko granice u selo Bajince kako bi brinuo o starim roditeljima.

Tamo mu je živjela i sestra za koju je kazao kako se nije mogla brinuti o njima zbog obiteljskih prilika, a brat je živio u drugom gradu. Vratio se u Split 1994. godine kada je i uhićen.

ПАЊАНИ КОД КОСТАЈНИЦЕ - СЛУЧАЈ "ЧИЗМИЋ И ДР."

ŽDO ZAGREB, 23.02.2021.

DONESENO RJEŠENJE O PROVOĐENJU ISTRAGE PROTIV DVOJICE OSUMNJIČENIKA ZBOG KAZNENIH DJELA PROTIV ČOVJEČNOSTI I MEĐUNARODNOG PRAVA

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, po primitku kaznene prijave, donijelo rješenje o provođenju istrage protiv državljanina Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine (1957.) i državljanina Bosne i Hercegovine (1965.) zbog postojanja osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo protiv čovječnosti i međunarodnog prava, i to prvookrivljenik ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. u vezi članka 28. Osnovnog kriviičnog zakona Republike Hrvatske, a drugookrivljenik ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog kriviičnog zakona Republike Hrvatske. (23. 2. 2021.)

Postoji osnovana sumnja da su osumnjičenici počinili navedena kaznena djela 1. rujna 1991. u selu Panjani, na privremeno okupiranom području tadašnje općine Hrvatska Kostajnica, tijekom trajanja nemeđunarodnog oružanog sukoba između regularnih policijskih i vojnih postrojbi Republike Hrvatske i oružanih formacija tzv. SAO Krajine, u vrijeme dok je prvooosumnjičenik bio pomoćnik zapovjednika specijalne jedinice MUP-a tzv. SAO Krajine iz Komogovine i ujedno komandir odjeljenja u istoj jedinici, a drugoosumnjičenik pripadnik navedene jedinice.

Osnovano se sumnja da su zajedno s još oko petnaestero pripadnika odjeljenja koje je vodio prvoosumnjičenik s položaja iznad društvenog doma u Panjanima; smještenog nasuprot raskrižja prema Majuru; otvorili vatru iz pješačkog naoružanja na osobni automobil s diplomatskim registarskim pločicama tadašnjeg SSSR-a i vidljivo istaknutim oznakama TV i PRESS, a u kojem su bila dvojica novinara koji su tog dana bili na profesionalnom zadatku na području ratnih sukoba. Automobil se uslijed rafalne paljbe zaustavio pedesetak metara od navedenog raskrižja, a pripadnici navedene jedinice su potom, prilazeći automobilu, utvrdili da su osobe u automobilu još uvijek žive. Osnovano se sumnja da je drugooosumnjičenik prišao automobilu i pretražio osobe te od njih uzeo osobne isprave (putovnice i novinarske iskaznice), iako je prema izgledu i oznakama na automobilu, civilnoj odjeći i njihovim ispravama bilo očito da se radi o stranim novinarima, a ne o hrvatskim vojnicima ili policajcima.

Osnovano se sumnja kako je drugooosumnjičenik, unatoč činjenici da mu se jedan od ranjenih novinara obratio riječima da ne puca, postupio suprotno odredbi članka 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te odredbi članka 4. stavak 2. točka a) Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977., odnosno da je hicima iz pištolja neutvrđene marke i kalibra usmrtio obojicu ranjenih novinara.

Postoji osnovana sumnja da je prvoosumnjičenik kao pomoćnik zapovjednika i komandir odjeljenja; imajući ovlasti zapovijedanja i nadzora nad prisutnim pripadnicima jedinice; iako svjestan da su u automobilu dvije ranjene civilne osobe kojima je trebalo pružiti medicinsku pomoć i spriječiti bilo kakav daljnji napad na njihov fizički integritet, postupao suprotno odredbi članka 3. Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949., odredbi članka 4. stavak 2. točka a) Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (Protokol II) od 8. lipnja 1977.

Osnovano se sumnja da je postupio suprotno pravilima međunarodnog običajnog prava o odgovornosti zapovjednika za postupke podređenih osoba i nije poduzeo ništa da spriječi drugoosumnjičenika u usmrćenju navedenih osoba, već je, upravo suprotno, nakon usmrćenja naredio i dozvolio pripadnicima jedinice poduzimanje više radnji u cilju prikrivanja i zataškavanja okolnosti ovog kaznenog djela uzimanjem novinarske opreme, uništenjem automobila eksplozijom i kasnijim odvoženjem izgorjele olupine, zajedno s posmrtnim ostacima usmrćenih osoba, na lokaciju u selu Donji Kukuruzari.

*****

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu je, povodom opisanog događaja, kroz dulje vrijeme kontinuirano provodilo izvide u cilju otkrivanja počinitelja opisanog kaznenog djela. Obavljeni su brojni obavijesni razgovori i dokazne radnje ispitivanja svjedoka te je, između ostalog, zamolbenim putem ispitan svjedok u Ruskoj Federaciji. Prikupljena je brojna materijalna dokumentacija, kako u pisanom obliku tako i u digitalnom

(video i audio snimke na DVD mediju).

U posljednje je vrijeme intenzivirano kriminalističko istraživanje u koordinaciji državnog odvjetništva i policijskih službenika Policijske uprave sisačko-moslavačke što je rezultiralo otkrivanjem počinitelja predmetnog kaznenog djela.

Naime, opisana inkriminacija dogodila se na području koje je tempore criminis bilo okupirano i pod kontrolom SAO Krajine, pa tijela otkrivanja i kaznenog progona Republike Hrvatske nisu imala mogućnost pristupa tom području. Nakon dugotrajnog prikupljanja rezultata istraga iz raznih izvora izvan Republike Hrvatske, koji su pribavljeni putem međunarodne pravne pomoći od nadležnih tijela Republike Srbije, Ruske Federacije i Bosne i Hercegovine te kompletiranja cjelokupne dokumentacije uz ispitivanja velikog broja svjedoka, kao i završnom složenom analizom svih prikupljenih dokaza, utvrđene su osobe za koje se osnovano sumnja da su počinitelji predmetnog zločina slijedom čega je doneseno ovo rješenje o provođenju istrage.

e-Veritas

Istraga je otvorena protiv Ilije Čizmića (1957) i Zdravka Matijaševića (1965).

БОРОВО КОМЕРЦ - СЛУЧАЈ “ГОЈКОВИЋ”

DOCUMENTA.HR, 23.03.2021.

9 GODINA ZATVORA ZA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILA I RATNIH ZAROBLJENIKA U BOROVO COMERRCE-U

Vijeće za ratne zločine Županijskog suda u Osijeku proglasilo je presudu u kaznenom predmetu protiv okr. Milana Gojkovića, ratni zločina protiv civilnog stanovništva iz čl.120. st.1. OKZ RH i ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz čl.122. OKZ RH, počinjen u Borovo Commerceu 19. studenoga 1991. godine.

Nepravomoćna presuda protiv okr. Milan Gojković objavljena je nakon zaključenja rasprave 15. ožujka 2021. godine.

Okrivljenik je optužen po 3 točke Optužnice. Nepravomoćnom presudom danas je proglašen krivim za prvu i drugu točku optužbe – pomaganje u izdvajanju civila i ratnih zarobljenika. Za svaku od dvije točke nepravomoćno je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, te mu je izrečena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 9 godina.

Za treću točke optužnice – ubijanje ratnog zarobljenika Ivana Hižmana, pripadnika PU Varaždinske, okrivljenik je zbog nedostatka dokaza oslobođen optužbe primjenom načela „In dubio pro reo“.

Nepravomoćnom presudom stavljena je izvan snage presuda br. K-6/96 od 4. prosinca 1996. godine. Okrivljeniku je produljen istražni zatvor do pravomoćnog okončanja postupka. U kaznu zatvora uračunato je vrijeme koje je okrivljenik proveo u istražnom zatvoru od izručenja RH.

Obnovljeni postupak karakterizira nekoncentriranost rasprave jer su ročišta tijekom 2020. vrlo rijetko zakazivana. Okrivljenik se od 1. lipnja 2018. godine nalazi u istražnom zatvoru na izdržavanju kazne po prijašnjoj pravomoćnoj presudi kojom je u odsutnosti osuđen na 20 godina zatvora.

Dana 10. travnja 2019. na Županijskom sudu u Osijeku započelo je suđenje u obnovljenom postupku, protiv opt. Milana Gojkovića zbog kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim humanitarnim pravom. Optuženik je pravomoćno, u odsutnosti, osuđen na 20 godina zatvora. Nakon što je, temeljem međunarodne tjeralice, izručen Hrvatskoj iz Kraljevine Norveške, dopuštena mu je obnova postupka.

Županijsko državno odvjetništvo iz Osijeka podiglo je optužnicu br. KT-298/92 od 28. prosinca 1995. godine protiv okr. Milana Gojkovića i još trojice okrivljenika. Optužnica je u međuvremenu izmijenjena.

Okr. Milanu Gojkoviću je stavljeno na teret počinjenje tri kaznena djela: ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (izdvajanje i zlostavljanje), ratni zločin protiv ratnih zarobljenika (ubijanje klanjem), pomaganje u izvršenju ratnog zločina protiv civilnog stanovništva (izdvajanjem civila, koji su nakon toga zlostavljani). Navedena djela počinjena su 19. studenoga 1991. godine nakon pada Borovo Commerce- a, nakon izlaska ranjenika, civila i zarobljenika.

Županijski sud u Osijeku donio je u odsutnosti okrivljenika prvostupanjsku presudu br. K-6/96 od 4. prosinca 1996. godine, kojom je sve okrivljenike proglasio krivima i osudio na kazne zatvora u trajanju od:

Okr. Milan Gojković, 20 godina

Dvojica okrivljenika bila su osuđena na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, a jedan na kaznu zatvora u trajanju od 15 godina.

Prvostupanjska presuda postala je pravomoćna 27. veljače 1997. godine.

U obnovljenom postupku protiv drugookrivljenika D.L. (osuđen na 5 godina zatvora) ŽDO-o iz Osijeka odustalo je od kaznenog progona, te je Rješenjem br. Kv-447/99 od 10. prosinca 1999. godine postupak obustavljen.

Trećeokrivljenik V.T. (osuđen na 5 godina zatvora) vrtio se u RH. Protiv njega je kazneni postupak obnovljen 2004. Nakon što je oslobođen krivnje presudom iz 2004. godine, Vrhovni sud je ukinuo presudu i predmet vratio na ponovno suđenje. 2008. godine postupak protiv toga okrivljenika je obustavljen zbog prekvalifikacije djela u oružanu pobunu.

Republika Hrvatska je raspisala međunarodnu tjeralicu za Milanom Gojkovićem 2002. godine. Norveška policija je uhitila okrivljenika temeljem tjeralice. Nakon toga Republika Hrvatska je 2003. godine zatražila izručenje okrivljenika. Kraljevina Norveška odbila je izručenje 2004. godine, s obrazloženjem da RH nije dala garancije da će obnoviti postupak protiv okrivljenika u njegovoj nazočnosti.

Na koncu, okr. Milan Gojković izručen je Republici Hrvatskoj, te mu je u međuvremenu dopuštene obnova postupak koji je započeo 10. travnja 2019. godine.

ВАРАЖДИН - СЛУЧАЈ “ДАВИДОВИЋ”

VEČERNJI LIST, HINA, 29.03.2021.

PUKOVNIK BIVŠE JNA OSLOBOĐEN OPTUŽBI ZA GRANATIRANJE VARAŽDINA

Trifunoviću, Popovu i Davidoviću sudilo se na zagrebačkom Županijskom sudu u odsutnosti

Nekadašnji pukovnik bivše JNA Vladimir Davidović oslobođen je na zagrebačkom Županijskom sudu u ponovljenom postupku optužbe da je sredinom rujna 1991. godine izdavao naredbe da se iz vojarne ”Jalkovečke žrtve” granatiraju civilni, poslovni i gospodarski objekti u Varaždinu.

Davidoviću se sudilo u ponovljenom postupku u odsutnosti nakon što mu je 1993. na tadašnjem Okružnom sudu u Varaždinu izrečena kazna zatvora od deset godina za ratni zločin protiv civilnog stanovništva. Uz Davidovića, tadašnji varaždinski sud je na 15 godina zatvora osudio zapovjednika 32. korpusa JNA general-majora Vladu Trifunovića, a zapovjednika motorizirane brigade u sastavu 32. korpusa JNA, pukovnika Berislava Popova na 10 godina zatvora.

Trifunoviću, Popovu i Davidoviću se sudilo na zagrebačkom Županijskom sudu u odsutnosti nakon što se varaždinski Županijski sud proglasio nenadležnim za suđenje protiv trojice bivših oficira JNA koji su zatražili obnovu postupka iz 1993. godine.

Prema zapriječenoj kazni za počinjenje kaznenih djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv civilnog stanovništva za suđenje je zbog mjesta inkriminacije bio nadležan varaždinski Županijski sud, kao što je to bio i Okružni sud u Varaždinu koji je prije 28 godina donio prvostupanjsku presudu u ovom slučaju. Međutim, u međuvremenu su za suđenja u predmetima ratnih zločina osnovani posebni sudski odjeli u zagrebačkom, splitskom, riječkom i osječkom Županijskom sudu pa je postupak po mjestu nadležnosti dodijeljen Županijskom sudu u Zagrebu.

Trifunović i Popov, koji su osuđeni zatvorskom kaznom u Beogradu zbog ”podrivanja vojne i obrambene moći”, dva puta su u Hrvatskoj podnosili zahtjev za ponavljanje kaznenog postupka u kojem su osuđeni za ratni zločin. Prvi zahtjev im je odbačen 1999., a varaždinski Županijski sud odbacio je i drugi zahtjev dvije godine kasnije.

Međutim, na potonje rješenje Vrhovni sud je 2005. prihvatio žalbe Trifunovića i Popova te je predmet vratio na ponovno odlučivanje. No, varaždinski Županijski sud je 2007. odbio njihove zahtjeve pa su Trifunović i Popov ponovno podnijeli žalbe koje je Vrhovni sud prihvatio 2013. godine i predmet proslijedio prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

U međuvremenu, postupak protiv trojice bivših oficira JNA je razdvojen, dok je Trifunović preminuo u Beogradu 2017. godine.

Davidovića je optužnica teretila da je po naredbi zapovjednika vojarne ”Jelkovečke žrtve” Vlade Trifunovića izdavao naredbe na temelju kojih je iz minobacača kalibra 60 i 120 milimetara ispaljen veći broj granata po civilnim, poslovnim i gospodarskim objektima u Varaždinu, čime je nastala materijalna šteta u iznosu od tadašnjih 617 milijuna dinara.

ШИБЕНИК И ЗАЛЕЂЕ - СЛУЧАЈ “ЂИЛАС”

ŠIBENSKI, SLOBODNADALMACIJA, 01.04.2021.

ŠIBENSKA POLICIJA PODIGLA KAZNENU PRIJAVU: 77-GODIŠNJEG ZAPOVJEDNIKA ‘VOJSKE SRPSKE KRAJINE‘ SUMNJIČI SE ZA SMRT 55 CIVILA I SILOVANJE ŽENA U DRNIŠKOM ZALEĐU

Šibenska policija je u suradnji sa Županijskim državnim odvjetništvom iz Splita, dovršila kriminalističko istraživanje nad 77-godišnjim državljaninom Republike Srbije osumnjičenog da je kao zapovjednik 7. korpusa ‘Vojske Republike Srpske Krajine’ počinio više kaznenih djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva.

Osumnjičenik nije dostupan pravosudnim tijelima Republike Hrvatske, a protiv njega je podnesena kaznena prijava Županijskom državnom odvjetništvu u Splitu.

Kaznena djela počinjena su u razdoblju od 4. prosinca 1992. do 24. prosinca 1993. godine, izvijestila je šibenska policija koja bivšeg zapovjednika korpusa Vojske RSK tereti da je počinio ratni zločin protiv civilnog stanovništva na štetu hrvatskog civilnog stanovništva na prostoru gradova Šibenika i Skradina te sela Umljanovići, Pakovo Selo, Sedramić, Raslina i Čavoglave – na način da je svojim podčinjenim zapovjednicima brigada izdao zapovijed da nasumce granatiraju svim artiljerijskim oružjem (topništvo, višecijevni bacač raketa i dr.) civilne objekte i naselja koja nisu bila okupirana pri čemu je smrtno stradalo 20 civila.

Nadalje, tereti ga se da je na prostoru okupiranih naselja skradinskog i drniškog zaleđa te naselja općine Promina, Ružić i Kijevo, kao zapovjednik 7. korpusa tzv. „Vojske Republike Srpske Krajine“ tijekom oružanog napada na navedeno područje, bio upoznat da njemu podređene postrojbe ubijaju, zlostavljaju, protupravno lišavaju slobode i potom premlaćuju i ponižavaju civilno stanovništvo te im pljačkaju i uništavaju imovinu.

Osumnjičeni tada nije poduzeo mjere da se takvi zločini spriječe, suzbiju i kazne, iako je za to imao moć i ovlasti, čime je pristao da njemu podređene postrojbe tj. njihovi pripadnici nastave s takvim postupanjima, ohrabrio ih i pristao na posljedice takvog protupravnog postupanja pri čemu je smrtno stradalo 35 civila.

Na prostoru okupiranih naselja općine Promina (Suknovci i Ljubotić), kao i drniškog zaleđa (Siverić) –je, također kao zapovjednik 7. korpusa tzv. „Vojske Republike Srpske Krajine“, tijekom oružanog napada na navedeno područje bio upoznat da su pripadnici njemu podređenih postrojbi, pored tjelesnog i psihičkog zlostavljanja, nečovječnog postupanja i ubijanja pučanstva, u više navrata silovali žensko pučanstvo hrvatske nacionalnosti.

Do sada su utvrđena dva silovanja i tri pokušaja silovanja nad pet žena, dok su pojedine žrtve silovane više puta. Iako je raspolagao s navedenim saznanjima, nije poduzeo nikakve mjere da se takvi zločini spriječe, suzbiju i kazne, iako je za to imao moć i ovlasti. Time je pristao da njemu podređene postrojbe tj. njihovi pripadnici nastave s takvim postupanjima, ohrabrio ih i pristao na posljedice takvog protupravnog postupanja.

Kaznenim prijavama iz 2011., 2012. te 2015. godine policijski službenici su, za navedene ratne zločine na šibensko-kninskom području, prijavili neposredno i zapovjedno (garantno) odgovorne osobe na zapovjednoj razini zapovjednika brigade i sekretara SUP-a Knin koji su bili u sastavu 7. korpusa tzv. „Vojske Republike Srpske Krajine“, odnosno zapovjedno podređeni osumnjičenom zapovjedniku tog korpusa.

Веритас инфо

У инкриминирано вријеме командант Книнског корпуса био је пуковник Милан Ђилас, који је умро 2015. године.

ОВЧАРА - СЛУЧАЈ "КРСТИЋ И ДР."

ŽDO OSIJEK, 31.03.2021.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV TROJICE OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv trojice hrvatskih državljana (1949., 1963. i 1974.) zbog počinjenja kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz članka 122. OKZ-a RH. (31. 3. 2021.)

Okrivljenike se tereti da su u poslijepodnevnim i večernjim satima 20. studenoga 1991. na poljoprivrednom dobru Ovčara, pokraj Vukovara, počinili navedeno kazneno djelo nakon prethodnih višemjesečnih napada Jugoslavenske narodne armije, teritorijalne obrane i drugih paravojnih formacija lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije na grad Vukovar i nakon što su agresorske snage slomile otpor hrvatskih branitelja i pripadnici JNA u vukovarskoj bolnici zarobili pripadnike Zbora narodne garde, Ministarstva unutarnjih poslova, dragovoljne pripadnike hrvatskih oružanih snaga te manji broj civila, bolesnika i ranjenika. Po odobrenju zapovjednika Operativne grupe Jug tadašnje JNA pukovnika Mile Mrkšića zarobljenici su predani pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi te autobusima iz vukovarske bolnice odvezeni u vojarnu JNA, a potom dovezeni na poljoprivredno dobro Ovčara.

Trojicu okrivljenika optužnicom se tereti da su postupili protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima, odnosno da su kao pripadnici TO Negoslavci i zaposlenici poljoprivrednog dobra Ovčara; zajedno s drugim pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi; sudjelovali u nečovječnom postupanju na način kojim se vrijeđa njihovo dostojanstvo. Prvookrivljenik i drugookrivljenik su, tereti ih se, zajedno s drugim nepoznatim pripadnicima srpskih paravojnih postrojbi, formirali špalir kroz koji je bilo primorano proći od izlaska iz autobusa do ulaska u hangar najmanje 200 zarobljenika, koje su potom svi zajedno tukli kundacima pušaka, drvenim palicama, šipkama, štakama, rukama i nogama po različitim dijelovima njihovih tijela.

Prvookrivljenika se tereti da ih je udarao palicom i rukama, a drugookrivljenika da ih je udarao puškom i s njom ih gurao prema hangaru, a po njihovom ulasku u hangar u njega su ušli prvookrivljenik i trećeokrivljenik te je prvookrivljenik, tereti ga se, ranjenom zarobljeniku oteo iz ruke štaku i s njom ga udarao po glavi i tijelu. Kada je zarobljenik pao na tlo, okrivljenik ga je nastavio tući psujući ga, a trećeokrivljenik je prišao jednom od zarobljenika koji je stajao uz zid te ga, tereti ga se, tukao crnom plastičnom vodovodnom cijevi po leđima.

e-Веритас

По Веритасовим сазнањима оптужени су: Крстић Војин (1949), Ђокић Драженко (1963) и Ђорђевић Миливој (1974), сви из Негославаца. Бране се са слободе

ДАЉ - СЛУЧАЈ "ГАВРОВСКИ И ДР:"

ŽDO OSIJEK, 07.04.2021.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV TROJICE OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA I RATNOG ZLOČINA PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

ŽDO OSIJEK, 07.04.2021, Podignuta optužnica protiv trojice okrivljenika zbog ratnog zločina protiv civilnog stanovništva i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv trojice hrvatskih državljana (1952., 1961. i 1970.) zbog počinjenja ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. OKZ-a RH i ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ-a RH. (7. 4. 2021.)

Trojicu okrivljenika se tereti da su od sredine studenog 1991. pa do 17. svibnja 1992. u Dalju, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojnih formacija, i to prva dvojica okrivljenika kao čuvari, a trećeokrivljenik kao ekonom u zatvoru u Dalju; ustrojenog u sklopu privremenog sjedišta suda u Vukovaru u sastavu tzv. Republike Srpske Krajine; protivno pravilima međunarodnog ratnog i human-

itarnog običajnog prava o postupanju s civilima, nakon što su u zatvor u Dalju dovedena nezakonito uhićena šestorica civila, među kojima i oštećenik (1954.), sudjelovali u njegovom fizičkom zlostavljanju i uz to ga izlagali uvredljivim i ponižavajućim postupcima.

Prvookrivljenika i drugookrivljenika se tereti da su ga prisilili da se provlači kroz uski otvor na vratima ćelije pri čemu su ga udarali, a kada se provukao natjerali su ga da se skine gol i legne na pod raširenih nogu pa su ga udarali palicom po tabanima, udarali nogama obuvenim u čizme po genitalijama i ostalim dijelovima tijela, polijevali ga vodom kada je izgubio svijest. Oštećenik je zadobio ozljede zbog kojih nije mogao stajati na nogama, nakon čega su ga nakratko vratili u ćeliju pa potom izveli u dvorište gdje su mu, tereti ih se, naredili da trči i bježi pri čemu je drugookrivljenik u rukama držao pušku koju je repetirao. Kada je oštećenik zbog ozljeda i nemoći odbio trčati, okrivljenici su ga zajedno udarali i odvukli natrag u ćeliju, gdje ga je trećeokrivljenik u više navrata stisnutom šakom udarao po glavi što je sve kod njega ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje.

Trećeokrivljenika se tereti da je od sredine studenog 1991. pa do 17. svibnja 1992., u Dalju, tijekom oružanog sukoba između oružanih snaga Republike Hrvatske i srpskih paravojnih formacija, kao ekonom u zatvoru u Dalju ustrojenog u sklopu privremenog sjedišta suda u Vukovaru u sastavu tzv. Republike Srpske Krajine, postupio protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima. Nakon što su u zatvor u Dalju dovedena osmorica zarobljenih pripadnika braniteljskih postrojbi, tereti ga se da je sudjelovao zajedno s još jednim pripadnikom paravojnih postrojbi u fizičkom zlostavljanju ratnih zarobljenika (1965. i 1975.) te ih izlagao uvredljivim i ponižavajućim postupcima što je sve kod njih ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje.

Nakon što ih je obojicu pripadnik paravojnih postrojbi izudarao palicom po tijelu, a oštećenika (1975.) i izuo, palicom ih je udarao po stopalima, uslijed čega su obojica izgubili svijest, a od jačine i broja udaraca zadobili tamne podljeve po cijelom tijelu. Ušao je potom u ćeliju u kojoj je bio zatvoren oštećenik (1965.) te ga je, tereti ga se, snažno ošamario tražeći da prizna da je špijun i da je to razlog dolaska na područje tzv. SAO Krajine te ispitivao o pripadnosti i sudjelovanju u Hrvatskoj vojsci, što je sve kod obojice ostavilo posljedice po fizičko i psihičko zdravlje.

Državno odvjetništvo predložilo je produljenje istražnog zatvora protiv trojice okrivljenika zbog opasnosti od bijega.

e- Веритас

Оптужени су: Предраг Гавровски (1952), Рајко Вејић (1961) и Ђорђе Дрпа (1970), сви из Даља. Сва тројица се налазе у истражном затвору.

srbi.hr, 17.07.2021.

BAKLJOM NA PORODIČNU KUĆU U DALJU

Zbog sumnje u ratni zločin P.G. iz Dalja je šest meseci proveo u istražnom zatvoru. Čim je pušten da se brani sa slobode na kuću mu je usred noći bačena navijačka baklja.

Nepoznati počinioci bacili su u noći sa petka na subotu zapaljivu napravu na porodičnu kuću u Dalju uz povike „ovde živi ratni zločinac“ i „selite se u Srbiju“. U kući su se u tom trenutku nalazili otac (52) , majka (42) i troje dece (22, 20 i 15 godina). Iz Policijske uprave Osječko-baranjske šturo su nam potvrdili da policijski službenici trenutno „provode izvide temeljem zaprimljene telefonske dojave građana iz Dalja o narušavanju javnog reda i mira nepoznatih osoba”. O tome šta se dogodilo razgovarali smo sa D.G, majkom troje dece.

– To je bilo oko pola tri u noći. Malo pre toga merila sam suprugu šećer i taman me uhvatio prvi san kada sam čula viku. Neko je vikao „Ovo je kuća ratnog zločinca, šta radite tu, marš u Srbiju“. Nakon toga sam čula udarac i vrlo brzo naša soba je bila obasjana nekim narandžasto-crvenim svetlom. Skočila sam jer sam mislila da se kuća zapalila i istrčala na terasu. I deca su poskakala iz kreveta. Sa terase sam videla jedan auto koji je odlazio niz ulicu i nakon toga se okrenuo i vratio pred kuću. Zastao je nakratko u tom dimu i otišao – priča nam D.G. koja je odmah pozvala policiju.

– Prošlo je sigurno 40 minuta i pošto policija nije stigla ponovo sam zvala. Nakon toga su došli i napravili uviđaj. Bila je i forenzička ekipa, a i danas su došli po izjave – dodaje ona.

Napad i povici na upravo ovu kuću nisu bili slučajni jer u toj kući živi P.G. koji je u januaru ove godine, zajedno sa još dvojicom meštana Dalja, uhapšen i osumnjičen za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika. Njih trojicu tereti se da su, kao zatvorski čuvari, u

periodu od oktobra 1991. do juna 1992. godine u Dalju protivpravno držali zarobljene šest civila i osmoricu hrvatskih vojnika. Tereti ih se da su zarobljenike fizički i psihički zlostavljali iako zvanična optužnica još uvek nije podignuta.

Sva trojica osumnjičenih provela su šest meseci u istražnom zatvoru, a 15. jula su, založivši svoju imovinu kao jamčevinu, pušteni da se brane sa slobode. Pretpostavka je da je upravo zato kuća osumnjičenog P.G. bila meta sinoćnjeg napada zapaljivom napravom, najverovatnije navijačkom bakljom. Napadači su očigledno znali da je P.G. pušten i odlučili su da uzmu pravdu u svoje ruke.

Nije prvi napad

Treba reći da je P.G. skoro ceo svoj boravak u zatvoru proveo u zagrebačkoj zatvorskoj bolnici u Svetošimunskoj s obzirom na to da je osoba sa invaliditetom koja se kreće uz pomoć hodaljke, od ranije ima dijabetes, tri ugrađene srčane premosnice, a preživeo je i četiri moždana udara. Njegova supruga kaže da je nakon sinoćnjeg napada potresena čitava porodica, ali da su takve i slične incidente imali i ranije, pre nego što je P.G. postao osumnjičeni za ratni zločin.

– Imali smo kafić i piceriju u kući i od 1997. godine nam dolaze tu. Lupali su nam prozore i roletne, ulazili sa palicama. Supruga su dva puta pretukli. To traje već 24 godine. Ulazili su nam tu u kasnim satima i provocirali. Izlupali su nam sve žardinjere ispred kuće. Okupe se tu ispred pa viču da smo četnici. Svaki put smo prijavljivali policiji, ali uvek sve to ostane na tome – ogorčeno govori supruga D.G.

Pisao otvoreno pismo – tvrdi da nije kriv

P.G. je pre nešto više od mesec dana, dok je u zatvorskoj bolnici čekao da mu odobre zahtev da se brani sa slobode, napisao otvoreno pismo koje je njegova supruga poslala predsedniku Osječkog županijskog suda, ali i drugim relevantnim institucijama i pojedincima. On je u pismu negirao da je bilo kada mučio ili se neljudski ponašao prema zatvorenicima. Negira da je bio zatvorski čuvar, već tvrdi da je u zatvoru bio ekonom, a za sam zatvor tvrdi da je bio legalan i osnovan upravo zato da bi se ratni zločini sprečavali. Osvrnuo se i na izjave dva svedoka koji ga terete, a za koje kaže da su neistinite.

– Prema meni i mojoj familiji vrši se najgora moguća diskriminacija, a mene se predstavlja kao ratnog zločinca. Mojoj supruzi, kćerima, sinu i meni se stavlja meta na prsa. Zbog čega? Zbog izjave dva gospodina od kojih jedan tvrdi da sam ga ošamraio, a drugi da sam ga udario šakom i terao da jede hranu. Ta gospoda govore neistinu, jer znaju da im niko ne može ništa, a na konto izgovorenih optužbi dobijaju privilegije, razne dijagnoze invaliditeta i visoke penzije te ih nije briga što uništavaju porodice i što to rade ljudima koji su ih spasili od sigurne smrti. Radio sam kao ekonom u legalnom zatvoru kojeg su osnovali časne sudije na čelu sa gospodinom Milošem Vojnovićem da bi uspostavili sudbenu vlast, da bi sprečili bezakonje i anarhiju. Pa zar je moj zločin što sam u tom zatvoru tražio, molio hranu, što sam zatvorenike prehranio, kuvao, obukao ih, ugrejao, okupao, ošišao ili previo rane? Zar je moj zločin što sam zajedno sa svim čuvarima, upravnikom, nadzornikom, sekretaricama i sudijama uspeo da zatvorenici ostanu živi i da se vrate svojim prorodicama? – naveo je P.G. u svom otvorenom pismu pre malo više od mesec dana..

e-Веритас

Према Веритасовим сазнањима под иницијалима П.Г. крије се име Предраг Гавровски (1952). Остаа двојица који су са њим ухапшени и пуштени су Рајко Веић (1961) и Ђорђе Дрпа (1970), сви из Даља.

ДОЉАНИ КОД ДАРУВАРА - СЛУЧАЈ "ГРУЈИЋ"

ŽDO ZAGREBU 22.03.2021.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 54-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

Županijsko državno odvjetništvo u Zagrebu podiglo je pred Županijskim sudom u Zagrebu optužnicu protiv državljanina Republike Srbije (1967.) zbog počinjenja kaznenog djela protiv čovječnosti i međunarodnog prava ratnim zločinom protiv ratnih zarobljenika, opisanog i kažnjivog po članku 122. Osnovnog kривičnog zakona Republike Hrvatske. (22. 3. 2021.)

Okrivljenika se tereti da je kao pripadnik paravojne formacije, 31. kolovoza 1991. u mjestu Doljani; tijekom oružanog sukoba između pripadnika bivše JNA, paravojnih formacija sastavljenih od pobunjenog djela srpskog stanovništva te dragovoljaca s područja bivše Jugoslavije s jedne strane i legalnih vojnih i policijskih postrojbi Republike Hrvatske s druge strane; postupao protivno odredbama članka 3. stavka 1. točka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima od 12. kolovoza 1949. i članka 4. stavka 2. točkama a) i e) Dopunskog protokola uz Ženevske konvencije od 12. kolovoza 1949. godine o zaštiti međunarodnih oružanih sukoba (Protokol II).

Okrivljenog 54-godišnjaka tereti se da je bio član skupine koja je četvorici zarobljenih pripadnika hrvatske policije naredila da se skinu u donje rublje i da legnu na cestu glavom okrenutom prema tlu. Potom su im, tereti ih se, žicom vezali ruke, pokušali na njihovim leđima zapaliti hrvatsku zastavu, a kada ona nije htjela gorjeti, kidali su ju na komade i tjerali ih da je jedu. Zarobljenike su, tereti ih se, udarali kundakom pušaka i čizmama po tijelu i glavi, a neki pripadnici ove skupine su pucali u zavezane zarobljenike i pritom odmah ubili dvojicu, jedan je preminuo od teške i po život opasne ozljede, a jedan je preživio i zadobio teške tjelesne ozljede.

e-Веритас

Према Веритасовим сазнањима оптужница је подигнута против Младена Грујића, који је од стране полиције БиХ ухапшен 28.11.2020. на граничном прелазу Шепак приликом уласка у БиХ из Србије по међународној потјерници расписаној од стране бироа Интерпола у Загребу. Против њега је вођен екстрадициони поступак пред Судом БиХ, који је прихватио екстрадициони захтјев РХ. Из затвору у Сарајеву екстрадиран је 29.12.2020. године у Хрватску.

Glas Srpske, Tanjug, 15.04.2021,

SUD U ZAGREBU OBUSTAVIO POSTUPAK PROTIV SRBINA OPTUŽENOG ZA RATNI ZLOČIN

ZAGREB – Županijski sud u Zagrebu obustavio je krivični postupak protiv Srbina Mladena Grujića zbog nedostatka dokaza da je izvršio navodni ratni zločin protiv ratnih zarobljenika u mjestu Doljani kod Daruvara u Hrvatskoj 1991. godine.

Jedan od Grujićevih advokata Dragan Palibrk rekao je da je nakon ročišta za ispitivanje optužnice sudsko vijeće zaključilo da ne može potvrditi optužnicu zbog nedostatka dokaza da je izvršio krivično djelo za koje se tereti, pa je obustavilo krivični postupak.

Palibrk je za Tanjug istakao da je ovo prvi put da u ovoj fazi postupka hrvatski sud obustavi postupak protiv Srbina zbog ratnog zločina, kao i da je ovo veoma značajna odluka iz tri razloga.

- Prvo, Grujić će moći da nastavi da mirno živi sa svojom porodicom, kao drugo, ova odluka vraća nadu i svim drugim Srbima da će ubuduće biti pravednija suđenja pred hrvatskim pravosuđem nego do sada. Treći razlog je ostvarenje pravde – rekao je Palibrk.

On je istakao da Grujić nije imao nikakve veze sa zločinom za koji se teretio.

Beogradski advokat Dragan Palibrk je Grujića branio zajedno sa hrvatskim kolegom Antom Nobilom.

Mladen Grujić je bio uhapšen na graničnom prelazu Zvornik 27. novembra po potjernici Hrvatske. BiH ga je potom izručila Hrvatskoj, gdje je bio u pritvoru.

СКЕЛА КОД ГЛИНЕ - СЛУЧАЈ “РОКСАНДИЋ”

VEČERNJI LIST, 27.04.2021.

UBIO ŽENU, A MUŽA POKUŠAO UBITI SAMO ZATO ŠTO SU HRVATI. DOBIO 12 GODINA ZATVORA

Nakon što je bračni par Murtić na njegov poziv izašao iz kuće u dvorište, Roksandić je bez ikakvog opravdanog razloga iz automatske puške ispalio prema njima više hitaca

Zoran Roksandić, bivši pripadnik paravojnih informacija tzv. SAO Krajine na zagrebačkom Županijskom sudu nepravomoćno je osuđen na 12 godina zatvora zbog ratnog zločina nad civilima. Prema optužnici 18. studenog 1991. u Skeli kod Gline ubijena Ljuba Murtić dok je Petar Murtić preživio pokušaj ubojstva.

Jadranka Kos, predsjednica sudskog vijeća zagrebačkog Županijskog suda, obrazlažući presudu kazala je kako je tijekom postupka nesporno utvrđeno da je Roksandić kao pripadnik paravojnih formacija tzv. SAO Krajine ubio Ljubu Murtić i pokušao ubiti njezinog supruga Petra Murtića.

- Ispitivanjem svjedoka koji su zbog starosti i bolesti ispitani izvanraspravno zatvoren je krug indicija iz kojeg proizlazi da je upravo Zoran Roksandić počinitelj kaznenog djela. Sud smatra da je kazna primjerena počinjenom kaznenom djelu. Optuženiku je olakotnim cijenjena ranija neosuđivanost i protok vremena od počinjenja kaznenog djela, dok mu je kao otegotno cijenjeno što je ubojstva počinio bez ikakvog povoda – kazala je sutkinja Kos u obrazloženju.

Pojasnila je i da je hrvatskom pravosuđu nedostupni Roksandić iskoristio svoje pravo da ne bude ispitan na Višem sudu u Subotici putem međunarodne zamolbe za pravnu pomoć te da mu je zbog izrečene kazne dugotrajnog zatvora određen istražni zatvor.

Prema optužnici, Roksandić se teretio da je kao pripadnik paravojnih formacija tzv. SAO Krajine 18. studenog 1991. godine oko 1 sat došao pred obiteljsku kuću Ljube i Petra Murtića, odlučivši ih ubiti samo zato što su Hrvati.

Nakon što je bračni par Murtić na njegov poziv izašao iz kuće u dvorište, Roksandić je bez ikakvog opravdanog razloga iz automatske puške ispalio prema njima više hitaca i time nanio Ljubi Murtić mnogostruke ozljede u predjelu prsa, od kojih ozljeda je preminula, dok je njezin suprug Petar Murtić ostao neozlijeđen samo slučajnošću.

ДРНИШ - СЛУЧАЈ “ХАРАМБАШИЋ”

SLOBODNA DALMACIJA, 22,05.2021.

DRAGANU HARAMBAŠIĆU U SPLITU ĆE SE SUDITI ZA RATNI ZLOČIN: PUKOVNIKA JNA SUMNJIČE ZA SMRT ZORANA (24) I ŠIME (26). ZLOSTAVLJALI SU IH, TUKLI NOGAMA I KUNDACIMA

Splitski Županijski sud odlučio je da će u odsutnosti suditi danas 75-godišnjem pukovniku Draganu Harambašiću, komandantu nekadašnje 75. drniške brigade Vojske takozvane Republike Srpske Krajine.

Optužnica ŽDO-a Dragana Harambašića tereti da je od prosinca 1992. do srpnja 1993. godine na širem području tada okupiranog Drniša, općine Ružić i Promine, kao zapovjednik, znao da njegovi podređeni zlostavljaju stanovništvo i uništavaju njihovu imovinu, ali nije poduzeo nikakve mjere da se takvo ponašanje spriječi.

Tužiteljstvo smatra da su zbog takvog njegova stava pripadnici njegove brigade bili ohrabreni te su, među ostalim, 3. veljače 1993. na Miljevcima, u mjestu Popovićima, iz zasjede zarobili dvojicu hrvatskih branitelja, policajce Zorana Mrvicu i Šimu Mamuta, koji su tada imali 24 i 26 godina, te su ih zlostavljali, tukli nogama, kundacima pušaka i drugim tvrdim predmetima do kojih su došli i na kraju u njih pucali iz vatrenog oružja. Mrvica je odmah preminuo na mjestu događaja, dok je Mamut umro dan poslije u kninskoj bolnici.

NEDOSTUPAN SUDSTVU

Optužnica protiv Harambašića, koji je nedostupan hrvatskim pravosudnim tijelima, podignuta je u prosincu 2019. godine, a potvrđena u studenome prošle godine, no protiv njega je još u kolovozu 2015. godine bio određen istražni zatvor te je raspisana i tuzemna te dvije godine kasnije i međunarodna tjeralica.

– Iz dopisa PU splitsko-dalmatinske proizlazi da je 5. travnja 2017. Služba za međunarodnu policijsku suradnju uputila obavijest iz koje proizlazi da je navedena međunarodna tjeralica izbrisana budući da su od Ureda za pravne poslove

Generalnog tajništva Interpola zaprimili obavijest da je, u skladu s rezolucijom Generalne skupštine o suradnji prilikom zahtjeva vezanih uz genocid, zločine protiv čovječanstva i ratne zločine, Interpol Beograd izrazio protest protiv registracije podataka i objavljivanja obavijesti prilikom raspisivanja međunarodne potrage za Draganom Harambašićem – stoji, među ostalim, u rješenju splitskog suda.

Nakon tog brisanja, u listopadu 2018. godine je MUP raspisao međunarodnu potragu na temelju europskog uhidbenog naloga.

– Iako spisu odista ne prileži dokaz iz kojeg bi bilo razvidno da bi optuženik zaprimio kako optužnicu i pouku o pravima, tako i poziv za sjednicu optužnog vijeća zakazanu za 21. veljače 2020., ipak treba presumirati da je isti upoznat s postupkom koji se vodi protiv njega, obzirom da su se dostavnice za istog, upućene na adresu u Republici Srbiji, Beograd, Ulica Džona Kenedija 8, vratile s naznakom "preselio" pa je stoga dostava navedenih pismena izvršena putem e-Oglasne ploče sudova.

Ovo vijeće je stajališta da je okrivljenik nedostižan državnim tijelima RH, a kako dosad poduzete mjere nisu dale nikakve rezultate, obzirom da nije niti moguće njegovo izručenje Republici Hrvatskoj, smatramo da su ispunjeni zakonski uvjeti za suđenje u odsutnosti protiv okrivljenika Dragana Harambašića.

Potrebno je naglasiti kako u konkretnom predmetu postoji i interes javnosti kao i srodnika oštećenih da se okrivljeniku sudi u odsutnosti s obzirom da ga se tereti za počinjenje teškog kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika koje je rezultiralo smrću oštećenih – stoji, među ostalim, u odluci splitskoga Županijskog suda.

САЈМИШТЕ - СЛУЧАЈ "РАВАНЧИЋ"

ŽDO OSIJEK, 15.06.2021.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV 50-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv hrvatskog državljanina (1971.) zbog počinjenog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz čl. 120. st. 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (15. 6. 2021.)

Okrivljenog 50-godišnjaka tereti se da je 14. rujna 1991. u Vukovaru, tijekom oružanog napada udruženih snaga tzv. JNA i srpskih paravojnih formacija na vukovarsko naselje Sajmište, kao pripadnik paravojne formacije odred "Petrova Gora" postupio protivno pravilima međunarodnog običajnog ratnog i humanitarnog prava o zaštiti civila.

Tereti ga se da je tijekom napada došao do kuće u Ulici Svetozara Markovića broj 256, u kojoj se u podrumskim prostorijama sklonilo više civila, te je zajedno s još desetak pripadnika navedenog odreda prijeteći bacanjem bombi u podrum, istjerali na dvorište sve osobe iz podruma, među kojima su bile i tri ženske osobe s djecom (1988., 1989., 1983. i 1983.). Tereti ih se da su muškarcima (1964., 1967., 1958., 1958., 1954., 1956. i 1936.) zapovjedili da legnu na zemlju licem prema tlu te su ih na dvorištu, pred ženama i djecom, svi zajedno zlostavljali udarajući ih rukama, nogama i kundacima pušaka po glavi i tijelu, pri čemu su oštećenog muškarca (1958.) uhvatili za kosu i udarali mu glavom o beton.

Kada je oštećenikovo dijete (1983.) uplašeno navedenim prizorom počelo glasno plakati, okrivljenika se tereti da je prišao u neposrednu blizinu djeteta te joj uperio cijev puške u glavu i zaprijetio joj. Okrivljenik se potom ponovno pridružio ostalim pripadnicima odreda i nastavio udarati njezinog oca i ostale muškarce koji su ležali na tlu, a kada su ih prestali tući, uz prijetnju oružjem su ih istjerali iz dvorišta te ih proveli niz Ulicu Svetozara Markovića prema predjelu tzv. Gelesove dole gdje su sve dovedene muškarce, osim jednog muškarca (1936.), nepoznati pripadnici srpskih paravojnih formacija istog dana lišili života hicima iz vatrenog oružja. Navedeni muškarac (1936.) je preživio te se uspio vratiti u jednu kuću, ali su i njega narednih dana nepoznati pripadnici srpskih paravojnih formacija ubili u blizini pruge u Proleterskoj ulici.

Državno odvjetništvo predložilo je produljenje istražnog zatvora protiv okrivljenika zbog opasnosti od bijega i opasnosti od ponavljanja djela.

e-Веритас

Према Веритасовим сазнањима оптужени се зове ЗОРАН РАВАНЧИЋ зв. ЗОЉА. Рођени је Вуковарац, живио је и прије и у току и послије рата у Вуковару, у улици која се раније звала Светозара Марковића, а сада С.Р. Њемачке. Ожењен је и има два сина. Више пута је привођен на информативни разговор, али је упркос тога остао да живи у Вуковару. Ухапшен је 19. марта 2021. и од тада се налази у истражном затвору у Вуковару.

ВЕЛЕПРОМЕТ - СЛУЧАЈ “ХАЈДУ”

JUTARNJI LIST, 24.02.2021,

8. STUDENOG 1991. PRIPADNIK SRPSKIH PARAVOJNIH POSTROJBI OPTUŽEN ZA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILA U VUKOVARU

Tereti ih se da su zlostavljali 16-godišnjaka, a kad je ostao ležati, više su ga puta uboli bajunetama i tako usmrtili

Zbog sudjelovanja u mučenju i ubojstvu 16-godišnjaka nakon okupacije Vukovara u studenome 1991., osječko Županijsko državno odvjetništvo podiglo je optužnicu protiv 70-godišnjaka, negdašnjeg pripadnika srpskih paravojnih postrojba koji je u istražnom zatvoru zbog opasnosti od bijega.

Okrivljenika se tereti da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civila 18. studenoga 1991. navečer, nakon što su udružene snage JNA, paravojnih postrojba lokalnih pobunjenika i dobrovoljaca iz Srbije slomile otpor branitelja Vukovara i okupirale ga, priopćilo je u srijedu Županijsko državno odvjetništvo.

Optužen je da je u tome sudjelovao kao pripadnik srpskih paravojnih postrojba, zajedno s jednim poznatim i jednim nepoznatim pripadnikom tih postrojba, u Veleprometu, u kojem su nakon pada Vukovara bili zatočeni civili i pripadnici hrvatskih oružanih snaga, gdje su mnogi od njih bili zlostavljani i ubijeni.

Tereti ih se da su u zgradi tzv. stolarije zlostavljali maloljetnog 16-godišnjaka, da su ga udarali rukama, nogama i kundacima po cijelom tijelu, a kad je ostao ležati, više su ga puta uboli bajunetama i tako usmrtili.

Okrivljenik, koji ima hrvatsko i kanadsko državljanstvo, u istražnom je zatvoru zbog opasnosti od bijega.

* * *

Према Веритасовим сазнањима:

Оптужени се зове Драгутин Хајду

Дракутин Хајду је рођени Вуковарац, мађарске националности, који је ожењен Српкињом, у току рата деведесетих је био на српској страни. Прије двадесет година са супругом и двојицом синова отишао је у Канаду, чији је и држављанин. Прије хапшења петнаестак дана боравио је у Вуковару.

Истрага је отворена 12.03.2020. због крив. дјела ратног злочина против цивилног становништва.

Терети се да је, као припадник паравојних јединица, заједно са Стеваном Цурнићем и још двојицом неутврђених припадника тих формација, на “Велепромету“ у којем су након пада Вуковара били затворени цивили и припадници хрватских оружаних снага, гдје су многи од њих били злостављани и убијани, злостављао малољетног Синишу Рајковића (1978), тако што су га скинули

до гола и ударали рукама, ногама и кундацима пушака по цијелом тијелу, а када је Синиша Рајковић остао лежати на тлу више пута га убадали војничким бајонетама и на тај начин га лишили живота.

ЖДО у Осијеку дана 12.13.2020. издао је налог за хапшење број Кис-ДО-26/2020[1], на основу којег је 16.03.2020 на лондонском аеродрому Хитроу (Хеатхроw), бртитанска полиција ухапсила Драгутина Хајду. Након проведеног екстрадиционог поступка, Хајду је изручен у Хрватску 01.12.2020. године.

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ОСЛОБАЂАЊА ДРАГУТИНА ХАЈДУА (17.06.2021.)

ЈучеЖупанијскисудуОсијеку, након проведеног кривичног поступка, због недостатка доказа неправоснажно ослободио оптужбе Драгутина Хајдуа (71), родом из Вуковара да би починио кривично дјело ратног злочина против цивила, у Вуковару у новембру 1991. године.

Према наводима оптужнице Жупанијског државног одвјетништва у Осијеку од 24.02.2021., оптуженик је, као припадник српских паравојних јединица, заједно са Стеваном Цурнићем и једним непознатим припадником наведених јединица, у Велепромету, у згради тзв. столарија, злостављао малољетну цивилну особу Синишу Рајковића (1975.) односно ударао га рукама, ногама и кундацима пушке по цијелом тијелу, а када је остао лежати на тлу, више су га пута сва тројица убадали војничким бајунетама и тако усмртили.

Иначе, за ово дјело је пред Жупанијским судом у Вуковару прије 21 годину у присуству суђено Стевану Цурнићу за што је и осуђен на 15 година затвора а нико у том поступку није ни споменуо име Драгутина Хајдуа.

Једини свједок који је теретио Хајдуа је бивша жена његовог рођеног брата Стјепана Ружица Ердељи рођена Барбарић, која га је први пут пријавила неколико дана прије хапшења када је дознала да се вратио из Канаде у Вуковар. Иако је тврдила да је очевидац догађаја, на реконструкцији се испоставило да просторија коју је описала као мјесто злочина и не постоји, због чега је суд њен исказ оцијенио невјеродостојним и неистинитим.

Сви који познају Ружицу, укључујући и њена два бивша супруга и кћер, који су се појавили као свједоци у овом поступку, знају да је Ружица "осветољубива и склона лагању", због чега зачуђује некритичка оцјена њеног исказа од стране надлежног тужиоца, који је само на основу њене изјаве, без икакве провјере, "брзом брзином" отворио истрагу против Хајдуа и одредио му истражни затвор те за њим расписао европски налог за хапшење, на основу којег је 16. марта прошле године и лишен слободе на лондонском аеродрому приликом повратка у Канаду.

Прије би се могло рећи да је овакво некритичко понашање органа гоњења према Србима и онима који су били на њиховој страни у току оружаног сукоба у Хрватској током деведесетих прошлог вијека правило него изнимка. Наиме, многи од њих су похапшени и процесуирани по истом моделу – неки комшија када види Србина повратника отрчи у полицијску станицу или код тужиоца и измисли му неки ратни злочин, што је довољан доказ да се непожељни комшија стрпа у "њузу" на неодређено вријеме.

Драгутин је, према информацијама које смо добијали од његове породице, веома тешко проживљавао екстрадициони затвор у Великој Британији, у којем се и разболио а пошто није имао адекватну терапију пао је и у тешку депресију, због

чега је и затражио да га се што прије изручи у Хрватску, гдје је био у истражном затвору све до јуче. И породица је веома тешко доживјела његово хапшење јер су у средини у којој су живјели перципирани као "породица ратног злочинца".

Драгутин је мађарске националности, жена му је српске националности и у рату је био на српској страни, док су му брат и нећак били на хрватској страни. Драгутин је са породицом, супругом и двојицом синова, прије двадесетак година отишао у Канаду са хрватским документима, гдје је у међувремену добио и канадско држављанство.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 179 Срба, од којих је 69 екстрадирано у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 26-рице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 27 припадник бивше ЈНА и СВК, од којих је 15 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

ВУКОВАР - СЛУЧАЈ "ЂАНКОВИЋ И ДР"

ŽDO OSIJEK, 05.07.2021.

PODIGNUTA OPTUŽNICA PROTIV TROJICE OKRIVLJENIKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je, nakon provedene istrage, podiglo pred Županijskim sudom u Osijeku optužnicu protiv trojice okrivljenika, i to protiv prvookrivljenog državljanina Republike Hrvatske (1967.), drugookrivljenika (1957.) nepoznatog državljanstva i trećeokrivljenog državljanina Republike Srbije (1947.) zbog počinjenog kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske. (5. 7. 2021.)

Okrivljenike se tereti da su kao pripadnici srpskih paravojnih postrojbi tijekom prosinca 1991. godine u Vukovaru, nedugo nakon neprijateljske agresije i okupacije grada Vukovara od strane tzv. JNA i srpskih paravojnih postrojbi, protivno odredbama međunarodnog ratnog i humanitarnog prava, lišavali slobode civilne stanovnike grada Vukovara nesrpske narodnosti i odvodili ih na lokacije gdje su boravili pripadnici srpskih paravojnih postrojbi te ih tamo, osobno i zajedno s drugim pripadnicima tih postrojbi, psihički i fizički zlostavljali.

Drugookrivljenika se tereti da je 22. prosinca 1991. u Vukovaru, zajedno s pripadnikom srpske paravojne postrojbe tukao oštećenika (1957.) po svim dijelovima tijela te ga odvezao vozilom u improvizirani sabirni logor za civile nesrpske narodnosti u prostoru poduzeća Velepromet u Vukovaru gdje ga je uz razne psovke i uvrede fizički i psihički zlostavljao nanijevši mu više ozljeda uslijed kojih mu je teško narušeno zdravlje.

Tereti ga se da je 23. prosinca 1991. u Vukovaru, osobnim automobilom iz prostorija poduzeća Velepromet odvezao oštećenike (1953., 1957. i 1952.) u obiteljsku kuću u Vukovaru koju su koristili dobrovoljci paravojne postrojbe Leva Supoderica za smještaj svojih pripadnika. Pred kućom ih je dočekala grupa od tridesetak uniformiranih pripadnika spomenute postrojbe koji su ih, tereti ih se, tukli rukama i nogama po svim dijelovima tijela te pritom vrijeđali nakon čega su ih zatvorili u podrum kuće.

Prvookrivljenika i drugookrivljenika se tereti da su točno neutvrđenog dana krajem prosinca 1991. godine, u obiteljskoj kući u Vukovaru, zajedno s drugim pripadnicima neprijateljskih postrojbi, prilikom ispitivanja oštećenika (1953. i 1952.) izudarali ih rukama i nogama po cijelom tijelu od kojih je oštećenik (1953.) zadobio ozljedu tjemenog dijela glave uz obilno krvarenje. U međuvremenu je trećeokrivljenik prisilio oštećenika (1957.) da golim rukama čisti prostor za nuždu, a potom i da ga poliže nakon čega su njega i drugog oštećenika (1953.) prislili da popiju mokraću što su oni morali učiniti.

Prvookrivljenik i drugookrivljenik su, tereti ih se, prilikom ispitivanja oštećenika (1957.) zajedno ga udarali rukama i nogama po cijelom tijelu pa je oštećenik, uslijed bolova ostajao bez zraka nakon čega mu je drugookrivljenik prislonio užareni žarač na lijevu stranu lica i vrata.

Kad su trojica oštećenika vraćeni u podrum kuće, drugookrivljenik i trećeokrivljenik su ih, tereti ih se,

nastavili udarati rukama i nogama po cijelom tijelu, zajedno s još nekoliko pripadnika srpske paravojske, koji su naredili oštećenicima da se skinu pa su ih fizički zlostavljali te prisilili na omalovažavajuće ponašanje. Kad je oštećenik (1953.) pao uslijed iscrpljenosti na tlo podruma, jedan pripadnik srpske paravojske mu je čizmama snažno skočio na prsa i slomio rebra, a trojicu se okrivljenika tereti i da su ih potom krvave i ozlijeđene, bez pružanja pomoći, ostavili u podrumu gdje je jedan oštećenik (1953.), uslijed intenzivnih bolova koje je trpio nakon zlostavljanja, preminuo 25. prosinca 1991.

U optužnici je predloženo da se okrivljenicima sudi u odsutnosti.

e-Веритас

Према Веритасовим сазнањима оптужени су:

Ђанковић Мирослав (1967), Катић Слободан (1957) и Дражиловић Слободан (1947)

Истрага отворена 11.11.2019. године због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва

БЕГЕЈЦИ, СТАЈИЋЕВО И СР. МИТРОВИЦА - СЛУЧАЈ "Д.Е."

ŽDO OSIJEK, 07.07.2021.

DONESENO RJEŠENJE O PROVOĐENJU ISTRAGE PROTIV 49-GODIŠNJAKA ZBOG RATNOG ZLOČINA PROTIV RATNIH ZAROBLJENIKA

Županijsko državno odvjetništvo u Osijeku je donijelo rješenje o provođenju istrage protiv državljanina Republike Hrvatske i Republike Mađarske (1972.) zbog osnovane sumnje na počinjenje kaznenog djela ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika iz čl. 122. OKZ-a RH. (7. 7. 2021.)

Postoji osnovana sumnja da je okrivljeni 49-godišnjak od početka listopada 1991. godine pa do kolovoza 1992. godine u Republici Srbiji, tijekom oružanog sukoba na teritoriju Republike Hrvatske između regularnih oružanih snaga Hrvatske vojske i policije s naoružanim paravojnim formacijama pobunjenih Srba i snagama JNA, a nakon što su na napuštenom poljoprivrednom imanju u blizini mjesta Begejci, na napuštenoj stočnoj farmi u blizini mjesta Stajićevo i u dijelu Kazneno-popravnog doma Sremska Mitrovica osnovani logori, kao čuvar u tim logorima počinio navedeno kazneno djelo. Osnovano se sumnja da je okrivljenik, nakon što je u te logore s područja Republike Hrvatske dovedeno i protupravno zatočeno više stotina zarobljenih pripadnika oružanih postrojbi Republike Hrvatske, postupio protivno pravilima međunarodnog ratnog i humanitarnog običajnog prava o postupanju s ratnim zarobljenicima, odnosno da je zajedno s drugim, za sada, nepoznatim čuvarima, pripadnicima JNA i srpskih paravojnih postrojbi, tukao zatvorene ratne zarobljenike šakama, pendrecima, letvama, batinama i nogama obuvenim u vojničke čizme, po glavi i tijelu iživljavajući se nad njima. Osnovano se sumnja da je sa zarobljenicima postupao na izrazito okrutan i ponižavajući način pri čemu im je zadavana fizička i psihička bol.

Osnovano se sumnja da je u logoru Stajićevo izvodio iz štale oštećenika (1960.) te ga u više navrata, s još pet nepoznatih osoba, fizički zlostavljao nakon čega su ga zbog zadobivenih ozljeda morali nositi u dekama, kao i da je svakodnevno na osobito okrutan način fizički zlostavljao drugog oštećenika (1963.).

Osnovano se sumnja da je u logoru Begejci, prilikom vođenja oštećenika (1955.) na ispitivanje udarao ga palicom po glavi, leđima i rukama, a kada bi ovaj pao nastavio ga je udarati nogama po tijelu i glavom mu udarao od stup, kao i da je gotovo svakodnevno fizički i psihički zlostavljao oštećenika (1969.) odnosno tukao ga palicom, rukama, nogama i raznim sredstvima prilikom svakog izvođenja iz štale.

Postoji osnovana sumnja da je u logoru u Sremskoj Mitrovici, zajedno s drugim, za sada, nepoznatim čuvarima svakodnevno fizički i psihički maltretirao zarobljenike pri čemu je zarobljenicima zadavana velika fizička i psihička bol, pa je oštećenik (1965.) uslijed zlostavljanja zadobio niz trajnih zdravstvenih posljedica te mu je oštećena kralježnica, glava i noga.

Protiv okrivljenog 49-godišnjaka je određen istražni zatvor zbog opasnosti od bijega i opasnosti od ometanja istrage.

e-Веритас

Према Веритасовим сазнањима процесуирана је особа са иницијалима Д.Е., родом из села Берак, мађарске националности.

ЧИТЛУК - Случај "?"

ŽDO Split, 15.07.2021,

DONESENO RJEŠENJE O PROVOĐENJU ISTRAGE PROTIV 49-GODIŠNJAKA

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu je 14. srpnja 2021. donijelo rješenje o provođenju istrage protiv državljanina Republike Hrvatske (1972.) zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavak 1. Osnovnog kriviičnog zakona Republike Hrvatske. (15. 7. 2021.)

Postoji osnovana sumnja da je okrivljeni 49-godišnjak neutvrđenog dana od kraja siječnja do početka veljače 1993. godine u privremeno okupiranom Čitluku, zaseoku Vucići (općina Promina), tijekom oružane agresije Jugoslavije, Srbije i Crne Gore na Republiku Hrvatsku, i oružanog sukoba JNA, naoružanih paravojnih postrojbi milicije, teritorijalne obrane i vojske tzv. RSK s jedne strane, s regularnim i obrambenim oružanim snagama Republike Hrvatske s druge strane, kao pripadnik paravojne postrojbe "75. motorizirane brigade vojske" tzv. Republike Srpske Krajine, postupio protivno odredbama Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. te protivno odredbama Dopunskog Protokola Ženevskim konvencijama od 12. kolovoza 1949. o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba (Protokol I).

Postoji osnovana sumnja da je okrivljenik zajedno s više drugih, za sada, nepoznatih pripadnika iste paravojne postrojbe, ubodima nožem u vitalne dijelove tijela usmrtio građane hrvatske nacionalnosti (1911., 1914., 1913., 1913. i 1912.).

Županijsko državno odvjetništvo u Splitu podnijelo je sucu istrage Županijskog suda u Splitu prijedlog za određivanje istražnog zatvora protiv okrivljenika na temelju članka 123. stavak 1. točka 1. i 4. Zakona o kaznenom postupku.

ПЕТРОВЦИ 2 - СЛУЧАЈ "М. ЂУРЂЕВИЋ"

e-Veritas, 17.07.2021.

УКИДАЊА ИСТРАЖНОГ ЗАТВОРА МИЛЕНКУ ЂУРЂЕВИЋУ

Према документацији којом располеже Веритас, против Миленка и још 8 особа Жупанијско државно одвјетништво у Вуковару подигло је оптужницу 4. септембра 2007. године, која их терети да су од почетка августа 1991. до краја фебруара 1992. у Петровцима, у просторијама милиције САО Крајине, као припадници милиције и паравојних јединица, протуправно приводили, затварали, испитивали, тукли и на друге начине злостављали цивилне особе, с тим да се Миленко терети за учествовање у физичком малтретирању двију особа (Владислава Монара и Жељка Варге). Поменутом оптужницом, поред Миленка, још су оптужени: Никола Радојчић, Мирослав Иван, Војислав Бузаковић, Предраг Стојчевић, Драган Жакула и Душко Самарџић, сви у одсуству, те Жељко Вујић, у присуству. Браниоци по службеној дужности свих оптужених поднијели су приговоре против оптужнице, али их је Жупанијски суд у Вуковару рјешењем од 3. априла 2008. одбио као неосноване.

Дана 9. јуна 2011. године Ванрасправно вијеће Жупанијског суда у Вуковару раздвојило је кривични поступак у односу на оптуженика Жељка Вујића, али је, након првог рошишта за главни претрес, обуставило поступак против њега због смрти.

Предмет је у међувремену, због промјене у надлежности за процесуирање ратних злочина, уступљен Жупанијском суду у Осијеку, који је у децембру 2019. активирао међународну потјерницу за оптуженим Ђурђевићем и саоптуженицима

На основу међународне потјернице расписане од стране хрватског правосуђа, Ђурђевић Миленко је ухапшен 05.01.2020. године на аеродрому Малмеу. Након проведеног екстрадиционог поступка, екстрадиран је у Хрватску у августу 2020. године.

Након екстрадиције у Хрватску, Жупанијски суд у Осијеку је раздвојио поступак у односу на оптужене М. Ђурђевића, којем се суди у присуству, Душка Самарџића и Драгана Жакулу, којима се суди у одсуству.

По Веритасовим сазнањима, у овом предмету на рочишту за главну расправу, одржаном 14. јула 2021., расправно вијеће је укинуло истражни затвор Ђурђевићу уз забрану напуштања Хрватске до окончања кривичног поступка.

ХАПШЕЊА И ЕКСТРАДИЦИЈЕ КРАЈИШКИХ СРБА ПО ИНТЕРПОЛОВИМ ПОТЈЕРНИЦАМА

Glas Srpske, Tanjug, 03.12.2020.

VERITAS: PROCESUIRANJE SRBA U HRVATSKOJ POSTALO SVAKODNEVNA POJAVA

BEOGRAD – Procesuiranje Srba za ratne zločine pred hrvatskim pravosuđem, uključujući i hapšenja, ekstradicije, suđenja, otpuštanja iz zatvora, postala je svakodnevna i uobičajena pojava za koju više ni mediji nisu zainteresovani, što potvrđuje i nedavna ekstradicija Dragutina Hajdua (70) iz Vukovara koju niko nije objavio, saopštio je danas dokumentaciono informacioni centar Veritas.

U saopštenju koje je potpisao predsjednik Savo Štrbac navodi se da je prije dva dana Velika Britanija izručila Hrvatskoj Hajdua, inače mađarske nacionalnosti, kojeg je 16. marta ove godine brtitanska policija uhapsila na londonskom aerodromu Hitrou na osnovu međunarodne poternice raspisane od strane hrvatskog pravosuđa. Njega Županijski sud u Osijeku tereti da je 21. novembra 1991. godine u Vukovaru, kao pripadnik srpskih paravojnih formacija, zajedno sa još tri osobe u Vukovaru zlostavljao 15-godišnjeg Sinišu Rajkovića i pri tom ga lišio života.

Za to djelo je suđeno Stevanu Curniću koji je za njega osuđen na 15 godina zatvora, a niko u to postupku nije ni spomenuo ime Dragutina Hajdua.

Porodica navodi da je Dragutinova žena srpske nacionalnosti i da je u ratu bio na srpskoj strani, ali da nije činio nikakve zločine, kao i da je uvjerena da ga je prijavila bivša žena njegovog rođenog brata iz osvete zbog razvoda sa njegovim bratom.

Dodaje se da je on početkom marta, prije hapšenja u Londonu, boravio u Vukovaru gdje mu je obnovljena i kuća, i gdje je sređivao razne papire zbog čega je odlazio i u policiju, a za to vrijeme, kao ni prije 15 godina, nije imao nikakvih problema sa organima krivičnog gonjenja.

Veritas podsjeća da je u ovoj godini uhapšeno osam osoba iz bivše RSK po hrvatskim poternicama zbog ratnih zločina, od kojih je četvoro uhapšeno van Hrvatske, a jedan u Hrvatskoj prilikom ulaska iz Mađarske, dok su trojica uhapšena na području Hrvatske.

Takođe, na osnovu međunarodnih poternica koje je raspisao Biro Interpola u Zagrebu, širom svijeta do sada je uhapšeno 178 Srba, od kojih su 66 ekstradirana u Hrvatsku, a protiv 25 njih postupak je obustavljen ili je optužba odbijena, uglavnom nakon prekvalifikacije djela ratnog zločina u oružanu pobunu.

Trenutno se u hrvatskim zatvorima zbog krivičnih djela ratnih zločina nalazi 31 osoba srpske nacionalnosti, pripadnika bivših JNA i SVK, od kojih je 16 pravosnažno osuđeno, dok su ostali pod istragom, optužbom ili čekaju pravosnažnost presuda.

ДАРКО ШТАКОР (ХРВАТСКА)

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ХАПШЕЊА СРБИНА СА КОРДУНА (15.09.2020.)

e-Veritas

У суботу, (12. септембра 2020) приликом уласка из Мађарске у Хрватску, хрватска полиција ухапсила је Србина Дарка Штакора (1968) родом из Кокирева код Војнића, највјероватније на основу локалне потјернице расписане од стране хрватског правосуђа, због наводно почињеног ратног злочина над цивилним становништвом у рату 90-тих на подручју Кордуна.

Према подацима које смо данас добили од рођака, Дарко је са родног Кордуна избјегао у августу 1995. године и једно вријеме је живио код сестре у Вуковару, одакле је прије двадесетак година отишао у Њемачку, гдје је засновао брак са Словакињом и са њом добио двоје дјеце. Родитељи су му такође у августу 1995. избјегли у Србију. Отац му се у међувремену вратио у родно село гдје је и

умро. Мајка му живи у једном селу код Вуковара, гдје јој је он и купио кућу.

Дарко је неколико пута одлазио у родно село и приликом сваког доласка полиција га је испитивала, што је попримало облик малтретирања, у вези његовог учешћа у рату, због чега неколико посљедњих година није ни одлазио у Хрватску.

У суботу је кренуо у Вуковар да обиђе мајку и болесну сестру. Са собом је повео и своје двоје малољетне дјеце, који су били са њим у колима и приликом хапшења. Допуштено му је да позове жену да преузме дјецу, што је она у урадила у недјељу. Дјеца су се са мајком втатила у Њемачку а полиција је Дарка одвезла у истражни затвор у Ријеку гдје се и сада налази.

Даркови рођаци и саборци говоре да је он био веома миран и у сваком погледу примјерног понашања и не вјерују да је било шта учинио што би се могло подвести под ратни злочин.

Ухапшени се до сада није налазио на списку Државног одвјетништва Републике Хрватске осумњичених, осуђених и оптужених за ратне злочине са стањем на дан 30. јуна 2017. године, на којем је било 1.396 имена, углавном припадника ЈНА и СВК. Према Веритасовим сазнањима Дарко би могао бити један од тројице осумњичених против којих је Жупанијско државно одвјетништво у Ријеци 24. јуна ове године отворило истрагу због кривичног дјела ратног злочина против цивилног становништва почињеног у новембру 1991. године на подручју Цетинграда.

У овој години ово је четврто хапшење особа из бивше РСК по хрватским потјерницама због ратних злочина. Предходних троје ухапшено је ван хрватске по међународним потјерницама које је за њима расписао загребачки Биро Интерпола ван Хрватске, и налазе се у екстрадиционим затворима до окончања екстрадиционог поступка.

Процесуирање Срба за ратне злочине пред хрватским правосуђем, укључујући и хапшења, суђења у отпуштања из затвора, постала је свакодневна и уобичајена појава за коју више ни медији нису заинтересовани.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 177 Срба, од којих су 64 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 26 особа српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

ДРАГУТИН ХАЈДУ (ВЕЛИКА БРИТАНИЈА)

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ИЗРУЧЕЊЕ ХАЈДУ ДРАГУТИНА (03.12.2020.)

Прије два дана (1. децембра) Велика Британија је Хрватској изручила Драгутина Хајдуа (70), родом из Вуковара, мађарске националности, којег је 16. марта ове године бртитанска полиција ухапсила на лондонском аеродрому Хитроу (Хеатхроw) на основу међународне потјернице расписане од стране хрватског правосуђа, због наводно почињеног ратног злочина над цивилним становништвом у рату 1991. године на подручју Вуковара.

Према информацијама које смо добили од његове породице из Канаде, Драгутин је својевољно затражио да га што прије врате у Хрватску, јер је за њега екстрадициони поступак у Великој Британији постао мучан и више није могао да издржи. Наиме, прије три мјесеца се разболио и пошто није имао адекватну терапију пао је у тешку депресију. По доласку у Хрватску, стављен је у изолацију јер су га Британци послали без ковид теста, па се још није успио јавити породици.

Према рјешењу Жупанијског суда у Осијеку од 12. марта 2020, Драгутин се терети да је 21. новембра 1991. године у Вуковару, као припадник српских паравојних формација, заједно са Стеваном Цурнићем и још двојицом неутврђених припадника наведених формација, на "Велепромету" злостављао петнаестогодишњег

Синишу Рајковића и при том га лишили живота.

Иначе, за ово дјело је пред истим судом у присуству суђено Стевану Цурнићу који је и осуђен за ово дјело на 15 година затвора а нико у том поступку није ни споменуо име Драгутина Хајдуа.

Породица наводи да је Драгутинова жена српске националности и да је у рату био на српској страни, али да није чинио никакве злочине. Породица је увјерена да га је пријавила бивша жена његовог рођеног брата Ружица Ердељи рођена Барбарић из освете због развода са његовим братом.

Драгутин је са породицом, супругом и двојицом синова, прије двадесет година отишао у Канаду са хрватским документима, гдје је у међувремену добио азил а затим и канадско држављанство. Са супругом Миросавом петнаестак дана прије хапшења допутовао је у родни Вуковар, гдје му је у међувремену обновљена и кућа, и гдје је сређивао разне папире због чега је одлазио и у полицију, и за вријеме боравка у Хрватској, као ни прије петнаестак година, није имао никаквих проблема са органима кривичног гоњења.

У овој години ухапшено је осам особа из бивше РСК због ратних злочина, од којих је четворо ухапшено ван Хрватске а четири у Хрватској. Од оних ухапшених ван Хрватске, ово је друго изручење у задњих осам дана.

Процесуирање Срба за ратне злочине пред хрватским правосуђем, укључујући и хапшења, екстрадиције, суђења у отпуштања из затвора, постала је свакодневна и уобичајена појава за коју више ни медији нису заинтересовани, што потврђује и Драгутинова екстрадиција коју нико није објавио.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 178 Срба, од којих су 66 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 31 припадник бивше ЈНА и СВК, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

Вуковар

МЛАДЕН ГРУЈИЋ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ХАПШЕЊА МЛАДЕНА ГРУЈИЋА НА ГРАНИЧНОМ ПРЕЛАЗУ ШЕПАК (29.11.2020.)

Неки медији у региону су објавили да је Гранична полиција Босне и Херцеговине на граничном прелазу Шепак са Србијом ухапсила у суботу Младена Грујића, којег Хрватска тражи због ратних злочина. Такође се наводи да ухапшени Грујић има држављанство Србије и Хрватске, али не и БиХ па не постоје формалне запреке за изручење, о чему ће одлучивати надлежни суд БиХ, те да остале појединости нису познате.

Према Веритасовим сазнањима, оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Бјеловару број: КТ-49/94. од 12. јуна 1997. године оптужени су: Лончар Милан (1932), Мишчевић Стојан (1945), Жарковић Крсте (1963), Марић Никола (1932), Ускоковић Чедомир (1946), Ајдиновић Милан (1938), Ратковић Стево (1948), Маравић Марко (1936), Бурсаћ Ненад (1959), Бањеглав Љубомир (1954), Романић Милан (1964), Шопаловић Милан (1963), Мајић Ненад (1969), Кулић Сретен (1965), Зорић Миодраг (1964), Павковић Василије (1966), Курица Петар (1961), Томић Боро (1971), Глумац Рајко (1963), Ћасић Драгомир (1945), Чалић Милан (1963), Бојчић Радоје (1955), Берић Светозар (1949), Боројевић Душко (1956), Босанац Милош (1951), Грујић Младен (1967), Јечменица Ђуро (1948), Каран Стево (1940), Комленић Боре (1970), Марић Мишо (1960), Забрдац Горан (1962), Вукић Бошко (1941), Максић Миливој (1956) и Плавшић Синиша (1972).

Терете се да су од августа 1991. године па надаље током ратних операција на подручју тадашње општине Дарувар у оквиру заједничког плана који је садржавао основне поставке за издвајање дијела територије Републике Хрватске, издавали наредбе или сами проводили свакодневна полицијска и војна привођења цивилног становништва тога краја, затварали цивиле хрватске националности и припаднике хрватске војске, држали цивиле као таоце, одводили их прво у затвор у Бијелу, а потом неке и на Бучје, гдје су били злостављани, мучени и убијени.

Против оптужених Ајдиновић Милана, Берић Светозара, Забрдац Горана, Плавшић Синише, Вукић Бошка и Ћасић Драгомира поступак је обустављен због смрти или због недостатка доказа.

Оптужени Маравић Марко је ухапшен на основу интерполове потјернице 13.06.2014. године на граничном прелазу Србија – Македонија, затим спроведен у затвор Скопље, гдје је преминуо 28.08.2014. године.

Оптужени Томић Боро је ухапшен на основу интерполове потјернице 22.07.2014. године у Сочију у Русији, а дана 28.07.2014. године пуштен из екстрадиционог притвора уз обрабзложење да је у питању политички процес.

Предмет у односу на остале оптуженике, по основу измјена Закона о примјени Статута МКСЈ, на поступање је достављен Жупанијском суду у Загреб као стварно и мјесно надлежном суду, гдје се чека заказивање главног претреса.

У овој години ово је пето хапшење особа из бивше РСК по хрватским потјерницама због ратних злочина, од којих је четворо ухапшено ван Хрватске а један у Хрватској приликом уласка из Мађарске. Од оних ухапшених ван Хрватске у четвртак је из Њемачке изручен Душко Вујновић, а остали се налазе у екстрадиционим затворима до окончања екстрадиционог поступка.

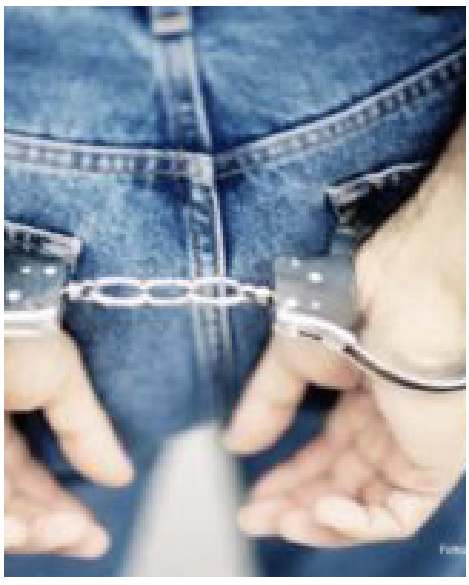
Процесуирање Срба за ратне злочине пред хрватским правосуђем, укључујући и хапшења, суђења у отпуштања из затвора, постала је свакодневна и уобичајена појава за коју више ни медији нису заинтересовани.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 178 Срба, од којих су 65 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 30 особа српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 16 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

Веритас инфо

Против Грујића је вођен екстрадициони поступак и налазо се у екстрадиционом затвору у Сарајеву, одакле је екстрадиран 29.12.2020. године у Хрватску

ДУШКО ВУЈНОВИЋ (ЊЕМАЧКА)

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ХАПШЕЊА ДУШКА ВУЈНОВИЋА НА ФРАНКФУРТСКОМ АЕРОДРОМУ (22.08.2020.)

Неки медији су објавили да је њемачка полиција у четвртак на франкфуртском аеродрому ухапсила особу која је у Хрватској 1997. осуђена на десет година затвора због убиства цивила на подручју бивше Републике Српске Крајине. Према саопштењу Савезне полиције, ради се о 55-годишњем држављанину САД који се налазио на пропутовању из Чикага за Београд, а ухапшен је на основу европског налога за хапшење. Из Министарства унутрашњих послова Хрватске, потврдили су де је ухапшен Душко Вујновић, који се терати да је убио цивила у новембру 1993. године као војник бивше САО Крајина.

Према Веритасовим сазнањима, ухапшени Вујновић Душко (1965), Матић Јово (1954) и Поткоњак Стево (1965) правоснажном пресудом Жупанијског суда у Шибенику број К-30/97. од 1. децембта 1997. године проглашени су кривима што су, као припадници паравојне јединице, физички малтретирали Ивана Радаса с подручја Дрниша, који је од задобијених повреда умро у книнској болници 13.11.1993. године, чиме су починили кривично дјело ратног злочина против цивилног становништва и осуђени на по десет година затвора сваки.

Биро Интерпола Загреб је за свом тројицом расписао међународне потјернице још 2001. године а налазили су се и на списку Државног одвјетништва Републике Хрватске осумњичених, осуђених и оптужених за ратне злочине са стањем на дан 30. јуна 2017. године, на којем је 1.396 имена, углавном припадника ЈНА и СВК.

На основу интерполове потјернице и Стево Поткоњак је ухапшен 28. августа 2003. године у Ленсингу у Мичигену (САД), али је пуштен из екстрадиционог притвора 25. фебруара 2004. године без изручења у Хрватску.

У овој години ово је треће хапшење особа из бивше РСК по хрватским потјерницама због ратних злочина: 5. јануара је на аеродрому у Малмеу (Шведска) ухапшен Миленко Ђурђевић (1970), који има и данско држављанство, а 16. марта на лондонском аеродрому Хитроу ухапшен је Драгутин Хајду (1950), који има и канадско држављанство. Прошле године 13. марта на аеродорому Шарл Де Гол у Паризу на основу хрватске међународне потјернице, такође због ратног злочина, ухапшен је и Зоран Вајић (1967), који има и норвешко држављанство. Познато нам је да се Хајду и Вајић још налазе у екстрадиционом притвору у земљама хапшења и да су им екстрадициони поступци у току, док за Ђурђевића тренутно не располажемо информацијом у којој фази је његов поступак.

На основу међународних потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 173 Србина, од којих су 64 екстрадирана у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору. Оволики број обустава поступака против лица са Интерполових потјерница указује и на злоупотребу Интерпола од стране Хрватске.

Тренутно се у хрватским затворима због кривичних дјела ратних злочина налази 26 лица српске националности, припадника бивших ЈНА и СВК, од којих је 17 правоснажно осуђено, док су остали под истрагом, оптужбом или чекају правоснажност пресуда.

Jutarnji list, 28.11.2020.

NJEMAČKA HRVATSKOJ IZRUČILA U ODSUTNOSTI OSUĐENIKA ZA RATNI ZLOČIN U DRNIŠU 1993. GODINE

Uhićen je na frankfurtskom aerodromu dok je iz SAD-a preko Frankfurta letio za Beograd

U zagrebačkoj zračnoj luci hrvatskoj policiji predan je Duško Vujnović (55), koji je 17. kolovoza uhićen u Njemačkoj nakon što je na šibenskom sudu u odsutnosti osuđen za ratni zločin.

Navodeći samo inicijale, MUP je u subotu izvjestio da je Vujnovićeva primopredaja u četvrtak obavljena temeljem europskog uhidbenog naloga kojeg je raspisao Županijski sud u Šibeniku zbog izdržavanja kazne zatvora zbog zločina protiv civilnog stanovništva.

Vujnović je osuđen da je 12. studenog 1993. godine u Drnišu, tijekom oružanih sukoba između hrvatskih oružanih snaga i odmetničkih postrojbi tzv. Republike Srpske Krajine ubio jednog civila. Djelo je okvalificirano kao ratni zločin te je Vujnović 1997. osuđen u odsutnosti na 10 godina zatvora.

Osuđenik je živio u SAD-u, a u međuvremenu je dobio i američko državljanstvo.

Uhićen je na frankfurtskom aerodromu dok je iz SAD-a preko Frankfurta letio za Beograd. Imat će pravo na obnovljeni postupak.

САВО ГРНОВИЋ (ЊЕМАЧКА)

e-Veritas

САОПШТЕЊЕ ПОВОДОМ ХАПШЕЊА ГРНОВИЋ САВЕ (03.04.2021.)

Јутрос је на франкфуртском аеродрому Њемачка полиција ухапсила Грновић Саву (1965), Србина са Баније, на основу међународне потјернице расписане од стране Бироа Интерпола Загреб, због наводно почињеног ратног злочина на подручју Баније у рату деведесетих.

Према Веритасовим сазнањима, оптужницом Жупанијског државног одвјетништва у Загребу из октобра 2018. године, оптуженом Грновићу се ставља на терет да је, заједно са Ранић Јованом, као припадник специјалне јединице милиције САО Крајине 4/5. новембра 1991. године, у Петрињи из ватреног наоружања усмртили четворочлану породицу Козбашић: Милана (1952), Гордану (1954), и њихову дјецу Алена (8) и Тамару (13). Милан је био хрватске, а Гордана српске националности.

Од супруге ухапшеног, Анкице, која је иначе хрватске националности, дознали смо да су они са двоје дјеце избјегли у Србију у августу 1995. године, одакле су 1998. године, као породица мјешовитог националног састава, преко УНХЦР-а, отишли на Исланд, гдје су радили до прије неколико година, када су се поново вратили у Србију. У Србију су се вратили када је Грновић отишао у пријевремену пензију због здравствених проблема и од тада су повремено живјели и у Србији и на Исланду, пошто су имали и спрско и исландско држављанство. Јутрос је Саво кренуо у Реикјавик на Исланд преко Франкфурта ради неке медицинске документације због регулисања пензије.

Од супруге дознајемо да је Саво знао зашто га терете у Хрватској и да је пред надлежним судом у Београду изнио своју одбрану прије годину две дана у којој тврди да он нема никакве везе са дјелом које му се ставља на терет, а што су потврдили и неколико свједока, такође, саслушаних по хрватској замолници такође пред београдским судом. И Савина супруга Анкица, која са њим живи у браку од 1979. године, увјерена је да њен супруг нема никакве везе са убиством породице Козбашић. Уосталом, да је имао било какве везе са убиством те породице, не би ни одлазио слободно без икаквог оптерећења за Исланд ни јутрос, ни безброј претходних пута. Супруга се нада да је у питању грешка хрватског правосуђа и да је Њемачка полиција ухапсила погрешног човјека и да ће њен супруг ускоро бити пуштен из екстрадиционог притвора.

Ухапшени Грновић Саво се није налазио на списку Државног одвјетништва Републике Хрватске осумњичених, осуђених и оптужених за ратне злочине са стањем на дан 30. јуна 2017. године, на којем је било 1.396 имена, углавном припадника ЈНА и СВК.

На основу међународних

потјерница које је расписао Биро Интерпола у Загребу, широм свјета до сада је ухапшено 179 Срба, од којих је 69 екстрадирано у Хрватску. Од екстрадираних до сада је против 25-ице поступак обустављен или је оптужба одбијена, углавном након преквалификације дјела ратног злочина у оружану побуну, што има за посљедицу губитак обештећења за вријеме проведено у притвору.

Večernji list, 23.05.2021.

HRVATSKOJ IZRUČEN OSUMNJIČENIK ZA UBOJSTVO OBITELJI KOZBAŠIĆ 1991

Grnović je uhićen u ožujku na frankfurtskom aerodromu, kada je iz Srbije, preko Njemačke, putovao na Island gdje se sa obitelji nastanio 1998. godine. Grnovića i Ranića se optužnicom tereti da su ušli u noći u obiteljsku kuću Kozbašića u Ulici Ivana Meštrovića, gdje su većinu obitelji zatekli u potkrovlju kuće te ih ubili iz osobnog naoružanja.

Njemačka je prije nekoliko dana izručila Hrvatskoj Savu Grnovića (65), kojeg hrvatsko pravosuđe traži zbog sumnje da je zajedno s Jovanom Ranićem (1947.), kao pripadnik specijalne jedinice milicije tzv. SAO Krajine, u noći sa 4. na 5. studenoga 1991. godine, u Petrinji iz vatrenog oružja usmrtio četveročlanu obitelj Kozbašić: Milana (1952.), Gordanu (1954.) te njihovu djecu Alena (8) i Tamaru (13).

Grnović je uhićen u ožujku na frankfurtskom aerodromu, kada je iz Srbije, preko Njemačke, putovao na Island gdje se sa obitelji nastanio 1998. godine. Grnovića i Ranića se optužnicom tereti da su ušli u noći u obiteljsku kuću Kozbašića u Ulici Ivana Meštrovića, gdje su većinu obitelji zatekli u potkrovlju kuće te ih ubili iz osobnog naoružanja. Dječaka Alena su ustrijelili u prizemlju kuće. Svi su ubijeni iz tzv. Škorpiona – hicem iz blizine u glavu, kroz jastuk. Nakon što su počinili mučni zločin dvojica su se udaljila iz kuće uzevši sa sobom odjevne predmete i zlatni lanac u vlasništvu Milana Kozbašića.

Milan Kozbašić se u predratnoj Petrinji bavio ugostiteljstvom, a majka Gordana je radila kao medicinska sestra u petrinjskom Domu zdravlja. Spominjalo se kako je neposredno prije ubojstva Milan Kozbašić odbio prihvatiti poziv za mobilizaciju u okupiranoj Petrinji. Tijela obitelji Kozbašić preuzeo je otac ubijene Gordane te ih pokopao u Gornjoj Sanici kod Ključa u BiH. Vlast tzv. Krajine istraživala je ovo ubojstvo, čak je za njega bio osumnjičen Milanov brat koji se nalazio tada na slobodnom teritoriju Hrvatske, no počinitelji nikad nisu kažnjeni. Hrvatsko pravosuđe optužnicu je podiglo 2018. godine te raspisalo potragu za dvojicom osumnjičenika.

ДРАГАН ЋИРИЋ (СРБИЈА)

Večernji list, 17.02.2021.

MINISTARSTVO REAGIRALO NA TVRDNJE DA NISU PODUZELI NIŠTA KAKO BI RATNI ZLOČINAC DRAGAN ĆIRIĆ BIO IZRUČEN HRVATSKOJ

Pojašnjavaju i kako je prema zakonodavstvu Republike Srbije, po zaprimanju molbe za izručenje, postupak se može nastaviti, a ukoliko egzistiraju razlozi za pritvor propisani zakonom

Povodom današnje informacije koju je medijima prenio suspendirani djelatnik MUP-a Nikola Kajić koji je optužio Ministarstvo pravosuđa za nečinjenje kako bi optuženi ratni zločinac Dragan Ćirić bio prebačen u Hrvatsku na izdržavanje zatvorske kazne reagiralo je i prozvano ministarstvo. Kajkić je naveo kako je Ćirić uhićen u Beogradu 13. siječnja 2021. godine i to po europskom uhidbenom nalogu i temeljem pravomoćne sudske odluke. Naveo je i kako je Srbija Ćirića stavila u ekstradicijski pritvor te da je Ministarstvo pravosuđa i uprave Hrvatske o tome službeno bilo obaviješteno od strane Srbije ali i da hrvatska strana u predviđenom roku nije dostavila molbu ili zahtjev za izručenje Ćirića u Hrvatsku.

- U navedenom slučaju nije bilo u mogućnosti podnijeti zahtjev za izručenjem budući da o navedenom slučaju nije bilo obavješteno u primjerenom roku i na uobičajen način (putem Interpola) od strane nadležnih tijela Republike Srbije. Međutim, ističemo da je Ministarstvo pravosuđa i uprave odmah po saznanju o uhićenju navedene osobe, kompletiralo svu potrebnu dokumentaciju i podnijelo molbu za izručenjem nadležnim tijelima Republike Srbije u skladu sa svim važećim međunarodnim ugovorima, stoji u dopisu Ministarstva pravosuđa i uprave. Pojašnjavaju i kako je prema zakonodavstvu Republike Srbije, po zaprimanju molbe za izručenje, postupak se može nastaviti, a ukoliko egzistiraju razlozi za pritvor propisani zakonom o Međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima Republike Srbije, protiv tražene osobe može se ponovno odrediti pritvor.

СУДСКИ ПРОЦЕСИ У РХ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ

ОЛУЈА, БИЉАНЕ ГОРЊЕ (УБИСТВО АЛЕКСЕ И ЈЕЛКЕ МИЛИЋ)

PORTAL NOVOSTI, 29.10.2020.

TERORISTIČKI AKT HV-A

Zbog ubojstva Alekse i Jelke Milić u dvorištu njihove kuće u Biljanima Gornjim koje su 5. avgusta 1995. počinili pripadnici HV-a i policije, ako presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu postane pravomoćna, Hrvatska bi njihovoj djeci trebala platiti 1,7 miliona kuna

Zbog ubojstva Alekse i Jelke Milić u dvorištu njihove kuće u Biljanima Gornjim kod Benkovca koje su 5. avgusta 1995. počinili pripadnici Hrvatske vojske i policije, Hrvatska bi njihovoj djeci trebala platiti skoro 1,7 miliona kuna jer je sud taj zločin ocijenio kao teroristički akt. Ako presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu postane pravomoćna, dva sina i kći dobit će po 440.000 kuna, a država će im nadoknaditi i 20.000 kuna za sprovod roditelja i oko 374.000 kuna sudskih troškova.

Iako je 'Oluja' bila u punom jeku, na području Knina i Benkovca nije bilo borbenih djelovanja, a svi pripadnici Vojske RSK-a povukli su se dan ranije. Milićevi nisu htjeli otići jer su znali da nikom nisu ništa loše napravili. Njihova spaljena tijela pronađena su u uništenoj kući. Njihovi sinovi u to su vrijeme bili mobilizirani u jedinicama RSK-a, što su i priznali, a sada žive u Srbiji.

Sud je zauzeo stav da njihovo učešće u ratu na drugoj strani, pa čak ni eventualna nelojalnost njihovih roditelja međunarodno priznatoj hrvatskoj vlasti, ne mogu biti opravdanje za nasilnu smrt. Njihovo ubojstvo nije bila ratna šteta, što su na sudu pokušali dokazati predstavnici države, već teroristički akt, pogotovo zato što su brojni civili poslušali poziv predsjednika Franje Tuđmana da ostanu, što je potvrdio i Glavni stožer HV-a. 'Radilo se o starijim osobama koje nisu predstavljale opasnost. Zato je svrha njihovih ubojstava evidentno bilo zastrašivanje, pa imaju elemente terorističkog akta. Prema Zakonu o odgovornosti za štetu nastalu uslijed terorističkih akata Hrvatska je dužna nadoknaditi tu štetu', navedeno je u presudi.

Po iskazu jednog od sinova, s njegovim roditeljima je u momentu dolaska hrvatskih vojnika bio komšija Jovan Badžoka koji je odveden u Zadar, da bi kasnije bio zatvoren u Lepoglavi i osuđen na deset godina zatvora zbog navodnih ratnih zločina u Škabrnji. S Milićevima je ostao jedan od hrvatskih vojnika, a tek nekoliko godina kasnije djeca Milićevih saznala su da su im roditelji ubijeni i kao nepoznate osobe sahranjeni na pravoslavnom groblju u Zadru. Protiv jednog pripadnika HV-a bio je pokrenut kazneni postupak zbog ubojstva, ali je zbog nedostatka dokaza obustavljen.

Sam Badžoka na suđenju je tvrdio da u novembru 1991. nije bio u Škabrnji i da je zatvoren i osuđen kako bi ga se spriječilo da svjedoči o ubojstvu Milićevih.

ГОСПИЋ 1991. (НОРАЦ И НАКНАДА ШТЕТЕ)

JUTARNJI LIST, 17.03.2021.

ODLUKA USTAVNOG SUDA UKINUTA PRAVOMOĆNA PRESUDA KOJOM JE NORAC DRŽAVI TREBAO NADOKNADITI IZNOS ISPLAĆEN ŽRTVAMA RATNIH ZLOČINA

Ustavni sud usvojio je ustavnu tužbu Mirka Norca Keve i poništio pravomoćnu presudu Županijskog suda u Zadru kojim mu je bilo dosuđeno da državi mora nadoknaditi iznos od 156.030 kuna odštete. Riječ je o odšteti koju je država isplatila petorici potomaka ubijenih civila, žrtava ratnoga zločina koje su po Norčevoj zapovijedi dovedene i strijeljane 18. ožujka 1991. na Lipovoj Glavici kod Perušića.

Za te i još niz drugih likvidacija srpskih civila iz Gospića su Mirko Norac, Tihomir Orešković i Stjepan Grandić pravomoćno osuđeni 2004. Potomci žrtava nakon pravomoćne presude za ratni zločin stječu pravo na odštetu koju im država isplaćuje, a država zatim regresnom tužbom taj novac potražuje do krivaca za ratne zločine, u ovom slučaju od Mirka Norca.

Država je Norcu ponudila mirno rješenje spora u kojem je tražila

da dragovoljno u državnu blagajnu uplati iznos 156.030 kuna isplaćenih obiteljima žrtava, ali je on to odbio, pa je protiv njega pokrenut sudski spor kako bi taj novac nadoknadio državi. Sud ga je pozvao da u roku od 30 dana od dostave tužbe sudu dostavi odgovor na tužbu. Sudu se vratila povratnica prema kojoj je Norcu 27. kolovoza 2018. uredno dostavljena, ali u jednomjesečnom roku nije sudu poslao odgovor na tužbu. Stoga je prvostupanjski sud u Zagrebu 2019. donio presudu zbog ogluhe kojom Norcu nalaže da državi nadoknadi iznos od 156.030 kuna i obrazlaže kako ga nikakvi opravdani razlozi nisu spriječili da sudu odgovori na tužbu.

Pitanje dostavnice

Međutim, Norac je na prvostupanjsku presudu uložio žalbu u kojoj je izjavio dva pravna lijeka – tražio je povrat predmeta u prijašnje stanje jer kako je tvrdio, u kolovzu 2018. nije primio nikakvu tužbu, a na dostavnici koja je vraćena sudu nije njegov potpis. Predložio je da sud, "ako je potrebno", provede i grafološko vještačenje njegova potpisa. Osim na bitnu povredu postupka, Norac se žalio na samu presudu, tj. na meritum, i tražio njezino ukidanje. Županijski sud u Zadru je, međutim, u svibnju 2020. njegovu žalbu odbio i potvrdio prvostupanjsku presudu kojom mu nalaže da državi nadoknadi 156.030 kuna isplaćenih žrtvama ratnog zločina.

Norac je uložio ustavnu tužbu i na sjednici Ustavnog suda održanoj 23. veljače ove godine većina ustavnih sudaca je njegovu žalbu usvojila i ukinula pravomoćnu presudu Županijskog suda u Zadru. Ustavni suci su zauzeli stajalište da je Norcu u ovom postupku povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje jer je Županijski sud u Zadru bio dužan temeljito ispitati njegov prigovor da nije primio tužbu, tj. da potpis na dostavnici suda nije njegov. Ustavni sud u svojoj odluci konstatira kako Norčeva tvrdnja da nije primio tužbu pa da na nju nije ni mogao odgovoriti "nije u potpunosti nerealna i zanemariva".

Oštro izdvojeno mišljenje

Međutim, troje ustavnih sudaca, Andrej Abramović, Lovorka Kušan i Goran Selanec glasali su suprotno većini i napisali iznimno oštro izdvojeno mišljenje. U njemu ističu da je većina ustavnih sudaca "falsificirala činjenice" i "konstruirala razloge" kao bi Norčevu ustavnu tužbu usvojila. Troje sudaca, naime, upozoravaju da je tvrdnja većine u Ustavnom sudu kako u svojoj odluci nisu mogli razdvojiti dva različita Norčeva zahtjeva – onaj za ukidanjem presude i onaj za povratom postupka u prvotno stanje zbog navodnih bitnih povreda postupka – pogrešna. Ta dva Norčeva zahtjeva Ustavni je sud, ističu Abramović, Kušan i Selanec, morao razdvojiti jer je riječ o dvjema različitim pravnim stvarima.

"Većina je spojila argumentaciju iz jednog procesnog sredstva sa zahtjevom iz drugog procesnog sredstva kako bi konstruirala razloge za usvajanje ustavne tužbe. O razlozima za falsificiranje činjenica ne želimo nagađati…", navodi troje sudaca u izdvojenom mišljenju.

Kao jaje jajetu

Osvrnuli su se i na famozni Norčev potpis. Usporedili su, naime, Norčev potpis sa sudske dostavnice čiju vjerodostojnost on negira, s njegovim potpisom ispod punomoći odvjetniku koji je napisao njegovu ustavnu tužbu.

"Taj potpis je uistinu karakterističan i jasno je da ga je bilo teško imitirati", ističe troje ustavnih sudaca izdvojenom mišljenju.

Norčev potpis na punomoći odvjetniku koji je napisao njegovu ustavnu tužbu sliči potpisu na sudskoj dostavnici koji Norac osporava "kao jaje jajetu", tvrde suci u izdvojenom mišljenju i zaključuju:

"Ta su dva potpisa naprosto identična do te mjere da ni jedan sud u njihovu autentičnost ne bi imao razloga sumnjati".

Nakon ove odluke Ustavnog suda, Županijski sud u Zadru morat će ponovo suditi o zahtjevu države da joj Norac nadoknadi iznos ispaćen žrtvama ratnog zločina.

ЛОРА (ОШТЕЋЕНИ: Љ. ГЕРУН И В. ДЕРЕТИЋ)

SLOBODNA DALMACIJA, 02.07.2021.

DRŽAVA ISPLATILA VIŠE OD DVA MILIJUNA KUNA ODŠTETE

Prije tri dana na splitskom Općinskom sudu postignuta je nagodba kojom se država obvezala isplatiti naknadu štete dvojici bivših ratnih zarobljenika Vojnog zatvora "Lora" – Ljubiši Gerunu i Vesi Deretiću iz Trebinja, i to zbog povrede prava osobnosti, odnosno pretrpljenih boli i strahova koje su preživjeli tijekom torture.

ODO Split se, u ime države, obvezao u roku od 30 dana isplatiti svakom od dvojice navedenih ukupno po 270 tisuća kuna, no ovo nije jedina takva nagodba postignuta u posljednjih nekoliko mjeseci. Kako smo doznali, sredinom svibnja dogovorena je nagodba i s Miroslavom Čučakom, još jednim

bivšim ratnim zarobljenikom koji je u Lori proveo pet mjeseci i 22 dana. Njemu je već isplaćena 491 tisuća kuna, a iznos je dosta veći od iznosa za Geruna i Deretića baš zato jer je u "Lori" bio toliko dugo dok su njih dvojica tamo bili po 93 dana svaki.

SUDSKE ODLUKE

Desetak dana prije, početkom svibnja, "pala" je nagodba i s Mićkom Koprivicom, kojem je država obećala isplatiti 280 tisuća kuna.

Kako smo doznali, u vezi identične tužbe Vladimira Žarkovića nije bilo nagodbe i čeka se sudski pravorijek, no nema sumnje da će i tu svota iznositi do 300 tisuća kuna, uključujući i sudske troškove kojih, pak, kad su u pitanju nagodbe nema, odnosno ne isplaćuju se. To je glavni razlog zbog čega su u ODO-u shvatili da je bolje nagoditi se jer na ročištima nisu osporavali tužbenu osnovu koja se temelji na pravomoćnim sudskim odlukama već je bilo dogovoreno da se jedino vještačenjem utvrdi kolika bi bila pravična novčana naknada. Sa sudskim, odvjetničkim i troškovima vještačenja država bi u svakom pojedinom slučaju morala izdvojiti najmanje duplo više novca.

U finalizaciji su i još dvije nagodbe s Mirkom Babićem i Slobodanom Čaušićem, koji bi trebali dobiti svaki po nešto manje od 250 tisuća kuna za ono što su proživjeli nakon zarobljavanja i prebacivanja u Loru 1992. godine.

Dakle, ako se računaju sve dosad sklopljene i planirane nagodbe, ratni zarobljenici Lore dosad su od Hrvatske dobili ili će dobiti ukupno više od dva milijuna kuna. Čim se isplata obavi Hrvatska će, doznajemo, krenuti u regresnu naplatu tih troškova od onih zbog kojih ih je i morala isplatiti. Ako nemaju nikakvih nekretnina ili imovine koja se može ovršiti ili iz nje naplatiti, slijedi vjerojatno "sjedanje" na njihove mirovine do potpune naplate. Naravno, prvo se sudskim putem moraju dobiti pravomoćne odluke za naplatu.

Ako oni koji su skrivili isplatu odšteta nemaju nikakvih nekretnina ili imovine koja se može ovršiti ili iz nje naplatiti, slijedi vjerojatno 'sjedanje' na njihove mirovine

Gerun i Deretić u svojoj su se tužbi, a tako je bilo i s ostalima koji su tužili, pozivali na pravomoćnu presudu Županijskog suda u Splitu u kojoj je Tonči Vrkić kao zamjenik zapovjednika vojno istražnog centra osuđen na 10 godina, a Ante Gudić i Anđelko Botić kao stražari osuđeni na po osam godina zatvora. U toj se presudi još spominju i Tomislav Duić kao zapovjednik i Emilio Bungur kao šef smjene stražara.

VOJNE I CIVILNE OSOBE

- Oni su zajedno s neutvrđenim osobama od ožujka do kolovoza 1992. godine, kad su bili zatočeni ratni zarobljenici zarobljeni kao pripadnici JNA i srpskih paravojnih formacija u oružanom sukobu s postrojbama Hrvatske vojske, dopuštali da se vojne i civilne osobe, a kojima je bio dozvoljen ulaz u Loru, prema zatočenim osobama ponašaju tako da vrijeđaju njihovo ljudsko dostojanstvo i osobno ih ponižavaju, psihički i fizički muče i tjelesno kažnjavaju sve do usmrćenja. Neki od njih su i sami u tome sudjelovali, pa su tako u navedenom razdoblju Tonči Vrkić i drugi, a Ante Gudić, Anđelko Botić i Emilio Bungur tijekom svibnja i lipnja zarobljenike, posebno one iz bloka C u komu su bili smješteni zarobljenici koje nisu evidentirali, svakodnevno premlaćivali.

Udarali su ih nogama, rukama, bejzbol palicama, a ranjene zarobljenike priključivali preko štipaljki na ušne školjke i spolne organe na tzv. poljski telefon, puštajući jake udare inducirane struje, gurali pištolj u usta i prijetili da će ih ubiti, odvozili na lažna strijeljanja, šmrkovima polijevali vodom pod velikim pritiskom ciljajući upravo u povrijeđena mjesta na tijelu, prisiljavali na bludne radnje, da jedni druge tuku, ulaze u pasje kućice i laju, kleče i kupe ustima otpatke po tlu… – bilo je navedeno, uz ostalo, u tužbi podnesenoj u Gerunovo i Deretićevo ime, a na temelju koje su i postignute gore opisane nagodbe.

КОРАНСКИ МОСТ (ХРАСТОВ И НАКНАДА ШТЕТЕ)

NOVI LIST, HINA, 09.04.2021.

HRASTOV KAŽE DA SU MU BRANITELJI SPREMNI POMOĆI OKO VIŠEMILIJUNSKE OVRHE:

'DEČKI MI SE JAVLJAJU, PUNO IH JE'

Hrvatski branitelj Hrastov je pravomoćno osuđen za ubojstvo 13 i ranjavanje dvojice razoružanih rezervista Jugoslavenske vojske (JNA) u Domovinskom ratu, u rujnu 1991. na Koranskom mostu u Karlovcu

Mihajlo Hrastov, bivši policijski specijalac koji je odslužio kaznu zatvora u slučaju Koranski most, rekao je da su mu hrvatski branitelji spremni pomoći u slučaju višemilijunske ovrhe za odštetu, temeljem sudskih presuda nasljednicima ubijenih rezervista JNA 1991. u Karlovcu.

Hrvatski branitelj Hrastov je pravomoćno osuđen za ubojstvo 13 i ranjavanje dvojice razoružanih rezervista Jugoslavenske vojske

(JNA) u Domovinskom ratu, u rujnu 1991. na Koranskom mostu u Karlovcu.

Hrastov je u izjavi Hini rekao da su ukupni odštetni iznosi 11 milijuna i 690.000 kuna, a da mu je na naplatu došlo preko 2,7 milijuna kuna, odnosno da mu je već stigla ovrha na 2.7450.000 kuna.

"Naša braniteljska populacija spremna mi je pomoći, dečki mi se javljaju, jako puno njih iz svih braniteljskih udruga. Bio sam i na nekim sastancima, pregovaramo, moglo bi se nešto napraviti, ali pričekat ću dan, dva i znat ću više; sada samo mogu reći da ima pozitivnog odjeka", rekao je u četvrtak u Karlovcu Mihajlo Hrastov. Nije želio precizirati s kim razgovara da nađe izlaz iz višemilijunske ovrhe temeljem presuđenih sudskih odšteta.

Uz dvojicu ranjenih rezervista JNA, pravo na naknadu dobili su i nasljednici protupravno ubijenih rezervista JNA i to, kaže Hrastov, kroz 22 odvojena postupka. Oni su dobili naknadu štete od Republike Hrvatske, te sada Republika Hrvatska taj iznos potražuje od pravomoćno osuđene osobe, Hrastova.

Bivši policijski specijalac Hrastov je za ubojstvo razoružanih neprijateljskih vojnika na Koranskom mostu u Karlovcu, u rujnu 1991., bio osuđen na četiri godine zatvora. Godine 2016. Povjerenstvo za uvjetni otpust Ministarstva pravosuđa pustilo ga je na uvjetni otpust nakon dvije godine i 10 mjeseci odslužene kazne.

Saborski zastupnik Željko Sačić (Hrvatski suverenisti) izjavio je jučer u Hrvatskom saboru kako je „šokiran i uznemiren" odlukom „nadležnog DORH-a" kojom se hrvatskom braniteljju Mihajlu Miši Hrastovu određuje da u korist države uplati 2,5 milijuna kuna. "Hrastov je odrobijao 2,5 godine zatvora, procesi protiv njega traju 25 godina, a na koncu se njega i njegovu obitelj želi financijski uništiti za korist velikosrpskog agresora", rekao je Sačić i poručio kako se oštro protivi toj relativizaciji i izjednačavanju žrtve i agresora.

Vesti, 11.04.2021.

HRVATI OD ZLOČINCA PRAVE ŽRTVU

Odluka DORH (Državnog tužilaštva Hrvatske) da nekadašnji hrvatski specijalac Mihajlo Hrastov mora da vrati državi oko milion i po evra, što je iznos koji je Hrvatska dužna da isplati porodicama 13 ubijenih i dvojice ranjenih ratnih zarobljenika sa Koranskog mosta, izazvao je lavinu negativnih reakcija među hrvatskim braniteljima i delom političara, koji su pokazali kakav je njihov odnos prema ratnim zločinima.

Mihajlo Hrastov, bivši policijski specijalac, pravosnažno je 2016. osuđen na četiri godine zatvora zbog ubistva 13 i ranjavanje dvojice razoružanih rezervista JNA 21. septembra 1991. na mostu Korani u Karlovcu. Iz zatvora je izašao već krajem te godine, jer je 14 meseci ranije pušten na uslovnu slobodu.

Prošle nedelje obratio se medijima apelom za pomoć, jer mu je na naplatu stigla prva tranša odštete koju mora da plati državi. Reč je o sumi od 360.000 evra od ukupno milion i po, koliko Hrvatska mora da plati porodicama ubijenih pripadnika JNA.

U osudi ovakvog postupka državnog tužilaštva najdalje je otišao nekadašnji policijski general, a sada poslanik, Željko Sačić, koji je u Hrvatskom saboru izjavio kako je "šokiran i uznemiren" takvom odlukom DORH, poručujući da se oštro protivi "relativizaciji i izjednačavanju žrtve i agresora".

– Hrastov je odrobijao dve i po godine zatvora, procesi protiv njega traju 25 godina, a na kraju njega i njegovu porodicu žele finansijski da unište u korist velikosrpskog agresora – rekao je Sačić.

Direktor DIC Veritas Savo Štrbac kaže da je ključni problem što se u Hrvatskoj i 26 godina od kraja rata "meša" ko je zločinac, a ko žrtva.

– Hrvatsko pravosuđe je punih 25 godina pokušavalo da izigra pravdu, a onda je pod pritiskom međunarodne javnosti 2016. os-

udilo Hrastova na kaznu manju od one minimalne za ratne zločine. Čak ni to nije bilo dovoljno, već je iste godine kada je zatvoren i pušten na prevremenu slobodu tako što mu je kazna smanjena za dodatnih 14 meseci. Na kraju, u ovoj "tugaljivoj priči" o čoveku koji nema da plati milionski iznos koji država od njega traži apsolutno se zaboravlja ko je u ovoj priči žrtva, a ko zločinac. Hrastov je pravosnažno osuđen zato što je hladnokrvno ubistvo 13 ratnih zarobljenika i o tome su svi znali u državi, ali umesto da ga još tada uhapse Tuđman ga je odlikovao, a on je napredovao u službi. Sada se od takvog heroja pravi žrtva po istom modelu po kome su to postali Mirko Norac, Tomislav Merčep, Ante Gotovina i mnogi drugi – naglašava Štrbac.

Milojko Budimir, generalni sekretar Udruženja Srba iz Hrvatske, kaže da je na Koranskom mostu 1991. počinjen stravičan zločin, a da je u slučaju Mihajla Hrastova hrvatsko pravosuđe dokazalo svoju pristrasnost.

– Kada nekog osudite na četiri godine, pa čak i tu kaznu smanjite, a on je ubio 13 razoružanih rezervista i dvojicu ranio, onda je to pre nagrada nego kazna – ističe Budimir i dodaje da je uključivanje hrvatskih branitelja koji će mu pomoći da isplati traženi iznos farsa.

– Na kraju će još ispasti da je Hrastov jedina žrtva čitavog tog slučaja, pa me ne bi iznenadilo da Hrvatska pod pritiskom javnosti njemu isplati odšteta za vreme koje je proveo u zatvoru, a zatim i za ovaj "postraumatski stres" – ironično zaključuje Budimir.

"Državni uposlenik"

Savo Štrbac objašnjava da nije praksa samo u Hrvatskoj da u slučajevima kada država preuzme isplatu odštete zbog krivice svojih "uposlenika" kasnije pokušava da od njih povrati taj novac.

– Hrastov je bio "državni uposlenik", on je bio pripadnik hrvatske specijalne policije zbog čega je i Hrvatska bila prinuđena da u njegovo ime isplati odštetu porodicama ubijenih. Sada jednostavno žele taj novac poreskih obveznika nazad i to je uobičajena praksa u svetu. Doduše, zaboravlja se da je porodicama trebalo pune 22 godine da ostvare to pravo – ističe Štrbac.

Zaštitio saučesnike

Mihajlo Hrastov tvrdi da je "braniteljska populacija" spremna da mu pomogne.

– Dečki mi se javljaju, puno njih iz svih braniteljskih udruženja. Bio sam i na nekim sastancima, pregovaramo, moglo bi se nešto napraviti, ali pričekaću dan-dva i znaću više. Sada samo mogu reći da ima pozitivnog odjeka – rekao je Hrastov.

Savo Štrbac kaže da je takva reakcija očekivana.

– On je za većinu branitelja heroj, i to ne samo zbog onog što je učinio na Koranskom mostu, već i što je kasnije svu krivicu preuzeo na sebe. Podsetiću da je u sudskom postupku nepobitno utvrđeno da je ubistvo izvršeno iz najmanje dve vrste oružja, ali je on jedini koji je odgovarao za ovaj zločin – objašnjava Štrbac.

Večernje novosti, 19.06.2021.

MRVA MELEMA NA ŽIVU RANU:

Svetozaru Šarcu, koji je preživeo masakr na Koranskom mostu 1991, stiglo utešno rešenje Ustavnog suda Hrvatske

DA nije preživeo pokolj na Koranskom mostu, ne bi bilo ove priče. Da nije preživeo, ne bi doživeo da ima i goreg od smrti. A to je kad te, nedoklanog, godinama lome i mrcvare, uprkos pravosnažnoj presudi koljaču kome si u oči gledao dok ti kundakom oko izbija.

On je jedan od preživelih iz pokolja na Korani, kod Karlovca. Septembar, 1991. godine. Tada je ova lepa, mirna i sasvim nedužna reka zamućena krvlju trinaestorice ljudi uverenih da brane jednu lepu zemlju kojoj su položili zakletvu da će braniti njenu celovitost i integritet.

Preživeo je i podneo tužbu, koja je dobila na snazi kada je Mihajlo Hrastov, predvodnik specijalne jedinice hrvatske policije u koranskom pokolju, osuđen na višegodišnju robiju. Šarac je ispostavio odštetu hrvatskoj državi: 520.000 kuna za pretrpljene strahote.

Dugo se lečio. Dugo nije imao sna. Ni danas ga nema.

Ovih dana Ustavni sud Hrvatske je delimično ustao: budući da postupak po tužbi Šarca predugo traje, kaznio je neažurne, a nadležne sudske organe i naložio, rešenjem, da nedoklanom Svetozaru Šarcu hrvatska država isplati 32.300 kuna naknade "zbog povrede prava na suđenje u razumnom roku", jer od odštetnog zahteva tužioca, tokom proteklih godina (gotovo dve decenije) nije doneta parnična presuda.

- Od vas sam čuo da je Ustavni sud doneo takvo rešenje – kaže nam Svetozar Šarac, koji je utočište od svega što je doživeo i što ga prati, potražio u Banatu. – Ne mogu da kažem da ste me obradovali, jer je dug put do pune pravde. Ali, nadam se da je ovo početak jedne nove priče u mom i životu moje porod-

ice. Moram, ipak, da vam kažem da su nama ruke vezane. Šta će i kako će se dalje rasplitati moja sudbina, sudbina čoveka koji je gledao smrti u oči i upamtio joj lice i pogled, zavisi od onih koji sude.

Uzgred, priča nam da pokušava da prevaziđe taj septembar 1991. godine.

Posle je bilo i težih trenutaka. To je, kad živ dokazuješ – da si živ.

- Ne znam koliko je bilo veštačenja. Ne pamtim sva ta lica, mnogo je vremena proteklo. Zamislite kad me pitaju: "Jesi li sa oba oka stigao na koranski most?" Da li ti je oko izbijeno kundakom ili si ga sam sebi izbio?…" Pa, jedan advokat prihvati da me zastupa, posle, odustane. Drugi preuzme predmet, pa se povuče. Ja ipak imam nadu. Mislim da će novo vreme rasplesti moj, kao i druge slučajeve stradanja.

Ovo je velika priča. Svetozar Šarac sa Korduna još nije ispričao sve.

PRAVO NA ODŠTETU

SVETOZAR Šarac, po tužbi koju je podneo 2003, traži odštetu od hrvatske države u iznosu od 520.000 kuna uz zatezne kamate. Osnov tužbe je da je "kao zarobljenik rezervnog sastava bivše JNA" teško povređen u napadu specijalne policije Hrvatske pa je šteta na koju se poziva uzrok dela protiv čovečnosti međunarodnog prava. On posle konačne presude Mihajlu Hrastovu, koji je predvodio specijalne jedinice policije Hrvatske u masakru na koranskom mostu, ima pravo na odštetu.

КЕРЕСТИНАЦ (ОШТЕЋЕНИ Д. ГРАЧАНИН)

JUTARNJI LIST, 03.03. 2021.

BIVŠI MAJOR JNA MUČEN U KERESTINCU DOBIO VIŠE OD 300.000 KUNA ODŠTETE:

VJEŠALI SU GA, MLATILI…

Dobroslav Gračanin (67) skoro je deset mjeseci bio zatočen, stražari su ga vješali, premlaćivali, iživljavali se na razne načine

Bivši major JNA Dobroslav Gračanin (67) skoro je deset mjeseci bio zatočen, mučen i ozljeđivan u konačištu ratnih zarobljenika Kerestinec, a nakon što su zbog zločina petorica počinitelja pravomoćno osuđena, na Općinskom sudu u Zagrebu tužio je Republiku Hrvatsku.

Prema nepravomoćnoj presudi, država Gračaninu treba isplatiti 250.000 kuna s kamatama te mu nadoknaditi i 66.825 kuna sudskih troškova.

Nečovječno postupanje

Kao ratni zarobljenik u zatvoru je bio od 10. siječnja do 29. listopada 1992. Prema njemu su se nečovječno ponašali, nanijeli mu teške ozljede, povrijedili mu ljudska prava, a posljedice toga trpi još i danas. U tužbi je naveo da su se pripadnici Oružanih snaga RH Stjepan Klarić, koji je bio zapovjednik Konačišta, i njegovi podređeni Dražen Pavlović, Viktor Ivančan, Željko Živec i Goran Štrukelj nad njim bestijalno iživljavali. Udarali su ga tupim predmetima i osamnaest mu puta lomili rebra, pa je zadobio ozljede bubrega, koji su izgubili funkciju te mu je život spašen u posljednji trenutak liječničkom intervencijom.

"Vješan sam na kuke rukama i bio izložen brojnim udarcima dok ne bih izgubio svijest. Na slobodu sam pušten sa 48 kilograma. Osjećam teške i trajne posljedice, imam nesanice, uznemirenost i psihičke tegobe zbog PTSP-a", naveo je u tužbi Gračanin. Riječ je o osobi koja je, prema pravomoćnoj presudi za ratni zločin protiv ratnih zarobljenika te protiv čovječnosti i međunarodnog prava, bila jedan od zatočenih i najteže zlostavljanih, čovjek koji više puta pretučen te prisiljavan na samozadovoljavanje gledanjem razodjevenih zarobljenica, nakon čega je zlostavljan fingiranim suđenjima na kojima su odlučivali da se mora tući s drugim zarobljenicima.

Na suđenju je, pak, opisao svoje ratne dane. Tijekom Domovinskog rata bio je u službi JNA, na Vojnoj akademiji u Zagrebu, te je u prosincu 1991., kada se JNA povlačila iz Zagreba, otišao u Beograd i zatražio demobilizaciju, pa se u Hrvatsku vratio 16. prosinca, kada je

Sabor već bio donio odluku da se neće pokretati postupci protiv pripadnika JNA koji se "skinu" i odu iz službe do Božića.

Oslobođen

- Nisam htio sudjelovati u sukobu između naroda na ovim prostorima, nitko me nije prijavio, a s policijom sam nakon povratka obavio razgovor. Živio sam na Sigečici i htio se baviti poljoprivredom. Kad sam 10. siječnja 1992. krenuo po kaveze za zečeve, usput sam navratio na Vojnu akademiju k bivšem zapovjedniku koji je prešao u HV. No, odatle me civilna policija odvela u bivši vojni zatvor u Gajevoj, gdje su me dva dana tukli i lomili rebra bez da me itko išta ispitivao. Tamo je bio i Stjepan Klarić. Bio sam zatočen sve do listopada, ali je tek krajem kolovoza protiv mene pokrenut postupak zbog služenja u JNA, pa su me premjestili u Remetinec, gdje su mjesec i pol, sve do mog puštanja, prema meni bili korektni. U Kerestincu su mi noći bile najgore jer su se uniformirane i često alkoholizirane osobe iživljavale nad zatvorenicima. Pa su me tako 20. ožujka 1992. odveli u jednu prostoriju i stavili mi jastučnicu na glavu, a na ruke lisice. Bio je to zatamnjeni fotolaboratorij sa stvarima za mučenje. Jedne večeri vidio sam Klarića među ljudima. Zakvačili su me lisicama o kuke na stropu i udarali kuhačama. Rekli su mi da raširim noge pa su me čizmama udarali po spolovilu i batinali me sve dok se ne bih onesvijestio. Idući me dan Viktor Ivančan, inače jedan od najgorih zlostavljača, odvezao greškom u bolnicu na Sv. Duh umjesto u zatvorsku bolnicu, pa je sve dospjelo do Međunarodnog Crvenog križa. U bolnici sam na intenzivnoj proveo 31 dan, a razmjene sam odbijao jer je moja cijela obitelj iz Zagorja i svi su bili u Hrvatskoj. Kad je u listopadu 1992. uslijedila opća amnestija, oslobođen sam – emotivno je opisivao Gračanin.

Osuđeni Klarić: Zarobljenike su zlostavljali djelatnici SIS-a

Kao umješač u postupku na strani RH, Stjepan Klarić istaknuo je da su zarobljenike zlostavljali djelatnici SIS-a, a ne on.

- Tada mi je neposredni zapovjednik bio Darko Grdić, koji mi je rekao da djelatnici SIS-a moraju imati 24 sata neometan pristup zarobljenicima, a načelnik SIS-a i pomoćnik ministra obrane bio je Josip Perković, koji je s Ivankovićem dolazio poimenice po osobe koje je trebalo ispitati. Sjećam se da sam jednom prosvjedovao nadređenom, ali mi je rekao da ih pustim da rade svoj posao. Nisam se mogao suprotstaviti pomoćniku ministra obrane – uvjeravao je sud Klarić, koji njegov iskaz nije povjerovao jer se kosi s presudom kojom je osuđen zbog ratnih zločina u Kerestincu na 4,5 godine zatvora. Klarićevi suoptuženici dobili su nešto manje kazne

ПРОЦЕСУИРАЊЕ РАТНИХ ЗЛОЧИНА НА ПРОСТОРУ БИВШЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ВУЧИТРН - СЛУЧАЈ "З. ВУКОТИЋ"

VESTI, 06.07.2021.

OSUĐEN NA ČASNU REČ ALBANACA

Osnovni sud u Prištini osudio je Zorana Vukotića na 10 godina zatvora zbog navodnih ratnih zločina protiv civilnog stanovništva, odnosno navodnog silovanja Albanke u opštini Vučitrn. Ovo je prvi prvi put da su lokalni sudovi osudili nekoga za takvu vrstu zločina na Kosovu, a presuda je doneta samo nekoliko dana pošto će se u Briselu nastaviti razgovori između Beograda i Prištine.

Stručnjaci tvrde da je reč o još jednom pritisku na srpsku delegaciju, zato što je ovo samo jedan od stotinak slučajeva koji se trenutno vode na Kosovu sa jedinim ciljem da se umesto pravde i prava – međunarodnoj zajednici predoči isključivo srpska strana odgovorna za dešavanja uoči, tokom i posle rata na Kosovu.

– U pitanju je veoma opasan presedan u kome je Vuković faktički optužen samo zato što je Srbin. Na suđenju nije bilo moguće predočiti nikakve dokaze, pa čak ni one najosnovnije, kojima bi se dokazala njegova krivica. Za to je bilo dovoljno da se u njega upre prstom i da to bude dovoljno da se proglasi krivim – ističe za "Vesti" njegov advokat Nebojša Vlajić.

On navodi da će u apelacionom – žalbenom postupku pokušati da predoči sve pravne nelogičnosti.

– Zamislite apsurd da je prema optužnici, a sada i presudi, Vučković silovao jednu osobu i da je tome prisustvovalo još pet-šest članova njene porodice, ali oni nisu izvedeni kao svedoci. Pojavili su se drugi, nepouzdani svedoci koji čak i nisu

bili tamo. Pritom, čitav postupak je obeležilo više teških povreda zakona o krivičnom postupku. Kao da se nekome žurilo da se ova presuda donese kako bi bila dovoljan balans procesima komandantima OVK koji uskoro počinju u Hagu. Cilj je sasvim jasan – samo srpska strana treba da bude proglašena krivom – ukazuje Vlajić.

Direktor Veritasa Savo Štrbac kaže da već godinama upozorava na opasnost da će albansko pravosuđe iskoristiti "ono najbolje" iz optužnica, istraga, ali i sudskih procesa koji su u Hrvatskoj doprineli, ne samo stopiranju povratka izbeglih, već i izazvali strah da se ljudi vraćaju na svoja ognjišta.

– Sistem hapšenja i istraga u kojima je dovoljno da neko samo upre prstom u "okrivljenog" u Hrvatskoj se pokazao da daje najbolje rezultate. Evo, pre nekoliko dana je oslobođen kanadski državljanin Dragutin Hajdu koga je za ratne zločine optužila bivša supruga brata koji se čak borio na hrvatskoj strani. Šta njemu vredi što je oslobođen krivice kad je propatio ni kriv ni dužan. Kosovske vlasti su bukvalno precrtale takav oblik pravosuđa. Hajdu je imao sreće da je imao novca da plati dobrog i skupog advokata, a šta ćemo sa svim onim nesretnicima koji em nemaju novca, em su pravno neuki – ističe Štrbac.

On upozorava da je taj "hrvatski model" uveliko "zaživeo" u celom regionu.

– Na Kosovu za tako nešto imaju i odlične instruktore – pravnike iz Hrvatske i zemalja iz okruženja koji su postali maheri u osuđivanju nevinih i oslobađanju krivih – zaključuje Štrbac.

Optužnica

Prema optužnici, Vukotić je "kao pripadnik policijskih snaga rezervne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava, tokom rata na Kosovu 22. maja 1999. godine, u saizvršenju sa ostalim pripadnicima srpskih vojnih, policijskih i paravojnih snaga, na teritoriji opštine Vučitrn navodno učestvovao u proterivanju albanskog civilnog stanovništva, izvršenju fizičkog i psihološkog nasilja nad njima i upotrebi nasilja i drugih nehumanih dela".

Vukotiću je ovo druga presuda, jer je 2018. osuđen na šest i po godina zatvora za ratne zločine nad civilnim stanovništvom, odnosno za navodno zlostavljanje albanskih civila zatočenih u zatvoru u Smrekovnici od 3. maja pa do početka juna 1999.

Demonstracija sile

Ni u Kancelariji za KiM vlade Srbije nemaju dileme da je presuda "demonstracija sile i pristrasnosti prištinskog pravosuđa".

– Vukotića je sudsko veće, sastavljeno isključivo od Albanaca, osudilo bez valjanih dokaza u procesu koji je pratilo više povreda krivičnog postupka, što ukazuje da mu je uskraćeno pravo na pravično suđenje. Zbog toga će branilac, koga je angažovala Kancelarija za Kosovo i Metohiju, uložiti žalbu na ovu presudu – saopštila je Kancelarija uz napomenu da u prilog tome da je ovde reč o "političkoj presudi koja nije utemeljena na pravu i pravdi" svedoči i poruka Vjose Osmani, kojoj je ova presuda poslužila za opštu kriminalizaciju srpskog naroda.

МОКРОНОГА КОД НОВОГ МЕСТА - СЛУЧАЈ "Д: ГРУЈОВИЋ"

GLAS SRPSKE, SRNA, 28.05.2021.

ČAČANIN DRAGOMIR GRUJOVIĆ OSLOBOĐEN OPTUŽBI: KAPETAN NIJE POČINIO ZLOČIN NAD SLOVENCIMA

ČAČAK – Kapetan prve klase Vojske Srbije u penziji Dragomir Grujović (60), oslobođen je optužbe da je juna 1991. godine počinio ratni zločin protiv civila u Sloveniji. To je izjavio Borut Škerlj, Grujovićev advokat iz Novog Mesta.

Okružni sud u tom slovenačkom gradu pred kojim se Čačanin nijednom nije pojavio, donio je ovu odluku pošto je državni tužilac Slovenije odustao od gonjenja jer nema dokaza da je djelo počinjeno, niti je iko povrijeđen, javile su agencije.

- Međutim, suđenje se nastavlja po drugoj tački optužnice gdje Grujović odgovara za pokušaj ubistva svog tadašnjeg komandanta Branimira Furlana, 29. juna 1991. godine – napomenuo je Škerlj.

Podoficir JNA Grujović službovao je u pozadinskom skladištu goriva Mokronog kod Novog Mesta gdje je vojska čuvala 7,2 miliona litara goriva. Kad je u Sloveniji počeo rat za otcjepljenje od SFRJ, tadašnji zapovjednik skladišta, Slovenac Branimir Furlan, odlučio je da sve rezervoare i 45 vojnika preda Teritorijalnoj odbrani Slovenije. Tome se usprotivio Grujović pri čemu je došlo do dvoboja pištoljima. On je ranio kapetana Furlana u nogu.

Inače, oni su bili dugogodišnji prijatelji. Furlana je sa kapije preuzeo sanitet i kasnije je postao brigadni general i zapovjednik

slovenačke vojske.

Poslije ranjavanja, Grujović je saopštio slovenačkim vlastima da će, ukoliko skladište bude napadnuto, sve dići u vazduh pa šta kome bude. Optužnica za ratni zločin teretila ga je da se zbog toga oko 600 stanovnika okolnih sela odmah raselilo, ali su neki od njih pred vijećem svjedočili da su i u vrijeme te prijetnje komotno dolazili u skladište i pili kafu sa Grujovićem koji je preuzeo komandu. Vodnik je na kraju te operacije sačuvao gorivo i cijelu posadu od 35 pripadnika JNA, dozvolivši desetorici vojnika, Albanaca i Slovenaca, da u međuvremenu mirno odu kući.

Potjernica

Okružni sud u Novom Mestu još 1997. odredio je pritvor Grujoviću i zatim su određene dvije međunarodne potjernice za njim, ali Čačanin nema namjeru niti da se preda Slovencima, ni pojavi u ma kojoj državi EU, gdje bi odmah bio uhapšen i isporučen. Novo suđenje za pokušaj ubistva Furlana zakazano je za 10. jun ove godine, a djelo zastarijeva 30 godina poslije događaja, u ovom slučaju već 29. juna 2021

Politika, 21.05.2021.

SLOVENAČKI SUD ODBACIO OPTUŽBE ZA RATNE ZLOČINE PROTIV OFICIRA JNA

NOVO MESTO – Slovenačko tužilaštvo odbacilo je danas optužnicu za ratne zločine protiv oficira JNA Dragomira Grujovića, podignutu zbog incidenta od pre 30 godina.

Prema pisanju lista Slovenske novice i dalje ostaje optužba za pokušaj ubistva, ali će zastareti u junu.

Protiv Grujovića je 1994. godine podignuta optužnica za ratne zločine i pokušaj ubistva, a pošto Okružni sud u Novom mestu nije uspeo da ga locira, za njim je podignuta međunarodna poternica, kao i Evropski nalog za hapšenje.

Grujović se sumnjiči da je 1991. godine, tokom 10-dnevnih sukoba u Sloveniji između JNA i teritorijalne odbrane Slovenije u skladištu JNA u Mokronogu kod Novog Mesta, gde je čuvano 7,5 miliona litara goriva, pretio da će skladište dići u vazduh ako bude bio napadnut.

Tom prilikom on je ranio pretpostavljenog kapetana Slovenca Branimira Furlana, koji je skladište hteo da preda u ruke slovenačke vojske.

Nakon povlačenja JNA iz Slovenije Grujović je imenovan za kapetana i premešten je u svoj rodni Čačak, a Furlan je postao zamenik načelnika slovenačkog generalštaba.

КАЛИНОВИК - СЛУЧАЈ “Д. КРСТОВИЋ”

N1, 13.05.2021.

BIVŠI PRIPADNIK VRS OSUĐEN ZBOG SILOVANJA BOŠNJAKINJE TOKOM RATA

Viši sud u Beogradu saopštio je danas da je Dalibor Krstović, bivši pripadnik Vojske Republike Srpske, oglašen krivim za krivično delo ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

U saopštenju se navodi da je Krstović osuđen na kaznu zatvora u trajanju od devet godina.

„Okrivljeni Dalibor Krstović obavezan je da plati troškove krivičnog postupka o čijoj visini će biti odlučeno posebnim rešenjem naknadno, a oštećena pod pseudonimom ‘B-1’ je radi ostvarivanja imovinskopravnog zahteva upućena na parnicu“, navodi se u saopštenju.

Protiv ove presude stranke u krivičnom postupku mogu izjaviti žalbu Apelacionom sudu u Beogradu.

Sudjenje Daliboru Krstoviću zbog silovanja Bošnjakinje u avgustu 1992. godine u Kalinoviku počelo je 13. januara 2020. godine, pred Odeljenjem za ratne zločine Višeg suda u Beogradu.

ДУБРОВНИК - СЛУЧАЈ "ЦРНОГОРЦИ"

SPUTNJIK, 16.12.2020.

ZAŠTO SU RATNE OPTUŽNICE BAŠ SADA STIGLE IZ HAGA U PODGORICU

Očigledno je da je Haški tribunal rešio da i Crnoj Gori ispostavi račun u vidu 15 tajnih dosijea koje je glavni tužilac Serž Bramerc uručio Specijalnom tužilaštvu Podgorice, a u kojima se crnogorski državljani terete za ratne zločine i silovanja počinjenim na prostorima bivše SFRJ tokom devedesetih, smatraju sagovornici Sputnjika.

O čemu se zapravo radi i za šta se tačno tereti 15 „tajanstvenih" — ni u Crnoj Gori, a ni šire niko ne otkriva. Međutim, postoje indicije o kom slučaju je reč.

Da li su optužnice iz Haga „poklon" stare vlasti novoj?

Osim spekulacija i napomene da predmeti nose oznaku tajnosti, ne zna se ni kada su ovi dosijei stigli u Podgoricu, pa zato mnogi ne žele da komentarišu da li je ovo „poklon" stare crnogorske vlasti — novoj. Ipak, sumnja da je upravo to u pitanju postoji. S druge strane, u Specijalnom tužilaštvu Crne Gore na pitanja o ovom događaju odgovore ne daju, kako su rekli, dok se ne skine oznaka tajnosti.

Upućeni u ulogu Crne Gore u ratovima koji su iza nas, uvereni su da je reč o slučaju Dubrovnik, za koji je 2005. godine u Hagu osuđen general-pukovnik Pavle Strugar, zbog toga što kao komandant Druge operativne grupe JNA nije sprečio granatiranje Dubrovnika 6. decembra 1991. godine.

Ne trčati pred rudu

Njegov nekadašnji advokat Goran Rodić iz Bara kaže da ne treba trčati pred rudu i podseća da je posle zatvaranja Haškog tribunala dogovoreno da se dosijei optuženih predaju matičnim državama protiv čijih se građana vodi istraga.

„To znači da naše Specijalno tužilaštvo može dodatno da ispita navode iz optužnica ili istraga koje su dobijene i zatim po svom nahođenju da procene da li ima ili nema potrebe za procesuiranjem", objašnjava on.

Haški advokati nezvanično za Sputnjik navode i da su neki bivši i sadašnji političari učestvovali u ratnim dešavanjima, ali ne žele da njihova imena iznose javno, jer ne znaju tačno o čemu se radi u navedenim predmetima koji su stigli u Podgoricu.

Međutim, napominju da su u Hagu procesuirani više rangirani pojedinci, dok su za nacionalne sudove ostavljene niže rangirane garniture ili obični vojnici.

Zašto su dosijei tajni?

Savo Štrbac, direktor „Veritasa", podseća da su Crnogorci kao deo JNA delovali samo u zoni Dubrovnika i zbog toga misli da su u pitanju dela počinjena na ovom području.

„U Hrvatskoj se još vode neki procesi protiv crnogorskih građana za slučaj Dubrovnik i zato verujem da su pitanju dosijei iz tog predmeta. Ali, ne znam zašto imaju oznaku tajnosti, osim ako među njima nije i neko zvučno političko ime", dodaje naš sagovornik.

Od proglašenja nezavisnosti 2006. godine u Crnoj Gori je održano samo osam suđenja za ratne zločine počinjene u Hrvatskoj, BiH i na Kosovu i Metohiji. Procesuirani su samo počinioci najnižeg ranga — uglavnom stražari, kuvari, vozači i vojni dobrovoljci. Crna Gora 2019. godine nije pokrenula nijedan novi slučaj u vezi sa ratnim zločinima, a osuđen je samo jedan vojnik, a visoki oficiri su ostali neprocesuirani.

Dve presude i višemilionska obeštećenja

U decembru 2019. godine bivši pripadnik Vojske Jugoslavije (VJ) Vlado Zmajević osuđen je na 14 godina zatvora zbog ubistva četiri albanska civila na KiM 1999. To je bila prva presuda za ratni zločin u Crnoj Gori od 2016. godine.

Pre toga Apelacioni sud je 2016. godine potvrdio osuđujuću presudu za slučaj „Morinj", kojom su četvorica bivših rezervista JNA osuđena za zlostavljanje hrvatskih zarobljenika u tom logoru 1991. i 1992. godine. Pritom, Crna Gora je isplatila višemilionska obeštećenja porodicama žrtava, iako je ovo jedini pravosnažno okončan predmet iz ove oblasti.

Evropska komisija je u nekoliko navrata opomenula Crnu Goru jer Državno tužilaštvo nije preispitalo slučajeve masovnih zločina kao što su „Deportacije", „Bukovica", „Morinj" i „Kaluđerski laz", kako bi se videlo da li tu još neko zbog nečega treba da bude procesuiran.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД ХАШКИМ ТРИБУНАЛОМ И МЕХАНИЗМОМ

СЛУЧАЈ "СТАНИШИЋ/СИМАТОВИЋ"

irmct.org, 30.06.2021.

IZREČENA PRESUDA U PREDMETU TUŽILAC PROTIV JOVICE STANIŠIĆA I FRANKA SIMATOVIĆA

Pretresno veće Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove (Mehanizam), u čijem su sastavu sudije Burton Hall (Bahami), predsedavajući, Joseph Masanche (Tanzanija) i Seon Ki Park (Republika Koreja), izreklo je danas presudu u predmetu Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića.

Pretresno veće je utvrdilo da su g. Stanišić i g. Simatović odgovorni za pomaganje i podržavanje krivičnog dela ubistva, kao kršenja zakona i običaja ratovanja i zločina protiv čovečnosti, i krivičnih dela deportacije, prisilnog premeštanja i progona, kao zločina protiv čovečnosti, koja su srpske snage počinile posle zauzimanja Bosanskog Šamca u aprilu 1992. Konkretno, Pretresno veće je utvrdilo da su optuženi, time što su obučavali i raspoređivali pripadnike jedne specijalne jedinice Službe državne bezbednosti Srbije i lokalne Srbe iz Bosanskog Šamca kako bi oni učestvovali u preuzimanju vlasti u toj opštini, obezbedili praktičnu pomoć, što je imalo značajnog uticaja na izvršenje tih krivičnih dela.

Shodno tome, Pretresno veće je utvrdilo da su g. Stanišić i g. Simatović krivi po svim tačkama Optužnice i izreklo i jednom i drugom kaznu od 12 godina zatvora, s tim da će im se u izdržavanje kazne uračunati vreme koje su dosad proveli u pritvoru.

Ovo je prvo ponovljeno suđenje koje je održano pred Mehanizmom. G. Stanišić, koji je bio zamenik načelnika, a potom i načelnik Službe državne bezbednosti (DB) Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, i g. Simatović, koji je bio zaposlen u Drugoj upravi DB Srbije, bili su optuženi pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) da su rukovodili specijalnim jedinicama DB i drugim srpskim snagama i organizovali ih, opremali, obučavali, naoružavali i finansirali, te da su te snage učestvovale u činjenju ubistva, progona, deportacije i prisilnog premeštanja civila nesrpske nacionalnosti na velikim područjima Hrvatske i Bosne i Hercegovine u periodu od 1991. do 1995.

Dana 30. maja 2013, Pretresno veće MKSJ utvrdilo je da se g. Stanišić i g. Simatović ne mogu smatrati krivično odgovornim za ta krivična dela i oslobodilo je obojicu svih optužbi. Posle žalbenog postupka, dana 15. decembra 2015, Žalbeno veće MKSJ poništilo je tu odluku Pretresnog veća MKSJ i naložilo da se održi ponovljeno suđenje i da se optuženi smesta stave u pritvor.

Ponovljeno suđenje započelo je pred Mehanizmom 13. juna 2017. uvodnom rečju tužilaštva. Dokazni postupak tužilaštva okončan je 21. februara 2019. U sudnici je saslušano svedočenje ukupno 51 svedoka tužilaštva. Dokazni postupak odbrane započeo je 18. juna 2019 (g. Stanišić), odnosno 12. novembar 2019. (g. Simatović) i u sudnici je saslušano svedočenje ukupno 29 svedoka za obojicu optuženih. Iznošenje završnih reči održano je 12, 13. i 14. aprila 2021. godine.

СЛУЧАЈ "МЛАДИЋ"

IRMCT.org, 08.06.2021.

ŽALBENO VIJEĆE MEĐUNARODNOG REZIDUALNOG MEHANIZMA ZA KRIVIČNE SUDOVE DONIJELO PRESUDU U PREDMETU MLADIĆ

Žalbeno vijeće Međunarodnog rezidualnog mehanizma za krivične sudove u sastavu sudija Prisca Matimba Nyambe (predsjedavajući sudija), sudija Aminatta Lois Runeni N'gum, sudija Seymour Panton, sudija Elizabeth Ibanda-Nahamya i sudija Mustapha El Baaj danas je donijelo presudu po žalbama koje su uložili g. Ratko Mladić i Tužilaštvo na presudu koju je Pretresno vijeće Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) donijelo 22. novembra 2017.

Pretresno vijeće je osudilo g. Mladića, bivšeg komandanta Glavnog štaba Vojske Republike Srpske od 12. maja 1992. do barem 8. novembra 1996., za genocid, zločine protiv čovječnosti i kršenja zakona i običaja ratovanja i osudilo ga na kaznu doživotnog zatvora.

Konkretno, Pretresno vijeće je konstatovalo da je g. Mladić počinio te zločine svojom "vodećom i presudnom ulogom" u četiri udružena zločinačka poduhvata: (i) "sveobuhvatnom UZP-u", koji je, u periodu od maja 1992. do novembra 1995., za cilj imao trajno uklanjanje bosanskih Muslimana i Hrvata s područja na koja su u Bosni i Hercegovini bosanski Srbi polagali pravo; (ii) UZP u vezi sa Sarajevom, koji je za cilj imao širenje terora među civilnim stanovništvom provođenjem kampanje snajperskog djelovanja i granatiranja u periodu od maja 1992. do novembra 1995.; (iii) UZP u vezi sa Srebrenicom, koji je za cilj imao eliminaciju bosanskih Muslimana u Srebrenici u periodu od jula do najmanje oktobra 1995.; i (iv) UZP u vezi s uzimanjem talaca, koji je za cilj imao zarobljavanje pripadnika zaštitnih snaga UN-a i vojnih posmatrača UN-a raspoređenih u Bosni i Hercegovini i njihovo zatočenje na strateškim vojnim lokacijama kako bi se spriječili novi vazdušni napadi Organizacije Sjeverno-atlantskog ugovora (dalje u tekstu: NATO) na vojne ciljeve bosanskih Srba od maja do juna 1995. Pretresno vijeće je g. Mladića oslobodilo optužbe za genocid po tački 1 Optužnice u vezi sa zločinima počinjenim nad bosanskim Muslimanima i Hrvatima u nekim opštinama diljem Bosne i Hercegovine.

Žalbeno vijeće je jednoglasno odbilo žalbu g. Mladića u vezi s UZP-om u vezi s uzimanjem talaca i odbilo njegovu žalbu u vezi sa sveobuhvatnim UZP-om, UZP-om u vezi sa Sarajevom, UZP-om u vezi sa Srebrenicom, kao i argumente u vezi s njegovim pravima na pravično suđenje, uz suprotno mišljenje sudije Nyambe. Žalbeno vijeće je potvrdilo njegove osuđujuće presude na osnovu člana 7(1) Statuta MKSJ-a za genocid, progon, istrebljivanje, ubistvo, deportaciju i druga nehumana djela (prisilno premještanje) kao zločine protiv čovječnosti, kao i za ubistvo, terorisanje, protivpravne napade na civile i uzimanje talaca kao kršenja zakona i običaja ratovanja, po tačkama 2 do 11 Optužnice.

Žalbeno vijeće je odbilo žalbu Tužilaštva u cijelosti, uz suprotno mišljenje sudije N'gum i sudije Pantona i, shodno tome, potvrdilo zaključak Pretresnog vijeća da g. Mladić nije kriv za genocid po tački 1 Optužnice u vezi sa zločinima počinjenim nad bosanskim Muslimanima i Hrvatima u nekim opštinama u Bosni i Hercegovini.

Žalbeno vijeće je potvrdilo kaznu doživotnog zatvora koju je g. Mladiću izreklo Pretresno vijeće, uz suprotno mišljenje sudije Nyambe.

СЛУЧАЈ "М. ЛУКИЋ"

Blic, Tanjug, 15.12.2020.

HAG ODBIO REVIZIJU PRESUDE MILANU LUKIĆU

Mehanizam za krivične sudove u Hagu odbio je zahtev Milana Lukića za reviziju presude Haškog tribunala kojom je osudjen na doživotni zatvor zbog ratnih zločina u Višegradu u BiH 1992. godine.

Žalbeno veće Mehanizma na čelu sa predsednikom Karmelom Adjijusom odbilo je ovaj vanredni pravni lek Lukića i potvdilo prethodnu pravosnažnu presudu, za koju kaznu izdržava u zatvoru u Estoniji.

Kako je saopšteno večeras, Mehanizam je takodje odbio i Lukićev zahtev za postavljanje advokata kojeg bi mu platio Mehanizam, a radi prikupljanja dokaza povodom novih činjenica na kojima zasniva zahtev za reviziju presude i smanjenje kazne ili oslobadjanje od optužbi.

Lukić je reviziju tražio na bazi

presude suda u BIH u predmetu Šušnar. On je pravosnažno osudjen zbog ubistava 53 civila u Višegradu 1992. u Pionirskoj ulici. Lukić je i pre nekoliko godina zahtevao reviziju njegovog postupka, ali je i ona bila odbijena.

U Srbiji se protiv pripadnika njegove formacije vodilo više postupaka za ratne zločine u Sjeverinu i na teritoriji Zvornika.

Uhapšen je i izručen Hagu nakon višegodišnjeg skrivanja u Argentini.

СЛУЧАЈ "МИЛИВОЈЕ ПЕТКОВИЋ"

Slobodna Dalmacija, 26.11.2020.

OBRANA HAAŠKOG OSUĐENIKA PETKOVIĆA ZATRAŽILA NJEGOVO PRIJEVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU. 'ISKRENO SE KAJE…'

Odvjetnici generala Milivoja Petkovića zatražili su njegovo prijevremeno puštanje na slobodu jer sljedeće godine stječe uvjete za to, nakon što ga je Haaški tribunal osudio na 20 godina zatvora u sklopu procesa protiv šestorice dužnosnika Herceg-Bosne.

Kako je objavio portal BIRN koji prati procesuiranje ratnih zločina, u podnesku Mehanizmu za kaznene sudove odvjetnici Vesna Alaburić i Davor Lazić su naveli kako će njihov klijent, koji je tijekom rata u BiH bio načelnik Glavnog stožera Hrvatskog vijeća obrane (HVO), u veljači 2021. godine steći uvjete za razmatranje zahtjeva za puštanje na prijevremenu slobodu nakon odsluženja dvije trećine zatvorske kazne.

Pojasnili su kako je Petković prihvatio konačnu presudu kao i osobnu odgovornost za zločine za koje je osuđen.

„On izražava iskreno kajanje za svoja djela ili propuste koji su doveli ili doprinijeli počinjenju zločina i duboku sućut bošnjačkim žrtvama i njihovim obiteljima", navela je obrana u podnesku.

Pojasnili su kako Petković sada ima 71 godinu, te da je narušenoga zdravlja. Uz to zbog pandemije koronavirusa članovi njegove obitelji nisu ga mogli posjetiti od ožujka ove godine.

Dodali su kako se planira vratiti i živjeti u Splitu zajedno sa svojom obitelji.

Petkovića je Međunarodni sud za ratne zločine počinjene na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY) 2017. osudio zajedno s nekadašnjim predsjednikom vlade Herceg-Bosne Jadrankom Prlićem, ministrom obrane Brunom Stojićem, načelnikom Glavnog stožera HVO-a generalom Slobodanom Praljkom, zapovjednikom Vojne policije HVO-a Valentinom Ćorićem i predsjednikom Komisije za razmjenu zarobljenika Berislavom Pušićem u slučaju Hercegbosanske šestorke na ukupno 111 godina zatvora.

Njemu su na teret stavljeni zločini počinjeni nad Bošnjacima tijekom šest mjeseci 1993. na dijelu teritorija pod nadzorom vlasti Herceg-Bosne.

Petković je ranije ove godine iz Pritvorske jedinice u Scheveningenu u Haagu prebačen u Belgiju na izdržavanje kazne.

СУДСКИ ПОСТУПЦИ ПРЕД ЕСЉП

ЈУРИШИЋ И ДРУГИ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

uredzastupnika.gov.hr, 11.06.2021.

NOVA ODLUKA O NEDOPUŠTENOSTI - JURIŠIĆ I DRUGI PROTIV HRVATSKE

Zahtjev podnositelja je nedopušten zbog neiscrpljena učinkovitog pravnog sredstva u Hrvatskoj

Europski sud za ljudska prava je 10. lipnja 2021. objavio odluku o nedopuštenosti zahtjeva (tužbe) u predmetu Jurišić i dr. protiv Hrvatske jer podnositelji nisu u skladu sa čl. 35. Konvencije iscrpili dostupno i učinkovito domaće pravno sredstvo.

Podnositelji su podnijeli zahtjev Europskom sudu prigovarajući temeljem čl. 2. Konvencije navodeći da je istraga ubojstva njihovog bliskog srodnika (oca i supruga) koji je ubijen 1994. godine bila neučinkovita. Prije podnošenja zahtjeva, obratili su se Ustavnom sudu koji je svoju odluku donio tijekom 2018., odnosno u razdoblju prije nego je ustavna tužba postala učinkovito pravno sredstvo u odnosu na istrage ratnih zločina.

Sud je prihvatio argumentaciju zastupnice Republike Hrvatske pred tim Sudom da je kazneni postupak radi ubojstva bliskog srodnika podnositelja još uvijek u tijeku pred domaćim sudom, te su stoga podnositelji prije eventualnog ponovnog podnošenja zahtjeva Europskom sudu obvezni prethodno podnijeti ustavnu tužbu Ustavnom sudu Republike Hrvatske. Naime, Europski sud je već ranije (u predmetima Kušić protiv Hrvatske i Marić protiv Hrvatske) utvrdio da je ustavna tužba učinkovito pravno sredstvo za prigovore koje su podnositelji iznijeli pred taj Sud.

Odluka je konačna i dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda bit će objavljena na web stranici Ureda zastupnice.

НОВАКОВИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

uuredzastupnika.gov.hr, 11.06.2021.

ANALIZA PRESUDE NOVAKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

Ured zastupnika pripremio je analizu presude Novaković protiv Hrvatske u kojoj je Europski sud za ljudska prava presudio da je podnositelju zahtjeva, nastavniku srpskog podrijetla koji je zbog izvođenja nastave na srpskom jeziku dobio otkaz, povrijeđeno pravo na privatni život.

Uzimajući u obzir posebni kontekst poslijeratnog stanja u istočnoj Slavoniji, Europski sud je utvrdio da otkaz podnositelju zahtjeva nije odgovarao neodgodivoj društvenoj potrebi niti je bio razmjeran legitimnom cilju. Naime, Europski sud je prihvatio da je zaštita prava učenika na obrazovanje na standardnom hrvatskom jeziku bila legitiman cilj, ali nije prihvatio ocjenu nacionalnih tijela da podnositelj zbog svoje dobi i radnog staža nije sposoban poboljšati jezične vještine. Ujedno, sukladno domaćem zakonodavstvu nastavu je bilo predviđeno izvoditi i na jezicima nacionalnih manjina, uključujući i srpski jezik.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio povredu članka 8. Konvencije.

Analize su dostupne na Internet stranici Ureda zastupnika u rubrici Sudska praksa pod odgovarajućim člankom Konvencije, te u rubrici Edukacija - Analize presuda i odluka.

ДАБИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

UREDZASTUPNIKA.GOV.HR, 26.03.2021.

DABIĆ PROTIV HRVATSKE

Europski sud za ljudska prava utvrdio je da je podnositelju povrijeđeno pravo na mirno uživanje vlasništva stoga što država nije zaštitila imovinu od krađe i uništenja

Dana 18. ožujka 2021. Europski sud za ljudska prava (dalje: Sud) je objavio presudu u predmetu Dabić protiv Hrvatske u kojoj je utvrdio povredu prava podnositelja na mirno uživanje vlasništva, zajamčeno čl.1. Protokola br. 1. uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Podnositelj je prigovorio povredi prava na mirno uživanje vlasništva smatrajući da država nije zaštitila njegovu imovinu od krađe i uništenja iako je za to bila odgovorna. Sud je već ranije rješavao slične predmete koji su se odnosili na učinke Zakona o privremenom preuzimanju i upravljanju određenom imovinom (npr. Radanović/RH, Kunić/RH itd.).

U ovom predmetu nije bilo sporno da je podnositelju vraćena kuća i dosuđena naknada za nemogućnost korištenja iste, te da je kuću oštetio privremeni korisnik koji je 1996. godine, nakon rata, zaposjeo podnositeljevu kuću. Sporna je bila odgovornost države za navedenu štetu.

Europski sud je naveo da država ima obvezu poduzimanja pozitivnih mjera, tj. obvezu osigurati dovoljnu raznu zaštite imovinskih prava kao i učinkovita pravna sredstva za oštećenike (potraživanje naknade štete). Svrha naprijed citiranog zakona bila je očuvanje imovine koju su njihovi vlasnici napustili tijekom ili nakon rata. Država je bez privole podnositelja njegovu imovinu dala na privremenu uporabu trećoj osobi koja je tu imovnu oštetila. Sud je stoga smatrao da se ta šteta ne može odvojiti od prethodnog miješanja države koja je podnositelju privremeno oduzela kuću. Kada vlasti oduzmu imovinu te njome raspolažu na način da ju daju nekom drugom korisniku, one također preuzimaju dužnost brige i odgovaraju za štetu. Stoga je Europski sud zaključio da su domaće vlasti morale predvidjeti mogućnost pokretanja postupka protiv države radi naknade štete nastale uslijed propusta održavanja takve imovine u dobrom stanju.

Slijedom iznesenog, Sud je utvrdio povredu članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju jer su domaći sudovi odbili podnositeljevu tužbu za naknadu štete. Podnositelju je dosudio 3.200 EUR na ime nematerijalne štete i 833 EUR za troškove postupka. S obzirom da za materijalnu štetu nije pružio odgovarajuće dokaze, Sud je smatrao da ukoliko to podnositelj zatraži, sukladno domaćem zakonu, ponavljanje postupka će biti najprikladniji način saniranja posljedica.

Ova presuda nije konačna, a postat će ukoliko niti jedna stranka u roku od tri mjeseca od donošenja iste ne podnese zahtjev velikom vijeću Suda. Presuda je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda bit će objavljena na web stranici Ureda zastupnice.

ТРИВКАНОВИЋ (2) ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

UREDZASTUPNIKA.GOV.HR, 22.01.2021.

TRIVKANOVIĆ (2) PROTIV HRVATSKE

Odbijanje zahtjeva za obnovom parničnog postupka za naknadu štete bilo je očigledno nerazumno imajući u vidu da su nestali sinovi tužiteljice utvrđeni žrtvama ratnog zločina

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) je 21. siječnja 2021. objavio presudu kojom je utvrdio da je podnositeljici, odnosno njezinim nasljednicima povrijeđeno pravo na pristup sudu na temelju čl. 6. Konvencije.

Naime, podnositeljica zahtjeva majka je dvojice muškaraca koji su odvedeni iz svoje kuće u kolovozu 1991. godine te se od tada vode kao nestale osobe, a pretpostavlja se da su ubijeni. Podnositeljica je 2006. godine pokrenula građanski postupak za naknadu štete protiv države. Tužba je odbijena je kao zastarjela, jer je domaći sud utvrdio da se duži rokovi mogu primijeniti samo tamo gdje je pravomoćno utvrđeno da je počinjeno kazneno djelo.

Kazneni postupak u kojem je jedna osoba proglašena krivom za ratni zločin nad civilnim stanovništvom, među kojim žrtvama su navedeni i sinovi podnositeljice dovršen je 2011. godine. Krivim proglašen zamjenik načelnika policijske uprave u vrijeme spornih događaja, kojem je izrečena zatvorska kazna. Oslanjajući se

na tu presudu, podnositeljica je podnijela zahtjev za ponavljanjem parničnog postupka 1. kolovoza 2014.godine.

Općinski sud u Sisku odbio je njezinu zahtjev, smatrajući da je okrivljenik u kaznenom postupku osuđen zbog nestanka podnositeljičinih sinova, a ne zbog smrti istih, te da stoga podnositeljica nema osnove za naknadu štete. Povodom žalbe Županijski sud u Sisku je potvrdio odluku prvostupanjskog suda, a Ustavni sud odbacio je ustavnu tužbu podnositeljice.

Europski sud je smatrao da takav stav domaćih sudova predstavlja povredu prava na pristup sudu zajamčen čl. 6 Konvencije jer je obrazloženje koje je prvostupanjski sud dao povodom odbijanja zahtjeva za obnovom postupka bilo očigledno nerazumno u okolnostima ovog predmeta. Taj Sud je smatrao da je prvostupanjski sud, odlučujući o zahtjevu za ponavljanje parničnog postupka, trebao uzeti u obzir činjenicu da je postojala pravomoćna kaznena presuda za ratni zločin u kojoj su njezini sinovi navedeni kao žrtve i da su sinovi podnositeljice nakon nestanka proglašeni umrlima.

Sud je podnositeljici, odnosno njezinim nasljednicima dosudio ukupno 12.500 eura na ime naknade neimovinske štete, te 2000 eura za troškove postupka koji se imaju platiti izravno odvjetnici podnositeljice. Naime, sama podnositeljica je umrla tijekom postupka pred Europskim sudom a postupak su nastavili njezini nasljednici - unuci, točnije djeca jednog od nestalih sinova. Sud je odbio sve argumente tužene države kojima se ista protivila da nasljednici (unuci podnositeljice) nastave ovaj postupak.

Ova presuda još nije konačna, a postat će ukoliko niti jedna stranka u roku od tri mjeseca od donošenja iste ne podnese zahtjev velikom vijeću Suda. Presuda je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda na hrvatski jezik, bit će dostupna na web stranici Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

Зорана, Бериславa и Николе Тривкановић

НОВАКОВИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

UREDZASTUPNIKA.GOV.HR, 17.12.2020.

NOVAKOVIĆ PROTIV HRVATSKE

Podnositelju je povrijeđeno pravo na privatni život zbog otkaza u školi

Europski sud za ljudska prava je 17. prosinca 2020. objavio presudu kojom je utvrdio da je podnositelju zahtjeva Mili Novakoviću povrijeđeno pravo na poštovanje privatnog života protivno čl. 8. Konvencije zbog otkaza s radnog mjesta učitelja u školi.

Podnositelj zahtjeva, učitelj srpskog podrijetla, prigovarao je da mu je neopravdano prestao radni odnos učitelja u školi u Dardi zbog toga što nije predavao na standardnom hrvatskom jeziku. Škola je smatrala da nije bi podoban za osposobljavanje za predavanje na hrvatskom jeziku s obzirom na svoju dob i radni staž (u vrijeme otkaza imao je 55 godina i 29 godina staža).

Europski sud je smatrao da je odluka o otkazu predstavljala miješanje u podnositeljev privatni život jer se temeljila na činjenici da je podnositelj zbog svoje dobi i dugogodišnjeg načina predavanja te zbog nemogućnosti prilagodbe radnom mjestu dobio otkaz, što po stavu tog Suda čini dio fizičkog identiteta osobe, a fizički identitet je bitan aspekt privatnog života pojedinca.

Iako je odluka o otkazu bila zakonita, ona nije bila proporcionalna cilju koji se želio postići. Naime, Sud je primijetio da iako su u relevantno vrijeme 1998./1999. škole morale nastavu izvoditi na hrvatskom standardnom jeziku, određene škole su izvodile nastavu ili dio nastave na manjinskim jezicima, dok je u predmetnoj školi usmena preporuka za predavanje na isključivo hrvatskom jeziku donesena samo mjesec dana prije

inspekcije koja je prethodila podnositeljevom otkazu. Niti jedan učitelj hrvatskog podrijetla nije bio podvrgnut inspekciji kako bi se utvrdilo jesu li oni izvodili nastavu na standardnom hrvatskom jeziku, već se ista odnosila na samo na učitelje srpske nacionalnosti.

Premda su odredbe o prosvjetnoj inspekciji omogućavale i blaže mjere, tj. ostavljanje određenog roka za ispravljanje nepravilnosti u radu, inspekcija je podnositelju odmah odredila najstrožu mjeru zabrane obavljanje svog posla. Također, iako je u slučajevima otkaza o radu iz osobno uvjetovanih razloga bilo predviđeno dodatno obrazovanje ili osposobljavanje za drugo radno mjesto, škola je odbila to omogućiti, isključivo zbog podnositeljeve dobi i staža, a domaći sudovi nisu pružili dostatno i uvjerljivo objašnjenje zašto je dob podnositelja predstavljala nepremostivu prepreku za izvođenje nastave na standardnom hrvatskom jeziku.

Imajući u vidu sličnosti dvaju jezika, činjenicu da je podnositelj veći dio profesionalnog života živio i radio u Hrvatskoj, te specifični poslijeratni kotekst istočnoslavonske regije, Sud je sa šest glasova za i jednim protiv smatrao da je odluka o otkazu, bez pružanja mogućnosti osposobljavanja za održavanje nastave na hrvatskom jeziku, dovela do povrede čl. 8. Konvencije.

Sud je podnositelju zahtjeva dosudio 5.000 eura na ime naknade neimovinske štete, te 850 eura za troškove postupka.

Ova presuda još nije konačna, a postat će ukoliko niti jedna stranka u roku od tri mjeseca od donošenja iste ne podnese zahtjev velikom vijeću Suda. Presuda je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda na hrvatski jezik, bit će dostupna na web stranici Ureda zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.

МАРИЋ ПРОТИВ ХРВАТСКЕ

huredzastupnika.gov.hr, 03.12.2020.

MARIĆ PROTIV HRVATSKE

Podnositelji nisu iscrpili učinkovito pravno sredstvo u vezi neučinkovite istrage, a domaći sudovi su pravilno odmjerili parnične troškove

Europski sud za ljudska prava 3. prosinca 2020. objavio odluku kojom je utvrdio da zahtjev podnositelja Miroslava i Marijane Marić zbog povrede prava na život (čl. 2. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda) i prava na pošteno suđenje (čl. 6. iste Konvencije) nije osnovan.

Podnositelji su pred domaćim sudovima pokrenuli građanski postupak radi naknade štete zbog smrti oca i ranjavanja majke tijekom neprijateljskog bombardiranja Županje 1991. godine. Njihov tužbeni zahtjev domaći sudovi su odbili zbog zastare potraživanja i naložili im platiti troškove parničnog postupka.

Podnositelji su prigovarali pred Europskim sudom da hrvatska tijela kaznenog progona nisu provela učinkovitu istragu o stradavanju njihovih roditelja, jer premda su počinitelji bili poznati od početka, optužnica je bila podignuta tek petnaest godine nakon događaja. Dodatno, u kasnijim fazama postupka nisu poduzete nikakve radnje u cilju procesuiranja i kažnjavanja počinitelja. Prigovorili su i da im je povrijeđeno pravo na pristup sudu zbog prekomjernih parničnih troškova koje su morali snositi zbog gubitka parničnog postupka.

Razmatrajući dopuštenost prigovora, Europski sud je utvrdio da su podnositelji u ustavnoj tužbi koju su podnijeli protiv odluka domaćih sudova u građanskom postupku ukazali i na neučinkovitost kaznene istrage, što Ustavni sud nije razmotrio. Naveo je i kako su podnositelji podnijeli ustavnu tužbu 2017. godine, dakle dvije godine prije nego je taj Sud predmetu Kušić protiv RH utvrdio da je ustavna tužba učinkovito pravno sredstvo za prigovore na temelju čl. 2. Konvencije. Budući je kazneni postupak za ratni zločin još u tijeku pred Županijskim sudom u Osijeku, Europski sud je smatrao da podnositelji mogu podnijeti novu ustavnu tužbu te u skladu sa načelom supsidijarnosti državi pružiti priliku da stvar riješi u okviru vlastitog pravnog sustava. Stoga je ovaj dio zahtjeva odbacio zbog neiscrpljenja domaćih pravnih sredstava.

U odnosu na ostali dio zahtjeva, Europski sud je utvrdio da zaključci domaćih sudova o tome da ubojstvo njihova oca kao izravna posljedica neprijateljskog bombardiranja predstavlja ratnu štetu, nisu proizvoljni i da su podnositeljima morali biti predvidljivi. S obzirom da za ratnu štetu država nije odgovorna, tužba podnositelja bila je očigledno bila nerazumna i lišena izgleda za uspjeh. Stoga je Sud utvrdio da nalog domaćeg suda da podnositelji snose troškove zastupanja države u građanskom postupku nije predstavljalo nerazmjerno ograničenje njihovog prava na pristup sudu, protivno čl. 6. Konvencije.

Ova odluka je konačna, te je dostupna na web stranici Suda (www.echr.coe.int/hudoc) na engleskom jeziku, a nakon prijevoda bit će objavljena na web stranici Ureda zastupnice.

ПОВРАТАК И ЖИВОТ У РХ

Jergovic.com, 11.08.2021.

SVAKA HRVATSKA VLAST DOSAD IMALA JE I SVOJE SRBE I SVOJA POMIRBENA POSLANJA

Sudbina svake zemlje zrcali se u sudbinama njezinih manjinaca, odbačenih, ostavljenih i uniženih, u životnom ili u metaforičnom smislu

Dvoje mladih ljudi prvih su se dana kolovoza zatekli u središtu pažnje, jer su, barem fragmentarno, ispričali svoje životne i ratne priče. Boris Milošević, koji je u trenucima raspada Jugoslavije imao šesnaest, i Anja Šimpraga, koja je imala četiri godine. Oni su, pogotovo ona, djeca nezavisne Hrvatske, druge zemlje nisu upamtili, niti su u njoj u pravom smislu živjeli, premda su, valja i to reći, neželjena njezina djeca, jer njihove se sudbine i životne priče, njihove nevolje, neće doživljavati kao hrvatske.

U neka druga vremena, da smo u 2000. ili u 2005, oboje bi mi bili zanimljivi, i bio bih, da tako kažem, njihov navijač.

Sudbina svake zemlje zrcali se u pojedinačnim sudbinama njezinih manjinaca, odbačenih, ostavljenih i uniženih, bilo u životnom, bilo u metaforičnom smislu, prije nego u sudbinama povlaštenih ili odlikovanih žigom većinskoga kolektivnog stradanja. Tako je u Hrvatskoj, tako je u Srbiji, tako je u Švedskoj. Samo što se u Švedskoj zna da je tako.

Ali kakve koristi, kakvoga smisla od toga da se ovo neprestano ponavlja? Pogotovo što Boris Milošević i Anja Šimpraga ne igraju nove ni originalne uloge u društvenom i političkom igrokazu. Bilo je tih ljudi, istina starijih, bio je taj nekakav Tankosić, Srbin u HDZ-u, bio je Milan Đukić, bila je, skoro dvadeset godina, Milanka Opačić, i potrošila je bogme solidan komad naših života.

Dok smo u njoj gledali zrcalni odraz te neke bolje Hrvatske, ona je, fantastično dobro plaćena, igrala ulogu vlastitog imena i prezimena, i osim tog čudnovatog manekenstva u životu nije ništa drugo ni radila. I bilo ih je još takvih, s manjinskih lista i iz središnjica velikih stranaka i partija, i svi su oni igrali gotovo istovjetnu ulogu u toj iritantnoj i napornoj kolektivnoj opsesiji da se pronađu drukčiji Srbi, i da se u njima ogleda to famozno tolerantno, moralno, empatično, kršćansko, savršeno ispravno lice Hrvatske. Svi oni su bili dio nekog cvjetnog aranžmana u zapučku vlasti.

Karakteristično za sve njih, od tog nekog Tankosića, koji je navodno bio sklon kocki, preko svih tih manjinskih stanimirovića, pa do suštinski nezainteresirane Opačićke, bilo je da nisu učinili ništa, jer nisu mogli učiniti ništa, da onim preostalim stvarnim Srbima u Hrvatskoj, toj umirućoj starčadi po Kordunu, sjevernoj Dalmaciji i Baniji – budimo barem toliko empatični, pa kad njih spominjemo, spomenimo im i kraj po imenu koje oni koriste – dovedu struju i civilizaciju.

Slučaj gospodina Miloševića i gospođe Šimprage pokušava se ovih dana proglasiti nečim sasvim novim, i uzdiže ga se i slavi kao nekakva nova hrvatska nacionalna i politička paradigma. On je otišao u Knin na proslavu Oluje, jer je to važno većincima kojima je okružen. Ona je u Hrvatskom saboru govorila kako je to biti Srpkinja u Hrvatskoj, tačnije, kako je to biti Anja Šimpraga u Hrvatskoj, što je također, na malo drukčiji način, prijalo većincima.

Prijalo im je to kao slike peseka i maca na fejsbucima, jer tako sami pred sobom potvrđuju vlastitu empatičnost. I baš su se kolektivno, upravo po tim fejsbucima, ali i po službenim glasilima, okomili na Anjinu saborsku kolegicu Karolinu Vidović Krišto, koja je dotrčala za govornicu da kaže kako august i tačka nisu hrvatske riječi, tojest da jezik u kojem se pojavljuju te riječi nije hrvatski, a u Saboru bi se, misli ona, smio govoriti samo hrvatski.

Na stranu sad što nam ovim gospođa Vidović Krišto poručuje da Krleža, Matoš, Ujević ni, recimo, Kranjčević nisu hrvatski pisci, jer je svaki od njih pisao i august, i tačka, i hartija, na stranu i to što gospođa Šimpraga hrvatskim jezikom, akcentuacijom, leksikom i tvorbom rečenice, vlada neusporedivo bolje nego njezina kolegica, ali meni je, osim transfera blama ili susramlja, izazvanog jezičnim opaskama dotične, na trenutak došla i neka mala bockava žalost, jer su se baš

svi, osim onih s krajnjih margina zajednice, najednom okomili na Karolinu Krišto Vidović. I ona je, zapravo, ostala sama među svojima.

Ne bi me to bocnulo da je to bio akt solidarnosti s Anjom Šimpragom, te zgražanje nad osobom koja u potresnoj intimnoj priči primjećuje tobožnje jezične pogreške – a zar može biti pogrešno nešto što su pisali Krleža, Matoš, Ujević, Kranjčević, i, da se našalimo, što danas pišem, evo, ja? – ne bi me spopala kratkotrajna nerazumna empatija prema Krišto Vidović ni da su svi ti fejsbučari i novinari iznenada osjetili da su sve te srpske bake i đedovi po Hrvatskoj, koji nemaju struje ni brašna, i koji crkavaju kao psi, ustvari njihovi bake i đedovi, ali nije tu bilo solidarnosti ni prema Anji, ni prema Srbima. Politički vazda senzibilna zajednica jasno je osjetila priliku da se solidarizira s Andrejem Plenkovićem. Nisu tu, naime, bili tema ljudi, nego politika. I nisu tema Srbi, nego vlast.

I onda se najednom nadigoše analitičari da kažu da je ovo što se dogodilo u Kninu i oko Knina, da je ovaj Plenkovićev govor, da su Šimpraga i Milošević, nešto veličanstveno i epohalno, nešto na što smo trideset godina čekali. Pa se iz čista mira u istom ešalonu iza aktualnog vođe nađoše i lijevi, i liberali, i najednom se opet počeše izgovarati neke velike i gromke hrvatske riječi, te se krenu malenu hrvatsku sudbinu, s još sitnijom i beznačajnijom sudbiničicom hrvatskih Srba, uspoređivati sa sudbinama velikih naroda. I mnogo je to više, rekoše, neko ono kad je Sanader čestitao pravoslavcima Božić…

U vrijeme kada je Sanader pravoslavnima čestitao Božić, i kada se Hristos rađao u bezdjetnoj zemlji, postojao je u Hrvatskoj medijski pluralizam, više dnevnih novina i televizija koja je, premda režimska, ipak dopuštala elemente različitosti.

Danas toga više nema. Novinari koji s Plenkovićem rade intervjue nastupaju kao one cvrkutave damice s televizijskih vijesti u Pjongjangu, i vrlo su sistematično eliminirani svi disonantni glasovi, osim onih koji dolaze s krajnje desnice.

Andrej Plenković, kada miri Hrvatsku s preostalim njezinim Srbima, on samo na nižoj razini provodi ceremonijal koji je Sanader već proveo, i od kojeg na kraju nije ostalo ništa. A nije ostalo ništa, jer se društvene katastrofe, etnički sukobi i etnička čišćenja ne popravljaju državnim ceremonijalima, nego slobodom riječi i ozbiljnim javnim glasilima, dakle upravo onim na što ne pristaju ni Plenković, ni Milanović, ni bilo tko drugi. Na kraju, problem sa Srbima, svojim vlastitim i onim u Srbiji, Hrvati će riješiti onoga časa kad riješe problem sa sobom. Ali kome uopće i to govoriti… I što meni bi da o ovome danas govorim?

Objektiv.rs, 13.09.2020.

ŽIVOT KAO U 19. VEKU, U HRVATSKOJ ŽELE DA SRBI ODU: SRPSKA SELA OSTAVLJAJU BEZ STRUJE I VODE, DOMAĆINSTVA KAO PRE 200 GODINA

I danas, u 21. veku, u Hrvatskoj, članici Evropske unije, više od 5.100 domaćinstava u 145 sela u kojima žive Srbi nemaju vodovod

I danas, u 21. veku, u Hrvatskoj, članici Evropske unije, više od 5.100 domaćinstava u 145 sela u kojima žive Srbi nemaju vodovod, već se snalaze na sve moguće načine kako bi uopšte došli do vode. U 40 srpskih sela nema ni struje.

"Stanovnici sela Kolarina, koji se nalaze na području grada Benkovca, ostali su bez priključka iako je do njih izgrađena vodovodna mreža u Perušiću Benkovačkom 2019. godine. Objašnjenje je da tamo živi premalo stanovnika", upozorava poslanica u Hrvatskom saboru iz redova SDSS-a Anja Šimpraga.

Teško je opisati patnje Srba

Kaže da stanovnicima tog kraja vodu dovoze cisterne ili vatrogasci.

U najvećem broju slučajeva Srbi koriste bunare, ali nije lako ni obezbediti vodu kada je prirodnim putem nema. U Biskupiji i Erveniku opštine su bolje organizovane, pa dovoze i 700 cisterni vode kojima se pune bunari, dok je u Kninu, Kistanjama, Gračacu situacija sa vodom u srpskim selima mnogo teža. Nema novih cisterni, leti je i mnogo požara, pa kada je vatrogascima potrebna voda, meštani ostaju bez nje.

"Deo građana je diskriminisan, jer kada sela nemaju vodu, nemaju ni uslove za normalan život", kaže Šimpraga, uz podatak da je na vodovodnu mrežu priključeno 97 odsto stanovnika Hrvatske, dok vode iz vodovoda nema baš u srpskim selima. Pravdanje da nije ekonomski isplativo graditi vodovodnu mrežu u mestima gde živi malo ljudi nije argument koji bi mogao da prođe u današnje vreme, a teško je opisati patnje Srba, pre svega onih starijih, koji se godinama snalaze da nekako organizuju život, koji više liči na onaj u 19. veku.

Mnogi uveče ne mogu ni da gledaju televiziju – jer struje nema. U čak sedam hrvatskih županija su

srpska sela bez struje, pogotovo na području Zadra i Siska. Najmanje ih je na dubrovačkom području, a predsednik SDSS dr Milorad Pupovac procenjuje da bi do kraja sledeće godine taj problem mogao da bude rešen. Ove godine bi oko 15 sela i zaselaka trebalo da dobije struju, a sigurno je samo to da oni koji žive na osami neće biti te sreće. A njih nije malo.

Jedno vreme je pokušavano da se problem reši postavljanjem solarnih panela, pa je u sklopu jednog projekta postavljeno njih 100, dok iz "Hrvatske elektroprivrede" poručuju da će učiniti sve kako bi srpska sela bila elektrifikovana. To se, međutim, do sada već često čulo i uvek zapinje na novcu ili kada stanovnici malih sela, pre svega starci, dobiju predračun koliko moraju da plate za priključak.

Povratak gotovo nemoguć

Život bez struje i vode još je komplikovaniji kada nema ni puteva. U nekim selima, poput Grubora, više niko ne živi, pa je i povratak gotovo nemoguć. Iako je nedavno i hrvatski premijer Andrej Plenković pozvao Srbe da se vrate na svoja ognjišta, niko im ni danas ne poručuje kako to da realizuju kada ih čekaju brojne birokratske prepreke da uopšte dođu do elementarnih uslova za nastavak života.

Ima i dobrih primera gde su se stvari pomakle sa mesta, poput sela Parčić u opštini Kistanje gde su obnovljene kuće i postavljeni solarni paneli. Tako se ljudi vraćaju, čak i mlađi, ali to su i dalje retki primeri pomaka koji su doneli Srbima olakšanje.

Dugogodišnja saradnja i koalicija SDSS-a i HDZ-a ostvarena je između ostalog baš zbog toga da se reše egzistencijalni problemi za srpsku zajednicu u Hrvatskoj, ali to ne ide brzinom koju su Srbi očekivali.

Dug je i komplikovan proces da se dođe do sredstava za obnovu kuća, novca za to sve je manje, a i dalje se ne rešava problem bivših nosilaca stanarskog prava koji su iz proceduralnih razloga ostali bez svojih stanova.

Kako Srbi i dalje odlaze iz Hrvatske i sve ih je manje, ovi problemi stavljaju se pod tepih, a kada stariji stanovnici umru, više nema nikoga da ih zameni. Kuće i sela ostaju prazni…

Portal Novosti, 28.10.2020.

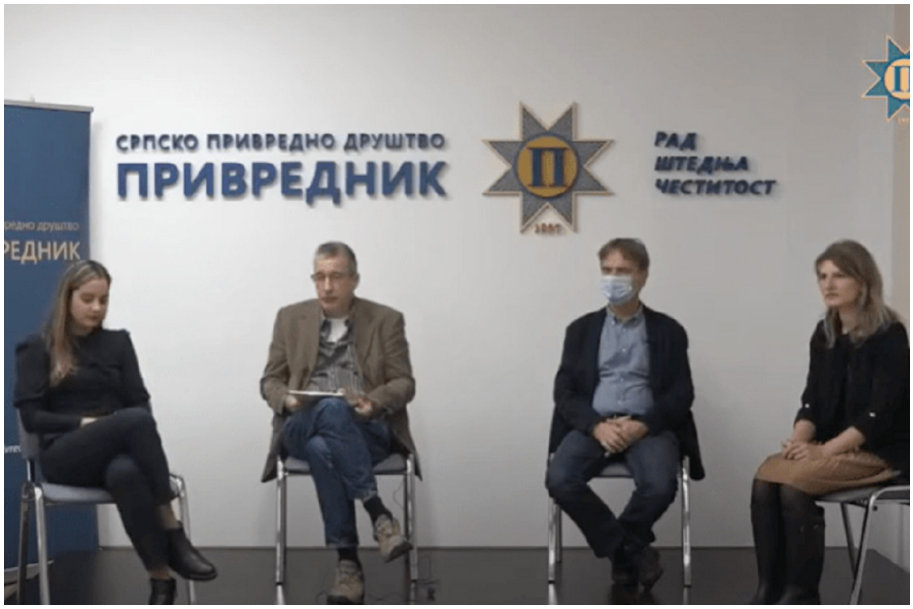
ČEGA SE TO BOJE MLADI SRBI U HRVATSKOJ?

'Imam svoju dvojezičnu osobnu iskaznicu, predstavljam se kao Srpkinja, ali kroz iskustva vršnjaka kroz različite programe, znam da se nisu uspjeli osloboditi strahova', kazala je Jelena Nestorović na tribini SPD-a 'Privrednik'

Razvijanje dijaloga, uvođenje građanskog odgoja u obrazovanje, zakonsko suzbijanje, sankcioniranje govora mržnje, trebali bi pomoći otklanjanju nezadovoljstva i strahova u društvu, pogotovo među mladim generacijama, zaključak je učesnika tribine SPD-a 'Privrednik' održane 27. oktobra pod naslovom 'Čega se boje mladi Srbi u Hrvatskoj'.

Govoreći preko video linka, pučka pravobraniteljica Lora Vidović naglasila je da je 2015. i 2016. zabilježen veliki porast nasilja prema Srbima, a 2019. bilježe se stotine primjera različitih vidova nasilja.

- Tema je dobro pogođena i važno je čuti iskustva koja stječemo iz pritužbi i informacija na osnovu čega radimo izvještaje. Iako mladi dijele istu sudbinu, Srbi u sredinama, kao što su Brač ili Uzdolje, u specifičnoj su situaciji. Osim toga i podatak da su srpski učenici za manjinsku nastavu dio udžbenika dobili tek u veljači, a dio nije dobio ni do danas dovoljno – rekla je Lora Vidović.

Maša Samardžija, Boja Munjin, Vili Matula i Jelena Nestorović

- Čak 90 posto korisnika društvenih mreža vidjelo je govor mržnje, najčešće one koja se temelji na nacionalnoj pripadnosti. Treba nas zabrinuti normalizacija prihvaćanja takvog govora koji ljudi ne prijavljuju. Dalje, čak 68 posto mladih nije prijavilo komentare mržnje jer misle da to nije bilo dovoljno za incident, čak ni one koji mogu izazvati strah i suicidalne osjećaje. Prisustvo govora mržnje na TV-u i radiju, kao i na pročeljima zgrada, ide uz nepovjerenje u institucije. Djeca su opterećena ratom, a to su im nametnuli odrasli. Nedostaje nam obrazovanja za ljudska prava, a pitanje je kako se boriti protiv straha. Izbacivanje mrzilačkih sadržaja može se postići izmjenom Zakon o elektroničkim medijima, ali treba nastaviti s adekvatnim prepoznavanjem govora mržnje i razvijati otvoreni dijalog u kojem bi bilo prostora za suočavanje i prevladavanje straha. U našim izvještajima Saboru dajemo konkretne preporuke, ali one nemaju veliki efekt, jer je ipak najvažnija politička poruka koje nema – rekla je Vidović.

- Ne želim pristati na poziciju žrtve i protiv te se pozicije, kao i protiv strahova treba boriti – rekla je Maša Samardžija iz Privrednika koja je izbjegla u Oluji, vratila se iz Srbije i od trećeg do osmog razreda pohađala nastavu u Kninu.

- Zbog specifične klime u Kninu, mi Srbi koji smo tu bili u školi, nismo imali probleme, kao što su ih imali u drugim obližnjim sredinama. U razgovoru s brojnim stipendistima 'Privrednika' saznala sam da se neki dječaci i mladići fizički napadaju, a da se nad djevojkama provodi psihičko i verbalno nasilje. Postoji više vrsta strahova – od nasilja, bilo koje vrste diskriminacije, bojkota, distanciranja, nezaposlenosti… – rekla Samardžija i naglasila da, iako nacionalna pripadnost nije presudna, treba je isticati kako bi se razbili tabui koji postoje u društvu.

Jelena Nestorović iz SNV-a, aktivistica Omladinske mreže Srba u Hrvatskoj, naglasila je da se sredine u kojima je živjela i u kojima se školovala – Mala Paukova, Sunja, Sisak i Zagreb – značajno razlikuju.

- U Zagrebu sam se počela oslobađati straha, jer sam upoznala ljude slične sebi, Srbe i Hrvate, koji ne smatraju da je bilo kakav vid različitosti problematičan. Kroz to sam postala osoba, imam dvojezičnu osobnu iskaznicu, predstavljam se kao Srpkinja, ali kroz iskustva vršnjaka kroz različite programe, znam da se nisu uspjeli osloboditi strahova, a mnogi to neće biti u prilici kao što sam to bila ja. Istina, nama koji radimo u srpskim organizacijama znatno je lakše jer možemo iznositi stavove, ali se postavlja pitanje zašto to ne mogu drugi. Omladinska mreža, čiji sam član, u ovoj fazi za zadatak povezivanje i snaženje mladih Srba i shvaćanja da smo krojači svoje sudbine. Moramo se pokrenuti i potaknuti ljude da sami uzimaju stvar u svoje ruke kako bi ostvarili promjene na lokalnom nivou i shvate da nisu sami. Upravo zbog toga smo imali akcije vezane za Hrvate u Srbiji – manjine mogu 'kliknuti' međusobno, ali jedino u interakciji s većinom dolazi do promjena – rekla je Jelena Nestorović.

Osvrnula se i na teroristički akt mladog Danijela Bezuka. – Ne opravdavam taj čin, ali suosjećam s Bezukom. On nije imao nikakvu šansu upravo zbog odgoja mladih u njegovoj Kutini. Oni nemaju šansu da budu ljudi koji će sjesti s nama i biti normalni jer su zatrovani, a njihovi životi upropašteni, podvukla je Nestorović.

- Vukovar je sada grad slučaj. Za razliku od ranijih godina kad su tuče bile nezamislive, zadnjih godina su sve žešće i masovnije. Nisu navijačke nego međuetničke, a skoro svaki dan netko od Srba bude napadnut, iako lokalni mediji tvrde drugačije. Zbog toga gradom patrolira interventna policija – rekao je preko video-linka predsjednik udruženja 'Josif Runjanin' i novinar Dušan Velimirović, ističući da djeca nisu toliko kriva koliko su krivi roditelji koji utiču na njihov odgoj.

Govoreći o pisanju portala srbi.hr rekao je da ih čitaju i oni koji nisu Srbi, te da nisu doživljavali reakcije i napade, iako je toga bilo nakon hapšenja više Srba u Negoslavcima.

Saborski zastupnik zeleno lijeve koalicije Vili Matula ukazao je na postojanje huškačkih poruka iz vrha vlasti, kao i da se od 2015. pojačava količina etnički uvjetovanog nasilja.

- U općem nezadovoljstvu razvija se kriva ideja da je najvažnije biti Hrvat, ali u značenju da biti Hrvat znači ne biti Srbin. Vrijeđanje po nacionalnoj osnovi je znak nekog manjka u osobi koja to radi. Zato obrazovanje o građanskim pravima mora postati predmet, kako bismo hrvatsko društvo učinili poželjnim, rekao je Matula.

Srbi.hr, 17.11.2020..

POMOĆ POVRATNICIMA – DRAČE DOBILE NOVI KROV, A BOGDAN SMEŠTAJ U DOMU

BENKOVAC - Da još ima dobrih ljudi koje dotiče nevolja onih koji pate uverili smo se proteklih meseci u selima oko Benkovca. Vapaj izmučenih ljudi, prema kojima život nije imao milosti, odjeknuo je u srcima onih koje ne znaju, koji su daleko, ali koji su muku ovdašnjih nevoljnika doživeli kao svoju sopstvenu. Odlučili su da pomognu, a da njihovo dobročinstvo ne bude pohvala njima samima, kao što to često biva, već da, u skladu sa svojim mogućnostima, ispune ljudsku i hrišćansku dužnost, a to je da pomognu onima kojima je pomoć više nego potrebna.

Naime, kada smo, pre tačno četiri meseca, prvi put obišli petočlanu porodicu Drača u selu Šopot kod Benkovca, u moru životnih nedaća i bolesti sa kojima se nose najstari članovi porodice, kao svoj najveći problem i brigu istakli su nam nedovršenu kuću bez krova.

Dotrajala ploča godinama je propuštala vlagu nakon kišnih dana, stvarajući pukotine na plafonima soba u kojima deca spavaju. Jedina primanja koja imaju su socijalna pomoć i dečiji dodatak za dvoje najmlađih ukućana. Sredstva sa kojima raspolažu nije teško raspodeliti, deo ide za lekove Davoru i Biljani, dok ostatka bude taman toliko da pokrije najosnovnije životne potrepštine. Krov na kući, iako jedan od prioriteta, makar imajući u vidu zdravlje najmlađih, nikako nije mogao doći na red.

– Vremenom je ploča na kući dotrajala i ispucala, pa zimi propušta vodu u sobe i stvara se velika vlaga. Za krov bi nam trebalo par hiljada evra, a to su sredstva koja mi nemamo kako ni odakle izdvojiti. Znatno jeftinije bi bilo da možemo kupiti bar zaštitni lim koji se postavlja umesto krova, sami bi ga postavili stariji sin Mirko i ja. Tako bi se rešili vlage, nezdravih uslova zimi. Mi za to sredstva nemamo, niti vidimo način kako do njih – rekao nam je tada Davor Drača.

Drače još uvek ne veruju da je njihov san postao stvarnost

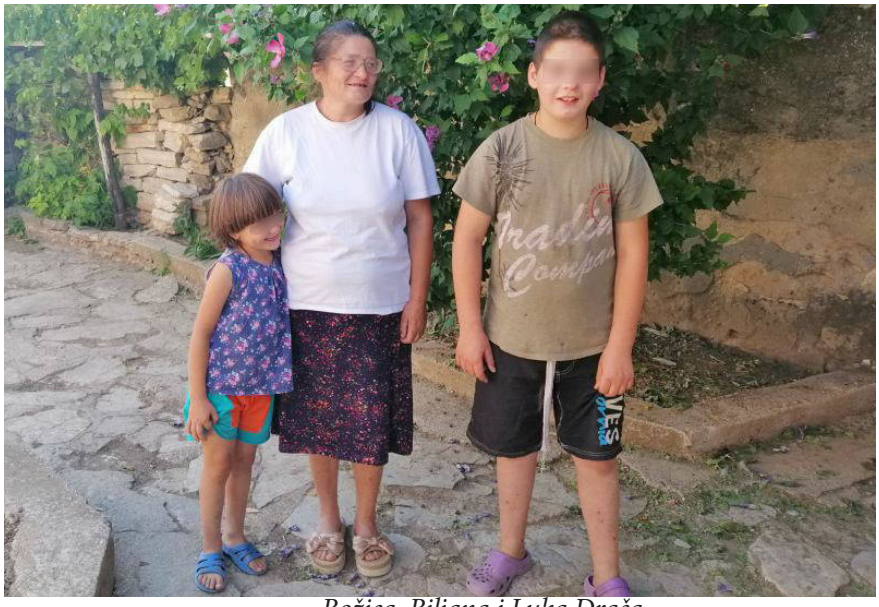
Lim umesto krova, kojim bi zaštitio kuću da daljeg propadanja, bio je njegov nedosanjani san.

Nije prošlo mnogo vremena od njegove ispovesti do javljanja crnogorske porodice Glendžo, koja je, iako ne poznajući ih, imala sluha za njihove muke. Ne želeći da od toga prave nikakvu pompu veličajući svoje delo dobročinstva, niti da ovim ljudima dodatno staju na muke provlačeći ih kroz humanitarne akcije, našli su posrednika, donirali sredstva za krov, sa jedinom željom da se radovi obave što hitnije kako bi porodica Drača konačno imala svoj „krov nad glavom“. U nedelju dana sve je bilo završeno, ostavivši Drače u neverici da se njihova agonija tako brzo i neočekivano okončala.

Nismo se nadali da će se neko tako brzo javiti i toliku sumu novca izdvojiti da nam finansira čitav krov. Došao je čovek koji ima građevinsku firmu, uzeo mere za krov, otišao po materijal i za par dana sve je bilo gotovo. Kao neki film da se odigrao pred našim očima. Ne znamo ko je ta porodica koja je angažovala građevinsku firmu, ali znamo da su Crnogorci koji žive u Berlinu, i da su značajan novac izdvojili kako bi moja deca konačno imala zdravije, normalne uslove za život. Ko god da su, do Boga im hvala na ovome što su za nas uradili, mi nemamo ni dovoljno reči, ni načina da im se zahvalimo i odužimo – još u neverici nam kazuje Davor, dodajući kako će ovu zimu mirniji dočekati...

Pomogli i Bogdanu Lakiću

A da je baš tako kao što govori, i sami smo se uverili u avgustu ove godine, u Biljanima Donjim, posetivši Bogdana Lakića koji je, uz ruševine porodične kuće, više od decenije živeo u kamp prikolici,

Božica, Biljana i Luka Drača

bez najosnovnijih uslova za život.

Godine čekanja, mukotrpnog posla i nedostatka ostalih uslova neophodnih za život, uzele su danak i Bogdanu dodatno narušile već narušeno zdravlje. Teško se krećući uz pomoć štaka, sve teže se oslanjajući na bolesne noge, nije više bio sposoban za bilo kakav posao, a za pomoć se, tada nam je rekao, nije više znao kome obratiti. U prikolicu bez struje, vode, bez šporeta i frižidera sve je teže ulazio, i sa još težom mukom iz nje izlazio kada bi, čak i u mrkloj noći, morao do toaleta pod vedrim nebom.

Jedino pravo koje je uspeo ostvariti bilo je ono na jedan kuvani obrok koji su mu, radnim danom, donosili iz Benkovca. I ništa više od toga.

Za Bogdanovu muku, baš kao i nevolje porodice Drača, sluha je imala porodica Glendžo, kad već niko drugi u ovoj državi nije.

Kako bi mu olakšali neuslovan život, pružili zdravstvenu negu, toplu postelju i higijenske uslove, finansirali su njegov smeštaj i boravak u Domu, bar dok se neko drugo rešenje ne izrodi, ako je to i moguće uzevši u obzir njegov zdravstveni karton.

Važno je napomenuti da uopšte nije bilo lako saznati ko su ljudi čija je pomoć usrećila benkovačke nevoljnike, ali smo se, pravde radi, potrudili saznati bar njihovo prezime, kako bi istina o ovim dobročinstvima bila potpuna.

Crnogorska porodica Glendžo, koja godinama živi u dalekoj i bogatoj Nemačkoj, saznali smo, godinama pomaže gde stigne, pokazujući svojim primerom bratsku ljubav, koja nadilazi kilometre, socijalni status i nacionalnu pripadnost. Takođe smo saznali da je ova porodica u skorije vreme donirala čak 650 prehrambenih paketa pomoći za socijalno ugrožena domaćinstva u Dalmaciji, a mnogo je onih dobrih dela koja su učinili, a za koja nikada nećemo ni saznati...

Portal Novosti, 20.11.2020.

JOVIĆ: SRPSKOJ ZAJEDNICI PRIJETI DRASTIČAN PAD

Dok neke manjinske zajednice rastu, srpskoj prijeti drastičan pad zbog čega se od brojnosti treba preorijentirati ka izvrsnosti i biti mala zajednica koja može više od drugih za što postoji intelektualni kapacitet, rekao je Dejan Jović na skupu „Trideset godina od uvođenja višestranačja i formatiranja prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj“

Nacionalne manjine i njihovi predstavnici moraju se i dalje boriti za jačanje manjinskih prava, složili su se učesnici skupa “Trideset godina od uvođenja višestranačja i formatiranja prava nacionalnih manjina u Hrvatskoj”, koji je 19. novembra održan on-line u organizaciji SKD-a “Prosvjeta”.

Nakon obraćanja potpredsjednika “Prosvjete” Siniše Tatalovića, saborski zastupnik i predsjednik SNV-a Milorad Pupovac naveo je različite faze političkog pluralizma u Hrvatskoj tokom proteklih 30 godina, s obzirom na međuetničke odnose i manjinska prava.

Najkraća faza trajala je od 1989. do 1991. godine, kada se prelamalo hoće li se politika etnicizirati, u kojem smjeru će ići međuetnički odnosi i kako se će regulirati prava manjina.

- Drugo razdoblje od 1991. do 1996. je razdoblje koje s perspektive manjinsko-većinskih odnosa označava redukciju etničkog pluralizma, odnosno smanjivanja etničke raznolikosti, s tim da se to ne odnosi samo na Hrvatsku. Od 1995. do 1996. tu redukciju i transformaciju od etničkih politika prema smanjivanju etničke pluralnosti možemo gledati u kontekstu ratnih posljedica, te ratnih politika i njihovih ciljeva – rekao je Pupovac.

Od 1996. do ulaska u EU traje proces međuetničkog pomirenja i obnove političke pluralnosti jer su osim međuetničkih bila dominantna i pitanja medijskih sloboda, ljudskih prava, borbe protiv korupcije i funkcioniranja države. To je prilično dugo razdoblje u kojem se politički pluralizam iznova konsolidira u Hrvatskoj, a međuetničko pomirenje je background koji to omogućava, rekao je.

Od 2012. do 2016. traje proces politike radikalizacije; stvara se snažni klerikalno-nacionalni konzervativizam koji za cilj ima umanjenje političkog pluralizma, uz obnavljanje starih ratnih retorika protiv Jugoslavije, Srba, a onda i ćirilice. Za razliku od 90-ih, nema rata kao sredstva i ratnih okolnosti kao pozadine, ali se identitetske politike koriste u uspostavljanju ekstremne klerikalno konzervativne atmosfere u društvu.

Od 2016. do danas traje peri-

od međuetničke rekoncilijacije i političke rekonsolidacije s Vladom Andreja Plenkovića, a javljaju se novi politički akteri, ne samo na ekstremno desnoj, nego i na lijevoj političkoj sceni. Manjinska prava ostvaruju se s limitima koje su zadale politike, što one od 1991. do 1996. a što ove od 2012 do 2016. godine.

- Pitanje konstituitivnosti Srba u Hrvatskoj postalo je mitsko mjesto politike jednakosti, nedovoljno razjašnjeno što to točno znači i nedovoljno operacionalizirano što bi moglo biti, posebno kad su u pitanju različiti oblici prava – rekao je.

Pupovac smatra da će u Hrvatskoj jačati svijest da su Hrvati manjina unutar EU, ali i da će se smanjivati broj pripadnika manjina. Politička participacija i dalje će biti na udaru desnice koja će pokušavati eliminirati zastupnike; ako ne sve onda barem srpske. Ostvarivanje manjinskih identitetskih prava je ozbiljna kušnja sposobnosti društva, zaključio je Pupovac.

Dejan Jović, profesor na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu i predsjednik Savjeta SNV-a, ističe da treba povezati dva aspekta – višestranački sistem i prava nacionalnih manjina, ali i kako su Srbi u Hrvatskoj dočekali i reagirali na višestranački sistem, odnosno da li bi bilo bolje da se od početka prihvatila politika i ostvarilo više prava, nego inzistiranjem na statusu konstitutivnog naroda kao u doba socijalizma.

- Događaji krajem 80-ih sve su iznenadili. Politički vrh smatrao je da ih se zbivanja u istočnoj Evropi ne tiču, ali se tada dogodio slom međunarodnog poretka, jugoslavenskog okvira i okvira SR Hrvatske koji su garantirali stabilnost i mir. Srpska zajednica nije bila spremna na razvoj događaja i na njega nije adekvatno odgovorila, a hrvatska većina nije pokazala razumijevanja za svoju poziciju i poziciju manjine već je prihvatila demokraciju kao kvantitativan pojam, odnosno brojanje glasova. Gdje nas je više, to je u redu, a gdje nismo većina, to treba razrušiti ili izići iz toga – rekao je Jović.

- Mnogi Srbi su smatrali da narušavanje konstitutivnosti znači gubitak prava, umjesto da pokušaju koristiti evropske manjinske politike kako bi ta prava povećali. Godine 1990. je bilo šanse da se iz nominalne konstitutivnosti pređe u manjinski status, a odgovor bi bio formiranje manjinskih institucija što bi bila kompenzacija za gubitak simboličkog statusa, pri čemu srpska zajednica ne bi gubila prava – kazao je Jović, dodajući da bi u desetak narednih godina Srbi trebali razmisliti o svojoj strategiji razvoja.

- Iako država inzistira na ratnom narativu, dobro je što su nove generacije odmaknute od rata i teze o agresorima koja kod starijih predstavlja osjećaj krivice i bijega od identiteta ili čak i zemlje. Nastavit će se trendovi odlazaka i asimilacije, neke manjinske zajednice rastu, a srpskoj zajednici prijeti drastičan pad. Zbog toga se od brojnosti treba preorijentirati ka izvrsnosti i biti mala zajednica koja može više od drugih za što postoji intelektualni kapacitet. Važno je da sve zajednice nastoje imati otvorenu Hrvatsku prema kojoj su sami otvoreni – zaključio je Jović.

Predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Aleksandar Tolnauer ukazao je na važnost participacije manjina u odlučivanju, ne samo oko pitanja koja se tiču njih, nego i onima od važnosti za cijelo društvo.

- Konstituiranjem RH javlja se status nacionalnih manjina, ali kako nije bilo ozračja u kojem bi se moglo raditi po pitanju manjinskih prava, ona se stavljaju na marginu. Zakon o ljudskim i manjinskim pravima iz 1991. bio je raskorak između postojeće legislative i stvarnog stanja, ali nakon rata potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju s EU Hrvatska je preuzela i pitanja uređenja zakonske legislative i reguliranja prava nacionalnih manjina, između ostalog i političkim zastupanjem. Registrirano je 158 stranaka, a od 19 manjinskih stranaka u Hrvatskoj osam je srpskih. U Sabor su do sada ušle tri stranke nacionalnih manjina – Srpska narodna stranke, Stranka demokratske akcije i Samostalna demokratska srpska stranka. Sada je samo SDSS parlamentarna stranka jer su ostali manjinski zastupnici u nekim drugim klubovima – rekao je Tolnauer.

Podsjetio je da su nakon ulaska u EU pojedine grupacije pokušavale, a to i danas čine, da dovedu u pitanje dostignuta prava nacionalnih manjina ili im ta prava limitirati, dok neki zagovaraju građanski sustav koji je neprovediv jer zastupnici u političkim strankama zastupaju samo stranačke a ne manjinske stavove.

- Manjinska prava nisu dodatna kao što kažu oni koji bi ih reducirali, već je to sredstvo kojim manjine mogu ostvariti prava, kao i svi ostali građani. Neke izvanredne situacije kao ova s koronom, ili ratne godišnjice, plodno su tlo za iskazivanje stereotipa i netrpeljivosti – zaključio je Tolnauer

Antonija Petričušić, docentica na Pravnom Fakultetu u Zagrebu, govorila je o sistemu monitoringa za ostvarivanje manjinskih prava u svim fazama hrvatske manjinske politike.

- Očita je nepostignuta zastupljenost u tijelima javne vlasti,

neadekvatno riješeno obrazovanje na manjinskim pismima i jezicima, opstrukcija oko prijenosa osnivačkih prava nad školama u općinama ili čak da u školskim vijećima nije osigurana dovoljna zastupljenost srpskih roditelja. Sve to, uz novu odluku Gradskog vijeća Vukovara da se nisu steklu uvjeti za provedbu Ustavnog zakona, govori u prilog zaključku kako političke elite manipuliraju provođenjem manjinskih prava te da je za njihovo ostvarenja nužna politička volja i u Zagrebu i na terenu – objasnila je Petričušić, koja očekuje jačanje populističkih opcija koje hrane društvene podjele i socijalnu distancu prema manjinama, a naročito prema Srbima.

- Zbog siromašenja bit će sve manje solidarnosti i sve više sebičnosti. Manjinski projekti moraju biti sve obuhvatniji i kvalitetniji kako ih se ne bi dovodilo u pitanje, a same manjine moraju jačati solidarnost prema drugim nacionalnim i drugim društvenim manjinama. Tako širite bazu svojih podržavatelja i osnažujete postojeću politiku – rekla je Petričušić.

Čedomir Višnjić, glavni urednik izdavačke djelatnosti SKD-a "Prosvjeta" i suradnik Arhiva Srba u Hrvatskoj, govorio je o opustjelim selima bez privredne perspektive u kojima žive samo starci, čak i kad u tim krajevima nije bilo rata.

- Iz ugla historije Srba neke stvari danas su postavljene na temelje, rekonstruira se tradicija i tvore temelji za ozbiljniji rad. Manjinskoj zajednici je potrebna izgradnje snažnih manjinskih institucija i centrala, dok je u sadašnjoj situaciji terenski rad nešto što gubi na značaju. Nikad se sa zbivanjima iz 90-ih, kojima smo svjedočili, nisam pomirio. Zato treba podržati mlade ljude koji se sa svijetom mire bolje od nas – rekao je Višnjić.

Doprinos diskusiji dao je i Tihomir Ponoš iz Arhiva Srba u Hrvatskoj. Etnifikacija politike u proteklih 30 godina dogodila se kad je riječ o nacionalnim manjinama, ali ne i Hrvatima. Srbi se, ako žele, mogu izjasniti kao Srbi, ali ne istovremeno i kao socijaldemokrati ili liberali. Nasuprot tome, Hrvati se mogu izjasniti kako hoće. Dakle, tko uzme manjinski listić, ne može se izjasniti svjetonazorski. Postojala je varijanta da pripadnici nacionalnih manjina imaju dva glasa: jedan manjinski, a drugi kao svoj politički glas, ali je to Ustavni sud ukinuo – istaknuo je Ponoš.

Podsjetio je da nacionalne manjine imaju osam od 151 zastupnika, što je manje od postotka učešća u stanovništvu.

- Od tih osam troje su Srbi, dakle, 37,5 posto, što je znatno ispod udjela Srba među nacionalnim manjinama u Hrvatskoj. Talijani ili Mađari imaju po jednog zastupnika, kao stare tradicionalne manjine. Srbi u nekim krajevima Hrvatske žive najmanje 700 godina, ali ih se ne smatra starom manjinom jer bi ih onda trebalo biti pet ili šest. Situacija će se komplicirati jer raste broj Roma, Bošnjaka i Albanaca, pa tako i njihovo učešće – zaključio je.

Portal Novosti, 28.11.2020.

CRNE PLJAČKE, BIJELE VODE

Puno je kuća prazno i devastirano. Te su na meti kradljivaca. Ali nikako da lopove zateknemo na djelu. Pljačkaju građu pod okriljem mrkle noći, kaže Stojan Jelić iz banijskih Bijelih Voda

BIJELE VODE - Portal Novosti je više puta pisao o demontažama i krađama cijelih kuća u Bijelim Vodama kraj Gline: bila je to, očito, posljednja faza temeljitog pustošenja ionako ljudstvom prorijeđenih banijskih sela i zaselaka. Cijela je ta mračna priča, naime, išla otprilike ovako: prvo bi iz dvorišta ljudi koji su za Oluje panično bježali sa svojih ognjišta nestajali strojevi i alati, potom bi s njihovih napuštenih domova bili skidani prozori i vrata a onda bi se – kad bi bile očišćene sve iole vrednije pokretnine – pristupilo čupanju utikača i ostalih priključaka, odvrtanju žarulja i slavina, podizanju podnih obloga, odnošenju ne samo bunarskih kanti nego preostalih drva za ogrjev i sijena iz spremišta. A kad više ničeg ne bi preostalo, kretalo bi se u završnicu – notorni pljačkaši rušili bi stare drvene kuće te odnosili hrastove grede u dobrom stanju ili bi sa zidanica skidali ciglu po ciglu, pa taj građevni materijal odnosili pod okriljem noći.

Pisali smo bili o kući i sudbini Milana Metikoša, nesuđenog povratnika u Bijele Vode, odnosno u zaselak nazvan po njegovome prezimenu. Oluja je cijelu Milanovu obitelj – suprugu, sina Branislava i kćer Dragu – otpuhala sve do Valjkovca kraj Valjeva. Skrasili su se ondje, a on bi povremeno dolazio u Metikoše obići kuću, raskrčiti okućnicu i popraviti što se dalo popraviti. Obnavljao je tako, malo po malo, stare grede i daske, vraćajući sjaj drvenoj ljepotici od stotinu i više godina. No nenadani telefonski poziv komšije i prezimenjaka Duje u Srbiju sledio je Milanu krv u žilama: nepoznat netko je, kazao mu je prijatelj, izrezao gotovo sve zidove drvene kuće, pa je ona sada posve uništena. Total-

no zbunjen i u teškoj nevjerici, već je sutradan otišao vlastitim očima provjeriti što se zbiva.

- Drvene "planke" stare više od stotinu godina, odrezane su motornom pilom i odnesene: presjek na rezu otkrio je da su bile potpuno zdrave i čvrste, kao jučer postavljene. Noge su mi se odsjekle kad sam to vidio. Ostao sam bez daha, pa pola sata tupo, bez ikakvih misli i osjećaja, zurio u taj oskrnavljeni kostur kao u nekom snu. Dugo mi je trebao da sebi priznam da je sve zauvijek uništeno. U kući se više ne može živjeti, ne mogu je više ni prodati, i svi moji snovi o povratku srušili su se kao kula od karata – rekao nam je tada razočarani Metikoš, koji ni dan danas ne zna tko ga je tako opljačkao, ali zna da je drski razbojnik zavazda spriječio njegov povratak.

Poslije te neviđene krađe, "bauštelci" su se pritajili, ali ne zadugo. Ovih dana, Stojan Jelić, povratnik u Bijele Vode, obavijestio nas je da su slični marifetluci opet zaredali. Ni on nije krio svoje ogorčenje uslijed nemilih zbivanja.

- Malo su se ti lopovi primirili, pa opet počeli pljačkati. U cijelom je selu sada svega nekoliko nas povratnika, pa je puno kuća prazno i devastirano. Te su na meti kradljivaca, iako mi pazimo na njih koliko možemo i vlasnike koji su još u Srbiji redovito obavještavamo što im je s imovinom. Ali nikako da lopove zateknemo na djelu, očito imaju uhodan sistem: najprije obilaze selo snimajući situaciju, tu i tamo nekoga nešto zapitaju jer su se, kao, izgubili po putu ili slično, pa za par dana ovdje osvane kuća bez zidova ili crijepova. I sve to valjda pod okriljem mrkle noći, da ih mi ni čuli ni vidjeli nismo – kaže Stojan, pokazujući nam neke od opljačkanih kuća.

Naš nam "informator" daje telefonski broj danas 85-godišnje Sofije Jelić, koja još od Oluje živi kod sina Bogdana i snahe Dragice u Beogradu.

- Čuli smo da nam je kuća oštećena i da je dosta građe pokradeno, što nas je iznenadilo i strašno ogorčilo. U tu sam se kuću udala još 1957. godine, pa punih 38 godina živjela u Bijelim Vodama. Suprug Velimir umro je još 1982. i od tada sam samovala, ali sam bar do te Oluje bila svoja na svome. U nekoliko sam navrata posjetila selo, sve se nadajući da ću jednoga dana ponovno otključati vrata svoje kuće i bar se nakratko naužívati Banije. Sad su mi javili da je pola kuće pokradeno, pa se i taj moj san istopio. Sin Bogdan odmah je stupio u vezu s jednim odvjetničkim uredom u Zagrebu, pa ćemo vidjeti može li se što učiniti, barem da dobijemo nekakvu naknadu. Nažalost, sve je usporila ova pandemija, pa će se i to produljiti. Ne mogu nikako razumjeti da netko ide krasti cigleni zid koji gotovo i nema neke vrijednosti, a bez njega je kuća posve neupotrebljiva. S tim su ciglama otišle sve moje želje za povratkom. Srce me boli za kućom i za srušenim snovima – kazala je Sofija kad siu je nazvali novinari "Portala Novosti".

Svaki put kad bi rijetki preostali mještani Bijelih Voda primijetili da je nekome opljačkana kuća, odmah bi o tome obavještavali policiju. Policijski bi timovi dolazili na lice mjesta i obavljali uviđaje, no njihovi napori ne bi obično ničim rezultirali, možda i stoga što su drski lopovi nastojali zatrti svaki trag svojih razbojstava. Želeći doznati više, obratili smo se Policijskoj upravi Sisačko-moslavačke županije. Policijski su nas službenici obavijestili da su tokom ove i prošle godine zaprimili čak osam prijava krađe građevnog materijala s banijskih kuća. Tri su počinitelja, kažu u policiji, prijavljena zbog kaznenog djela krađa, a za ostalima se još traga. Od navedenog broja krađa dvije su počinjene u Bijelim Vodama, a ostale mahom u drugim slabo naseljenim mjestima, nad napuštenim objektima čiji vlasnici žive izvan Hrvatske. Policijski službenici, stoji u dopisu, aktivno prikupljaju podatke o događajima i mogućim počiniteljima, a cijelo područje pojačano obilaze.

POLITIKA, 03.02.2021.

Balada o Majskim Poljanama

Prošetao sam do Kalemegdana i naklonio se spomen-bisti, autoportretu Simeona Roksandića rođenog u Majskim Poljanama u maju 1874. Zastao sam i kod njegove fontane Zlosrećni ribar kojeg je daleke 1906. napravio čovek iz Majskih Poljana

Prošlo je više od mesec dana od kada je potres jačine 6,2 stepena po Rihteru dobrano rastresao Baniju, oštetivši više desetina hiljada objekata i odnevši sedam života, od toga pet u Majskim Poljanama, prigradskom naselju gradića Gline.

Od tada je napisano mnogo tekstova i snimljeno video i fono- zapisa o području koje je pogođeno potresom, uključujući posledice i pomoć. Pisalo se i govorilo o prošlosti tog područja, uključujući i ratove u dvadesetom veku, pa čak i o tome da li je ispravno reći Banija ili Banovina. I sam sam bio u situaciji da za medije u regionu govorim o tom području, koje je u većem delu devedesetih godina prošlog veka bilo u sastavu tadašnje RSK. Govorio sam i o nacionalnom sastavu Petrinje, Siska, Gline, Dvora i Kostajnice i odlivu stanovništva i zbog rata devedesetih prošlog veka ali i zbog ekonomske migracije u prvim decenijama ovoga veka. I svaki put sam isticao da se prirodne katastrofe, koje se dešavaju mimo volje ljudi, ne mogu (i ne smeju) upoređivati sa ratovima koji su „proizvod" ljudskog faktora.

U svom tom mnoštvu informacija, najviše su me „potresali" tekstovi posvećeni selu Majske Poljane iz pera hrvatskih književnika i novinara Miljenka Jergovića, Ante Tomića i Borisa Dežulovića, objavljenih u prvih nekoliko dana posle potresa. Jergović je u tekstu „Majske Poljane, kratka povijest jednog sela", pored burne istorije sela, dao i izvanredan portret dvojice najpoznatijih ljudi rođenih u tom selu: vajara Simeona Roksandića i matematičara Đure Kurepe. Dežulović je u tekstu „Gledajući kuće okrenute na krovove" majstorski osvetlio likove braće Micić, Branislava i Ljubomira, čija majka je rođena u tom selu, u kojem su i oni u detinjstvu često boravili. Tomić je u „Velikoj reportaži iz Majskih Poljana, najteže stradalim u potresu" oslikao današnje stanovnike toga sela: Milicu, Zorku, Gojka, Vasilja i malog Lazara (brat mu stradao u potresu) i njegovog psa Bucka kao i humanitarce koji su im pomagali ne pitajući ih ni za versku ni za nacionalnu pripadnost.

Da sam bio u situaciji da posetim banijska potresom zahvaćena mesta svakako ne bih zaobišao Majske Poljane. A pošto nisam siguran da bi mi hrvatske vlasti dozvolile da se, zbog nekih ranijih „nesporazuma", vratim, odlučio sam da vezu sa Majskim Poljanama održavam telepatski posećujući objekte i mesta po Beogradu gde su ljudi iz tog kraja ostavili svoje tragove u vremenu i prostoru.

Prošetao sam do Kalemegdana i naklonio se spomen-bisti, autoportretu, pomenutog Simeona Roksandića rođenog u Majskim Poljanama u maju 1874. Zastao sam i kod njegove fontane Zlosrećni ribar kojeg je daleke 1906. napravio čovek iz Majskih Poljana. Svratio sam i na Novo groblje i prvi put posetio grob Sime Matavulja, koliko zbog čuvenog pisca, poreklom iz moje Dalmacije, toliko i zbog „Ženske figure" na piščevom grobu, koja je takođe delo pomenutog Roksandića. Na kraju sam otišao i u Dobračinu ulicu i posetio Čukur-česmu sa skulpturom Dečaka sa razbijenim krčagom delo istog umetnika iz 1931, koju su vandali u maju 2010. ukrali te izlupali čekićem i prodali. Na svu sreću, delovi su pronađeni i skulptura je rekonstruisana. Roksandić je i umro u Beogradu u januaru 1943. godine.

U Majskim Poljanama 1907, kao četrnaesto i poslednje dete Radeta i Anđelije, rodio se i čuveni matematičar, profesor univerziteta i akademik SANU, Đuro Kurepa, koji je predavao na mnogim poznatim univerzitetima širom sveta i družio se sa čuvenim naučnicima, između ostalih i sa Albertom Ajnštajnom. Svet ga pamti po nečemu što se zove Kurepina hipoteza, koju su posle njegove smrti dovršili neki francuski matematičari. Đuro je umro u Beogradu 50 godina posle Roksandića, tako što su ga neki lopovi na ulici napali i opljačkali nanevši mu povrede od kojih je i preminuo. Idući prema Kalemegdanu bacim pogled i na zgradu SANU u Knez Mihailovoj kako bi i na taj način iskazao empatiju i za Đuru i za žrtve potresa u Majskim Poljanama.

Posetio sam i Galeriju „Rima" u Beogradu koja tokom februara obeležava stogodišnjicu avangardnog časopisa „Zenit" izložbom koju čine originalni primerci časopisa, njegovih izdanja i dokumentarnog materijala, čiji je osnivač, glavni i stalni urednik bio tada mladi književnik, pesnik i prevodilac Ljubomir Micić (1895–1971), a jedan od ključnih saradnika i njegov mlađi brat Branislav (1897–1947), takođe pesnik i pisac, a uz to i glumac i pozorišni kritičar, performer i predavač, slikar i crtač..., koji je po majčinom rodnom mestu uzeo i umetničko ime Branko Ve Poljanski.

Za života pomenutih umetnika i naučnika, u njihovim Majskim Poljanama živelo je mnogo više duša. Statističari su zabeležili da je u tom selu po popisu iz 1935. živelo 1.378, a 1948. već su pali na 927, 1991. bilo ih je 602, a 2011. tek 196. A koliko će ih ostati posle ovog razornog potresa doznaćemo posle novog popisa stanovništva koji će se obaviti za koji mesec.

Decembarski zemljotres mogao bi biti prekretnica za budućnost i Majskih Poljana i cele Banije, tako što bi mogli potpuno zamreti ili ponovo oživeti, što će zavisiti, uglavnom, od ljudskog faktora. Namerno sam izostavio nacionalni sastav u Majskim Poljanama po prethodnim popisima stanovništva jer ako sela nema, nije ni važno ko u njemu više ne živi.

Bila bi velika šteta da nestanu Majske Poljane, selo koje je ime dobilo po kratkoj rečci Maji, ne samo zbog milozvučnog imena već i zbog rasadnika svakovrsnih i raskošnih talenata.

Savo Štrbac

Vesti online, 10.12.2020.

OBNOVU KUĆE ČEKA 25 GODINA

Dragoljub Čupković, prošlogodišnji dobitnik Plakete Za značajan doprinos stvaranju dobrih međunacionalnih odnosa i kvaliteta suživota u gradu Kninu, obratio se javnosti otvorenim apelom kako bi skrenuo pažnju da već 25 godina ne može da ostvari pravo na obnovu porodične kuće u selu Oton Bender, 16 kilometara od Knina, koja mu je uništena tokom vojno-policijske akcije „Oluja“ u avgustu 1995. godine.

U pozivu medijima da se pozabave „i njegovim slučajem“, Čupković navodi da nema institucije u Hrvatskoj kojoj se do sada nije obratio, uključujući i sve predsednike država, po čemu bi, kako duhovito primećuje, mogao da konkuriše i za Ginisovu knjigu rekorda.

– Našim bajnim političarima puna su usta hvale o demokratiji, ljudskim, nacionalnim i građanskim pravima. Nažalost, život ih debelo demantuje i bave se više cirkusarijama nego konkretnim problemima. A kako u tome svemu prolaze hrvatski građani srpske nacionalnosti eklatantan je moj primer. U poslednjih mesec dana pisao sam svima, od predsednika Hrvatske Zorana Milanovića, preko Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje do novog potpredsednika vlade Borisa Miloševića. Milanović mi je barem odgovorio, a srpski predstavnik u vladi nije čak našao za shodno da mi se javi na telefon, mada je zadužen za društvenu delatnost i ljudska prava – resor u kome je i moja muka – kaže Čupković.

On dodaje da je kap prelila čašu početkom ove godine kada su mu, posle 25 godina, umesto obnove porušene kuće u Kninu ponudili – građevinski materijal.

– I mnogo im hvala na tome. Oni su uvereni da je čovek od 73 godine sposoban da zasuče rukave i počne da zida. Ko će ga znati, možda su uvereni da su penzije u Hrvatskoj dovoljne da se plate građevinari – ironično primećuje Čupković, koji je jedan od osnivača SKD „Prosveta“, ali i dugogodišnji član Odbora za uspostavljanje poverenja u Kninu, član gradskog veća Knina, kao i skupštine Šibensko-kninske županije.

– Mogao sam svaku od ovih funkcija da zloupotrebim, da dođem prečicom do svog legitimnog prava, ali nisam hteo tako da radim. Nisam hteo da povlačim nikakve veze i poznanstva, smatrajući da treba pomoći onima koji su u težoj situaciji od moje. I napustio sam politiku kada mi je otvoreno traženo da platim da bih rešio pitanje obnove. Odbio sam, a svestan sam da su mnogi upravo na taj način pre mene došli do obnove porušenih kuća. Ljudima su obnavljane i štale, sramota me je i da pričam o tome. Najveća tragedija je što to „tezgarenje“ i dalje traje – tvrdi Čupković.

Lažna obećanja

Čupković kaže da se u ovih 25 godina zasitio raznih obećanja, a posebno političara.

– Čupkovići su stigli u ove krajeve pre nekoliko stotina godina, a izgleda nemaju ista ljudska prava kao oni što su došli „juče“. Bilo je političara iz samog vrha vlasti, koji su javno pričali da su njihova briga svi stradalnici „domovinskog rata“, te da se se oštećene kuće obnoviti. Odlično, ja sam tu ogledan primer u verodostojnost tih obećanja. Bilo je lepo čuti te priče, a u stvari laž, kao i još more drugih – ogorčeno konstatuje naš sagovornik.

Pet kila papira

Dragoljub Čupković kaže da je za ovih 25 godina obijanja pragova i prikupljanja potrebnih papira sakupio dokumentaciju tešku više od pet kilograma.

– Svaki put kada bih pomislio da sam stigao do cilja i da će mi se odobriti obnova bio je potreban još neki papir, sve po principu „brigo

moja pređi na drugoga“. Mi u Dalmaciji imamo izreku „Čekaj mago dok trava naraste“ – navodi Čupković.

Nacionalna diskriminacija

– Definitivno, moja nasleđena kuća je „spržena“ jer je srpska, a ne obnavlja se jer je vlasnik građanin srpske nacionalnosti. I svaki put se traže novi papiri, a nije se tražio ni jedan kada je zapaljena. Za ovih 25 godina, uz razne „akrobacije“, četiri ili pet puta menjani su zakoni, pravila i nadležnosti za obnovu, i to bez imalo stida, a odgovorno tvrdim sve na štetu građana srpske nacionalnosti – kaže Čupković.

U istražnom zatvoru 104 dana

Dragoljub Čupković je neposredno posle akcije „Oluja“ uhapšen i 104 dana proveo u istražnim zatvorima u više hravatskih gradova.

„Vesti“ su ranije pisale kroz kakvu torturu je tada prolazio da bi na kraju bio oslobođen. Ipak, ovaj Kninjanin nije uspeo da ostvari pravo na odštetu.

– Mada je jedini razlog za moje pritvaranje bilo to što imam pogrešna krvna zrnca, u odgovoru na moj zahtev je navedeno da nemam prava „zato što je bio rat“. Mogao sam da pobegnem iz Knina i tokom rata i kada je hrvatska vojska oslobađala grad, ali nisam hteo, jer nikome ništa nažao nisam učinio. Umesto toga, ostao sam bez automobila, bez stvari koje su mi opljačkane prilikom oslobađanja i mnogo čega još – konstatuje Čupković.

Srbi.hr, 22.12.2020.

VIŠE OD DVE DECENIJE ŽIVOTA U MRAKU

BENKOVAC - Tako blizu grada a tako daleko od civilizacije, najjednostavnije i najkraće bi se mogao opisati život Neđe Bogunovića iz sela Zapužane kod Benkovca. Udaljenost od grada do sela, devet kilometara puta u jednom pravcu, nisu ovom čoveku prepreka da ih svakodnevno pređe na biciklu, čak i po najlošijim vremenskim uslovima, ne bi li, bar na kratko, i sam osetio pripadnost društvu koje ga okružuje. Društvu koje ne zna, ne oseća, ne vidi i ne čuje u kakvim uslovima još uvek žive njihove komšije, sugrađani ili zemljaci.

Upravo na tom putu, vraćajući se po kiši biciklom iz Benkovca, i mi smo sreli Neđu. U jednoj vrećici par sitnica, u drugoj prazne flaše i limenke. Nakon nekoliko stotina metara asfaltiranog puta, skrenuo je prema mostiću već uveliko narušenom decembarskim kišama, a zatim preko livade na kojoj je odavno utaban trag Neđinog bicikla. Tu, na kraju puta, na osami, nalazi se njegova kuća. Već pri ulasku, dok je vešto odvezivao kanap na drvenoj, improvizovanoj kapiji, reče nam kako nema baš ništa čime bi nas mogao ponuditi. Ostavljajući svoje vozilo da ne kisne, na trenutak zastade ne rekavši ništa, ali je njegov pogled isuviše odavao nelagodu sa kojom je dočekivao goste.

Pre rata Neđo je sa roditeljima živeo u selu Podlug, sa druge strane Benkovca. Radio je, kaže, u Zadru, sve dok se nije zaratilo. Ratne okolnosti i njega su odvele put Srbije, dok su roditelji ostali čuvati kuću.

Za vreme boravka u Kruševcu nije se najbolje snašao. Radio je za dnevnicu, gde je mogao i nalazio posla, živeo u prihvatnom centru i nije imao mogućnosti ni prilike da se od svega toga otrgne, da proba negde sam. Za četiri godine, kaže, kao da je cupkao u mestu, ni napred ni nazad, sve češće razmišljajući kako se želi vratiti svom kraju.

Za vreme njegovog odsustva roditelji su prodali ono imovine što su imali, o čemu Neđo nevoljno priča, pa je iz tog razloga došao u kuću koju je nasledio po majci. Nije ga ni tu Bog zna šta dočekalo. Sve je bilo devastirano izuzev četiri zida i betonske ploče. Jedna humnitarna organizacija, koja je u to vreme delovala na ovom području, stavila mu je krov i obične prozore bez grilja, roletni, bilo kakve zaštite. Ostalo je, kaže, uradio sam. Iako ne mnogo, njemu dovoljno za život.

Sve te godine Neđo je tumarao u sopstvenom mraku, živeći od danas do sutra, zadovoljavajući se time da nije gladan i da je u svojoj kući. Radio je baštu ručno obrađujući zemlju, uzgajao povrće da ima za svoje potrebe. Pre nekog vremena ostvario je pravo na penziju i sada,

kako kaže, ima svojih sigurnih hiljadu kuna mesečno.

Unutrašnjost njegovog doma najbolji je pokazatelj nivoa preživljavanja ispod granice skromnosti. Jedan sto i stolice, odavno dotrajali šporet na drva, i jedan neispravan električni šporet koji mu služi kao ostava i kao radni sto, sav su inventar koji poseduje. Nema tu ni vitrine ni frižidera, ni televizora da mu krati samačke dane. Nema struje pa ni njih nema.

U susednim prostorijama jednako je sve pusto. Izuzev ormara i kreveta, ničega tu više nema. Živeći u ovakvim uslovima, sve bi mu bilo suvišno. Ono što ima odloži na drvenu klupicu u sobi jer tu je hladno kao u frižideru, kaže Neđo.

Ni pored svega navedenog nikada se, ističe, nije pokajao zbog odluke o povratku. Tu je ipak svoj na svome, svoj gazda i nikome smetnja, nikome nije dužan i ni od koga ništa ne traži.

Onako kako je nas dočekao tako će ispratiti i godinu na izmaku, dvadeset i prvu od kada se vratio, bez prevelikih nadanja i očekivanja da će dolazeća kalendarska biti bolja i svetlija. I dok se drugi budu žalili na neispunjena očekivanja, virus koji je stopirao gala dočeke i bleštavilo, nemogućnost da u raskošu i luksuzu okrenu taj jedan list na kalendaru, Neđo neće biti opterećen njihovim mukama. Njemu će te muke biti strane kao što je i on sam, i takvi poput njega, stranac onima koji ne znaju, ne vide, ne čuju i ne osećaju da danas, među nama, žive ljudi koji u dvadeset i prvom veku, više od dve decenije, žive u mraku.

Banija.rs, 17.01.2021.

SILVANA LJUBIŠIĆ KOORDINATORKA PROGRAMA "ZAŽELI": BOLNA ISTINA O ŽIVOTU U NAŠEM DVORU

DVOR NA UNI - Tim od 17 žena koje su djelatnice programa za pomoć u kući starim i nemoćnim osobama kroz program "Zaželi", samoinicijativno pored svog redovnog posla organizuju i prikupljaju donacije za pomoć osobama u potrebi na području opštine Dvor. Ove humane žene, pored spremanja i osnovne brige, u kuće svojih štićenika donose vedrinu koja im olakšava težak život. Ni snijeg i loše vrijeme ne predstavlja im prepreku da ostvare svoj cilj i pomognu ljudima u nevolji koji ih željno dočekuju sa osmijehom i suzama radosnicama na licu i koji ih doživljavaju kao svoje najrođenije.

Od 2018. godine do oktobra 2020. godine program je sprovodio Rehabilitacijski centar za stres i traumu da bi potom projekat za 2021. godinu podržala opština Majur i LAG (Lokalna akcijska grupa) "Una". Time je obezbijeđen neprekidan rad programa.

Na čelu tima je Silvana Ljubišić iz Dvora koja od 2011. godine samoinicijativno radi kao njegovateljica sa starim, hronično oboljelim i nepokretnim osobama.

"Želim pružiti koliko je to moguće dostojanstven odlazak našim starim ljudima. Na žalost podršku opštine Dvor nisam imala. Uspjela sam zahvaljujući ljudima koji žele pomoći i vide da je manjak socijalnih usluga zapavo nebriga vladajućih o starima. Moj rad, trud i solidarnost prepoznala je i udruga iz Zagreba, Rehabilitacijski centar za stres i traumu, tako da od 2018. godine radim kao lokalni koordinator u sektoru socijalnih usluga. Na terenu opštine Dvor imam 17 žena njegovateljica i 140 korisnika kroz program Zaželi koji financira EU iz Evropskog socijalnog fonda." – priča za Banija Online Silvana.

Donacije, kako kaže, uglavnom prikuplja sama preko prijatelja, rodbine i drugih humanih ljudi, kako bi na bilo koji način osigurala pakete za korisnike. Potres je ostavio traga i na dvorskoj opštini.

"Šta se tiče stanja nakon potresa, na žalost, oni žive ovako 30 godina. Mislim da je potres otkrio samo jednu tužnu i bolnu istinu života, bolesnih, starih i nemoćnih na čije su muke odgovorni zažmirili. Žao mi je ako sam previše iskrena, ali raditi na terenu i gledati ovo godinama istovremeno biti nemoćan kao i oni je jako teško. Potres je

samo svjetlo koje je otkrilo našu Baniju kakva je uistinu. Tužno je da oni koji vladaju zapravo su skrivali sve to godinama. Mladih je u Dvoru sve manje. Ostalo je ovo starosti tužne." – kaže nam Silvana.

"Naš program je poseban jer sam spojila zdravstveno-socijalne usluge. Ja težim palijativi više (sveobuhvatna njega). Stručno usavršavanje za njegovateljicu s paliativnim pristupom sam završila 2016. godine. Ipak naš rad primjete obrazovani i pametni ljudi koji nam daju podršku i guraju naprijed." – optimistična je Silvana Ljubišić.

Dvije su lokacije u Dvoru na koje se mogu javiti osobe kojima je potrebna odjeća i obuća, Trg bana J. Jelačića 15. u prostorijama Udruge umirovljenika te na lokaciji ul. Mile B. Čađe preko puta autobusnog kolodvora.

"Kod kuće je najbolje"

O radu projekta "Zaželi" na teritoriji Općine Dvor snimljen je i dokumentarni film, u kome su gledaoci svjedoci požrtvovanosti ovih humanih žena i stanja ovog zaboravljenog dijela Banije.

Film je režirala Biljana Čakić, dobitnica brojnih nagrada, rođena 1967. godine u Vinkovcima. Snimatelj filma je Boris Krstinić, a montažu je radio Darko Bušnja. U filmu je korištena muzika kompozitora Bojana Đurića, koju izvodi Etno grupa KUD Una iz Novog Grada. Film je producirao zagrebački Rehabilitacijski centar za stres i traumu.

Obavezno ga pogledajte!

https://www.youtube.com/watch?v=6FXZQJUEPJE&t=1914s

Index.hr, 15.06.2021.

NAPADI NA SRBE NA JADRANU SU NAPADI NA HRVATSKU

U Hrvatskoj još nije ni kako treba počela turistička sezona, a već je započeo dosad neizbježni sastojak svake – napadi na Srbe. Naravno, u Splitu.

Neki je dan PU splitsko-dalmatinska objavila da je napadnut mladi par iz Srbije. Policija je dobila dojavu o narušavanju javnog reda i mira na području plaže Ovčice. Nekoliko nepoznatih osoba fizički je napalo dvoje stranih državljana iz Srbije, 25-godišnjeg muškarca i 26-godišnju ženu.

To nije bilo sve.

U Splitu se dogodio još jedan napad, a stradali su Rus i Ukrajinac. Kako piše Slobodna Dalmacija, huligani su u centru grada, u Marmontovoj ulici, napali košarkaše jer su im zasmetali dresovi ruske reprezentacije. Policija je otkrila i kazneno prijavila maloljetnika koji je otprije poznat policiji po nasilništvu, zbog kaznenog djela izazivanja nereda iz mržnje, za što je predviđena kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora. Policija sumnja kako je napad bio organiziran. Ukrajinac je zadobio lakše tjelesne ozlijede, a Rus nije ozlijeđen.

Svake godine ista priča

Drugom gostu iz Srbije su pak u Splitu izbušili gume na autu.

Ima nedvojbeno mnogo onih koji će reći da su to izolirani incidenti, da ovo, da ono, ali proteklih godina smo nažalost naučili da su erupcije antisrpske histerije i nasilja redoviti dodatak turističkoj sezoni, napose na prostoru između

Zadra i Dubrovnika. Događa se to različitim ljudima, ali su to uvijek iste primitivne priče i glupi, nacionalistički motivi.

Naporno je, brate.

Od rata je prošlo trideset godina, a Hrvatska se i dalje ne može izboriti s gelipterima kojima je jedini sadržaj duše, zahvaljujući hratoličkom odgoju, mržnja prema drugačijima, sa Srbima kao najgorima od svih.

Što bi uopće bilo od hrvatskog turizma da se 1970-ih i 1980-ih tako napadalo njemačke turiste koji su počeli otkrivati jadransku obalu? A snage Wehrmachta i SS-a su počinile mnogo veće zločine na tom području u Drugom svjetskom ratu nego što su počinjeni u ratu 1990-ih.

Zagađivanje društva nasiljem

Dodatni je problem što su agresivni domoljubi obrazovno i mentalno potkapacitirani, pa ne shvaćaju da postoji nekoliko verzija ćirilice, pa su tako nedavno u Splitu nastradali i ruski sportaši zbog "problematičnih dresova". Nitko se ne treba iznenaditi ni ako u Dalmaciji premlate nekog purgera misleći da je Srbin, jer govori ekavicu. Nema tu neke velike pameti, samo zadrtosti i nasilja koji zagađuju društvo.

Uostalom, kakva je ovo država ako u njoj ne mogu mirno hodati turisti iz Srbije, mnogi rođeni nakon završetka rata? To je antisrpska država, ali i antihrvatska, jer prenošenje prijepora s najviše državne razine među obične građane može dovesti samo do još veće štete za te građane, od kojih su velika većina Hrvati.

Napadi na Srbe jednostavno su anticivilizacijski i sramote Hrvatsku. Mučni su i ponižavajući, jer su jasan izraz kolektivne podsvijesti društva, koje je proizvelo neiživljene tinejdžere kojima je vrhunac egzistencije napadati Srbe.

Potrebna je osuda bez kalkulacija

Kome to uopće treba? Hrvatska je prošla kroz težak drugi val pandemije, ekonomska je situacija otvorena, ljudi se sada žele odmoriti i zaraditi, a itekako je moguće da će agresivna, nacionalistička manjina spremna na nasilje sve to cijelo ljeto sabotirati.

Zato treba odmah na početku sezone upozoriti da se takve primitivne, šovinističke pojave moraju oštro i bez kalkulacija ili relativizacija osuditi, kao što je u slučaju napada u Splitu učinio novi gradonačelnik Ivica Puljak. Svaka tolerancija prema takvoj vrsti nasilja Hrvatskoj samo može štetiti.

Stoga je možda to najbolje reći na način koji mogu razumjeti i najsporiji domoljubi: svaki napad na Srbe je napad na Hrvatsku!

Portal Novosti, 16.06.2021.

PODIVLJALE CRKVE

Dok se o bespravno sagrađenoj crkvi u BiH pisalo na sve strane, a u Konjević Polje godinama stizale novinarske ekipe, o katoličkoj crkvi u Donjoj Bačugi izgrađenoj 1997. na zemljištu povratnika Stevana i Milje Slijepčević pisale su jedino Novosti

Nakon pravne bitke koja je trajala više od 20 godina, Fata Orlović iz Konjević Polja u BiH napokon je dobila zadovoljštinu, o čemu donosimo više u rubrici Internacionala. U listopadu 2019. Europski sud za ljudska prava donio je pravomoćnu presudu prema kojoj se bespravno sagrađena pravoslavna crkva na njenom imanju ima ukloniti, a država joj je dužna isplatiti odštetu u iznosu od 5.000 eura. Prije nekoliko dana crkva je napokon uklonjena.

Dok se o bespravno sagrađenoj crkvi u BiH pisalo na sve strane, a u Konjević Polje godinama stizale novinarske ekipe, podupirući Fatinu bitku za pravdu, o katoličkoj crkvi u Donjoj Bačugi izgrađenoj 1997. na zemljištu povratnika Stevana i Milje Slijepčević pisale su u više navrata jedino Novosti i jedne dnevne novine. Problem obitelji Slijepčević nije stigao do policije i općinskog tužilaštva, a kamoli do Evropskog suda za ljudska prava.

Milja i Stevan ostali su usamljeni u borbi za pravdu, a nakon poniženja koje su doživjeli od

biskupa Sisačke biskupije Vlade Košića, koji im je nudio nekoliko tisuća kuna da o tome zašute, od svega su odustali. Na kraju je potres na Baniji riješio problem divlje gradnje, ali je donio i nove. Crkva se opasno nagnula i ispucala, kuća Slijepčevića dobila je crvenu naljepnicu, a Milja i Stevan preseljeni su u kontejnersko naselje u Petrinji. Ubrzo je Stevan umro, a Milja samuje i boluje u kontejneru, čekajući obnovu kuće. Prije mjesec dana crkvu su strojevi srušili do temelja i sav materijal je odvezen u nepoznatom pravcu. Ni danas se ne zna tko je to učinio. U Gradu Petrinji nemaju pojma da je crkva srušena, a u Sisačkoj biskupiji niječu svaku povezanost.

Obje bespravno sagrađene crkve, jedna katolička i jedna pravoslavna, na kraju su srušene. Jedna po sili zakona i na temelju pravnog postupka, druga po sili zemljotresa. Posjetili smo Milju Slijepčević u kontejnerskom naselju.

- Nitko nam nije htio pomoći, a novaca za sud i advokate nismo imali. Vaše novine badava su pisale o našem problemu, ali bili ste nam jedina podrška. Pojeo vuk magare. Žao mi je što moj Stevan nije dočekao uklanjanje crkve, a što se mene tiče, sasvim mi je svejedno. Sami bitku nismo mogli dobiti. Prejak je biskup za nas sirotinju – rezignirano će Milja Slijepčević.

Portal Novosti, 16.06.2021.

ĐURINE GLADNE GODINE

Moj prijatelju, ima dana u mjesecu kad sam zaista gladan, znam da mi ne vjerujete, ali jedan od takvih dana je upravo danas, kaže nam Đuro Rodić iz Crevarske Strane kraj Vrginmosta. Nakon potresa došli su mu samo statičari

Kad je Đuro Rodić iz Crevarske Strane pokraj Vrginmosta započeo pričati o problemima koji su ga snašli posljednjih godina, učinilo nam se da će nevolje, sve jednu goru od druge, redati unedogled, bez kraja i konca. Tražeći bar tračak svjetla u toj tužnoj priči, rekosmo mu onako utješno da barem, ako ništa drugo, nije gladan, na što se naš sugovornik iznenađeno prenuo, pa s vidljivim oklijevanjem jedva prevalio preko usana.

- Moj prijatelju, ima dana u mjesecu kad sam zaista gladan: znam da mi ne vjerujete, ali jedan od takvih dana je upravo danas. Nemam u kući kapi ulja i mrvice kruha, samo komadićak slanine i par starih krumpira. No kad hljeba nema, to je kao da ničega nema – kaže nam, a nama se u glavi vrte slike onih tona hrane i prehrambenih proizvoda što su ih raznorazni donatori prvih tjedana nakon potresa po Baniji i Kordunu dijelili kome treba i kome ne treba.

Ta je bujica dobara, očito, u velikom luku zaobišla ovog boležljivog samotnjaka s ruba civilizacije, kojeg u pola godine od katastrofe nitko osim statičara posjetio nije.

Majku je metak pogodio na njivi, pedesetak metara od kuće. Krivolovac je pronađen i osuđen, a trebao mi je dati sto tisuća kuna odštete

- Primam samo socijalnu pomoć u iznosu osam stotina kuna mjesečno; kad platim režije i posjetim liječnika u Karlovcu, za život mi preostane tristotinjak kuna i to sada, kad sam oslobođen plaćanja struje. A kad je budem morao ponovno plaćati, sami izračunajte koliko će mi ostati. Jednostavno, kraj s krajem ne uspijevam sastaviti, kako god okrenem. Tu mizernu socijalu primam dvadesetog u mjesecu, pa odmah u dućanu pokupujem najnužnije, ali to sve nestane za desetak dana uvrh glave. A onda se na sve zamislive i nezamislive načine dovijam kako preživjeti do sljedeće pomoći – objašnjava nam Đuro.

Kad je prosinački potres zatutnjao, zatekao se na tavanu svoje kuće. Zasut prašinom, pridržavajući se za tavanske grede, čekao je da trešnja prođe. Kad se zemlja malo primirila, otkrio je na kući svega par pukotina, pa je – ionako nemajući druge – nastavio u njoj živjeti i iščekivati statičare koji će stići tek za dva mjeseca. Kuća je tada dobila tzv. zelenu naljepnicu, a Rodić upozorenje da ipak pripazi, jer će se pukotine, dobro su pretpostavili, širiti sa svakim naknadnim, slabijim potresom. Sada Đuro više ne zna smije li

uopće prespavati u svojoj kući.

- Nitko me do vas još nije posjetio ili mi dostavio hranu, kao da sam izbrisan sa svih popisa i "teftera". Nisu bili ni iz Crvenoga križa ni iz Centra za socijalnu skrb, a dobro znaju moju situaciju, jer sam službeno njihov korisnik. Posljednji paket s hranom dobio sam prije par godina od Srpskog narodnog vijeća, a poslije toga ništa od nikoga – jada nam se.

Rodićeve nevolje nisu, jasno, započele s potresom. Korijen im seže do mračnih 1990-ih. Kad se s majkom vratio iz izbjeglištva u Srbiji, nisu ostvarili pravo na obnovu, pa su sami krpali opljačkanu kuću kako su najbolje znali. Posao Đuro do danas nije uspio pronaći, da bi ga 2007. zadesila teško zamisliva tragedija: zalutali metak krivolovca ubit će mu mamu, koja nije uspjela pronaći zaklon pred lovačkim hicima koji i sada nerijetko paraju nebo. Zato i naš sugovornik često kući stiže puzeći po uskom putu.

- Majku je metak pogodio na njivi, pedesetak metara od kuće. Krivolovac je pronađen i osuđen, a trebao mi je dati sto tisuća kuna odštete. No isplatio mi je samo trideset, a ostatak, po svemu sudeći, nikada neću dobiti, jer je ubojica slovenski državljanin pa je odmah nakon presude napustio Hrvatsku. Ne znam uopće je li kaznu odslužio! A pakao s lovcima se nastavlja, jer im je jedna čeka udaljena samo dvjesta metara od mog kućnog praga. Stalno me imaju na nišanu, a njihova mi tanad navečer nerijetko fijuče iznad glave, pa se moram skrivati i živjeti u strahu. Mislim da se radi o krivolovu jer divljač ubijaju noću, bez ikakvog nadzora i kontrole: kad sam se nedavno vraćao kući, osvijetlilo me snažno zeleno svjetlo kao da se spušta svemirski brod i jedva sam kroz blato dopuzao do ovog svog zaklona! Sutradan sam taj slučaj prijavio policiji, koja je izišla na uviđaj, no bez rezultata. No par dana poslije, ubijena su mi dva psa: uvjeren sam da su ih krivolovci namjerno ustrijelili, kako ih ne bi odavali svojim lavežom. Zato stalno strepim da ću i ja završiti poput majke – pripovijeda nam Đuro Rodić.

Sve nesreće i nevolje koje je od Oluje jedva preživio ostavile su, jasno, nemale posljedice po zdravlje tog čovjeka, pa je ono sada dobrano narušeno, uz ostalo dijabetesom, teškom kroničnom bolešću koja zahtijeva česte odlaske liječnicima u Zagrebu i Karlovcu. Ali Đuro nizašto od toga nema novca. Pored svega, štednjak na kojem priprema skromne obroke je dotrajao, više se ne da ni ložiti, pa sada strepi od sljedeće zime. Pojavili su se i problemi s leđima.

- Bolovi u kralješnici počeli su u najgore vrijeme: obrađujem zemlju, jer me plodovi iz povelike bašče spašavaju od gladi. Ali ona zahtijeva svakodnevno okopavanje. Luk i krumpir ne pitaju kako si i što te boli. Ako ih jedan dan propustiš njegovati, neće se razviti i sav će ti dotadašnji trud biti uzaludan – tumači nam samotnjak iz Crevarske Strane.

Oprostismo se već od Đure Rodića, no težina njegove životne priče nagnala nas je da zastanemo u trgovini kako bismo mu kupili nešto hrane. Kad smo se vratili, oči su mu zasuzile, pa smo primopredaju obavili šutke i potom nastavili dalje, svatko sa svojom "knedlom u grlu".

Tportal, 07.07.2021

U HRVATSKOJ DEFINITIVNO NE POSTOJE ODVOJENE ŠKOLE, NE POSTOJE EKSKLUZIVNO SRPSKE ŠKOLE

Saborska zastupnica Dragana Jeckov (SDSS) izjavila je u srijedu kako u Hrvatskoj "definitivno" ne postoje odvojene škole, ne postoje ekskluzivno srpske škole, a kamoli škole izdvojene iz državnog obrazovnog sustava

Jeckov je to rekla u Saboru referirajući se na izjave u medijima "kvazireformista manjinskog školstva", prije svih onog koje se odvija na srpskom jeziku i ćiriličnom pismu.

Potrebno je, rekla je, razbiti nekoliko mitova, među kojima su i oni da Srbi u Hrvatskoj imaju odvojene škole, da uče iz udžbenika iz Srbije i po tzv. srpskom programu.

"U Hrvatskoj definitivno ne postoje odvojene škole, ne postoje ekskluzivno srpske škole, a kamoli škole izdvojene iz državnog obrazovnog sustava", rekla je zastupnica.

Istina je, izjavila je, da učenici odlaze u iste zgrade, da djeca obično idu u iste smjene, imaju zajedničke fakultativne aktivnosti, jedno u čemu je razlika je da pripadnici manjinske zajednici nastavu slušaju na svom materinjem jeziku i to ako roditelji tako odluče.

"Model A koriste i talijanska i mađarska i češka manjina, i svoja manjinska prava konzumiraju i u većem obujmu nego Srbi, jer su njihove škole, za razliku od srpskih, registrirane kao manjinske", rekla je Jeckov.

Poručila je i kako srpska zajednica ne traži nešto povrh drugih, nego nije ostvarila ni onaj rang

prava koja imaju drugi te kako obrazovanje na materinskom jeziku i pismu nema alternativu.

Stipo MIinarić (DP) uzvratio joj je kako ne govori istinu.

"Škole su odvojene, djeca su odvojena od vrtića do srednje škole, to nije dobro za Vukovar, srpsku zajednicu, hrvatski narod, za nikoga. Zašto dijeliti djecu", zapitao se.

Portal Novosti, 23.07.2021.

"ЗНАМО ТКО СМО И ШТО СМО"

Попис становништва који следи током септембра и октобра врло је важан јер ће резултати одређивати обим наших права, укључујући и политичку заступљеност у наредних десет година. Зато је важно да се сватко од нас, без страха и ванјских утицаја, изјасни онако како се осећа, казала је Драгана Јецков

Замјеница предсједника СНВ-а и саборска заступница СДСС-а Драгана Јецков са својим тимом успјешно је провела први круг радионица о попису становништва намијењених члановима мањинских вијећа, страначким активистима, представницима локалних власти и српских организације те свим заинтересираним за укључење у припрему пописа и провођење кампање чији је циљ анимирати Српкиње и Србе да се тако и изјасне у попису.

Прва од радионица у организацији СНВ-а, у сурадњи с другим српским организацијама, одржана је у Вуковару, након чега су слиједиле радионице у Пакрацу, Загребу, Карловцу, Ријеци и Кистањама, с обзиром да ће се кампања проводити у шест територијалних цјелина у Хрватској те да ће у свакој од њих бити неколико жупанија.

- Попис становништва који следи током септембра и октобра врло нам је важан јер ће његови резултати одређивати обим наших права, укључујући и политичку заступљеност на локалном и регионалном нивоу у наредних десет година. Зато је важно да се сватко од нас, без страха и ванјских утицаја, изјасни онако како се осећа - рекла је Драгана Јецков за Новости, нагласивши да је задовољна одазивом активиста и њиховим интересом за укључење у припреме пописа.

Други круг радионица наставља се иза 20. августа, када почиње и кампања

- Извјештаји с терена су добри, као и одазив - изјавио је за Новости члан тима и шеф уреда СНВ-а Јован Влаовић, истичући како се по закључцима из првог круга може видјети да СНВ припреме и кампању усмјерава у добром правцу.

По количини приједлога и питања која су судионици поставили, као и дискусијом која се наставила након службеног завршетка, јасно је да су радионице биле успјешне. Закључено је да се за потребе кампање и припрема за попис направе и видео снимци како се улази у систем е-грађани и испуњава пописни лист.

- Дајемо и информацију како да особе које су тренутно у иностранству, а пописују се преко система е-грађани пошаљу свој код Државном заводу за статистику. У припреме за попис биће укључена и Српска православна црква. Свештеници ће људима скренути пажњу како да се изјасне без страха - рекао је Влаовић и додао да се из радионица види да ће у урбаним подручјима превладавати попис преко система е-грађани, док ће у руралним ће класични пописивачи обилазити домаћинства.

- Пописивачи, којих би на овом попису требало бити 9.100, мање него на прошлим због пописивања преко сустава е-грађани, имаће своје курсеве и с њима нећемо имати превише дотицаја. Радимо с активистима који ће бити ангажовани од стране СНВ-а. Али инзистираћемо да састав пописивача одговара структури становништва на одређеном подручју, како за Србе, тако и за све националне заједнице - рекао је.

За оцјену смо питали и замјеника личко-сењског жупана Милана Узелца.

- Што се тиче Лике, ту неће бити проблема око изјашњавања јер наши људи знају тко су и што су. Проблем је у броју. На прошлом попису било нас је 6.900, а сада ће то бити значајно мања бројка. Нашли смо и пописиваче, а активират ћемо и активисте који ће радити у кампањи и припреми пописа - рекао је Узелац.

Подсјетимо, од 13. до 26. септембра грађани ће се моћи сами пописати преко апликације е-грађани, а од 27. септембра до 17. октобра обавит ће се класични попис, с тим да је могуће продужење до 29. октобра.

СУОЧАВАЊЕ СА ПРОШЛОШЋУ

POLITIKA, 20.08.2020..

ЖРТВОВАЊЕ СРБА У КРАЈИНИ ЗАРАД МУСЛИМАНА У БИХАЋУ

У организацији Института за европске студије из Београда, 29. јула је одржан вебинар под називом „25 година од Плана З-4 и акције 'Олуја'", на којем смо учествовали Питер Галбрајт, тадашњи амбасадор САД у Хрватској (1993–1998), проф. Слободан Самарџић, мр Владимир Русић и моја маленкост.

Када ме је Миша Ђурковић позвао да учествујем на овом вебинару, прихватио сам без премишљања управо због Галбрајта, с којим сам се сусрео најмање два пута у току рата деведесетих. Први пут смо се срели на Плитвичким језерима у јесен 1993. Пошто сам у то време, поред функције секретара Владе РСК, обављао и функцију председника Комисије РСК за хуманитарна питања, састанак је и уприличен у вези с тим питањима.

На тај састанак сам донео торбу пуну докумената о страдању Срба на подручју под контролом хрватских власти (Пакрачка Пољана, Сисак, Задар, Лора, Керестинац...) и у дотадашњим хрватским агресијама на делове РСК од када је стављена под заштиту УН-а (Нос Калик, Миљевачки плато, Равни Котари и Медачки џеп). Остало ми је у сећању да је овлаш бацио поглед на те документе, не показујући нимало емпатије за наше жртве. Њега је првенствено интересовао положај Хрвата који су остали у РСК.

Тада још нисам знао да је он током 1991. и 1992. као саветник Комитета за иностране послове америчког Сената више пута посетио бившу Југославију и да је коаутор извештаја о етничком чишћењу у БиХ у којем су Срби приказани као „лоши момци".

Други пут смо се срели на Книнској тврђави 30. јануара 1995. године. Он је предводио групу амбасадора који су дошли у Книн с намером да представницима РСК предају предлог Плана З-4, а ја сам се нашао у делегацији РСК која их је сачекала.

Шта је План З-4?

У јесен 1994. године појавила се мировна иницијатива позната и као План З-4, иза којег су стајали САД, Русија, ЕУ и УН. Према том плану, крајишки Срби је требало да добију широку аутономију („државу у држави") у подручјима у којима су пре рата били већинско становништво (Банија, Кордун, Лика и северна Далмација). На тим подручјима требало је, између осталог, да имају властите симболе, посебно законодавно тело, председника и министарски кабинет, посебну валуту и властите полицијске снаге.

Туђман је 30. јануара 1995. примио амбасадоре групе „З-4" и том приликом, иако невољно, преузео њихов план и обећао да ће га хрватска страна размотрити. Истог дана амбасадори су посетили и Книн с намером и да вођству РСК службено понуде исти документ. Међутим, они су одбили да га приме, оправдавајући тај потез ставом да га могу узети у разматрање тек крајем марта исте године, кад буде одређена даља судбина Унпрофора (хрватска страна је продужетак останка снага УН-а условљавала променом њихова назива у Унцро и променом мандата, у смислу да буду надлежне за провођење дотадашњих резолуција, економског споразума и контроле граница са БиХ и СРЈ).

Све сам ово и раније знао. А на вебинару сам од Галбрајта дознао да је заправо идејни зачетник Плана З-4 био Виталиј Чуркин, у то време заменик руског министра спољних послова, те да је Галбрајта с том Чуркиновом иницијативом упознао Туђман и замолио га да и он подржи ту иницијативу као човек Запада, што је он и прихватио. Дознао сам и да је Туђман још у новембру 1994. преко њега тражио да му САД, као једина светска сила у то време, да „зелено светло" да војном интервенцијом реши питање Крајине, што му није дозвољено.

Међутим, када га је Гојко Шушак, хрватски министар одбране, око 20. јула 1995. обавестио да се Хрватска припрема да нападне Крајину, више се није противио – из три разлога која су се у међувремену десила: један од њих је одбијање Плана З-4 од стране вођства РСК, други, и најзначајнији,

јесте Сребреница, која се десила 11. јула, о чему га је обавестила једна представница УН (којом ће се и оженити годину дана касније), а трећи је процена (његова и Туђманова) да се Срби из РС и РСК спремају да, под командом Ратка Младића, нападну заштићену енклаву „Бихаћки џеп", где би било четири пута више жртава него у Сребреници, што би довело до потпуног фијаска мировне мисије УН-а на подручју бивше Југославије. Другим речима, казао је Галбрајт, бирајући између две зоне под заштитом УН-а, жртвовали су, као мање зло, Србе у Крајини зарад муслимана у Бихаћу.

Казао је и да је лично покушао да наговори Туђмана да одгоди почетак акције, због чега се у Београду 2. августа 1995. и састао с тадашњим премијером РСК Миланом Бабићем, који је пристао и на мирну реинтеграцију, али су и он и његова администрација, укључујући и Туђмана, оценили да Бабић нема „политичку тежину да договорено и спроведе", с обзиром на то да није имао контролу над војском и полицијом.

Једини који је имао такву тежину био је Слободан Милошевић, али он није хтео да прими на разговор на ту тему тадашње отправнике послова САД и Велике Британије у Београду. И поред свега тога, послао је својој администрацији депешу да затражи од Туђмана да одложи почетак акције „Олуја", али га у Вашингтону нису послушали и Хрватској су, преко њиховог амбасадора Жужула, послали депешу да има зелено светло за почетак акције.

Тако о акцији „Олуја" са временске дистанце од 25 година говори тадашњи амбасадор САД у Хрватској Питер Галбрајт. Нису га много погодили ни подаци о последицама његове одлуке о „избору жртве", које сам му предочио (више од 220.000 протераних и 1.872 погинула и нестала). Каже да је знао да ће напад Хрвата изазвати масовни егзодус Срба, али да није очекивао толики број цивилних жртава и девастацију имовине. Каже и да је „на делу било етничко чишћење, али га ипак није било јер су Срби отишли пре него су Хрвати дошли".

Једино га је интересовало да ли смо ми у Книну знали да нам Милошевић неће помоћи у одбрани Крајине и који су чланови крајишке владе били „за", а који „против" уласка у процес преговора са Хрватима по Плану З-4.

Саво Штрбац

Slobodna dalmacija, 12.09.2020.

DOSSIER VARIVODE:

ŠTAKORI RATA SU DVA MJESECA NAKON OLUJE IŠLI U PLJAČKU I UBIJANJE SRPSKIH STARACA I BOLESNIH. UBOJICE I DALJE ŽIVE MEĐU NAMA

Trebao je to biti jedan običan rujanski dan u selu smještenom desetak kilometara od Kistanja. Bar se tako činilo. Već su splasnula slavlja oko povratka cijelog hrvatskog teritorija u operaciji "Oluja". Ljudi su se lagano vraćali svojim obvezama, životu, mislima o boljim danima koji će, kako su uvjeravali s TV ekrana, sigurno uslijediti.

Po Splitu, Sinju, Makarskoj ispijalo se kave i listalo novine koje su najavljivale sretnija vremena. Ali kako za koga.

Skoro dva mjeseca od "Oluje" štakori rata došli su u Varivode. Za njih bitke još nisu završile, pa su puške usmjerili ka bolesnim starcima. No, kako bi se bitkom moglo nazvati kad pucaš u nemoćno, bolesno čeljade, prikovano za krevet, koje ti ničim nije moglo uzvratiti, osim moliti za život. Ali molbe i zapomaganje malo su značili "hrabrim" bojovnicima.

Pucanj u glavu baki. Krv se samo razlila po pragu i natopila joj šudar koji je, kao i sve žene njezinih godina, imala na glavi.

Nije to bila nikakva bitka nego kukavičluk i sramota.

Valja podsjetiti na to da je ta jadna i ostavljena starčad poslušala poziv predsjednika Franje Tuđmana da ostanu. Vjerovali su mu. Ostali su. I umrli.

Tuga stegne oko srca kad pročitaš svjedočanstva da su ti ljudi, kako ih ne bi zadesilo kakvo zlo, na prozore stavili bijele krpe, bijele marame, bijele lancune, šaljući signal da nisu naoružani, da među njima nema vojnika, da su miroljubivi i da nikome ne žele zlo. Međutim, baš te krpe će poslužiti kao meta, jer će divljacima u odorama hrvatske vojske i policije upravo tako označene kuće poslužiti kao dokaz da u njima ima života. Života koji je, makar bio starački i bolesnički, trebalo tako surovo i bespotrebno prekinuti.

Ubijeni su Dušan Dukić (59), Špiro Berić (55), Jovo Berić (75), Jovan Berić (56), Radivoj Berić (69), Marija Berić (69), Milka Berić (67), Marko Berić (82) i Mirko Pokrajac (84). Kome su Dušan, Špiro, Jovo, Jovan, Radivoj, Marija, Milka, Marko i Mirko bili prijetnja? Nikome. Radilo se samo o bestijalnom iživljavanju.

Osim ubojstva, užasava i činjenica da ljudi koji su to učinili i dalje žive među nama; ubojicu možda svakodnevno srećete na blagajni u trgovini, u lokalnoj pekarnici, možda je on vaš susjed koji vas ujutro uredno pozdravi. Možda...

I stoga je jadna država koja se nije mogla izboriti s tim zlom koje ne može i neće isprati ni jedna odšteta ili isprika.

Varivode, danas u Općini Kistanje, do 1991. godine pripadale su Općini Knin. Prema popisu stanovnika iz 1991. imale su 477 stanovnika i svi su se izjašnjavali kao dalmatinski Srbi. Prema popisu iz 2011., imaju 124 stanovnika.

Nakon zločina u Varivode je, 4. listopada 1995. godine, među prvima ušla ekipa Slobodne Dalmacije; tekst o zločinima objavljen je 5. listopada pod naslovom: "Zločin u Varivodama - pucanj u Hrvatsku". Tekst je napisala novinarka Davorka Blažević, a fotoreporter je bio Ante Baranić.

Tekst nije digitaliziran, ali smo ga pronašli u arhivu Slobodne Dalmacije. Novinarka Blažević piše da je prvi reagirao i javnost alarmirao Hrvatski helsinški odbor (HHO). Masakr je preživio Milan Pokrajac, tada čovjek u sedamdesetima. Novinari su ga našli kako leži u krevetu za koji ga je prikovala bolest. Plačući je govorio da nema nigdje nikoga svoga...

- Nikome nisam moga, niti je meni ima ko doć. Što se događalo, nisam ništa vidio, čujem puca, grmi, onda štene zaciča i - gotovo. A kako san se ja spasija, Bog znade. Nisu mi u kuću ulazili, a da jesu, znaš da ne bi sade bio živ... - pričao je, među ostalim, starac.

U selu se u vrijeme zločina zatekla i tada najmlađa žiteljka, 42-godišnja Boja Milošević, rođena Berić. Čula je pucnje i krenula je prema kući Mirka Pokrajca, a kad je vidjela leš ispred kuće, dala se u paničan bijeg. Naišla je na kistanjsku policiju, koja je dojavu o ubojstvu već dobila od jednog Šibenčanina koji je to poslijepodne došao obići prijatelja, ali ga je zatekao u lokvi krvi.

Tada je Boja, prenosi "Slobodna" iz tog vremena, hvalila policiju, kaže da su je čuvali cijelu noć, dali joj jesti...

- Stigosmo do kuće Špira Berića, pred ulazom duga, rastegnuta mrlja od sasušene krvi. Niže ulaznih vrata, pred konobom, vani na seoskom betonu - postelja. Uz nju uredno odložene seljačke sandale, zgužvan krevet preko kojeg nemarno bačen pokrivač od karirana, seljačkog sukna. Špiro je noćio vani... - dojmovi su novinarke.

Ostali svjedoci su pričali da su Varivođane, koji su nakon "Oluje" ostali u selu, povremeno obilazili hrvatski vojnici, pitali trebali li im što i brinuli se o njima. A onda je došla banda i sve ih poubijala.

U danima koji su uslijedili "Slobodna" je i dalje pratila zločin, pa je tako Zlatko Gledec, tadašnji zamjenik ministra unutarnjih poslova, u intervjuu rekao da intenzivno istražuju ubojstva. A evo vidimo koliko je to intenzivno bilo da traje do danas: punih 25 godina.

Jovanu Beriću u Varivodama su ubijeni otac Radivoje i majka Marija. Nazvali smo ga. Ljubazno je popričao s nama, ali je naglasio da se ne želi baš vraćati u to vrijeme. Na naše pitanje vjeruje li da će se ikad pronaći ubojice njegovih roditelja, odgovorio je:

- Narod kaže ako politika bude htjela, onda će se riješit' i taj zločin,

ČETVRTAK 5. listopada 1995. DALMACIJA

Mjesto ubistva Špire Berića, SD, oktobar 1995

novosti

SLOBODNA DALMACIJA 7

SUBOTA 7. listopada 1995.

RAZGOVOR

ZLATKO GLEDEC, ZAMJENIK MINISTRA UNUTARNJIH POSLOVA:

INTENZIVNO ISTRAŽUJEMO ZLOČIN U VARIVODAMA

● Na području oslobođenom u operaciji Oluja od 5. kolovoza do 28. rujna počinjeno je 36 ubojstava, a do sada su razriješena četiri. Od 204 paljevine riješeno ih je šest, a prijavljeno je osam osoba

● Mislim da kriminal u Kninu nije posebno zastupljen. Ima nešto slučajeva ulaženja u tuđe stanove, a do sada je zabilježeno jedno silovanje te nekoliko povreda javnoga reda i mira, no ništa značajnije

● Martić i njegove poražene snage prijete da Hrvatska u idućih sto godina neće imati mira i to ukazuje na vrlo realnu mogućnost terorističkih akcija poraženih Srba. Te prijetnje moramo uzeti vrlo ozbiljno ...

Zlatko GLEDEC: Mislim da će se uskoro moći izići pred javnost s potankostima o zločinu u Varivodama

Snimio: S. SUNARA

Lažne diplome

Koliko je ulova s lažnim dokumentima učio u policijske krugove, bilo da su se pojedini policajci poslužili njima za dobivanje radnoga mjesta, bilo da su njime trgovali, i što se poduzima u vezi s tim?

● Tih pojava ima i redimo na njihovu otkrivanju. Trenutačno o tome ne mogu ništa pobliže reći, no ne ovome se reći kao i na svim ostalim slučajevima.

Tko je lažni liječnik koji je u Hrvatskoj otvorio ordinaciju na temelju krivotvorene diplome?

● To je dezinformacija. Radi se o jednoj osobi koja je medicinski tehničar iz Požege i koji čak nije ni upotrijebio lažnu ispravu, nego je imao namjeru do nje doći.

Informacije o lažnom liječniku u Hrvatskoj došle je, međutim, od policije Herceg-Bosne. Kako to komentirate?

● Pretpostavljam da se tu radilo o pogrešnoj interpretaciji slučaja.

tajnim podacima ovisi točno utvrđivanje centara iz kojih bi moglo doći terorističko djelovanje. Treba znati doći do tih podataka, a onda ih na kvalitetan način upotrijebiti. U ovome trenutku Služba za zaštitu ustavnoga poretka dovoljno je snažna i opremljena da može odgovoriti na te zadaće.

Nedavno je protiv dva djelatnika SZUP-a pokrenut sudski postupak zbog incidenta u Policijskoj upravi u Slavonskome Brodu kada je u vrijeme ispitivanja život izgubio Šefik Mujkić. Što je MUP poduzeo u vezi s ovim slučajem?

● To je ustinu jedan posve iznimni slučaj i takva nam se stvar nije nikada dosad dogodila. Tu je prisutan stjecaj različitih okolnosti, no protiv MUP-ovih djelatnika pokrenut je postupak i oni su suspendirani. Podnesena je i kaznena prijava državnom odvjetništvu i sada je dalje stvar suda što će poduzimati. U svakom slučaju, MUP želi da konačnu riječ kaže sud.

Je li se potegnulo pitanje odgovornosti u Policijskoj upravi u Slavonskome Brodu i je li itko od čelnih osoba smijenjen?

● U samoj PU pokrenuto je pitanje odgovornosti neposrednih počinitelja, a vidjet ćemo kako će teći dalje istraga, pa će se, ako to bude potrebno, odgovornost proširiti i na treće osobe. Zasad nemamo činjenice koje bi ukazivale na to da još netko treba odgovarati.

onda poljoprivredne površine.

a ako ne bude htjela... - kaže Jovan, navodeći da se u Hrvatsku vratio prije 16, 17 godina, nije imao problema ni sa s kime i živi u miru.

U prijašnjim istupima za medije (za BIRN, Balkan Investigative Reporting Network) kazivao je da ga je u periodu prije ubojstva nazvala majka i ispričala mu kako su naoružani muškarci maltretirali oca. Otac mu je tada bio u poodmaklom stadiju dijabetesa, pa im se nije mogao ustajati na pozdrav. Zbog toga su, svjedočio je Jovan, bili jako agresivni prema njemu.

Tijela majke i oca sahranjena su na kninskom groblju u zajedničkoj grobnici, a obdukcija nikada nije napravljena, iako su tadašnje hrvatske vlasti govorile da provode profesionalnu i sveobuhvatnu istragu. Nakon osam godina agonije roditelje je uspio pokopati u obiteljsku grobnicu.

I 1995. se govorilo da traje intenzivna istraga. A evo vidimo da to "intenzivno" traje već 25 godina

Centar za suočavanje s prošlošću Dokumenta već je u nekoliko navrata upozoravao na nekažnjeni zločin. Oni to opisuju ovako:

- Dana 28. rujna 1995., gotovo dva mjeseca nakon završetka VRA "Oluja", nekoliko pripadnika hrvatskih vojnih i policijskih snaga došli su u noćnim satima u selo Varivode te su vatrenim oružjem ubili devetero civila. Sva ubojstva su izvršena u dvorištima i kućama ubijenih, na mjestima gdje su se zatekli. Sve žrtve bile su starije životne dobi, sve žrtve bili su Srbi. Počinitelji zločina su još uvijek nepoznati pripadnici Hrvatske vojske i policije.

Sva tijela ubijenih su pokupljena i sahranjena u masovnu grobnicu u Kninu, a osim vanjskog pregleda na njima nikada nije obavljena obdukcija. Godine 2001. sva tijela koja su se nalazila na gradskom groblju u Kninu su ekshumirana i nakon obavljene identifikacije predana obiteljima - navodi Dokumenta, te podsjeća na to da je podignuta optužnica.

- Za ovaj zločin se sumnjičilo šestoricu pripadnika hrvatskih redarstvenih snaga, no nakon postupka pred Županijskim sudom u Zadru te ponovljenog suđenja na Županijskom sudu u Šibeniku, optuženici su oslobođeni krivnje, čime je istraga vraćena na početak, i to protiv nepoznatih počinitelja. Nema novih saznanja te progona počinitelja odgovornih za zločin u Varivodama.

Jovan Berić i njegove sestre pokrenuli su sudske postupke (građanske parnice), tražeći obeštećenje na ime usmrćenih roditelja. Na nižim sudovima gube parnice i suočavaju se s parničnim/sudskim troškovima koji su iznosili više od 50.000 kuna.

Zatim 18. siječnja 2012. Vrhovni sud Republike Hrvatske donosi rješenje u kojem se navodi da se revizija tužitelja prihvaća i temeljem toga ukidaju se presude sudova u Šibeniku i Kninu, te se predmet vraća na ponovno suđenje.

U navedenom rješenju Vrhovni sud smatra da je smrt Radivoja i Marije Berić uzrokovana terorističkim aktom, tj. aktom nasilja izvršenim iz političkih pobuda s ciljem izazivanja straha, užasa i osjećaja osobne nesigurnosti građana. Temeljem toga Republika Hrvatska je odgovorna, i to po načelima društvene solidarnosti, ravnomjernog snošenja javnog tereta te pravičnog i brzog obeštećenja.

U presedanskom rješenju Vrhovnog suda, obitelji žrtava se daje pravo na naknadu štete, neovisno o tome što počinitelj zločina nije utvrđen, kazneno progonjen ili proglašen krivim.

Na Općinskom sudu u Kninu, 23. siječnja 2013. g., sutkinja Ana Jelač-Pecirep, predsjednica Općinskog suda, objavila je presudu, i to u građanskoj parnici/predmetu tužitelja Jovana Berića i dr. v. RH, i to u ponovljenom suđenju temeljem odluke Vrhovnog suda RH-a iz siječnja 2012. Temeljem spomenute presude Hrvatska mora isplatiti obeštećenje u iznosu od 540.000 kuna djeci Radivoja i Marije Berić, ubijenih u selu Varivode - navela je Documenta.

A što radi država Hrvatska, poduzima li što da nađe krivce?

- U svezi Vašeg upita u odno-

su na smrtno stradavanje civila u naseljima Gošić i Varivode, možemo Vam odgovoriti da su u tijeku zajednički izvidi policije i državnog odvjetništva u cilju otkrivanja počinitelja - istaknuo je u svom odgovoru Branko Čvrljak, zamjenik šibenskog županijskog državnog odvjetnika, te je dodao:

- Nadalje Vam možemo odgovoriti da su u pet predmeta povodom tužbi radi naknade štete, donesene presude kojima su jedanaestorici članova obitelji povodom smrtnog stradavanja civila u Gošiću i Varivodama sudovi dosudili naknadu štete u ukupnom iznosu od 1.844.000,00 kuna - kažu u Odvjetništvu.

Isprika, novac, a što s ubojicama? Vječno se rade izvidi, i 25 godina nakon pokolja. Međutim, kako nas uvjeravaju naši izvori u MUP-u i Odvjetništvu, istraga se ipak intenzivira.

A zbog čega je došlo do ovog zločina? Pričajući "na kavi" s jednim braniteljem i s jednim psihijatrom, ponudili su mi nekoliko objašnjenja. Prvo je da su Srbi Hrvatima palili i ubijali, pa su se oni osvetili. Drugo objašnjenje govori da se radilo o sociopatima lišenima svake empatije, jer tko normalan može ubijati i sakatiti nemoćne i bolesne civile. Jedva su dočekali odsustvo sustava i mogućnost za nekažnjeno ubijanje i krađu.

Treće objašnjenje pak kaže da većina onih koji su krali i palili tuđe domove i nije imala veze s ratom nego su kao hijene išli nakon vojske u pljačku tuđih domova. Vojska je oslobađala, oni krali. Nisu bili u ratu, bojali su se ići, ali kad je trebalo krasti, bili su prvi. Neki od njih su vodili i žene, koje su, kakvih li strašnih crta ličnosti, krale i tuđu posteljinu, ručnike...

Na koncu, krv ubijenih Varivođana neće oprati nikakva isprika niti odšteta, samo pravda koja će dostići zločince. Ako ih i ne muči savjest, sasvim sigurno ih muči i grize strah da će ih ruka pravde konačno stići. Jadan je takav život.

I naravno, neka ruka pravde padne i na one koji su likvidirali i hrvatske civile, jer zločin je samo to - zločin...

VEČERNJE NOVOSTI, 05.10.2020.

REČ PLUS – DRAGANA JECKOV: ULICE U GRADOVIMA HRVATSKE NAZVANE SU PO NOSIOCIMA ZLA

SLAVONSKI Brod, Bjelovar, Vinkovci, Pag, samo su neki od hrvatskih gradova u kojima Mile Budak, Franjo Nevistić, Ivan Oršanić ili Julije Makanac, sve ljudi bliski ustaškom režimu iz vremena NDH, imaju “svoje” ulice.

Na to je u Hrvatskom saboru upozorila i Dragana Jeckov, potpredsednik SDSS, koja za “Novosti” kaže da postoji i ulica “10. travnja”, koja podseća na dan kada je stvorena ustaška država.

Da li su ulice u 12 hrvatskih gradova nazvane po tim ljudima zbog njihovih zasluga, jer Budak je bio i pisac, Makanac doktor filozofije ili je posredi nešto drugo?

- Nisu ulice nazvane zbog njihovih zasluga, već zbog rehabilitacije ustaškog režima.

Ozbiljna je politička poruka kada se da naziv ulicama po nosiocima zla i mržnje. Budak je bio potpisnik niza rasnih zakona protiv Roma, Jevreja i Srba i poznat je po stavu da je prisilno iseljavanje i verska konverzija Srba nacionalna politika u NDH.

Makanac je propagirao i tumačio reči Ante Pavelića, Oršanić je bio šef propagande u NDH, a Nevistić sekretar zloglasnog ministra pravosuđa Mirka Puka.

Bilo je do sada puno pokušaja da se promene nazivi ulica koje podsećaju na ljude iz vremena NDH,

ali bez rezultata?

- Protesti nevladinih udruženja, zahtevi antifašista, pozivi iz medija nisu dali rezultat. Nije pomoglo ni što je Ustavni sud doneo odluku da je neustavno i nezakonito nazvati ulicu "10. travnja", a to je ipak urađeno u Slatinskim Drenovcima.

Može li država ipak nešto da uradi?

- Može, jer ima pravo na to na osnovu Ustava gde stoji da Republika Hrvatska nikako ne može da bude sledbenica NDH. Može i na osnovu ratifikovanih konvencija EU čija smo članica. Ali, pre svega postoji moralna obaveza prema demokratskom poretku.

JUTARNJI LIST, 23.01.2021.

'MIRO, OPROSTI'

'KAO RAVNATELJ DRAME HNK OSJEĆAM SRAM ZBOG DOGAĐAJA KOJI SU MIRU FURLAN PRISILILI DA NAPUSTI KAZALIŠTE I ZAGREB'

Ivica Buljan u istupu na Facebook stranici zagrebačkog HNK progovorio je o odlasku velike glumice

Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu jučer je u povodu smrti glumice Mire Furlan objavilo nekrolog u kojemu je spomenuo niz njezinih glumačkih dostignuća, ali i iznio podatak o njezinu odlasku iz HNK, i Zagreba, koji je izazvao polemiku u komentarima na Facebooku.

Naveli su da je odlazak u SAD 1991. godine zbog političkih razloga bio trenutak prestanka njezinog rada u Hrvatskom narodnom kazalištu. Suprotno od navedenoga, poznata je činjenica da je Mira Furlan zapravo dobila otkaz kao prvakinja HNK-a 1991. početkom Domovinskog rata.

U mnogobrojnim komentarima HNK se optužuje da je 'falsificirao povijesnu istinu, da je propala posljednja šansa da se HNK iskupi te se njihov tekst naziva sramotnim.'

O svemu se nakon brojnih optužbi na Facebooku oglasio redatelj Ivica Buljan koji je između ostalog poručio da kao ravnatelj Drame HNK u Zagrebu osjeća sram zbog događaja koji su Miru Furlan prisilili da napusti kazalište i Zagreb.

Njegovo obraćanje prenosimo u cijelosti:

- Za ispričati se mrtvome je kasno. Imali smo u životu mnogo prilika da to učinimo, a nismo. Smrt Mire Furlan me pogodila kao mnoge ljude koji su je voljeli. Mira je bila nezamislivo dobra glumica, spisateljica i humanistkinja. Obožavao sam je u svim filmovima, od „Štefice Cvek u raljama u života", „Za sreću je potrebno troje", „Ljepote poroka", ulogama u tv-serijama „Velo misto", „Putovanje u Vučjak" a najviše – u kazalištu. Anabellu u Fordovoj tragediji „Šteta što je kurva" gledao sam pet puta.

A Mira kao Helena u Euripidovoj tragediji i u Magellijevoj režiji! Helena koja gliserom odlazi u noć Bračkog kanala! Taj prizor zadržat ću u najdragocjenijim slikama koje ću pokazivati svojoj usnuloj pameti u posljednjim danima. Mirina Helena kao da se pitala: a što ako nikad nije bila u Troji? Je li njezin otmičar sa sobom ponio samo oblak, iluziju? Što ako je taj rat ratova vođen u ime ljepote samo ogromna podvala, priča o uzvišenoj klopci, o razornoj fascinaciji? Krađa identiteta, privid vojnog herojstva? Ovom ulogom Mira je, kao velike heroine, simbolički odredila svoj put. Iz prljavih ratova ostala je neokaljana lešinarima koji su je htjeli jedni ubiti, a drugi prisvojiti.

Gubitak osobe koju smo poznavali i koja je obilježila naše živote može biti prilika da iz njezine biografije preuzmemo najbolje vrijednosti i dalje ih njegujemo. Iz života Mire Furlan mogli bismo preuzeti mnogo. Mogao bih od sebe tražiti da glumce vodim prema onako vrhunskom glumačkom umijeću kojim je Mira vladala, posebnom jer se ne ravna prema pravilima, već po golemom znanju, intuiciji, ljepoti i senzibilnosti kojima je bila beskrajno obdarena. O potrebi poštovanja drugog, o neprihvaćanju mržnje, baš nikakve mržnje, već o ljubavi koja ju je pokretala u svim područjima života.

Jutros, kad sam čuo vijest o njezinoj smrti, stavio sam pjesmu

„Samo da te malo“ koju je snimila s bandom Davora Slamniga. Mira je bila i – fantastična pjevačica.

Mnogi su objavu prokomentirali: HNK pokušao zaboraviti kako je otjerao Miru Furlan. Kao ravnatelj Drame HNK osjećam sram zbog događaja koji su Miru Furlan prisilili da napusti kazalište i Zagreb. Miro, molim te da nam oprostiš. Oprosti i vranama koje su bile u prilici i na mjestu da to kažu, a nisu. A danas grakću i nas optužuju za svoju nečistu savjest. Takmiče se kao u finalu Krležine drame da se najedu pažnje i naužívaju reflektora koji obasjavaju tvoj odar. Napisala si pred smrt: “Gledam zvijezde. Noć je jasna, Mliječna staza se čini tako blizu. Onamo ću uskoro poći i ja. Svi smo mi zvjezdana prašina. Nisu to loši izgledi. Nemam nimalo straha.” Kao da čitam “Hadrijanove memoare” Marguerite Yourcenar ili slušam Bowieja. Vaša zvjezdana prašina neka nam baci malo svjetla u ovu tužnu balkansku krčmu, zaključio je Ivica Buljan, ravnatelj Drame HNK u Zagrebu.

Jutarnji list, 02.01.2021.

KAKO JE SMRT MIRE FURLAN PARALELNO S REGIONALNIM #MeToo POKRETOM POTAKNULA SUOČAVANJE S 90-IMA

‘Na HRT-u su postojale liste zaposlenih kojima je zabranjen ulazak, a u HNK je teror bio suptilniji‘

Smrt Mire Furlan na sličan me način uznemirila kao odluka Milene Radulović da šefa beogradske glumačke škole Miku Aleksića zbog silovanja prijavi policiji i to podijeli s javnošću: mnogo više nego što bi se očekivalo da će me potresti smrt žene kojoj sam se divila i od nje očekivala još puno.

Milena Radulović rođena je u siječnju zadnje godine rata, tri godine nakon što je Mira Furlan već bila otjerana iz HNK i iz hrvatske javnosti. Njihove priče nisu iste: a opet jesu. Mlada beogradska glumica potaknula je stotine žena da progovore.

Prisjetile smo se nastavnika koji su nas zlostavljali. U osnovnoj školi. U srednjoj. Na faksu. Na svim fakultetima, ne samo glumačkim akademijama, na medicini kao i na veterini, na pravu kao i na ekonomiji. Na stotine priča pročitala sam u grupi Nisam tražila i drugdje na Facebooku: silovao ih je otac, obiteljski prijatelj; jedva su pobjegle šefu, pa dobile otkaz, ucjenjivalo ih se seksom da bi uopće dobile posao.

Smrt Mire Furlan gurnula nas je na suočavanje s još jednim mrakom, s mrakom devedesetih. Mnogi su bili pogrešnih krvnih zrnaca, ili u braku sa Srbinom, ili ste jednostavno imali drukčija politička stajališta od ljudi koji su onu Tuđmanovu ”Imamo Hrvatsku!” shvatili kao da imaju pravo raditi što hoće s ljudima koji po njihovu mišljenju nisu Hrvati, ili nisu dovoljno Hrvati.

Miri Furlan otkaz je dao Dragan Milivojević, pokojni glumac koji je tada bio v. d. intendanta Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Formalni razlog: tri dana se nije pojavila na poslu. Milivojevića su kao Srbina bili ucijenili da to napravi, rekla je dramaturginja HNK Sanja Ivić za portal Lupiga. U usporedbi sa situacijom na Hrvatskoj radioteleviziji, gdje su početkom 90-ih postojale liste zaposlenih kojima je zabranjen ulaz, u HNK je teror nad nepodobnima, kaže ona, bio suptilniji, opakiji i perverzniji.

- Nije bio toliko vidljiv. Treba se sjetiti što su radili Peri Kvrgiću. To se ne smije zaboraviti. Kvrgić je otišao u mirovinu. Da nije bilo tako, vjerojatno bi i sam završio slično kao Mira – priča Sanja Ivić. A ja se sramim jer ne znam što se dogodilo Peri Kvrgiću, i ne razumijem kako je moguće da nisam znala, i kako je uopće moguće da nekom padne napamet maltretirati jednog Peru Kvrgića. Nekažnjeno, kao svi oni nastavnici, instruktori vožnje, vlasnici kafića, profesori, liječnici koji su zlostavljali na desetke tisuća žena, i nitko ih i ne pokušava naći i kazniti. Kao da je žena ništa.

Bila je zvijezda jugoslavenskog mačističkog filma koji je glumice skidao i silovao. Ni to javno silovanje nije moglo svesti na objekt,

još osamdesetih Mira Furlan bila je simbol žene koja misli svojom glavom. I simbol devedesetih u Zagrebu, gradu daleko od bojišnice gdje su se dizali u zrak srpski kafići, prijetilo pištoljima, nazivalo u gluho doba noći, izbacivalo s posla, a gimnazijske učenice popisivalo po nacionalnosti. Ni danas o tome ne govorimo. Bojimo se?

Da, bojimo se. Počinitelji su među nama.

Nasilnici drže žene u šaci, jer ih zakoni štite. Nasilnici iz devedesetih drže čitavo društvo šaci, jer smo kukavice i još se ne usuđujemo naglas reći što smo vidjeli na svoje oči. Ili smo spokojno zaboravili, kao maltretiranje Pere Kvrgića.

Velika je stvar što se HNK ispričao za otkaz Miri Furlan, velika je stvar što se današnji glavni urednik Globusa ispričao za sramotan huškački feljton "Težak život lake žene". Važna ne za nju, nego za nas današnje. Da, napravili smo ružne stvari. Ali nam je žao, i ne bismo to ponovili danas.

P-PORTAL.NET, 18.02.2021.

PARCELA 142 – HUMKA ZA DJECU BEZ IMENA I BEZ DJETINJSTVA

Više stotina kozaračke djece umrle pri transportu iz dječjih logora do Zagreba ili pak u zagrebačkim prihvatilištima, kao i u obiteljima koje su ih udomile, sahranjeno je na zagrebačkom mirogojskom groblju, na tzv. Parceli 142

Memljivo i ledeno, tmurno februarsko jutro u najvećem „gradu mrtvih" u Republici Hrvatskoj. Koraci istovremeno reski i tupi odzvanjaju kroz grobnu tišinu, nigdje čovjeka. Zavjesa od dosadne i monotone kiše spustila se na zagrebačko groblje Mirogoj, zaklanja i zamućuje pogled. Žive su jedino kišne kapi, koje se spajaju i slijevaju jedna u drugu i pretvaraju u malene potočiće i zatim u pravu malu bujicu. Slijevaju se niz nadgrobne spomenike, hiljade i hiljade njih romore i klokoću u prolazima, otječu u pravcu udoline i obližnje šume. U sljubljenoj i sada već povelikoj rijeci utapaju se suze: one kišne i one prave. Žive su i misli dok pogled prebire po nadgrobnim spomenicima od kojih svaki krije jednu ili više životnih priča i sudbina, brojne umrle i davno ugasle ljubavi. Tko su ti ljudi, pamti li ih danas netko ili su nestali u bestragu i zaboravu vremena?

SPOMEN I OPOMENA NA NAJMRAČNIJE DOBA

Nižu se imena, prezimena i datumi. Nižu se skromna i ona monumentalna posljednja počivališta, no u smrti su jednaki svi. Nekih odavno nema među nama i spomenici su im otužni i nagriženi zubom vremena, neki su i danas brižno njegovani. Obitelj Hećimović, obitelji Juričić i Bahtijarević, obitelj Jožinec, tu su i Papići, obitelj Benci… i eto nas, dolazimo do – s tri strane živom ogradom omeđene „Parcele 142". Svijeće i cvijeće, razbacane dječje igračke i mali decentni spomenik. Isto tako mala u kamenu uklesana nadgrobna ploča: „Ovdje je sahranjeno nekoliko stotina djece s Kozare". Na samo nekoliko kvadratnih metara smješteno je posljednje zajedničko počivalište nekoliko stotina nevinih djevojčica i dječaraca. Gotovo tisuću nedužnih malih života. Priča seže u ne tako daleku prošlost, u doba mračnije od mračnog Srednjeg vijeka.

Godine 1942. svijet je već duboko zagazio u Drugi svjetski rat, rat koji je odnio najviše civilnih žrtava, rat u kojem se nije ratovalo samo za teritorij i materijalne resurse, već se ubijalo i mučilo ljude zbog vjere, nacije, rase, političkog opredjeljenja… I to do neshvatljivih razmjera. Neshvatljivih, jer, oni koji su rat započeli i vodili – nisu prezali ni pred kim pa tako ni pred najranjivijima – djecom.

U OBRUČU BORBE ZA GOLI ŽIVOT

Njemačke i kvislinške jedinice u junu 1942. godine započele su operaciju „Zapadna Bosna" na području Kozare i Potkozarja, gdje je većinom živjelo srpsko stanovništvo. Usprkos istrajnom otporu partizana i tadašnjem jedinstvu lokalnih Srba, Hrvata i Muslimana,

fašističke snage su opkolile cijelo područje i započele sistematsko istrebljivanje lokalnog civilnog stanovništva. Hiljade ljudi ubijeno je na licu mjesta, hiljade je poslano u logore. Nisu pošteđene ni hiljade kozaračke djece.

Moć koju im je tada dao moćni njemački saveznik, ustašama je u potpunosti oduzela razum i empatiju i izbrisala zadnju mrvu humanosti. Zbog njih, kozaračku djecu nije više budilo sunce čije su se zrake probijale kroz gustu kozaračku šumu, nisu ih više budili glasovi njihovih roditelja, budili su ih pucnjevi, detonacije i zvukovi rata.

LOGORI STRAŠNIJI OD SMRTI

Povjesničar Slavko Goldstein u svojoj knjizi „Jasenovac, tragika, mitomanija, istina“ navodi da su ljudi s tada opustošene Kozare smještani u jasenovačke logore Stara Gradiška, Uštica, Mlaka i Jablanac. Zbog pretrpanosti, uspostavljeni su i novi privremeni logori u Prijedoru, Kostajnici, Cerovljanima i Novskoj. Oni „najsposobniji i najzdraviji” poslani su u koncentracijski logore i radne kampove Trećeg Reicha kao ropska radna snaga. Hiljade Kozarčana raspoređeno je i po selima u Slavoniji, Posavini i Moslavini, gdje je zbog mobilizacije muškaraca bila potrebna radna snaga. Prema podacima Dragoja Lukića, autora knjige „Rat i djeca Kozare“, s Kozare je protjerano 68.600 ljudi, među njima gotovo 24 hiljade djece mlađe od 15 godina.

Zahvaljujući akciji Diane Budisavljević iz logora Stara Gradiška od više od 12 hiljada djece izbavljeno je njih 6230. Ta i mnoga druga djeca bila su žedna, gladna, bosa, bolesna, izmučena i odvojena od svojih roditelja, bespomoćnih kao što su bili i oni sami.

PREŽIVJELI KOZARU, ALI NE I POSLJEDICE LOGORA

Povjesničarka Nataša Mataušić u svoj knjizi „Diana Budisavljević – prešućena heroina Drugog svjetskog rata“ prema „Popisu postradale djece“, navodi da su se djeca tokom 1942. preuzimala iz ustaških logora Stara Gradiška i Jasenovac, te sabirnih logora Mlaki, Jablanici i Koštarici. Na području Zagreba broj preuzete djece kreće se od 6733 do 6679, a broj u konačnici umrle djece kreće se od 881 do 904. Podaci se razlikuju od izvora do izvora. Objašnjava da je smrtnost djece ovisila o zdravstvenom stanju pojedinih dječjih skupina koje su stizale u transportima, o savjesnosti i požrtvovnosti liječnika, medicinskih sestara, žena koje su o njima brinule i nadležnosti osoba koje su ih vodile.

Ustanove na području Zagreba u koje su smještana djeca iz logora bile su: Zavod za odgoj gluhonijeme djece, Uprava državnih dječjih klinka – Državni dom za djecu na Josipovcu, Gradska bolnica za zarazne bolesti pod upravom NDH, Zarazna bolnica, Zakladna bolnica „Rebro“, Dječja klinika na Šalati… Djeca koja su umrla pri transportu iz logora do Zagreba ili pak u zagrebačkim bolnicama, prihvatilištima kao i u obiteljima koje su ih udomile, sahranjena su na zagrebačkom mirogojskom groblju, na Parceli 142.

GROBNICA O KOJOJ SE NAKON RATA ŠUTJELO

Mataušić citira razgovor Duška Tomića (autor knjige „Putevima smrti kozarske djece“) s tadašnjim mirogojskim grobarom Josipom Pavičićem iz kojeg se saznaje da su o grobu na Parceli 142 brinuli Crveni krst, gradske vlasti i druge crkvene organizacije, a da su dječji leševi svakodnevno pristizali u malenim sanducima ili samo zamotani u krpe, plahte. Znajući da su to mahom djeca s Kozare i Potkozarja, „Parcelu 142“ su nazivali jednostavno – Kozarom. On objašnjava da se o tom groblju poslije rata šutjelo, ali da je zatim podignut lijep i pristojan spomenik. Duško Tomić navodi da je na Mirogoju sahranjeno 862 djece, dok se na „Popisu žrtava lišenih života“ (koji je Uprava pravoslavne parohije u Zagrebu, 1947. predala Zemaljskoj komisiji za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača) navodi 802 djeteta.

DEHUMANIZIRANI NAZIV STRAŠNE GROBNICE

Ime grobnice kozaračke djece

„Parcela 142“ zvuči kao zemljišna površina koju će, budu li trgovci nekretninama uspješni, prodati i gdje će se jednog dana sagraditi porodična kuća ili poslovni uredi. Tek kad se dođe na mirogojsko groblje, zbog dječjih igračaka, cvijeća i spomenika prepoznaje se da se radi o dječjoj grobnici.

Povjesničarka Nataša Mataušić podsjeća da je u stručnim krugovima ova tema bila obrađena tiskanjem mnogih stručnih i znanstvenih knjiga, radova sa znanstvenih skupova i konferencija, monografija, sjećanja,…

„Dana Budisavljević snimila je igrano-dokumentarni film, objavljena je moja knjiga, održavaju se znanstveni skupovi kao što je npr. bio onaj o logoru za djecu u Sisku; u Sisku se svake godine na dječjem groblju komemoriraju žrtve tamo počinjenih zločina nad srpskom djecom…“, komentira današnje stanje povjesničarka Nataša Mataušić.

No, kozaračka djeca sahranjena na Mirogoju se ne komemoriraju, ona nisu predmet prisjećanja.

„Zašto? Ne bih znala odgovor na ovo pitanje. Indolencija, zaborav… ali, ako ste tamo bili… mogli ste vidjeti da kozaračka djeca nisu zaboravljena… Barem ne od onih koji su preživjeli tu tragediju…“, kaže Nataša Mataušić.

SVIJEĆE ZA USTAŠE

Umjesto dječjih žrtava fašističke NDH, 2019. na mirogojskom groblju, povodom „Europskog dana sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih sustava“, predsjednik Vlade RH Andrej Plenković, ministar unutarnjih poslova Davor Božinović, ministar hrvatskih branitelja Tomo Medved, te posebni savjetnik za društvena pitanja, akademik Zvonko Kusić, zapali su svijeće pred spomenikom poraženoj ustaškoj vojsci.

Okrenuli su leđa kozaračkoj djeci i uputili se prema izlazu nasuprot kojeg su sahranjeni mnogi antifašisti koju se borili za Hrvatsku. Okrenuli su leđa antifašističkim herojima naših prostora poput Rade Končara, Josipa Kraša, Vladimira Nazora, Ivana Ribara… koji su također sahranjeni na mirogojskom groblju. Svima onima čija je borba bila borba za jedinstvo i slobodu svih naših naroda, a ne za podjele, mržnju i ugroženu golu egzistenciju čemu danas svjedočimo. Umjesto da se bore za u cijelom svijetu prepoznate antifašističke vrijednosti, predstavnici hrvatske vlasti zapravo koketiraju s fašizmom u sumanutom bijegu od „bauka komunizma“. Ne sankcionira se ustaški pozdrav „Za dom spremni“, toleriraju se ustaški simboli na javnim mjestima i događajima, ne odaje se poštovanje svim žrtvama zločinačkog ustaškog režima…

JUTARNJI LIST, HINA, 03.03.2021.

PORFIRIJE O ODNOSU SRBA I HRVATA PREMA JASENOVCU: TREBA NJEGOVATI SJEĆANJE, ALI NE I ZLOPAMĆENJE

Poručio je da svi trebaju učiniti sve kako bi se došlo do pomirenja, ali da on osobno za to “nema recept”

Patrijarh srpski Porfirije poručio je u utorak da se u odnosu Srba i Hrvata prema Jasenovcu “mora njegovati sjećanje i pamćenje”, ali da se, budućnosti radi, kršćanski treba boriti protiv zlopamćenja jer se, u protivnom, spirala zla neće zaustaviti.

U svom prvom intervjuu od imenovanja za 46. poglavara Srpske pravoslavne crkve (SPC), Porfirije je za Radio-televiziju Srbije sugerirao da “ne treba bilo kojom vrstom osvetoljubivosti i mržnje biti zarobljen u kulturi sjećanja jer ćemo tako sebe ponovo zatvoriti i ta spirala zla neće imati kraja”.

Poručio je da svi trebaju učiniti sve kako bi se došlo do pomirenja, ali da on osobno za to “nema recept”, no učinit će “sve što može biti korisno na tom putu” koji je, kako kaže, teško predvidjeti.

Patrijarh Porfirije pohvalio je gestu pape Franje da se formira mješovito povjerenstvo koje će rasvijetliti povijesnu ulogu zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca u vrijeme NDH i ustaških zločina u Jasenovcu.

Kao član tog povjerenstva, Porfirije je istaknuo da je završena prva faza te da će se i dalje razgovarati.

U tom dijalogu i uz pomoć povjesničara i iz Srbije i iz Hrvatske

pokušavali smo razne događaje iz života Alojzija Stepinca osvijetliti što je moguće bolje i ti razgovori su pridonijeli da jedni druge bolje razumijemo, kazao je patrijarh.

Njegova je ocjena da su obje strane ostale na svojim pozicijama, a uvjeren je da će se "pronaći lakši" put kojim će se dalje ići "u najmanju ruku bez trzavica i problema, što će biti na korist oba naroda" – i Srba u Hrvatskoj i Hrvata u Srbiji.

Komentirajući mogućnost da papa Franjo u dogledno vrijeme posjeti Srbiju i Srpsku pravoslavnu crkvu, poglavar SPC-a je naglasio kako takve "naročito važne i epohalne događaje" vezane uz crkvu neće "promišljati sam", već to "mora biti promišljanje sabora SPC-a".

"Ni jednom prilikom nije bila inicijativa ni Vatikana niti obrnuto. Patrijarh Irinej je govorio kako bi to bilo korisno, a kada će to biti – Bog sveti zna", ocijenio je poglavar SPC-a.

Patrijarh Porfirije, koji je od 2014. stolovao u Zagrebu kao mitropolit zagrebačko-ljubljanski, rekao je kako mu je žao što će se fizički odvojiti od mnogih ljudi koje je poznavao u Hrvatskoj, ali i od vjernog pravoslavnog naroda s kojim je započeo praviti crkvenu zajednicu.

JUTARNJI LIST, HINA, 10.06.2021.

VIJEĆE EUROPE: U HRVATSKOJ SE I DALJE DISKRIMINIRAJU NACIONALNE MANJINE, POSEBNO ROMI I SRBI

Autori izvješća ističu da se od 2017. do 2020. povećao broj kaznenih djela motiviranih mržnjom i govora mržnje

U Hrvatskoj i dalje postoji diskriminacija nacionalnih manjina, posebice kad je riječ o Romima i Srbima, upozorilo je Vijeće Europe u izvješću objavljenom u četvrtak.

Savjetodavni odbor Vijeća Europe za zaštitu nacionalnih manjina u svojem petom mišljenju o Hrvatskoj navodi da je hrvatski zakonodavni okvir za nacionalne manjine "općenito u skladu s odredbama Okvirne konvencije za zaštitu nacionalnih manjina".

"Donesen je obuhvatni zakon protiv diskriminacije i uspostavljene su strukture za promicanje jednakog tretmana i rješavanje pojedinačnih slučajeva diskriminacije na nacionalnoj i regionalnim razinama", navodi se u izvješću.

No i dalje postoji diskriminacija osoba koje pripadaju određenim skupinama, posebice kad je riječ o Romima i Srbima, uključujući povratnike, upozorava se.

Odbor zato pozdravlja "proces pomirenja" koji se zbio u ljeto 2020. kad je potpredsjednik vlade, pripadnik srpske nacionalne manjine, sudjelovao u proslavi oslobođenja hrvatskog teritorija i kad su hrvatski premijer i ministri sudjelovali na komemoraciji srpskim žrtvama Domovinskog rata.

Autori izvješća ističu nadalje da se od 2017. do 2020. povećao broj kaznenih djela motiviranih mržnjom i govora mržnje u medijima i političkom diskursu, potičući jačanje radikalnog nacionalizma.

Ocijenili su "nedovoljnom" provedbu zakona protiv diskriminacije, kao i prisustvo manjina u nacionalnim medijima.

Po izvješću, javnim diskursom kad je riječ o manjinama dominiraju retorika i predrasude usmjerene protiv njih, u prvom redu protiv Srba i Roma.

Oni, kao i Židovi, predmet su "povijesnog revizionizma", ističe Odbor.

Odbor poziva hrvatske vlasti da definiraju "globalnu strategiju u cilju promicanja dijaloga" i da se "u svim školama" podučava kulturu i povijest nacionalnih manjina.

Primjećuje također da je pristup zapošljavanju i dalje problematičan za neke manjine, kao i uvjeti stanovanja romskih obitelji koje žive u ilegalnim kampovima.

Na političkom planu Odbor poziva hrvatske vlasti da preispitaju metode popisa stanovništva o kojem ovisi zastupljenost manjina u Parlamentu, koja je trenutačno "neuravnotežena".

"Pragovi određeni za uživanje nekih manjinskih prava previsoki su i ne idu u prilog manjinama koje su manje brojne", zaključuje se.

ПОЛИТИКА, 28.06.2021.

ЗАБРАЊЕН РАД АДМИНИСТРАТОРИМА НА ХРВАТСКОЈ „ВИКИПЕДИЈИ”

ВЕЛИЧАЛИ УСТАШТВО И НЕГИРАЛИ ЗЛОЧИНЕ

После готово деценију упозоравања стручњака из Србије, али и из региона, о кривљењу истине на „Википедијиним” страницама у Хрватској о Другом светском рату, усташама и НДХ, Фондација „Викимедија” забранила је рад тамошњој групи администратора.

У „Процени дезинформација у ’Википедији’ на хрватском језику”, коју је између фебруара и маја спровео посебно ангажовани спољашњи стручњак Фондације „Викимедија”, утврђено је да су хрватски администратори прављењем лажних налога битно мењали историјске чињенице. Извртање историје односило се годинама на негирање злочина које су починили Хитлерови фашисти и усташе у току Другог светског рата. У процени пише да је група администратора контролисала налоге од 2011. до 2020. године. Ти администратори су, пише у извештају, корисници с надимцима Спиди Гонзалес и Роберта Ф., док је главни био администратор који се регистровао под надимком Кубура.

Група је, како дословце наводе, „намерно искривљавала садржај представљен у ’Википедијиним’ чланцима на хрватском језику на начин који је одговарао наративу политичких организација и група које се уопштено могу дефинисати као хрватска радикална десница”.

– Ова група је систематски стварала и уређивала чланке који садрже неенциклопедијски садржај и очигледан историјски ревизионизам. Садржај се проширио и остао на интернету толико дуго да је створио мрежу заблуде којом је утицао на морално и вредносно просуђивање читалаца на начин који је одговарао идеолошким ставовима групе – наводе у „Викимедији” и додају да су од 2007. године свесни да заједница у Хрватској можда има проблеме због идеолошки обојеног садржаја.

Група администратора, пише у извештају, имала је циљеве да прикрије чињеницу да су фашисти и хрватске усташе починили разне злочине у Другом светском рату, негира убиства и мучења у логорима НДХ, попут Јасеновца, и лажира број погинулих. За своје наводе користили су непроверене изворе и десничарске сајтове како би ставови изгледали што веродостојније.

Ангажовани стручњак је прегледао 154 чланка, с насловима типа „Женска лоза усташког покрета”, „Усташке девојке”, „Масакр у Сребреници” и поредио их с варијантама на другим језицима.

„Викимедија” има огранке по целом свету, а у делу фондације у Србији за „Политику” истичу да се за овај проблем знало већ неко време, али да је била потребна детаљна истрага која је трајала како би се реаговало с највишег нивоа фондације. Како објашњава Горана Гомирац, менаџер за

сарадњу с институцијама културе у „Викимедији Србија", поменути Кубура је био један од администратора на „Википедији" на хрватском језику, што је највиша позиција коју у једној држави на овој енциклопедији може неко да има. Свака језичка варијанта „Википедије" има своју групу уредника и администратора, који носе епитет да су „неутрални" и да „обављају послове од суштинске важности". Пре него што неко постане администратор, неколико година уређује „Википедију" на том језику, а када дође на највишу функцију, онда има овлашћења да на локалном нивоу блокира уреднике који праве грешке.

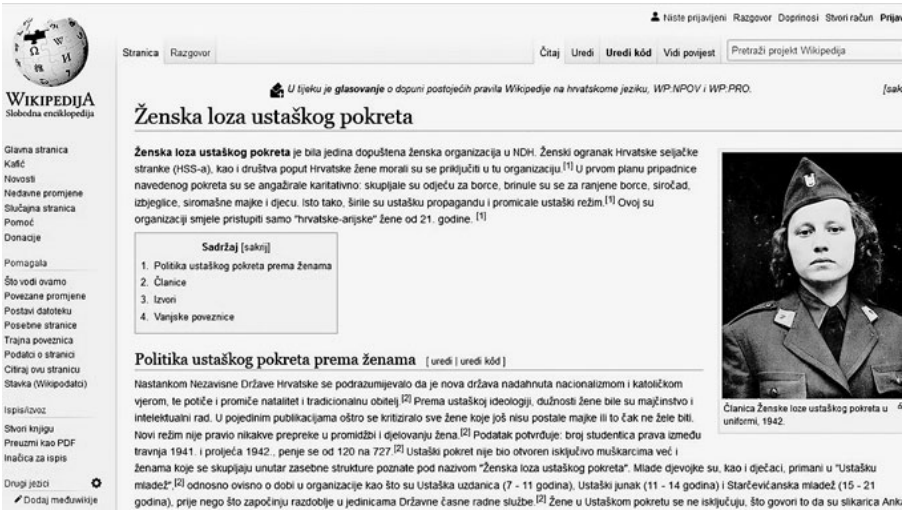
– Будући да је Кубура био на највишој позицији „Викимедије" на хрватском није могао бити блокиран на локалном нивоу. Морало је доћи наређење с глобалног нивоа Задужбине „Викимедија" из Сан Франциска. А за то је било потребно време. На „Википедији", као и на свакој другој енциклопедији, нема места за нетачне информације. „Википедија" на српском језику има 22 администратора и око 80 патролера који проверавају које су информације и измене унете и бришу оне за које утврде да немају адекватан извор података, да ли се неко шалио или био злонамеран у писању чланка. Свака информација, свако слово је проверено – тврди Гомирац.

Чланци који могу изазвати контраверзе, или како википедијанци стручно кажу, вандализме, где историја није до краја разјашњена, углавном су, каже, закључани за измене. Могу их дорађивати само поуздани уредници који имају посебна права јер су с годинама уређивања стекли одређене нивое поверења. Такође, за чланке којима недостају извори података постоји шаблон у облику квадратића који стоји нацртан на врху и означава мањак референци.

Пре седам година на проблем који су у Хрватској правили Кубура и екипа уредника у нашем листу упозоравао је Саво Штрбац, директор Информационо-документационог центра „Веритас". Каже да је страшно то што је поменута група уредника чинила јер данас у свету више од 90 одсто информација људи проверавају управо на овом сајту. Штрбац истиче да није једини упозоравао, већ да су то чинили и из Хрватске и да је о овом кривљењу историје на светској мрежи писао и Саломон Јазбец, главни секретар јеврејске организације „Маргелов институт" из Загреба.

– Веома је опасно пласирање таквих текстова. Колико је само било искривљених чланака о НДХ, Јасеновцу, Јадовну, осталим усташким логорима смрти, Павелићу... Ова група уредника из Хрватске писала је за неупућене добро смишљене и одлично планиране текстове којима су умели да „навуку" наивне да им поверују. За нас Србе из Хрватске те полуистине су најопасније. То је рехабилитација усташтва и ревизионизам. Хвала богу и „Википедији" што су коначно открили ту групу. Код њих је јака усташка индоктринација младих. Све више је етнички мотивисаних напада на све националне мањине, а нарочито Србе, све више непримерених графита, физичких насртаја, концерата какве држи Томпсон, а требало би да их буде све мање – упозорава Саво Штрбац.

На сајту „Википедије" на хрватском језику Кубура се јуче налазио на попису „бивших администратора". У мноштву информација о његовом раду налази се и она да је прво уређивање имао 29. јуна 2005. године, и то баш на чланку који описује празник – Видовдан.

BLIC, 05.07.2021.

Počinje snimanje igranog filma i serije "Oluja"

Snimanje filma i serije "Oluja", po događaju koji predstavlja jedan od najvećih zločina nad srpskim narodom od Drugog svetskog rata, počinje od sutra na lokacijama kod Valjeva i Uba. To je prvi put da srpska kinematografija pokriva temu stradanja Srba u pogromu iz 1995. godine, a projekat će činiti dugometražni igrani film i 12 epizoda serije.

Na čelu glumačke ekipe su Zlatan Vidović i Jovo Maksić koji je odrastao upravo u Kninu gde je živeo sve do progona Srba iz Hrvatske. Autentičnost priča glavnih junaka i golgotu kroz koju je na stotine hiljada ljudi prolazilo u izbegličkim kolonama spašavajući svoje živote publici će još predstaviti i Davor Janjić, Jelena Čović, Marija Pikić, Ljubiša Milišić, Ivan Vujić, Milica Stanković i drugi.

Rediteljska uloga je poverena Milošu Radunoviću, koji je i autor scenarija.

- Film i serija "Oluja" je naše viđenje rata, bazirano na istinitim pričama, u kom je naš narod ozbiljno stradao. U centru dešavanja su životne sudbine glavnih junaka, koje su veoma potresne i emotivne u meri da svaka njihova suza zaslužuje poseban film. Osećam želju, ali i dužnost, da ovim projektom podsetimo sve na dešavanja u istoriji, na srpsku tragediju u Krajini, na golgotu kroz koju su čitave porodice prolazile. Okupili smo izvanredne glumce, od kojih su neki su lično doživeli progon, i potrudili smo se da napravimo scenario koji na intezivan i dramatičan način prati period neposredno pre, za vreme i posle "Oluje". Siguran sam da će publika to umeti da prepozna i da će film i serija naići na veliki odjek – rekao je Radunović.

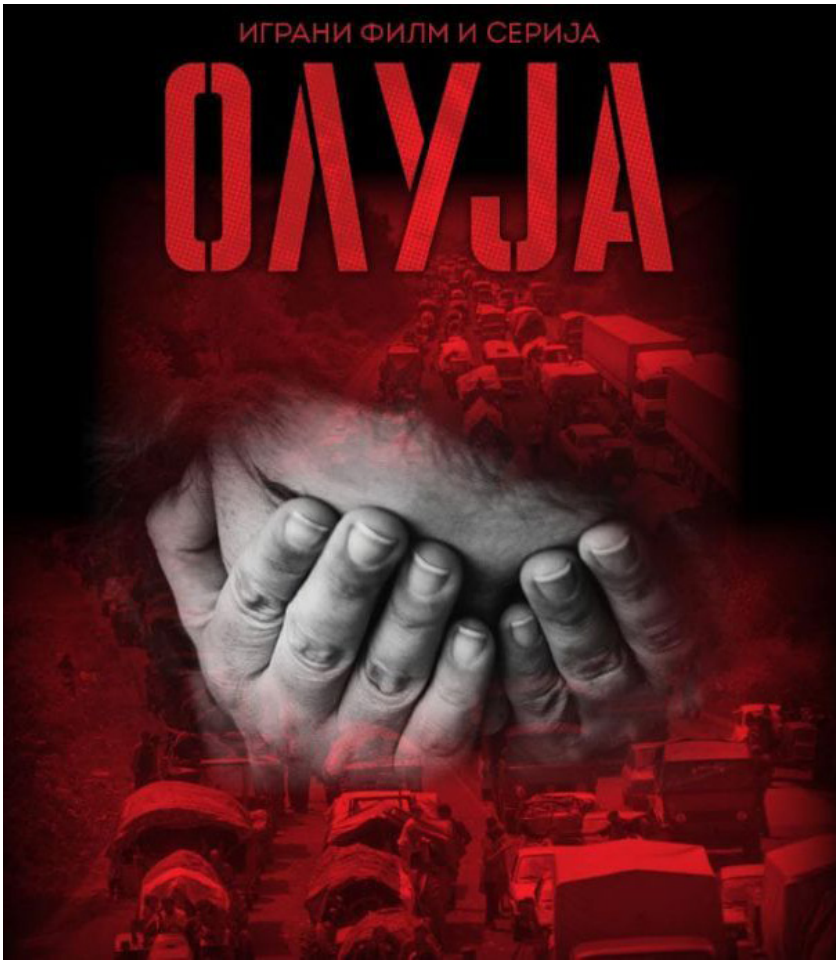
Kolone ljudi na traktorima i drugim poljoprivrednim vozilima izbegli su u Srbiju tokom zločinačke operacije hrvatske vojske koja je trajala od 4. do 9. avgusta 1995. godine. Na hiljade ljudi je ubijeno i nestalo, oko 250.000 proterano.

- Ovde pričamo o nekim običnim ljudima koji su tihi heroji, kojima istorija nekako ne voli da se bavi. Običan čovek je zanemaren, a istoriju su stvorili obični ljudi, obični seljaci i ovo je priča o običnim seljacima. To su ljudi koji su silom prilika zbog nekih političkih ili već drugih sfera propatili, a takve priče ćete naći i na drugoj i trećoj strani, i mislim da treba da se bavimo time, da jedni drugima na taj način i oprostimo i da razumemo jedni druge – kaže Jovo Maksić.

Glumac Davor Janjić, koji je početkom devedesetih izbegao iz Sarajeva, ističe da „svuda u svetu ima ljudi koji su bili u takvim situacijama."

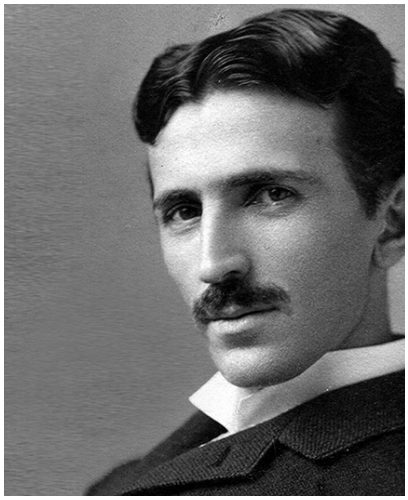
- Ja sam prošao rat i znam kako je to tragično vreme. Uz dogovor svih strana u sukobu i uz dogovor sa stranim silama, a na štetu domaćeg življa, veliki broj ljudi srpskog porekla napustio je zemlju iz straha da ne bude ubijen, to je bila prava tragedija.

Očekivana premijera u bioskopima će biti upriličena u decembru ove godine, dok će serija početi da se prikazuje od marta 2022.

INDEX, 24.07.2021.

Tesla, Srbine, hrvatski ponosu

U VELJAČI 1992. godine netko je u Gospiću minirao spomenik Nikoli Tesli. Počinitelj je ostao nepoznat jer je Hrvatska odlučila da je svejedno tko je počinitelj. Da nije bio taj nepoznat netko, bio bi netko drugi.

30 godina kasnije Tesla će predstavljati Hrvatsku na eurokovanici. Činjenica da se Hrvati danas ponose Srbinom čini nas većim ljudima nego što smo nekad bili i to je najljepša vijest o Hrvatskoj u dugo vremena.

Naravno da je potpuno svejedno je li Tesla Srbin, Hrvat ili Amerikanac. Ali je, eto, Srbin s područja današnje Hrvatske (kao što je ban Jelačić Hrvat s područja današnje Srbije) koji je odabrao Ameriku. To je naprosto činjenica, zanimale vas nacionalnosti ili ne.

Srbi i Hrvati nikad neće moći pobjeći od isprepletenih života i povijesti. Dok ne možemo mijenjati što je bilo, sami biramo kako ćemo se ispreplesti u budućnosti. Bilo bi sjajno da se u budućnosti što više ispreplićemo ljudima i događajima na koje smo i jedni i drugi ponosni, umjesto ljudima i događajima kojih bismo se trebali sramiti.

Onima koji bez mržnje i sukoba gube smisao i razlog svog postojanja, hrvatski ponos na Srbina će smetati. Pa će s ultrasrpske strane reći da Hrvatska na to nema pravo ili s ultrahrvatske da "imamo svojih" koje trebamo staviti na kovanice umjesto Srbina.

Ali imamo na to pravo. I stavljamo svoje, jer Tesla jest naš. Srbija ima puno pravo svoj aerodrom nazvati po Tesli. Hrvatska ima puno pravo Teslu staviti na svoj euro. Amerikanci imaju puno pravo najvećeg svjetskog proizvođača automobila nazvati po Tesli. Ako žele, neka ga stave i Slovenci i Poljaci i Kenijci i Mongoli, kao što murali Dražena Petrovića krase košarkaška igrališta na Kreti iako tamo nikad nije igrao. Vaše su zastave gdje god vam se netko raduje - stih je koji je rekao i živio veliki kantautor kojim se također zajednički ponosimo.

Samo jako male ljude definira samo nacionalnost koju su im povijest i zemljopis slučajnim odabirom zataknuli na osobne dokumente. Tesla nije bio mali čovjek, a ni Hrvatska nije onako mala kao što je bila 1992. kad mu je srušila spomenik.

Tesla na hrvatskom euru na ponos je svim dobrim Srbima i svim dobrim Hrvatima. Ostali imaju Mladiće i Kordiće na muralima samo za sebe, njih im nitko neće otimati ni prisvajati.

Ostatak Teslinog spomenika kipara Kršinića, na nekadašnjem trgu Nikole Tesle u Gospiću, 1992. godine.

IN MEMORIAM

Balkan.info, 13.08.2020.

PREMINUO SLOBODAN JARČEVIĆ

Rođen u vreme Drugog svjetskog rata 2. februara 1942. godine u Gornjem Ravnom na Kupresu, već u najranijem detinjstvu osetio je vihor proganjanja i uništavanja Srba. Osnovnu školu je završio u Novim Kozarcima (Banat), gde se njegova porodica preselila 1946. godine. Srednju ekonomsku školu je završio u Kikindi, a Fakultet političkih nauka u Beogradu.

Kao karijerni diplomata u Saveznom sekretarijatu za inostrane poslove Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije do 2002. godine je službovao u Zambiji, Grčkoj, Indiji, Rumuniji, Kuvajtu i Belorusiji. Posle raspada Jugoslavije od 1990. do 1999. je bio Ministar inostranih poslova Republike Srpske Krajine, a od 1992. do 1994. je bio savetnik Predsednika Milana Martića.

Radio i za časopisima : Dnevnik, Reč mladih, NIN, Pogledi, Duga, Novosti, Srpsko nasleđe, Politika, Glas javnosti, Borba, Književnost, Ekspers politika, Književne novine, Kikindske novine, Enigma, Zbilja, Serbona.

Sahrana dragog nam pokojnika obaviće se u subotu 15.08 2020. godine na beogradskom groblju " Lešće " sa početkom u 12 časova.

Komemorativni skup povodom smrti održaće se u Udruženju " Milutin Milanković " u Beogradu Pop-Lukina 1 b sa početkom u 9 časova.

ДИЦ Веритас, 30.10.2020.

УПОКОЈИО СЕ У ГОСПОДУ ВИСОКОПРЕОСВЕЋЕНИ АРХИЕПИСКОП ЦЕТИЊСКИ, МИТРОПОЛИТ ЦРНОГОРСКО-ПРИМОРСКИ И СКЕНДЕРИЈСКИ, ЕГЗАРХ СВЕТОГ ТРОНА ПЕЋСКОГА ГОСПОДИН АМФИЛОХИЈЕ

Крајишници окупљени у „Веритасу" су данас с неверицом и великом тугом примили болну вест да се у Господу упокојио Високопреосвећени Архиепископ цетињски, Митрополит црногорско-приморски и скендеријски, Егзарх Светог трона пећскога господин Амфилохије, наш најискренији сарадник и свенародни приложник од првих дана нашег изгнанства.

Луча његове мудрости и охрабрења, очинска брига и даривање духовне снаге да прођемо кроз сва искушења, парастос за страдале Крајишнике у Бљеску и Олуји у Цетињском манастиру и представљање монографијâ „Бљесак" и „Олуја" на гувну Манастира уочи тужне годишњице, 4. августа 1998. године, трајно су надахнуће и незаменљива потпора.

Да Господ упокоји слугу својега Митрополита Амфилохија тамо где праведници почивају, у места светла, места одмора, одакле одбеже свака мука, жалост и уздисање.

Благо оном ко довијека живи, имао се рашта и родити.

Вјечна зубља вјечне помрчине; нит' догори нити свјетлост губи! (П.П.Његош)

Цетињски манастир 04.08.1998. Помен страдалима у Олуји и Бљеску

Политика, 20.11.2020.

ПРЕМИНУО ПАТРИЈАРХ ИРИНЕЈ

Његова светост патријарх српски Иринеј био је 45. поглавар Српске православне цркве, на чијем је челу био десет година. Рођен је у селу Видова код Чачка 1930. године од оца Здравка и мајке Милијане Гавриловић, а на крштењу је добио име Мирослав. По завршетку гимназије у Чачку, уписао је Богословију у Призрену, а затим и Богословски факултет у Београду. По завршеним студијама, одлази у војску, да би по окончању војног рока био постављен за професора (суплента) Призренске богословије. Замонашио га је патријарх српски Герман у манастиру Раковица октобра 1959. године, после чега одлази на дужност суплента Призренске богословије. Десет година касније, постављен је за управника монашке школе у Острогу, одакле се поново враћа у Призрен где је обављао дужност ректора Призренске богословије. Са те дужности је 1974. изабран за викарног епископа српског патријарха са титулом владике моравичког, а годину дана касније устоличен је за епископа нишког. Ту дужност епископ Иринеј обављао је све до 2010. године када је 22. јануара на Светом архијерејском Сабору изабран за 45. поглавара Српске православне цркве са титулом коју су носили и његови претходници: архиепископ пећки, митрополит београдско-карловачки и патријарх српски.

Патријарх Иринеј на штанду Веритас-а, Сајам књига 2017

Srna, 26.11.2020.

PREMINUO OSNIVAČ UDRUŽENJA “SUZA” ČEDOMIR MARIĆ

Osnivač i prvi predsjednik Udruženja porodica nestalih i poginulih lica “Suza” Čedomir Marić preminuo je u 79. godini, saopšteno je iz tog udruženja.

U saopštenju je navedeno da je Marić bio borac za istinu o stradanju Srba, koji je svoju tugu za ubijenim sinom nosio duboko skrivenu u srcu i nesebično pomagao drugim porodicama slične sudbine da dođu do istine i pravde.“Imao je razumijevanja za bol svake majke bez obzira na nacionalnost. Do posljednjeg trenutka svog života Udruženju je pružao podršku i bodrio da istrajemo u borbi za rasvjetljavanje sudbina nestalih”, navedeno je u saopštenju.

Čedomir Marić rođen je u Golubiću kod Knina 1941. godine.

DIREKTNO.RS, 07.01.2021.

PREMINUO PISAC I ISTORIČAR MILE DAKIĆ

Mile Dakić, značajna ličnost kraiških Srba, pisac, istoričar i dugogodišnji direktor memorijalnog centra Petrova gora, preminuo je danas u kovid bolnici u Batajnici.

Bio je profesor u Karlovcu, upravnik Narodnog sveučilišta i direktor Memorijalnog parka Petrova Gora (1963 – 1991).

Od 1974. do 1987. bio je predsednik Skupštine Opštine Vojnić. Kasnije postaje predsednik Jugoslovenske samostalne demokratske stranke u Hrvatskoj, zatim potpredsednik Srpskog nacionalnog veća SAO Krajine 1990/1991.

Osnivač je radio-stanice Glas Petrove Gore 1973. godine, zatim srpske RTV Petrova Gora 1991. Od 1992. do 1995. bio je pred-

sednik komisije Republike Srpske Krajine za ratne i zločine genocida.

U Srbiji 1997. postaje predsednik Udruženja za pomoć izbeglicama i prognanicima iz Hrvatske.

Objavio je više knjiga sa tematikom istorije srpskog naroda u Hrvatskoj, zbirku pripovedaka, i više desetina rasprava u časopisima i zbornicima. Za knjige Krajina kroz vjekove i Bol u prsima primio je priznanja Akademije Ivo Andrić.

Kao dijete bio je svjedok zverstava koja su počinile hrvatske ustaše tokom stvaranja obruča oko oslobođene teritorije na Petrovoj Gori, 1942. godine. To je tema koju često dotiče u svojim delima.

Pet sanitetskih vozila pančevačke Hitne pomoći juče je od Karađorđeve do Novog groblja bilo pratnja na ispraćaju pokojnog kolege Predraga Trivanovića, vozača Hitne, koji je u 45. godini preminuo od posledica kovida.

013INFO.RS, 27.01.2021.

VOZAČI HITNE SIRENAMA I ROTACIJAMA ISPRATILI BANIJCA PEĐU TRIVANOVIĆA

Saniteti, na čelu sa Peđinim, pod rotacijama a zatim u zoni groblja i pri povratku i sirenama – bili su poslednja pažnja kojom su kolege iz Hitne pomoći uzvratili pokojnom kolegi za višegodišnje poštovanje i požrtvovanje koji su ga odlikovali.

"Putuj s mirom dragi Peđa, čoveče veseli, neka te Bog čuva, mi nismo uspeli", poručile su kolege u komemorativnom obraćanju gde su naveli i pojedine njegove životne bitke od Dvora na Uni do Košara.

Peđa je preživeo rat u Krajini i Košare, humanost i plemenitost je dokazivao na poslu i u životu. Bio je jedan od najomiljenijih članova medicinskih timova Hitne pomoći u Pančevu. Požrtvovan i plemenit.

Kolege iz Hitne pomoći ispratile su Peđu na vječni počinak | Foto: 013info.rs

Zaposleni u pančevačkoj Hitnoj pomoći su izuzetno teško doživeli ovu tragediju. Kolegama će Peđa ostati u sećanju kao omiljen kolega, dobar drug, ljudska gromada.

VEČERNJE NOVOSTI, 13.02.2021.

PREMINUO LEGENDARNI OFICIR CRVENIH BERETKI: VELIKI RATNIK NIKOLA SIMIĆ CIGO IZGUBIO BITKU SA VIRUSOM KORONA

POSLE dvonedeljne borbe sa virusom korona preminuo je legendarni specijalac Nikola Simić Cigo (64).

Ovog penzionisanog oficira MUP Srbije saborci ali i svi oni koji su ga poznavali, nazivali su prvom i najcistijom beretkom. Ostaće upamćen kao jedan od prvih boraca koji su stali na branik otadžbine i neprikosnoveni komandant Knindži.

Uvek u prvim redovima, vodio je i čuvao glave svojih boraca u mnogobrojnim akcijama, ali je nažalost izgubio poslednju iznenadnu bitku sa opakim virusom.

Simić je bio komandant odreda Poskok, imao je najviše borbenih akcija i iskustva. Bio je pripadnik MUP Srbije, a u penziju je otišao kao specijalac Protivterorističke jedinice (PTJ). Simića je drzava zbog njegovih zasluga više puta odlikovala.

Nikola Simić Cigo biće sahranjen uz državne počasti sutra u 13 sati na mesnom groblju u Belom Potoku, podno Avale.

e-Веритас, 03.03.2021.

PREMINUO SINIŠA MILOŠ

Sa tugom javljamo da je 02. marta 2021. u 50. godini života preminuo naš prijatelj i višegodišnji saradnik Siniša Miloš.

Duboko saosjećamo sa bolom porodice .

Sahrana će se obaviti 04.03.2021. na groblju Orlovača

РТС, 12.03.2021.

ПРЕМИНУО АКАДЕМСКИ СЛИКАР МИЛУТИН ДЕДИЋ

Академски сликар Милутин Дедић преминуо је у Београду у 86. години.

Рођен је у Шибенику 1935. године, а његов рођени брат био је познати кантаутор Арсен Дедић.

Школовао се у Шибенику и са 18 година постао 1953. године учитељ, са службом у месту Дубравици. Рад је наставио у Примоштену, да би војни рок одслужио у Задру.

Дедић је у Београд дошао 1957. године, а 1962. године је дипломирао историју уметности на Филозофском факултету у Београду.

Милутин Дедић је био учесник преко 30 међународних и домаћих уметничких колонија, излагао је у Републици Србији, Републици Српској и иностранству.

Више од двадесет пута посећивао манастир Хиландар, који му је био велика инспирација у преко 500 цртежа и слика на којима се налази манастир Хиландар.

Чести мотиви на Дедићевим сликама су воденице, океанска пучина, историјски крајпуташи и споменици љубави, манастири, културно-историјски споменици, лепоте у Србији, а пре распада Југославије и у родном Шибенику, и широм Далмације.

Милутин Дедић је саставио 40 укоричених књига, које броје око десет хиљада страница, испуњених записима, са четири хиљаде портрета и три хиљаде цртежа. У посебним блоковима су још две хиљаде радова већег формата и у колору.

Био је ожењен и имао је два сина.

Политика, 31.03.2021.

ПРЕМИНУО КЊИЖЕВНИК ДОБРАШИН ЈЕЛИЋ

Књижевник Добрашин Јелић (1946–2021) преминуо је 29. марта у 75. години, од последица вируса корона. Рођен је у Слатини, код Андријевице. Дипломирано је на Правном факултету Универзитета у Новом Саду. Радио је на пословима сузбијања привредног криминалитета у републичким и савезним органима.

Писао је прозу, поезију, књижевну и ликовну критику. Објавио је 54 књиге у којима је главни мотив Црна Гора.

Био је члан Удружења књижевника Србије, Удружења књижевника Црне Горе и Удружења за културу, уметност и међународну сарадњу „Адлигат”, којем је поклонио део своје

библиотеке и више десетина потписаних књига.

Прву причу „Једноруки ловац"објавио је 1983. године у листу „Побједа".

У низу признања које је добио истичу се награде „17. јул" завичајне општине Андријевица за књижевни опус и „Михаило Лалић" за роман „Бескрајна поља чичка". Прва награда припала му је за необјављену хаику песму на анонимном Међународном конкурсу Хаику фестивала „Оци 2019".

Његова дела превођена су на енглески, италијански, јерменски, бугарски, македонски, словеначки и албански језик. Заступљен је у антологијама, књижевним изборима и панорамама, а између осталог и у књигама „Ко је ко – писци из Југославије" Милисава Савића, Лексикону црногорске културе, Николе Рацковића…

e-Veritas, 31.03.2021.

Последњи поздрав Веритасовом верном сараднику, аутору рецензијâ неколико књигâ Саве Штрпца и пријатељу, заљубљенику истините и лековите речи, проницљивом сабеседнику и апостолу наде.

Portal Novosti, 26.05.2021.

IN MEMORIAM: RADOJE ARSENIĆ

(1.4.1946. – 4.5.2021.)

Nakon kratke i teške bolesti u Vinogradskoj bolnici u Zagrebu umro je Radoje Arsenić, dugogodišnji dopisnik beogradske Politike iz Zagreba, dobar poznavalac te kroničar prilika i događanja u Hrvatskoj, kao i iskreni prijatelj srpske zajednice u Hrvatskoj.

Arsenić se od malih nogu opredijelio za novinarski poziv, pa je nakon školovanja i diplomiranja na Pravnom fakultetu od 1972. honorarni suradnik, a od 1974. i stalni dopisnik Politike iz Zagreba, od bi od 1985. postao šef dopisništva.

"S obzirom na kordunaške korijene s obje strane, Arsenić je iteka-ko poznavao Srbe u Hrvatskoj i bio svjestan njihove tragične sudbine, kao da se raspad države prelamao preko leđa srpskog naroda kojem su negirali jezik, identitet, pa i pravo na postojanje. "Ko je hteo da rascepi Jugoslaviju, morao je da udari po njima", kazao je svojevremeno Arsenić kojem se nije ispunila želja da napiše i priču o srpskom narodu u Krajini.

Imao je dobre kontakte sa srpskim organizacijama, bivajući suradnik SNV-a na više projekata, a pisao je i za medije, prije svega za časopis Prosvjetu, ali i za Novosti.

- Sve to ga čini kroničarom događaja iz dana u dan, kako između Srbije i Hrvatske, tako i između Hrvata i srpske zajednice u Hrvatskoj s kojom je bio čvrsto povezan – rekao je u izjavi povodom njegove smrti izjavio predsjednik Savjeta SNV-a Dejan Jović.

Nezavisne Novine 23.12.2020.

PREMINUO GLUMAC PERO KVRGIĆ

ZAGRAB - Legendarni pozorišni, filmski i televizijski glumac Pero Kvrgić preminuo je u Zagrebu u 94. godini, prenose hrvatski mediji.

Posljednje godine života proveo je u Domu za starije osobe u Lašćinskoj.

Rođen je u Moravicama u Gorskom kotaru, 4. marta 1927. godine.

U svojoj dugogodišnjoj karijeri glumio je u svim većim hrvatskim pozorištima, a često smo ga mogli vidjeti u filmovima i TV serijama.

Veliku popularnost u SFRJ stekao je ulogom u seriji "Velo misto" Miljenka Smoje.

U karijeri je imao preko 190 uloga, a glumio je čak i u poznim godinama tako je sa "Stilskim vježbama" na pozornici proslavio 90. rođendan.

20.01.2021.

Preminula glumica Mira Furlan

Mira je rođena u Zagrebu 7. 9. 1955. od majke Jevrejke i oca hrvatsko-slovenskog podrijetla. Nekadašnja je članica Hrvatskog narodnog kazališta igrala u mnogim filmovima. Jedan od njih je bio i Otac na službenom putu (1985) Emira Kusturice, koji je osvojio Zlatnu palmu na Kanskom filmskom festivalu. Osamdesetih godina kratko je nastupala za rok grupu La Cinema. Krajem 1991. godine Mira i njen suprug Goran Gajić emigrirali su u Ameriku kako bi izbegli političke pritiske i etničke tenzije koji su ih pratili zbog krize u kojoj se nalazila SFR Jugoslavija. Godine 2002. Mira se vratila u Hrvatsku posle jedanaest godina i odigrala glavnu ulogu u predstavi Rade Šerbedžije.

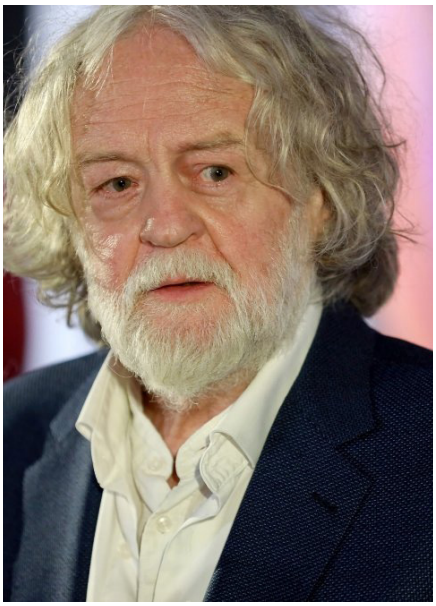
U Los Anđelesu, Mira je snimila i muzički album pod naslovom Songs From Movies That Have Never Been Made. Nedavno je igrala Danijelu Ruso (Danielle Rousseau) u ABC-ovoj televizijskoj seriji Izgubljeni (Lost). Mirin suprug je filmski režiser koji je, između ostalog, režirao Sofoklovu Antigonu i jednu epizodu Babilona 5. Povremeno je pisala kolumnu za splitski magazin Feral Tribune.

Preminula ja 20. janura 2021. godina u Los Anđelesu.

---

objektv.rs 24.04.2021.

Preminio Miloš Šobajić

Rođen je 1945. godine u Beogradu. Po ocu Voju, potiče iz srpske familije iz Crne Gore, koja je krajem XIX veka donela u Crnu Goru prvi bioskop, prvu robnu kuću, prvo pozorište, čitaonicu i biblioteku, pleh orkestar, prve novine i časopise. Majka Mira potiče iz Like.

Osnovnu i srednju školu je pohađao u Beogradu, Istanbulu i Nikšiću. Maturirao u Prvoj beogradskoj gimnaziji, 1964. godine. Završio je Akademiju Likovnih umetnosti u Beogradu 1970, da bi se dve godine kasnije preselio u Pariz.

Svoju prvu knjigu, pod nazivom: Slikaj i ćuti, autobiografskog karaktera, a koja govori o uticaju globalizma na savremenu likovnu umetnost, objavio je 2018. godine. Grad Beograd predviđa otvaranje Muzeja Miloš Šobajić u toku 2021. godine. Godine 2021. objavljuje autobiografiju "Mojih devet života".

Preminuo je danas, 24. 4. 2021. Oženjen je Majom T. Iskjerdo (Izquierdo). Napisao je biografsku knjigu „Mojih devet života".

“VESTI”.ONLINE,26.06.2021.

PREMINULA LEGENDA “VESTI”, NOVINAR MILAN ĐURIĆ

Posle kraće bolesti, u Beogradu je preminuo dugogodišnji novinar “Vesti” i jedan od osnivača Zavičajnog udruženja Banijaca, Milan Mišo Đurić (76).

Đurić je rođen u selu Gage kod Dvora na Uni, a karijeru je započeo radnik republičkog MUP-a Hrvatske, najpre u Zagrebu, a zatim i u Dvoru na Uni.

Međutim, prevagnula je njegova ljubav iz mladosti – novinarstvo, pa je do rata bio saradnik više medija ondašnje Jugoslavije, među kojima su Jedinstvo, Večernji list, Vjesnik, HRT i Tanjug.

Pred raspad države i rat u Hrvatskoj bio je zaposlen u Diplomatsko-konzularnom predstavništvu SFRJ u Beču, ali sa početkom oružanih sukoba odmah se vraća u zemlju kako bi pomogao u odbrani Krajine.

Tokom rata je bio direktor i glavni i odgovorni urednik Srpskog radija Dvor na Uni, ali istovremeno i dopisnik i ratni izveštač “Vesti”.

Sa porodicom je doživeo sudbinu više od 200.000 prognanih Krajišnika u “Oluji”. U dopisništvu “Vesti” u Beogradu je od 1995. radio sve do zaslužene penzije 2012. godine, mladim novinarima je bio uzor posvećenosti i profesionalizma.

Milan Đurić će ostati upamćen po svojim britkim pričama i reportažama o nevoljama i stradanjima preostalih Srba u Hrvatskoj, kao i izbegličkoj populaciji koja je spas pronašla u Srbiji ili širom sveta.

Jedan je od utemeljivača više izbegličkih organizacija u Srbiji, kao i Zavičajnog udruženja Banijaca. Bio je prvi predsednik Upravnog odbora ove organizacije i zaslužan za uspešan rad udruženja, planiranje i realizaciju većeg broja raznih aktivnosti i to u skromnim finansijskim uslovima.

Milan Đurić je bio dobitnik više prestižnih novinarskih i društvenih priznanja i nagrada među kojima se posebno ističe Orden rada.

Naš dragi kolega i prijatelj biće sahranjen na mesnom groblju u Starim Banovcima u ponedeljak, u 12.30 časova.

---

e-Veritas, 22.03.2021.

УМРО СИМО ШИЈАН

ИЗВОД ИЗ ОПРОШТАЈНОГ ГОВОРА

Од Мајке Марије и оца Богдана у православној српској породици у југоистичној Лици у месту Прљево, општина Грачац, 8. октобра 1953. године родио се Симо Шијан.

Од ране младости Симо је показивао особине упорног и мариљвог дечака који је знао шта хоће и пољопривреда је била његово опредељење.

Амбициозни Шијан завршио је пољопривредни факултет са високим оценама у року и стекао звање дипломираног инзењера пољопривреде...

Симо Шијан је један од оснивача Удружења „Отаџбински покрет - док живе Крајишници, живеће и Крајина“ чији је и потпредседник био, који традиционално од 2015. године организује најмасовнију културну манифестацију „Дани Српске Крајине у Српској Атини“, на коју је Симо био посебно поносан, и који се годинама бори за очување српске материјалне и нематеријалне културне баштине у авнојевској Хрватској као и за статус избеглих и прогнаних из Републике Српске Крајине и Хрватске.

Симо Шијан је један од најзаслужнијих што је, на иницијативу „Отаџбинског покрета“ Управни одбор МС, 16. октобра 2017. године основао „Крајишки одбор - Матице Српске и што је Отаџбински покрет 2019. године успешно реализовао дугометражни документарни филм о Др. Јовану Рашковићу и Србима у Републици Српској Крајини и Хрватској под називом “Међ народом и међ сном“ ...

Нажалост, последњу битку коју је храбро водио са Корона вирусом није успео добити и његово срце престало је да куца 15. марта, у 22 часа и 30 минута.

Извогорио Драгомир Лалић,

председник удружења
„Отаџбински покрет

e-Veritas, 08.07.2021.

САВО ШТРБАЦ: САХРАНЕ НА ОДЛОЖЕНО ВРИЈЕМЕ

До сада сам говорио на сахранама два човјека које за живота нисам познавао. Први се звао Јовица Вујасиновић (24), који је сахрањен прије двије године у Лозници, а други Мирослав Видаковић (36), који је сахрањен прије неколико дана на београдском гробљу Лешће.

Обојици су сличне судбине: оба су били припадници Српске војске Крајине; оба су убијена од истог непријатеља, Јовица 1992. у Далмацији а Мирослав 1995. на Банији; обојицу су очајнички тражили најближи рођаци и нашли су њихове посмртне остатке, Јовичине након 27 а Мирославове након 26 година; кости обојице рођаци су пренијели у Србију и сахранили их у унапријед припремљене гробнице, у којима је Јовицу чекао брат Горан, који је погинуо несретним случајем у Србији послије рата, а Мирослава отац Ђуро, чије кости је породица прије десетак година пренијела у Србију.

Ми у Веритасу нисмо само записивали имена жртава, него смо упознавали и њихове породице, са којима смо заједно трагали али и туговали за њиховим несталим рођацима. Из искуства знам да многе породице несталих живе између наде, да им је рођак жив, и очаја, да му ни кости никад неће пронаћи, као што знам и да су мало мање несрећне породице које могу отићи на гроб сина, оца, брата… од оних које не знају ни гдје су им кости.

А међу породицама несталих Крајишника, најупорнији у трагању су билу Јовичин отац Јован и Мирославова сестра Нена и њихове молбе да говорим на сахрани сина и брата нисам могао одбити. О Јовичиној сахрани објавио сам текст у овој рубрици 3. јула 2019, под називом "Ех, да није било рата", а овај посвећујем Мирославовој сахрани.

О Мирославу сам знао оно што смо предходних година записали у његовом досиеу: рођен је у Словинцима, општина Сисак, гдје је и живио до хрватске "Олује", која га је затекла на положају; кад се фронт распао, са двојицом саборца и комшија, Бошком Кнежевићем (42) и Божом Владићем (25), са особним возилом "Лада", кренули су према Републици Српској; на путу од Словинаца према Црквеном Боку пресрели су их хрватски војници и, без икаквог упозорења, на њих отворили ватру и сву тројицу на мјесту усмртили.

Њихови посмртни остаци су били покопани на заједничком гробљу у Шашу код Суње са још десет убијених сународника, под ознакама НН, које је ексхумирано у марту 2017. Мирославови саборци раније су идентификовани, Бошко у јуну 2018, сахрањен на гробљу у Бајмоку, а Божо у фебруару 2019, сахрањен на гробљу у родним Словинцима.

Нени сам поставио само један услов – да сама напише брату за опроштај неколико реченица уз обећање да, ако не буде имала снаге да их сама изговори, да ћу ја бити њен гласноговорник. Она је испунила тај услов, а ја своје обећање.

Обраћајући се породици покојника и присутнима учесницима на сахрани, међу којима је било највише Крајишника, у првом дијелу говора навео сам да Јовица и Мирослав, нажалост, нису једине жртве нас Срба из Хрватске, да је Веритас до сада верификовао око седам и по хиљада жртава на српској страни са подручја Хрватске и бивше РСК у рату деведесетих, међу којима је око 59 одсто војника, 3 одсто полицајаца и 38 одсто цивила , са око 1.100 жена у свим категоријама. Навео сам и податке да је у задњих двадесет година из заједничких, масовних и појединачних гробница ексхумирано укупно 1.633 посмртна остатка Срба са подручја Хрватске и бивше РСК, од чега је до сада идентификовано 1.251 посмртни остатак, док их још 382 чека на идентификацију, те да са тог простора и времена трагамо за још 1.647 особа српске националности.

Присутни су, као што сам и очекивао, овај дио мог обраћања слушали ћутећи, не исказујући гласне емоције. Други дио мог обраћања био је заправо читање писма сестре мртвом брату, из којег издвајам само неколико фрагмената:

"Драги наш Миро, за нас твоје Анку, Љубу и Нену ти си

био најбољи на свијету и тако ће бити до краја наших живота… Из оне наше сиротиње у којој смо одрастали и постали своји људи, увијек си желио да будеш прави домаћин и то си заиста својом вредноћом и постигао. Био си изузетно вредан. Никоме се ниси замјерио, то знају твоји Словинчани, Шашани, Кострешани и сви они који су те познавали… Била је субота, 5. август 1995, кад само се растајали у нашој авлији. Рекла сам ти „Баја, чувај се“, а ти одмахујући руком, одговараш ми „ма, не могу нам ништа“. Али, ето убише и тебе и Бошка и Божу, и то баш у твојим Словинцима које си највише волио, а свима нама остаде туга и бол до краја живота. Ни један дан није прошао да не мислимо на тебе…И данас је субота кад се опраштамо од тебе и ти одлазиш код свог ћаће Ђуре, који те ево овдје чека. А твоја добра душа и твој ведри и весео дух нек нас чува и брине о нама како је било и док си био жив. Опрости нам ако смо некад биле неправедне према теби. Вријеме није лијек већ тиха патња…Твоја Нена.”

Читајући ове једноставне реченице, осјећао сам да иза њих стоји дубока бол сестара Нене и Љубе и мајке Анке, полуслијепе старице, коју је Нена, чувајући је од новог стреса, тек дан прије сахране обавијестила да су пронашли Мирославове кости. А кад сам чуо и мајчине уздахе на граници крика, и мени је задрхтао глас.

Породица је организовала и дању у оближњем ресторану. Мирославова мајка ми је захваљивала на помоћи у трагању за њеним јединцем, иза којег није остало потомство. Поред мајке на дањи је сједила и њена друга кћер Љуба и Љубин син рођен пред рат у Крајини. Нена се није ни удавала, јер је више бринула да окупи стару породицу у новом “дому” на Лешћу, него да заснује своју нову породицу. Сада су јој у том дому и отац и брат, а има мјеста, рече ми, и за мајку и њу када за то дође вријеме.

Неколико пута у току дање Нена је гласно коментарисала да се послије данашње сахране осјећа много опуштеније. Син Мирославовог саборца Кнежевића, који је са мајком сједио за истим столом, говори јој “и ми смо имали исти осјећај послије очеве сахране”.

Исте ријечи сам до сада много пута чуо од чланова породица које су успјеле пронаћи и сахранити посмртне остатке својих најмилијих. Управо због тога и не треба жалити труда и времена да се пронађу сви нестали. Породице несталих имају право сазнати истину о судбини својих најмилијих, а друштво има правну и моралну обавезу помоћи им у томе.

Заједничко гробље у Шашу код Костајнице где су сахрањени посмртни остаци 14 Срба побијених у акцији „Олуја”, међу којима је био и Мирослав Видаковић (Фото „Веритас”)

НОВА ИЗДАЊА

SNV Bulletin #21 / Alternativni izvještaj o primjeni ICERD u Republici Hrvatskoj

ALTERNATIVNI IZVJEŠTAJ O PRIMJENI ICERD U REPUBLICI HRVATSKOJ

Ovaj alternativni izvještaj izrađen je u svrhu razmatranja primjene-Međunarodne konvencije o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije

(ICERD) u Republici Hrvatskoj. On predstavlja alternativni izvor informacija u odnosu na državno izvješće o primjeni Konvencije za razdoblje 2007. — 2018. Sadržaj izvještaja fokusiran je na praktičnu primjenu i učinke odabranih odredbi Konvencije u odnosu na Srbe, koji

čine najbrojniju manjinsku etničku skupinu u državi. Položaj Srba u hrvatskomdruštvu značajno je determiniran nasljeđem međuetničke netolerancije

i oružanih sukoba s početka 90-ih, zbog čega su kontinuirano izloženivećem riziku od rasne diskriminacije u odnosu na druge skupine društva

SNV Bulletin #20 / Historijski revizionizam, govor mržnje i nasilje prema Srbima u 2020.

HINA, 13.04.2021.

SNV IZVIJESTIO O POVIJESNOM REVIZIONIZMU, GOVORU MRŽNJE I NASILJU PREMA SRBIMA U 2020.

Nekultura, netolerancija i mržnja su tri zabrinjavajuća tipa govora koji se šire našim društvom, upozorio je Milorad Pupovac

Među pojavama govora mržnje i nasilja prema Srbima u 2020. ističu se fizički napadi, prijetnje, uništavanje imovine i historijski revizionizam, dok u nekim slučajevima posebno brine spora i neodgovarajuća reakcija državnih tijela, upozorio je u utorak SNV.

U godišnjem izvještaju Srpskog narodnog vijeća (SNV) istaknuto je kako revizionistički i negacionistički stavovi usmjereni ponajviše prema Srbima, ali i prema antifašističkom nasljeđu, nisu rijetkost. Posljedica toga je ukorjenjivanje mržnje u dijelu stanovništva koja pak poprima oblike nasilja, navodi se.

Predsjednik SNV-a Milorad Pupovac istaknuo je kako zakonodavni okvir koji bi to trebao spriječiti djelomično postoji u odredbama Zakona o prekršajima i Kaznenom zakonu, ali se te odredbe ponekad nesustavno i neujednačeno primjenjuju.

"Poseban problem je neujednačena sudska praksa kod poziva 'za dom spremni' – jedan sud osuđuje izvikivanje, a drugi oslobađa", rekao je...

Autor izvještaja Tihomir Ponoš istaknuo je kako su nalazi u velikoj mjeri slični nalazima iz prijašnjih godina, ali broj napada nešto je manji nego 2019. godine, a moguće da je razlog epidemija koronavirusa koja se odrazila i na izvještaj.

Primjerice, kad se gleda tablica slučajeva povijesnog revizionizma, govora mržnje i nasilja prema Srbima, u 2020. godini zabilježeno je 214 slučajeva, godinu prije bilo ih je čak 400, a 2018. bilo ih je 381.

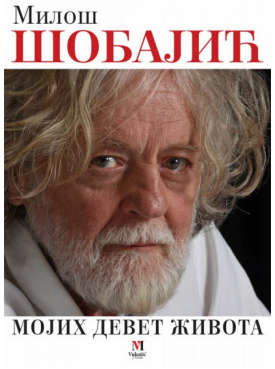
U 2020. najzastupljenije je bilo vrijeđanje i prijetnje upućene Srbima i srpskim institucijama u Hrvatskoj (50 slučajeva), zatim govor mržnje i etnička netrpeljivost u medijima (38), etnička netrpeljivost i povijesni revizionizam u izjavama javnih osoba (35), grafiti i znakovlje koji sadrže govor mržnje i etničku netrpeljivost (30) te fizički napadi, odnosno broj napadnutih osoba (21).

Kategorije u kojima su zabilježeni slučajevi su i javne akcije koje imaju obilježja netrpeljivosti prema Srbima (14), govor mržnje i etnička netrpeljivost na sportskim terenima (8), oštećena, uništena i ukradena imovina privatnih osoba i srpskih institucija (8), oštećeni i uništeni antifašistički spomenici (7) te oštećene i uništene dvojezične ploče (3).

Navodi se i kako su govor mržnje i ekstremizam postali gotovo svakodnevna pojava, dok su ustaško znakovlje i govor mržnje na javnim prostorima učestaliji u Dalmaciji i Zagrebu, a dijelom u Slavoniji. Govoru mržnje bili su izvrgnuti i politički predstavnici Srba u Hrvatskoj...

Miloš Šobajić

MOJIH DEVET ŽIVOTA

Od snegom zavejane planine Papuk, gde ga je, u ratnom zbegu, majka jedva sačuvala od gotovo izvesne smrti, do ateljea u Parizu u kojem je, pre njega, stvarao lično Pikaso. Između toga, Beograd, Istanbul, Nikšić… Mesta odrastanja, stasavanja, tuge i radovanja.

U ovoj knjizi je iskrena i na momente potresna sudbina jednog od naših najvećih živih slikara Miloša Šobajića.

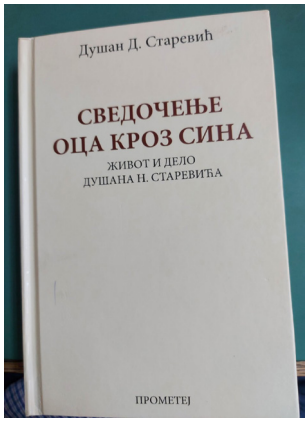
Sam za sebe kaže da je preživeo devet života: „Čini mi se da sam, u ovom jednom svom životu, proživeo mnogo više različitih sudbina, zatvarajući za sobom vrata posle svakog perioda, kao da je svako to iskustvo bilo sasvim dovoljno da se ispuni ceo jedan život. Osećao sam na kraju svakog od tih života da sam zaista umro, da bih se ponovo, kao Feniks, opet rađao, potpuno nov i spreman da idem dalje.“

Protrčao je Šobajić kroz ružne i lepe događaje, kroz smrti i radosti, uspehe i padove. Sretao je važne ljude, Zuko Džumhur bio mu je prvi učitelj slikanja, njegova dela izlagana su u svim delovima sveta, od Kine, preko Evrope, do Amerike. Stigao je i da voli: Lotku i Maju. A njegovi politički stavovi, zalaganje protiv globalizma u svetu, želja da zaštiti umetnost od pokušaja da se njome upravlja iz svetskih centara moći, deo su i ove knjige.

Šobajić se ovom knjigom predstavio na jedan potpuno originalan i svojstven način. Zatvaranjem korica ove knjige, čitalac će nesumnjivo imati doživljaj da je odgledao jedan dobar film ili odsanjao čudesan san.

Dušan D. Starević

SVEDOČENJE OCA KROZ SINA: ŽIVOT I DELO DUŠANA N. STAREVIĆA

Reč autora:

Stranice koje se nalaze pred čitaocem, zaista predstavljaju vaskrsenje, onako kako istoriju u prologu tumači Nikolaj Fjordovič Fjordov – sud, svakako ne!

Šta me je nateralo da se latim ove pisanije, gurnulo u prošlost, u to „vaskrsenje“ prošlih vremena, događaja i ljudi od kojih većina više ne boravi na ovom svetu?

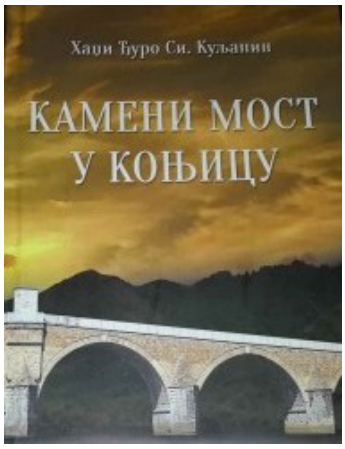
Verovatno to, što istorija predstavlja „životni zahtev i potrebu ljudske prirode“ (N. F. Fjordov).

Osnovni motiv da prionem ovom poslu ipak je bio krajnje banalan – želja da ostavim pisani trag o ocu, njegovom životu i radu, njegovim preokupacijama i htenjima, zalaganjima i aktivnostima u kulturnim i političkim zbivanjima u Hrvatskoj i Jugoslaviji tokom druge polovine prošloga veka, pa do raspada države, kako to, uostalom, i sugeriše naslov ove knjige. Nisam siguran da sam u svojoj nameri uspeo, jer, kako to često biva, pisanje može da odvede na neočekivana prostranstva, druga i drugačija, od prvobitne namere spisatelja.

”Svedočenje” je i nada da će se sačuvati barem poneka istina „poraženih“ od rušilačkog trijumfalizma i proždrljivosti „pobednika“, koji, kako to uvek biva, pišu istoriju za buduća neka pokolenja.

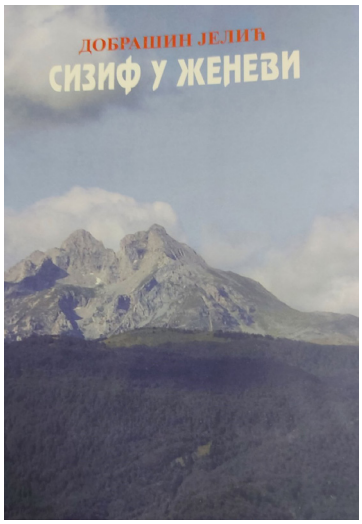
Хаџи Ђуро Си. Кућанин

КАМЕНИ МОСТ У КОЊИЦУ

Роман „Камени мост у Коњицу“, аутора Ђуре Си. Кућанина, иначе Коњичанина, је написан изузетним стилом, лијепим херцеговачким српским језиком, уз танану употребу турцизама који су у дневној употреби становника Коњица, нешто измјењени и прилагођени

Мост је направљен 1682, порушен 1945, а обновљен 2009. године рукодјелом турских мајстора. Ипак, нема значај који је имао вијековима јер, како поручује романописац, Коњицу данас недостаје неки други, живи мост са два чврста и стабилна стуба који се зову Срби и Хрвати! Све друго је само варка!

eSpona.me, 19.06.2021.

PROF. DR DRAŠKO DOŠLJAK:

POSTHUMNA KNJIGA DOBRAŠINA JELIĆA

Jedna od pedesetak knjiga Dobrašina Jelića (Andrijevica, 1946 – Beograd, 2021), objavljena u izdanju Književne zajednice Jugoslavije 2012. godine, nosi naziv „Održavanje vatre“. Danas kada je posthumno objavljena njegova knjiga poezije „Sizif u Ženevi“, svjedočimo da ništa ne može održavati životnu vatru kao poezija. U poeziji je i život i trajanje. U knjigama je vječnost! I u ovoj Dobrašinova!

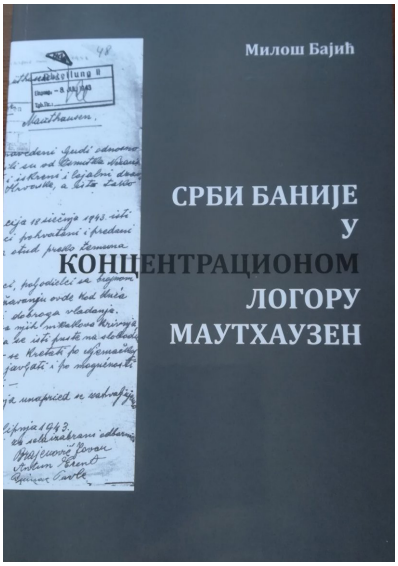
„Sizif u Ženevi“ je zbirka pjesama posvećena ljudima i predjelima. Očekivano od Jelića. Ukupno 92 pjesme, od kojih je predjelima posvetio 34, a prijateljima, ljudima koji su mu obilježavali život 58. Pokazao je Dobrašin na ovim stranicama da su predjeli i ljudi neraskidivo vezani i u poeziji...

„Sizif u Ženevi“ je zbirka životnih pjesama Jelićević. Lirski – pjesnički putopisi predjela koji sada stanuju u poeziji. No, ne stanuju u ovoj njegovoj poeziju samo predjeli djetinjstva, zavičaja nego i oni koji su ostavljali motive za pjesničke slike.

Nigdje više ljudi iz života, umjetnosti, nauke nije stalo nego u ovoj knjizi. Ovo je zbirka Čovjeka o Ljudima. Ovo je poezija zahvalnosti i pohvale predjelima i ljudima. Svi su oni i sada upisani u ovu knjigu uspomena, spomena i vatre. A tamo gdje je vatra ostaje i žar.

Ostaje ognjište – ono pjesničko, Dobrašinovo oko kojeg se griju i grijaće se i pjesnički i životno nadahnjivati generacije što pjesmu razumiju.

U ovoj zbirci, Sizif – Pjesnik je izašao na vrh brda odakle se i dalje i bolje osmatra. Sa vrha književnog brda se odlazi u vječnost – na stvaralačko nebo! Gore su zvijezde!

Miloš Bajić

“Srbi Banije u koncentracionom logoru Mauthauzen”

BEOGRAD - Ovih dana iz štampe se pojavila za istoriju srpskog naroda Banije izuzetno vrijedna knjiga: „Srbi Banije u koncentracionom logoru Mauthauzen“, autora Miloša Bajića, pjesnika i među prognanim Srbima u Srbiji istaknutog kulturnog poslenika...

Knjiga Miloša Bajića, čiji je izdavač Zavičajno udruženje Banijaca, potomaka i prijatelja Banije, sadrži u uvodnom dijelu kratku istoriju ovog zloglasnog njemačkog nacističkog logora. Autor objašnjava put kako su i odakle su i Banijci stizali u Mauthauzen. U taj zloglasni sistem logora – nije to bio samo jedan logor. Oslikava i mučenja i umiranja u logoru. Zatim, tu su i priče sudbina pojedinaca, kao i onih koji su uspjeli da prežive, među kojima je autorov otac Nikola. Slijede i brojni podaci o mnogočemu što je vezano za logoraše i logor. Bajić u knjizi objavljuje više od 30 originalnih fotografija, među kojima većina najjasnije ilustruje strašne zločine njemačkih nacističkih monstruma. Kao što su također izuzetno vrijedni snimci brojnih originalnih dokumenata vezanih za sudbine mauthazenskih stradalnika iz srpskih sela Banije.

U pogovoru Bajićevoj knjizi, pod naslovom „Mera ljudske patnje“, dr Milan Koljanin, naš poznati istoričar, koji je i urednik knjige, između ostalog, piše:

„Iako je o logoru Mauthauzen i o stradanju Srba i drugih Jugoslovena objavljeno nekoliko vrednih knjiga, Miloš je odlučio da i sam napiše jednu. Odlučio je da to bude knjiga o stradanju Srba sa Banije u ovom logoru. Na to ga je podstaklo i novo strdadanje Srba sa Banije u Republici Hrvatskoj, stradanje koje po svojim posledicama nije bilo ništa manje od onog u vreme Drugog svetskog rata. Smatrao je to svojim dugom prema ocu i brojnim drugim Banijcima koji su internirani u koncentracionom logoru Mauthauzen, iz kojeg se malo ko vratio. Pisanjem ove knjige i njenim stavljanjem sudu javnosti, on je na najbolji način ispunio taj svoj dug.“

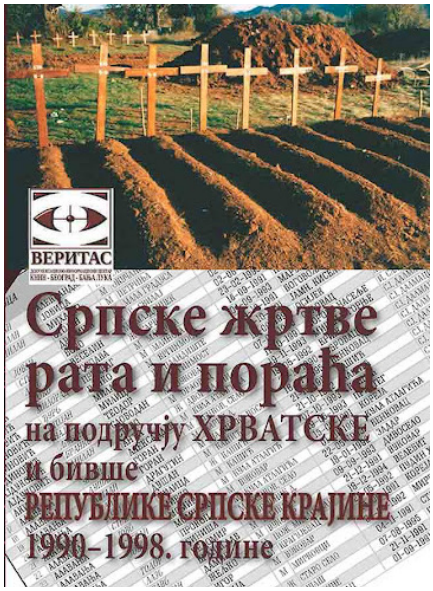

Miloš Bajić

NIKO NEMA SVOJE OTADŽBINE

Poslije prošlogodišnje knjige o stradanju banijskih Srba u logoru Mauthauzen, u Drugom svjetskom ratu, i knjige pjesama „Krst i pet kamenova“, u kojoj je posljednji ciklus posvećen takođe stradalnicima u istom nacističkom logoru, Miloš Bajić javlja se novom knjigom poezije. I takođe na stradalništvo asocirajućeg naslova – „Niko nema svoje otadžbine“. Poezijom nove zbirke Bajić nastavlja odnosno nadovezuje centralnu nit vodilju što mu se provlači kroz cijeli njegov pjesnički opus. I s daljim pletenjem i tkanjem te niti, on je i proširuje, učvršćuje. Uokolo nje uporno je tragao za onim česticama riječi i stihova, za tananim bojama slika kakve možda nismo uspjeli otkriti u prethodnim njegovim knjigama. I sad ih je, te čestice, uspješno ugrađivao i ugradio u pjesme ove, najnovije zbirke.

Bajić je 62 pjesme ove knjige veoma pažljivo, s poštovanjem tematskog i poetskog njenog toka, podijelio u četiri ciklusa: „U vijestima“, „Ljubav je došla u jesen“, „O nečemu sam želio da pišem“ i „U mjestima tame“.

ДИЦ Веритас

Увод у публикацију „Српске жртве рата и пораћа на подручју Хрватске и бивше Републике Српске Крајине 1990–1998. године“

МЕТОДЕ

У прикупљању података о погинулим и несталим Србима, користећи све познате методе и узимајући у обзир све расположиве доказе, као што су: информације од породице, информације из медија, извјештаји невладиних, владиних и међународних организација, извјештаји војних јединица међународних мировних снага, мемоарска грађа, судски поступци, интервјуи свједока, посјете мјестима егзекуција и укопа жртава, провјера спискова несталих са пописима становништва/избјеглица, објављивање спискова и информација о несталима у медијима, ВЕРИТАС је сачинио своје евиденције о погинулим и несталим Србима. Списак садржи имена погинулих/несталих Срба са подручје Хрватске и бивше Републике Српске Крајине који су погинули и нестали у периоду 1990–1998. године у рату и пораћу на подручју Хрватске, укључујући и подручје бивше РСК, односно УНПА (УНПА-подручја под заштитом УН-а) и на подручју Босне и Херцеговине (у сукобима са ХВ, ХВО и АБиХ у граничном појасу или у авиогранатирању избјегличких колона).

Основни критеријуми

Основни критеријуми по којима су жртве стављане на ВЕРИТАС-ов списак су:

а) да су живјеле или ратовале на подручју РХ и РСК;

б) да су страдале или нестале у рату или пораћу на подручју РХ или РСК, или у избјегличким колонама, односно у хрватским и муслиманским логорима, затворима или камповима и

в) да је извјесно или врло вјероватно да је њихова смрт/нестанак у узрочно по-сљедичној вези са ратом и ратним дешавањима у времену 1990–1998. године.

Категоризација жртава

Ако је породица потврдила идентификацију (класичну или по ДНК) и преузела посмртне остатке, односно сагласила се да посмртни остаци и даље остану на мјесту примарног укопа, лице се сврстава међу „погинуле/сахрањене“.

У свим другим случајевима, без обзира на информације о погибији, лице је сврстано међу нестале.

По овом критерију ВЕРИТАС (интерно) нестале води у три групе:

а) нестао-лице за које не постоји информација ни да је жив ни да је мртав;

б) нестао/погинуо – лице за које постоји информација о погибији , али не и о мјесту укопа посмртних остатака;

ц) нестао/покопан – лице за које

постоји информација и о погибији и о мјесту уко-па, али породици нису предани посмртни остаци.

Погинули и нестали Срби по Веритасовој евиденцији

Веритас је на основу наведених критеријума, до 28. 02. 2021. године, верификовао 7.389 погинулих и несталих лица.

Од укупног броја погинулих и несталих, до сада је сахрањено 5.734 лица (породице потврдиле идентификацију, преузеле и сахраниле посмртне остатке) док се 1.655 лица још води у категорији несталих (по групама: нестао = 945; нестао/погинуо = 392; нестао/покопан = 318 лица).

С обзиром на протек времена од престанка ратних дејстава, мала је вјероватноћа да је неко са спис-ка несталих међу живима, тако да и нестали попримају значење погинули.

ИСТИНА У МОРУ ЗАБОРАВА

Саво Штрбац

ХРОНИКА

прогнаних Крајишника 8

Када би истина била тако упорна као „Веритас“ који за њом трага готово пуне три де¬ценије, већ би се одавно негдје срели. Но, проблем је што њене путеве упорно затрпа-вају и укопавају неки који би да истина никада не изиђе на видјело.

Заиста фасцинира упорност и снага једног честитог човјека – Саве Штрпца – да води бесконачни рат са хиљадама оних који не само да нису честити, него ту особину не сматрају врлином. Дивим се Штрпчевој упорности да нас сваке године подсјети на сваки појединачни злочин над Србима у рату деведесетих година. Дивим се његовој непоколебљивој правничкој логици и увјерењу да ће све једног дана бити стављено на своје мјесто и да ће кривци бити идентификовани и кажњени. Он и даље вјерује у право и законе. Сваки и најмањи помак у хрватској легислативи види као знак на дугом путу рехабилитције српске заједнице у тој држави.

Саву Штрпца цијене, бићу слободна да кажем и воле, његови Крајишници, али и многи други из широког српског корпуса. Као и ја, диве му се. Али, као и ја, мало му или ни мало не помажу.

Зашто смо се сви уморили иодустали? Сви осим Саве Штрпца. Има код њега дис-циплине тако несвојствене његовом роду. Приписујем је професији. Штрбац је један од оних правника који су рођени за тај позив. Управо због те природне везе са правом, непоколебљиво вјерује да закон једног дана мора да стигне све оне који су га прекршили, потребно је само да се утврде и провјере чињенице. И свакако, не смију се тако провјерене и утврђене ставити у архиву да мирно чекају свој дан. Управо те чињенице су алатке за стварање нове и боље правне климе. Оне говоре језиком који је свима разумљив и никаква политика их не може ућуткати...

Светлана Шиљеговић

Издавач: *ДИЦ “Веритас”* Книн-Београд-Бања Лука. ПРЕДСТАВНИШТВО У БАЊА ЛУЦИ
АДРЕСА: Дечанска 8/4; 11000 Београд; 011/32-36-486; Николе Пашића 36/а ; 78000 Бања Лука
За издавача : Саво Штрбац, предсједник
Гл. и одговорни уредник: Јанко Велимировић
Сарадници: Корана Штрбац, Биљана Трифуновић,
Ангелина Марковић, Небојша Тојагић,
Никола Кобац и Јанко Велимировић
Графички дизајн и прелом: Корана Штрбац
Штампа: ДонатГраф, Београд
за штампарију: Дарко Чалић
Тираж:1000

www.veritas.org.rs
veritas@yubc.net
veritas-dokumentaciono informacioni centar

Споменик Петрова гора

Поглед на Далматинску Загору

9 788670 920071